

DEMOKRACIJA

**Presenetljivi
novi nadškof**

Za novega predsednika slovenskega državnega zbora je bil z veliko podporo poslancev izvoljen član zmagovite SDS France Cukjati. Z njim smo naredili intervju.

Vodstvo parlamenta v rokah demokratov

POLITIKA
Kako po
zadnjih
volitvah?

SLOVENIJA
Bogatenje
na račun
šolarjev

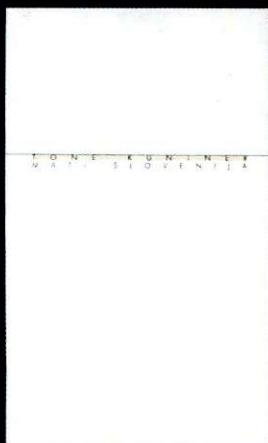

TUJINA
Monika Mavrič in
Andrej Aplenc
o Bushu in Kerryju

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

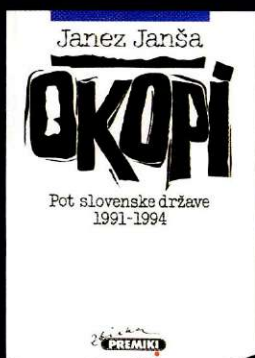
MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

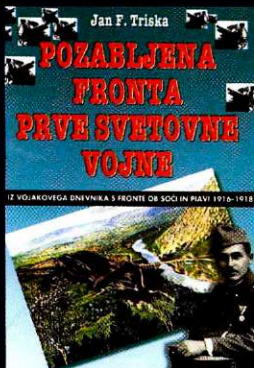
JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

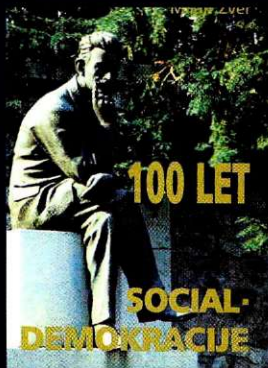
JAN F. TRISKA POZABLJENA FRONTA I. SVETOVNE VOJNE

Iz dnevnika češkega vojaka, ki se je udeležil bojev ob Soči in Piavi. 240 strani, 5.500 SIT

MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906 SIT

MILAN ZVER STO LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

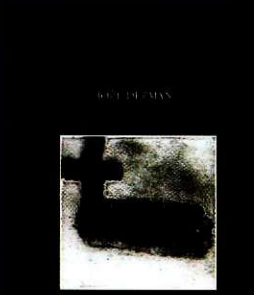
VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov z Avstrijci na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

TOMAŽ BUDKOVIČ VZPON BOHINJA PRED ZATONOM AVSTRO-OGRSKE

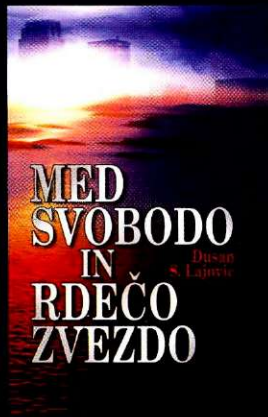
Bohinj od marčne revolucije naprej, v času graditve proge in od njenega odprtja naprej. 231 strani, 5.500 SIT

MOČ PREŽIVETJA

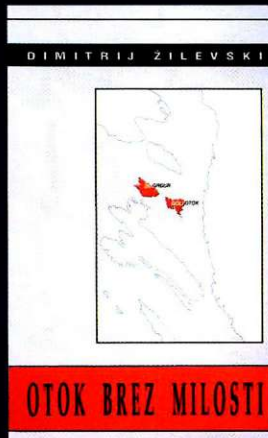
JOŽE DEŽMAN MOČ PREŽIVETJA

Knjiga opisuje krute zgodbe sirot, ki so jim partizani med 2. svetovno vojno pobili očeta ali oba roditelja. 336 strani, 6.510 SIT

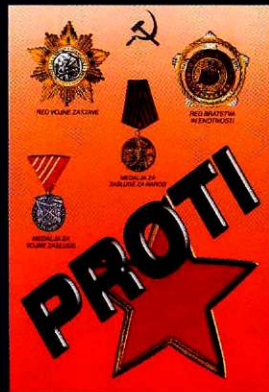
DUŠAN S. LAJOVIC MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Avtobiografska pripoved iz časa druge svetovne vojne. Knjigi je dodan seznam sodelavcev Udbe. 347 strani, 6.200 SIT

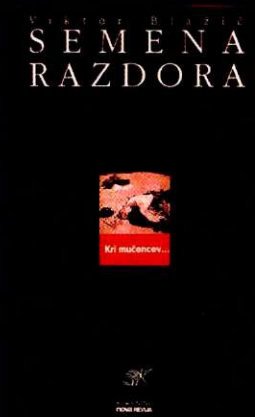
DIMITRIJ ŽILEVSKI OTOK BREZ MILOSTI

Pretrsljiva avtobiografska izpoved iz pekla jugoslovanskih komunističnih zaporov. 256 strani, 3.996 SIT

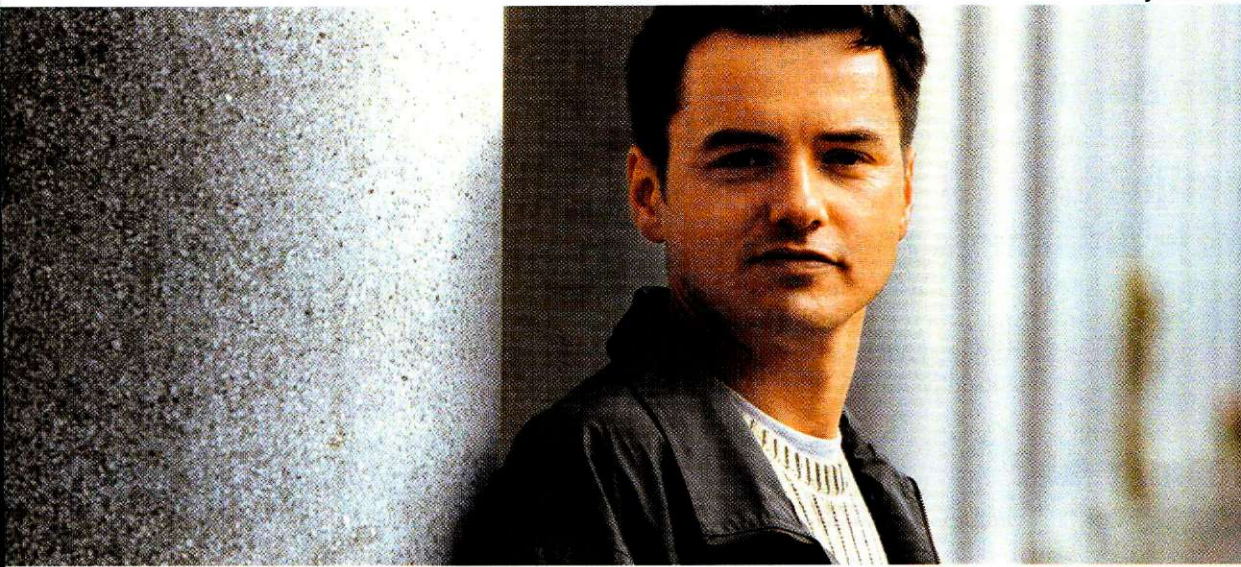
IVE A. STANIČ PROTI

Nad sto avtorjev pojasnjuje in razkriva pravo podobo revolucije in protirevolucije na Slovenskem. Prispevke je zbral in uredil publicist Ive A. Stanič. 288 strani, 3.900 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugače mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

Nič še ni odločeno

Odločitev predsednika Nove Slovenije Andreja Bajuka, da ne bo kandidiral za mesto predsednika državnega zbora, je pokazala, da je Bajuk politik, ki ve, kaj hoče. Kljub željam nekaterih v njegovi stranki, ki bi ga radi videli na čelu državnega zbora, se je odločil za aktivno vlogo v novi vladi, kjer bo kot politik in strokovnjak zasedel finančno ali gospodarsko ministrstvo ter verjetno postal podpredsednik vlade. Kot pravi, bo s tem veliko lažje uresničeval program svoje stranke, ki bo na ta način dobila večjo moč v vladi. Nedvomno je za delovanje vlade to dobro, saj so bili v preteklosti primeri, ko predsednik koalicijske stranke ni bil član vlade in ni prevzel realne odgovornosti v izvršilni veji oblasti, zaradi česar je prihajalo do nepotrebnih konfliktov in razhajanj. Samo spomnimo se predsednika združene SLS+SKD Franca Zagožna, ki v Bajukovi vladi ni bil minister, kar je povzročilo njegovo oddaljevanje od Bajuka in Janše. Po drugi strani pa je predsednik združene liste Borut Pahor zadnja štiri leta vodil državni zbor, kar je v slabo voljo spravljalo člane njegove stranke, saj so menili, da zapostavlja stranko. Po njihovo bi bilo veliko bolje, če bi bil Pahor minister v Ropovi vladi, saj bi na ta način veliko bolje zastopal in predstavljal interese stranke. In kot kaže, bo tudi predsednik tretje morebitne koalicijske stranke Janez Podobnik minister v novi vladi.

Izvolitev Franceta Cukjatiya s skoraj dvetretjinsko podporo poslancev za predsednika državnega zbora je precejšnje presenečenje, ki delno napoveduje novo vladno koalicijo. Zanj so namreč glasovali poslanci SDS, NSi, SLS, DeSUS, SNS, poslanka madžarske narodnosti in še kakšen poslanec LDS ali ZLSD. Vendar zadeva še ni končana. Glasovi poslancev DeSUS in nacionalne stranke so ali pa niso. Predvsem pri Jelinčiču je očitno, da bo občasno pripravljen podpreti nekatere projekte prihodnje vlade, če bo seveda imel od njih koristi (tokrat je bila to izvolitev Saša Pečeta za podpredsednika državnega zbora). Pri stranki upokojencev je situacija nekoliko drugačna. Vodstvo stranke si očitno želi iti v vlado, vendar se pri tem sooča z nezadovoljstvom nekaterih lokalnih odborov, poleg tega pa je pod pritiskom "levičarskih" medijev, ki njihov morebitni vstop v des-

nosredinsko vlado kritizirajo. Prav ti mediji in komentatorji so pred leti povsem drugače komentirali vstopanje SLS v "levo" vlado. Takrat je bilo to "državotvorno dejanje" ljudske stranke. Sedaj pa, ko ima stranka upokojencev možnost, da prvič realno prevzame odgovornost v vladi in tudi kakšno resno ministrstvo (ne samo ministrstva brez listnice kot v preteklosti), pa je deležna številnih očitkov. V združeni listi so zaradi Janševega neformalnega vabila za vstop v vlado razcepljeni in ne vedo, kaj bi storili. Do Janše gojijo številne negativne predsodke, ki jim onemogočajo trezno razmišljanje. Čeprav je torej realna možnost njihovega vstopa v vlado majhna, pa so presenečenja vedno mogoča. Nekaj podobnega velja za liberalno demokracijo, čeprav nekateri komentatorji, ki so blizu LDS, ne izključujejo možnosti oblikovanja nekakšne velike koalicije, ki bi jo sestavljale SDS, NSi ter LDS in ZLSD. Očitno so se v liberalni demokraciji po porazu nekaterim glave že nekoliko ohladile in bi naredili vse, da bi oblast vsaj delno obdržali v svojih rokah.

Ob vsem tem je zanimivo Kučanovo povolilno sprenevedanje. Čeprav je prav on največji poraženec tokratnih volitev, saj je s svojim Forumom 21 odkrito podprl dosedanjo vlado, je v pogovoru za Delovo Sobotno priložo izjavil, da bo poraženec, "če nova vladajoča garnitura ne bo spremenila doslej bolj ali manj uveljavljenega vzorca vladanja pri nas, in predvsem, če nova opozicija ne bo sposobna spremeniti vzorca vedenja, ki ga je vsiljevala dosedanja opozicija". Slednji očitno, da je razumela vlogo opozicije predvsem "kot rušenje in izničevanje, ne pa kot nadzor in sodelovanje", pri čemer zamolči, da je prav opozicija odigrala ključno pozitivno vlogo pri vstopanju Slovenije v Evropsko unijo in Nato. Višek njegovega sprenevedanja pa se zrcali v besedah: "Moj odnos do vlade in do pričakovanj glede vzorca vladanja ni odvisen od njene barve. Pa tudi moj odnos do opozicije ni povezan z njenim političnim predznakom." V intervjuju je Kučan govoril tudi o oblikovanju vladne koalicije. Dejal je, da se je v preteklosti zavzemal za take koalicije, ki so segale čez delitev slovenskega političnega prostora, razdeljenega na podlagi kulturnega boja. In take koalicije so nedvomno razbile pomladne stanke. Sedaj ko tudi Janša želi narediti širšo koalicijo za lažje vladanje, pa Kučan pravi, da se mu zdi "načelnejša in koristnejša čista situacija, ko so v vladi tisti, ki lahko zagotovijo programsko skupnost in so pripravljeni nositi odgovornost". /.../ "Močna je lahko tudi vlada s 45 poslanci, če se bo strankam uspelo odlepiti od dosedanega vzorca vladanja."

Seveda se prav v tem skriva nevarnost za novo vlado, saj je lahko vsakomur jasno, da vlada s podporo samo 45 poslancev ne more normalno vladati. In Kučan to dobro ve ...

Metod Berlec

Izvolitev Franceta Cukjatiya s skoraj dvetretjinsko podporo poslancev za predsednika državnega zbora je precejšnje presenečenje, ki delno napoveduje novo vladno koalicijo. Vendar zadeva še ni končana ...

9 Poezija in Dejanje

Edvarda Kocbeka sem osebno srečal v Münchnu pri založniku Trofeniku ob koncu sedemdesetih let prejšnjega stoletja.

11 Presenetljivi nadškof

12 Prvi možje državnega zbora

V petek, 22. oktobra, je bila na ustanovni seji uradno potrjena nova sestava državnega zbora. Mandat 2004-2008 je četrti v zgodovini parlamentarnih volitev v Sloveniji, predsedoval pa mu bo France Cukjati.

16 Kako po volitvah?

Izidi zadnjih volitev nakazujejo, da se bo dosedanja vladajoča koalicija, ki nam v bistvu vlada že vse od leta 1945, morala zamenjati. Medtem so njene stranke že večkrat zamenjale ime, vse od OF prek komunistične partije, zveze komunistov, Stranke demokratične prenove do današnje ZLSD oziroma LDS.

18 Zadnje kadrovske rošade

22 Bančne muke

24 Bogatenje na račun šolarjev

32 O Bushu in Kerryju

Čez nekaj dni bodo državljani Združenih držav Amerike odločili, kdo bo vodil državo naslednja štiri leta. Volitve, ki se bližajo, so brez dvoma ene najpomembnejših volitev v zgodovini ZDA, in sicer zato, ker bodo odločile, ali bodo v ZDA v naslednjih štirih letih imeli vlado, ki bo vodila državo na temelju načel zahodne civilizacije ali pa po načelih "sekulariziranega humanizma".

34 Nakopičilo se je preveč negativnih pojavov

Pogovor s Francetom Cukjatijem

Nakopičilo se je preveč negativnih pojavov, da bi jih lahko odtehtali pozitivni uspehi dosedanje vlade. Preveč, da volivci za njimi ne bi videli ali vsaj slutili usodno resnih ovir za nadaljnji razvoj. Kadar neka politična opcija znotraj svojih vrst ne more več obvladovati korupcije in klientelizma, je zadnji čas za politično prevetritev.

42 Cerklje med revolucijo

56 Planiške zdrahe

Planiškim sporom ni videti konca. Najnovejši zaplet je povezan s finančnim poročilom o zadnjem svetovnem prvenstvu.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

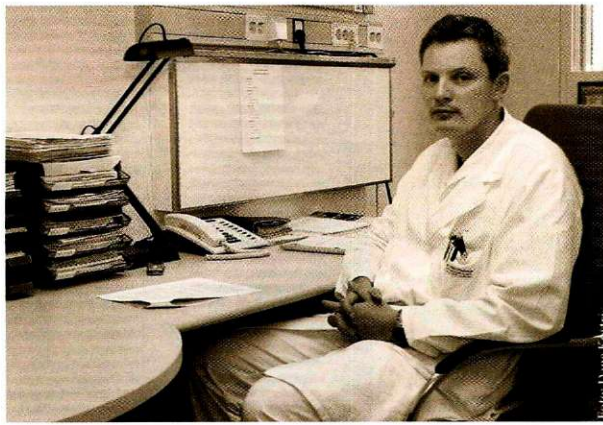
Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gasper Blazič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babadžić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babadžić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: Dane Kostrič

Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelček: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Objave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Težo napak nosijo bolniki

O stanju na Oddelku za radioterapijo na Onkološkem inštitutu ljubljana smo se pogovarjali s predstojnikom oddelka Primožem Strojansom.

V zadnjem času je bilo mogoče slišati, da se Oddelku za radioterapijo na onkološkem inštitutu obeta nov linearni pospeševalnik, ki ga bo mogoče uporabljati že konec letošnjega leta.

Vaša informacija je napačna. Pospeševalnik, o katerem govorite, je plod triletnih prizadevanj oziroma opozarjanj, kaj se bo zgodilo z obsevalno napravo, ki je prej stala na mestu, kjer smo prav v teh dneh začeli montirati nov pospeševalnik, o katerem je govor. Ta linearni pospeševalnik je bil kupljen šele po dokončni okvari svojega predhodnika 25. 2. 2004, in sicer po mučnem postopku, ki se je srečno končal izključno zaradi javnega pritiska civilne družbe in medijev 16. 6. 2004. Montaža pospeševalnika bo, če bo vse teklo po načrtih, končana v petih tednih, potem je na vrsti priprava naprave za klinično delo, t. j. zapletene in zamudne dozimetrične meritve, in priprava računalniškega sistema za načrtovanje obsevanja. Predvidoma bo nova naprava začela obratovati marca 2005. S tem bomo lahko odpravili tretjo izmeno, ki že od okvare februarja letos poteka na dveh od štirih delujočih obsevalnih napravah našega oddelka. Ali bo mogoče odpraviti tudi pošiljanje bolnikov na obsevanje v tujino, bo jasno po zagonu nove naprave.

Govori se, da bi poleg omenjenega pospeševalnika potrebovali vsaj še dva ali tri. Ali ste že dobili kakšne obljube s strani ministrstva za zdravje, kdaj lahko računate na te?

V letu 2003 smo obsevali v povprečju 286 bolnikov na dan. Če želimo vsaj okvirno upoštevati standarde stroke in dostojanstvo bolnikov, kar pomeni, da bi na posamezni napravi obsevali štiri bolnike na uro in bi naprave učinkovito (čas za redna dnevna preverjanja natančnosti delovanja naprav, za redno servisiranje in periodične okvare so odšteti!) delovale v dveh izmenah skupaj 11 ur dnevno, bi ta čas v Sloveniji potrebovali šest takšnih naprav in pol. Kolikor bi želeli izvajati tudi sodobnejša, učinkovitejša in varnejša obsevanja, kot sta stereotaktično in intenziteto modulirajoče obsevanje, ki sta del rutine v večini evropskih in ameriških radioterapevtskih centrov že od začetka oziroma srede 90. let prejšnjega stoletja, bi potrebovali osem obsevalnih na-

prav ali več. Seveda pa je treba pri načrtovanju števila potrebnih obsevalnih naprav upoštevati tudi vsaj 3-odstotno letno rast števila novih primerov raka in proporcionalno s tem večje število bolnikov, ki naj bi bili obsevani. Žal za sedaj s strani ministrstva za zdravje razen ustnih napovedi nismo prejeli konkretnjših zagotovil, da se bo stanje na tem področju v doglednem času resnično izboljšalo.

Bolniki z rakom naj bi sedaj na obsevanje čakali 8 tednov. Ali obstajajo norme, kako dolga naj bi bila čakalna doba na obsevanje?

Priporočena dolžina čakalne dobe na obsevanje (od prvega obiska pri radioterapevtu do začetka obsevanja) naj ne bi bila daljša od dveh tednov. Seveda v večini radioterapevtskih centrov ne morejo slediti temu priporočilu. Res pa je, da so le redki, v katerih bolniki čakajo na obsevanje 7-8 tednov, kot se to dogaja zdaj v Ljubljani. Toliko znaša namreč čakalna doba na edinem visokoenergijskem obsevalnem aparatu za obsevanje tumorjev v globini telesa, t. j. v trebuhu in medenici. To pa ne pomeni nič drugega kot zmanjšanje verjetnosti, da nam bo posameznega bolnika uspelo pozdraviti. Žal se v zadnjem času daljšajo čakalne vrste tudi na drugih treh nizkoenergijskih obsevalnih napravah, kjer nikjer niso krajše od štirih tednov.

Kako intenzivno ste v preteklosti opozarjali na potrebo po nabavi novih in dodatnih linearnih pospeševalnikov?

Ko sem konec leta 2002 zasedel mesto predstojnika oddelka za radioterapijo, sem se kot ene prvih zadev lotil revizije stanja obsevalne dejavnosti v Sloveniji. Pisni dokument sem v decembru 2002 predložil svetu onkološkega inštituta, kjer predstavljajo večino člani, ki jih je kandidiralno ministrstvo za zdravje oziroma so njegovi uslužbenci. Za tem sem to problematiko še večkrat izpostavil tako na svetu ustanove kot tudi v medijih, podobno kot so to počeli že moji predhodniki zadnjih deset let. Trditev, da javnost ali pristojno ministrstvo ni bilo seznanjeno z zdajšnjimi težavami in tistimi, ki utegnejo nastati iz dane situacije, je neresno. Nasprotno, trdim, da ministrstvo ni zapopadlo resnosti problematike in ni ukrepalo, ko bi bil čas za to. Ker je urejanje te problematike vezano na daljši rok (od nakupa do zagona linearnega pospeševalnika za delo z bolniki je potrebnih vsaj osem mesecev, običajno pa leto dni), se nakopičenih težav ne da rešiti čez noč. Težo napak pa seveda nosijo bolniki.

Mihaela Praprotnik

Priprava na druge čase
(Stran 8)

Ljudstvo moje drago,
le k tebi sem živel
(Stran 10)

Svetniki o sečoveljskem
incidentu
(Stran 14)

Ropovi zadnji zdihljaji
(Stran 20)

Čukova nebeska plača
(Stran 21)

Vandali na pohodu
(Stran 26)

Izbor solskih knjig
neprimeren
(Stran 27)

Zadnji evropski diktator
(Stran 31)

Najboljši booker
(Stran 38)

Umetnost tridesetih let
(Stran 39)

Sokratov zagovor
(Stran 40)

“Čiščenje” brezna
(Stran 46)

Zgodba koralnega
grebena
(Stran 48)

Laibach Focus
(Stran 58)

Ko praznujejo čarovnice
(Stran 60)

Kralj valčka
(Stran 62)

Bučar obseden
s “skrajno desnico”
(Stran 66)

Čez sedem let vse prav pride!

Minuli petek se je na prvi strani Dnevnika pojavil naslov Kriminalisti nad elektropose družine Janša. Glede na to, da večina bralcev le površno bere časopise, bi lahko domnevali, da je v nečedne posle vpleten sam prihodnji mandatar za sestavo vlade Janez Janša. Toda celotna zgodba je opisana šele na strani 8 in nima nič skupnega s politiko. Očitno na Dnevniku poznajo pregovor, da čez sedem let vse prav pride, saj zнова uporabljajo taktiko, ki so se je naučili v času Bajukove vlade.

Nadžkof

Komaj so volitve mimo, že je nastopila nova sprememba. Slovenija (pravzaprav ljubljanska nadškofija) je dočakala novega nadškofa in metropolita. Pravzaprav ga ni dočakala, saj je bil že ves čas v Sloveniji. In je, kot pravijo na Pop TV, ljudski človek s "pastoralne linije". Bistveno drugačen torej kot njegov predhodnik. Seveda pa brez vprašanj o splavu ne gre. In tudi ne gre brez vprašanja o verouku v šolah. In seveda sociolog religije zaskrbljeno dodaja še to, da bo sedaj napočil čas za tihe dogovore. Desna oblast, "ljudski" nadškof – iz tega zna nastati kakšen čuden zverek, si bržkone mislijo zaskrbljeni varuhi laicizma.

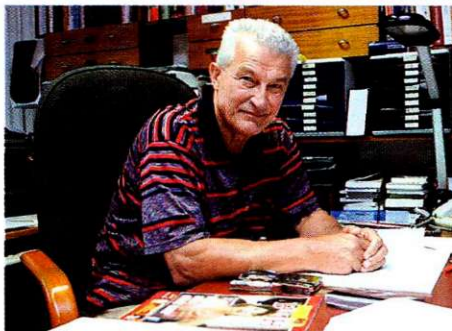
In menda naj bi bila nova oblast bolj naklonjena Cerkvi kot prejšnja. Pravijo da zato, ker je desna, čeprav niti pri najboljši volji spodaj podpisani ne more ugotoviti, v čem je vendar tako narobe, če je nekaj desno. Vedno kar naprej to prerivanje levo-desno. Zadnje čase so se poslanci SDS in LDS udarili še za sredino v državnem zboru, čeprav ima tudi vsaka sredina svojo levo in desno polovico. No ja, naj jim bo. Saj tudi marsikateri izkušeni vozniki inštruktor pojasni vozniku kandidatu, da ima srečo, da so samo levi in desni ovinki. Kaj bi bilo, če bi bili še kakšni drugi? Zato smo lahko srečni, da imamo levičo in desnico, čeravno sta obe tranzicijski.

Toda vrnimo se k nadškofu. Pravijo, da novi nadškof rad zapoje. Kdor poje, slabo ne misli. Bo vsaj dober zgled ponesrečenim pevcem s političnega prizorišča, ki so zadnja štiri leta kar naprej "fušali". Novi nadškof menda tudi rad zvrne kakšen kozarček. Pa ga imamo, Cefizlja! Ima pa res srečo, da minister za (ne)zdravje Keber že pakira kufre. Čas majskih hroščev je pač za nami, sedaj je na vrsti jesen in s tem martinovo. Kdo ve, kako bosta novega nadškofa, o katerem se širi ljudski glas, da rad nazdravi z zlahčno kapljico, sprejela Tone Anderlič in Zmago Jelinčič Plemeniti. Morda se mu bo slednji, ki je zadnje čase prav tako zelo umirjen, hotel odkupiti in mu bo izročil kakšno zbirko cerkvenih kipcev, da bo lahko odslej sproščeno nazdravljal tudi v družbi cerkvenih mož. Anderlič pa bo pri nadškofu lahko naročil kakšno mašo, da bo spet postal vodja poslanske skupine, saj mu je to funkcijo v zadnjem času "odnesel" sam Tone Rop.

Kot pa kaže, bo novi nadškof še bolj nevaren za zdravje Slovencev kot prejšnji. Pa ne zaradi kozarčkov, zaradi katerih se Keber drži za glavo. Menda je glavni razlog – radioaktivnost. Zaradi tega so predvsem zaskrbljeni naši religiologi in še fiziki, saj bomo v prihodnjih letih imeli veliko opravljanje (osiromašenim?) uranom ...

Gasper Blazič

diktafon

"Slovenci celo v vladnih strukturah nimamo, razen predsednika Toneta Ropa, kakšnega izrazitega dedca."

(Psihiater Janez Rugelj je opredelil, kdo je v dosedanji vladi pravi dedec. Kmalu bomo izgubili še tega.)

"Če bi poslanci bolje pogledali svojo razpravno dvorano, bi videli, da je njena sredina prazen prostor, okrog katerega so razmeščeni sedeži za poslance."

(Novinar Marko Pečauer ne razume, kako se lahko stranke pripravajo za sedeže na sredini.)

"Predvsem pa Forum 21 ni tekmoval v boju za oblast."

(Milan Kučan, šef Foruma 21, je še vedno prepričan, da je samo Zbor za republiko tekmoval za oblast, čeprav je tudi Forum 21 javno podprl dosedanjo vladajočo koalicijo.)

"Ko je bil Milan Kučan predsednik republike, so bile njegove politične analize najboljše v državi."

(Novinar Dejan Pušenjak še vedno goji kult osebnosti.)

"Gospodinjstva že zdaj plačujejo prepoceni elektriko."

(Drago Fabijan, glavni direktor Holdinga Slovenske elektrarne, je izgubil vsak stik z realnostjo.)

"To je bilo nekje konec šestdesetih let pri stricu v Ilirski Bistrici, ki je imel kokošjo farmo in tam sem mu pomagal čistiti drek z jajc."

(Harmonikar Bratko Bibič se je harmoniko naučil igrati v precej neprijaznih okoliščinah.)

"Včasih se zdi, da davčna uprava išče le načine, kako na zelo enostaven način uloviti male ribe."

(Direktor Urada za makroekonomske analize in razvoj dr. Janez Šuštaršič je nezadovoljen, ker slovenski davkarji pletejo le majhne in goste ribičke mreže.)

"Hoja na sprehodu s psom pač ni enako kot hoja po modni brvi v manekenski opravi."

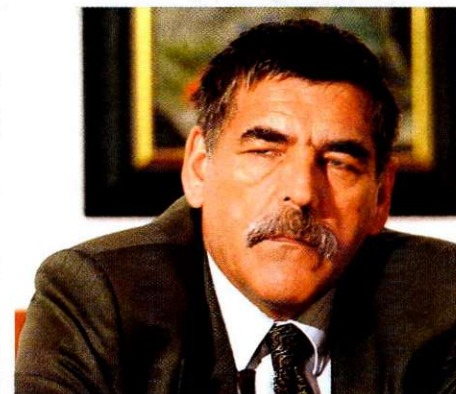
(Najlepša Slovenka Živa Vadnov ima bogate izkušnje z različnostjo.)

"Ni mi zaščitil hrbta, ko me je politika napadala, kar bi storil vsak dober šef."

(Andrej Anžič, namestnik generalnega direktorja policije v odstopu, je zelo nezadovoljen z načinom dela generalnega direktorja policije.)

"Velikega povečanja prodanih proizvodov pa Delo ne more pričakovati."

(Tomaž Perovič, predsednik uprave, ne vidi več možnosti, da se bi naklada Dela lahko povečala. Tudi veliki imajo svoje omejitve.)

"Mi želimo spremeniti obvezno članstvo in monopol, ki ga zbornica vleče iz obdobja državnega socializma iz šestdesetih let."

(Emil Milan Pintar je tako nazorno opisal delovanje Gospodarske zbornice Slovenije.)

"Ma, super."

(Franci Zavrl, partner in soustanovitelj agencije Pripstop, je navdušen nad tem, da je Zoran Janković del oglaševanja prepustil hrvaški agenciji Imago.)

"Pustimo času čas."

(Janez Potočnik, evropski komisar, o tem, da je Slovenija prešibka, da bi lahko uspešno lobirala v Evropski zvezi.)

"Starši so nam govorili: če boš priden, boš šel v železarno, sicer pa na železnico. To skušamo zdaj spremeniti."

(Župan Jesenic Boris Bregant se je lotil ustavljanja dosedanjih tokov, ki zaznamujejo njegovo mesto.)

"Čevlje – tega sem se naučil v Italiji."

(Kadar se nogometaš Sebastijan Cimirotič sreča z žensko, najprej opazi tisto, kar je najbolj pri tleh.)

Orionovo premoženje le delno zavarovano

Potem ko se je državni tožilec Boštjan Penko pritožil na sklep senata Okrožnega sodišča v Ljubljani, ki je zavrnilo predlog tožilstva za zavarovanje premoženja Oriona, je sodišče v ponedeljek končno ugodilo pritožbi in ljubljanski finančni družbi Orion prepovedalo odtujiti in obremeniti 58 nepremičnin. Vendar je bila ugoditev le delna. Po tej odločitvi lahko Orion z aktivnim premoženjem družbe še naprej prosto razpolaga. Spomnimo, da je Penko ob pritožbi dejal, da mora sodišče ukrepati hitro, saj je po presoji tožilstva možnost odtujevanja premoženja z vsakim dnem večja, ukrep pa je vsak dan manj smiseln. V začetku septembra, ko je tožilstvo predlagalo zaseg, je bilo premoženje vredno več sto milijonov tolarjev, koliko je danes, je neznanka. Zavarovanje premoženja je tožilstvo sicer predlagalo že 14. septembra, preiskovalni sodnik pa po skoraj dveh tednih o predlogu sploh ni odločal, temveč ga je izročil senatu, ta pa je negativni sklep sprejel v nekaj dneh. Vse skupaj se je

Od 1.200 pogodb naj bi jih bilo spornih le 137.

tako vleklo do 25. oktobra, v tem času pa je Orion lahko veliko premoženja že "pospravil" na varno. Med drugim naj bi bil Lužar iz Oriona že odtujil premoženje v vrednosti najmanj 16 milijonov tolarjev, sam pa je ta čas na enem od karibskih otokov, kamor se je zatekel po znanih volilnih izidih in padcu LDS. Sicer pa naj bi bila od ponedeljka dalje prepovedana odtujitev tistih nepremičnin, ki so postale last Oriona na sporen način, in sicer potem ko so njihovi lastniki pri tej družbi najeli posojila in družbi za zavarovanje terjatev "prodali" svoje nepremičnine. Poleg tega je sodišče Orionu prepovedalo še razpolaganje z rabljenimi osebnimi avtomobili, ki so v lasti Oriona. Sodniki pa niso ugodili predlogu tožilstva za izdajo odredbe, po kateri bi dovolili prepoved odtujevanja in obremenitve na preostalem Orionovem premoženju. Med drugim naj bi bila to tri stanovanja, nekaj garaž in razkošne jahte; izdaja takšnega sklepa menda zaradi formalnih razlogov ni bila mogoča. Sicer pa je v primeru Orion spornih najmanj 137 posojil (odprtih posojilnih poslov je še vedno približno 1.200), ki so bila "zavarovana" s prodajo nepremičnine. Po novem naj bi Orion, ki ga vodi Milan Štimac, sporne pogodbe spremenil v navadna hipotekarna posojila in s tem marsikoga rešil pred "propadom". V. K.

modrosti tedna

"Šola je tista, ki bo pomembno sodoločala, kakšna bo moralna, narodna in kulturna zavest državljanov, ki bodo v prihodnosti našo družbo nosili, ohranjali in usmerjali. Šola kajpada ne more nadomestiti vzgoje staršev. More pa nadoknaditi to in ono, pri čemer domača vzgoja odpove."

(Publicist in literarni teoretik dr. Matija Ogrin)

"Nezadovoljstvo z doseženim, hkrati pa prepričanje, da je stvari mogoče premakniti na bolje, je legitimno počelo demokracije. Brez tovrstnega nezadovoljstva in brez predlogov za drugačne rešitve ni ustvarjalnosti in ni napredka. Na pravkar minulih volitvah smo imeli možnost opozoriti politike na njihovo odgovornost in nevarnost, da se ne bomo ob vsej destruktivnosti, ki smo ji priča, ob slabem delovanju institucij in vse večji arbitrarnosti vladajočih nekega jutra zbudili in ugotovili, da je prepozno."

(Tožilka Barbara Brezigar)

Optimistični načrti za Dolenjsko

Dolgo pričakovan in za doljenjsko gospodarstvo nujno potreben avtocestni del med Ljubljano in Obrežjem naj bi bil dokončno zgrajen predvidoma do konca leta 2007. Tako so pretekli teden sporočili iz Družbe RS za avtoceste in poudarili, da je zgrajenih že 43,3 kilometra avtoceste, 40 kilometrov še gradijo, nekaj manj kot 20 kilometrov avtocestnih odsekov pa je treba še umestiti v prostor. Celoten doljenjski avtocestni krak bo dolg 103,4 kilometra. Na avtocestnem odseku Korenitka-Pluska v dolžini 2,8 kilometra izvajalci del še opravljajo zemeljska dela in gradijo podvoz in naj bi bil predvidoma za promet odprt konec leta. Avtocestni odsek Hrastje-Lešnica v dolžini 7,8 kilometra naj bi skupaj z avtocestno vzdrževalno bazo za promet odprli predvidoma v juniju 2006. Avtocestni odsek Smednik-Krška vas v skupni dolžini 17,6 kilometra bo od Drnovega do Krške vasi v dolžini 9,2 kilometra v celoti odprt predvidoma do konca novembra. Do takrat bo delno dograjena tudi čelna cestninska postaja Drnovo in priključna cestninska postaja Krško. Med Dobruško vasjo in Smednikom v dolžini 3,9 kilometra naj bi promet po celotni avtocesti stekel konec novembra. Na avtocestnem odseku od Krške vasi do Obrežja v dolžini 12,3 kilometra so že dokončana dela na desni polovici avtoceste in bo kmalu odprt za promet. Odseke Pluska-Ponikve v dolžini 5,9 kilometra, Ponikve-Hrastje v dolžini 8,1 kilometra in Lešnica-Kronovo v dolžini 5,5 kilometra še umeščajo v prostor,

V Darsu obljublajo, da bo doljenjski del cestnega kraka narejen do leta 2007.

državni lokacijski načrt zanje pa še ni bil sprejet. To pomeni, da Darsu še ni uspelo dobiti soglasja za umestitev tega odseka, zato se lahko načrti za dokončanje del še precej spremenijo. V. K.

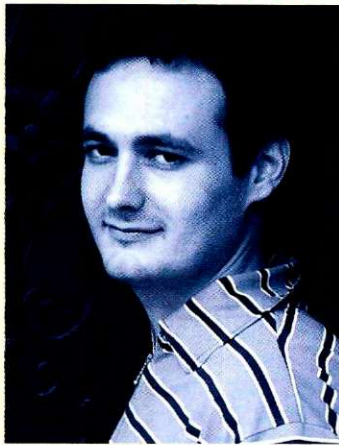
Brez strehe nad glavo

Ljubljana počasi dobiva novo podobo. No, nova bodo avtobusna postajališča potniškega prometa. Po nekajletnih zapletih tokrat vendarle kaže, da gre zares. Mestna občina Ljubljana je končno prišla do spoznanja, da je zadnji čas za postavitev novih nadstrešnic na avtobusnih postajališčih, kajti stare so popolnoma dotrajane. Obnova avtobusnih postajališč naj bi po do zdaj znanih podatkih stala milijardo tolarjev, tega pa ne bo krila mestna občina Ljubljana, temveč izvajalec del – Proreklam Europlakat, ki bo v zameno za ta vložek dobil pravico 15 let tržiti oglaševalska mesta na svetlobnih obojestranskih vitrinah na avtobusnih nadstreških. Ljubljančani bodo tako dobili moderne in funkcionalnejše avtobusne postaje, kakršne poznajo v večini evropskih mest. Izdelane bodo iz nerjaveče kovine z informacijskim stebrom s košem za smeti, zemljevi-

Ljubljanska avtobusna postajališča končno dobivajo novo podobo.

dom mesta in progami mestnega prometa ter s svetlobno vitrino, v kateri bo oglasni prostor. Sliši se lepo, vendar se ob vsem tem uporabniki javnega mestnega prometa že pritožujejo nad potekom del. Izvajalec se je del lotil v času, ko vreme za to ni najprimernejše. Stare nadstrešnice na postajah so odstranili, novih pa še ni. Ljudje se pritožujejo, da morajo čakati avtobus na dežju, da ni nobenega zavetja itd. Izvajalec obljublja, da bo v prihodnjih dneh postavljenih približno 300 nadstrešnic, vsa druga potrebna dela pa bodo končana do decembra. Preostale nadstrešnice namerava izvajalec postaviti šele spomladom prihodnje leto. Mihaela Praprotnik

Smo priče preračunljivosti?

Potem ko je postalo jasno, da bo novi mandatar najverjetneje predsednik SDS Janez Janša, smo pri nekaterih do nedavnega vodilnih ljudeh v Sloveniji zasledili zanimivo spremembo stališč. Če so denimo še pred časom v Janši videli glavno nevarnost za razvoj Slovenije, so v zadnjem času svoje mnenje temeljito spremenili.

Lep primer za to sta nekdanji predsednik sveta LDS Gregor Golob in nekdanji predsednik države Milan Kučan. Če je prvi še pred časom Janšo označeval za shizofrenika in paranoika, ki vsepovsod vidi strahove, je pretekli teden na družboslovnem večeru v Mariboru o njem govoril nadvse pohvalno. Tako je dejal, da se mu zdijo zdajšnje poteze Janše in njegove SDS pametne in da je Janša v zadnjem času zavzel umirjeno držo, ki ga, kot je dejal, spominja na držo Janeza Drnovška. Podobno kot Golob je svoja stališča do Janše v zadnjih dneh zelo omilil nekdanji predsednik države Milan Kučan. Če je pred leti v Novi Gorici in ves čas svojih mandatov opozarjal

So pohvale na račun predsednika SDS Janše iskrene ali so izrečene iz preračunljivosti?

na grozečo nevarnost, ki prihaja s strani desnice in ji je ime Janez Janša, je v zadnji Sobotni prilogi Dela sodil, da bi bil Janez Janša lahko dober predsednik vlade, saj je, kot je dejal Kučan, navsezadnje "veteran v slovenski politiki, delaven, dober analitik, taktik in človek z ambicijami".

Ob vseh teh pohvalah, ki jih v zadnjem času izrekajo predvsem tisti, ki bi si dali v preteklosti raje vrtati luknjo v koleno, kot pa Janši priznati njegove dobre lastnosti, se seveda postavlja vprašanje, zakaj kar nenadoma preobrat in čemu so namenjene tovrstne izjave. So iskrene ali je v ozad-

ju v resnici kaj drugega, bolj zvitega? Če drži prvo, potem bi bilo prav mogoče, da je tudi Kučanu postalo jasno, da za vse stvari v Sloveniji ne moreta biti kriva Janša in opozicija. Navsezadnje je v vseh zadnjih letih s krajšimi premori vladala liberalna demokracija, zato nosi ta večino odgovornosti za stanje v državi. Ker so slednje na zadnjih volitvah očitno spoznali tudi volivci,

bi bilo nesmiselno, če bi zdaj Kučan govoril proti Janši in s tem proti večini, ki je volila pomladne stranke. Navsezadnje je Kučan vedno vedel, na čigavo stran se je treba postaviti.

Druga možnost, ki smo jo omenili, je, da gre pri hvaljenju Janše le za spreten maneuver levice, s katerim si želite LDS in Kučan povrniti tisto sredinsko, ki sta je izgubila pred zadnjimi državnoborskimimi volitvami in ki jo je z umirjenimi nastopi po volitvah zasedel Janez Janša. Spomnimo se samo predvolilnih nastopov vodilnih eldesovcev, ko so bolj kot na umirjene politike, ki so sposobni voditi državo,

spominjali na ekscentričnega Zmaga Jelinčiča, ali pa denimo Kučanovega Foruma 21, ki je s svojimi "kapitalističnimi" povezavami dajal vse prej kot vtis, da bo deloval v dobro ljudstva.

Katera od dveh omenjenih teorij je prava, je za zdaj nemogoče reči, zelo verjetno pa je, da veljata obe. Kučan je namreč spoznal, da z najverjetnejšim novim premierjem, ki ima očitno podporo večinskega dela ljudstva, ni smiselno iti na nož, saj bi s tem škodil le sebi, po drugi strani pa ga (enako velja za LDS) pohvalne izjave na račun Janše ne potiskajo na skrajni lev rob slovenskega političnega življenja.

Aleš Kocjan

Priprava na druge čase

Pretekli teden je vlada odhajaju potrdila nov štiriletni mandat Vincenca Janše, predsednika uprave družbe Elektro Ljubljana. Še pred vnovičnim imenovanjem pa je v javnosti izbruhnila afera o tem, da je Janšev sin (nista v sorodu s predsednikom SDS) Andrej Janša, ki je bil prav tako zaposlen v Elektru, odšel iz družbe in se zaposlil pri konkurenčni

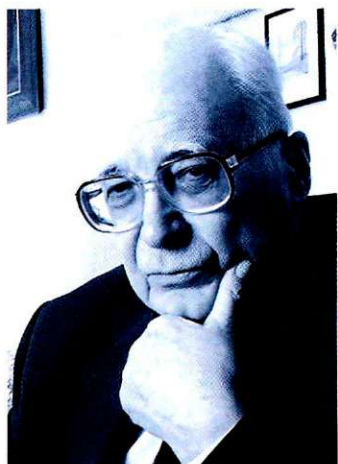
rovski odhod ne more vplivati na poslovanje podjetja. Sodbo o spoštovanju tega določila si lahko ustvari vsak sam, kaj je res in kaj ne, pa vedo le izbranci. Med drugimi je to Đorđe Žebeljan, četudi stvari želi danes prikazati drugače. Zatrjuje namreč, da sam o tem, kaj se je dogajalo na Elektru, ni vedel nič vse dotlej, dokler o tem niso poročali novinarji. Nadzor-

Stvari na področju elektrogospodarstva so alarmantne in potrebne takojšnje ureditve.

družbi Energy Financing Team (EFT). Družba EFT je registrirana v Veliki Britaniji, njeni lastniki naj bi bili srbskega rodu, na slovenskem trgu pa naj bi kmalu začeli ponujati energijo po bistveno nižji ceni od slovenske. Posamezniki, med njimi Đorđe Žebeljan, predsednik nadzornega sveta Elektra Ljubljana in direktor direktorata za energetiko na ministrstvu za okolje, prostor in energijo, so zagnali vik in krik in od predsednika uprave Elektra zahtevali posebno poročilo. Vincenc Janša je to izdelal in nadzornemu svetu zagotovil, da prestop njegovega sina ne bo ogrozil

ni svet je Vincenca Janšo predlagal v potrditev za naslednji mandat in vlada ga je brez pripomb na seji, ki je bila pretekli teden, potrdila, četudi so bili takrat že znani vsi navedeni podatki. Poleg tega naj bi obstajali tudi številni dokazi, da je predsednikov sin h konkurenci odnesel strategijo oblikovanja cen, diagram odjema elektrike in podatke o strankah, njihove bonitete in davčne številke. EFT naj bi bil odjemalcem energije že poslal ponudbo za dobavo električne energije v prihodnjem letu, v njej pa naj bi ponujali za pol evra nižjo ceno za megavatno uro električne energije kot drugi distributerji. Po nam znanih podatkih naj bi EFT kupovala cenejšo elektriko na Balkanu, to je v državah nekdanje Jugoslavije, v Grčiji, Albaniji, Bolgariji, Romuniji in na Madžarskem. Zakaj tega ne delajo tudi slovenski distributerji, je drugo vprašanje. Zamislimo se lahko tudi nad izjavo Draga Fabjana, predsednika Holdinga Slovenske elektrarne, da gospodinjstva že zdaj plačujejo pre poceni elektriko, za kar naj bi bila kriva država. Izjava s prej navedenim ne gre skupaj in kaže, da so stvari na slovenskem elektroenergetskem trgu resnično alarmantne in potrebne temeljite prevetritve ne glede na to, kakšne politične barve je kdo med vpletenimi.

Vida Kocjan

Dr. Ljubo Sirc

Poezija in Dejanje

Edvarda Kocbeka sem osebno srečal v Münchnu pri založniku Trofeniku ob koncu sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Zdel se mi je nekako zbežan, vse prej kot mož Dejanja. Pisal je lepo, delal pa mračno. Seveda sem nanj kot zaveznika komunistov naveltel že davno prej, leta 1941.

Ko smo študentje iskali zveze za odpor proti okupatorju, smo slišali, da so komunisti, kocbekovci in levi sokoli v senci dogovora med Stalinom in Hitlerjem ustanovili Proti-imperialistično fronto, ki je obsojala Francoze in Angleže kot kršilce miru, dasi smo imeli naciste in fašiste na glavi doma. Kocbek je te omladnosti mirno požiral, medtem ko se je stara komunistka Angela Vode takim fintam uprla, bila izključena iz partije in bila posledično na Nagodetovem procesu obsojena na 20 let.

Napad Hitlerja na Sovjetsko zvezo je protiimperializem preobrazil v antifašizem in v odpor proti Nemcem z geslom: Žrtve morajo biti! Žrtve so morale biti, toda tudi žrtve so smele biti samo pod komunistično hegemonijo. Osvobodilna fronta, kakor so preimenovali protiimperialistično, je prepovedala, da bi se kdor koli bojeval proti okupatorju zunaj te fronte, in grozila takim s smrtjo. Kocbek je bil za to, čeprav krščanska morala nikakor ne dovoljuje ubijanja, če se kdo ne pokori komunistom. Krščanskega socialista Kocbeka to ni motilo, motilo pa je Črtomirja Nagodeta, ki je bil prav kakor Kocbek iracionalno zagledan v stalinistično planiranje, vendar je ohranil moralno zavest. Končni rezultat: Nagodetova obsodba na smrt, usmrnitev in grob neznano kje.

Ob privolitvi v ubijanje borcev proti fašizmu, ki se niso podredili komunistom, je Kocbek k programu OF prispeval še zahtevo, da je treba spremeniti slovenski značaj. Ker je nenehno napadal vpliv cerkvene hierarhije, je ta točka verjetno pomenila, naj bi se Slovenci ne vdinjali škofom. Količko Slovencev je to prizadelo, ne vem, vem pa, da se je bil Kocbek, ki se ni vdinjal škofom, pripravljen pokoriti Kidriču. Ali naj bi se slovenski značaj spremenil v to smer? Očitno, saj se je Kocbek takoj vdal komunistični zahtevi, da smejo imeti partijo le komunisti, drugi naj pa vstopijo v OF – pod komunističnim vodstvom. Hvala lepa

za tako spremembo narodnega značaja, še posebej ker je Kidrič hkrati grozil z nasiljem, če se krščanski socialisti ne vdajo. Če ne prej, bi moralo Kocbeku postati jasno tedaj, da komunisti niso socialni reformatorji, ampak oblasti žejni morilci.

Sicer je pa tako in tako moral vedeti, da komunisti ubijajo vsevprek ne samo ljudi, ki jih razglašajo za kolaboracioniste, temveč celo partizanske prostovoljce, ki jim niso všeč. Vedeti je moral tudi za množične pomore po vojni. Vedeli smo vsi, saj je vsakdo imel med pobitimi sorodnike, prijatelje ali znanke. Nismo se le zavedali, da je grozota tako obširna. Tudi smo vedeli, da ubijajo partizane, ki so prišli z Angleži. Tako je izginil Lenščak, ki je prišel v Slovenijo z britansko misijo, a je prestopil k partizanom. Lenščak je bil iz katoliške družine in o njem se je nedvomno govorilo v krogih, ki jih je Kocbek najboljše poznal. Recimo, da je pozabil.

Nekateri ugovarjajo, ker komunisti proslavljajo Kocbeka, češ da so ga na koncu preganjali. Seveda so ga, toda za komuniste to ni ovira. Po Leninovem nauku smeš vzeti za zaveznika vsakogar, ki ti koristi. Ko

Nekateri ugovarjajo, ker komunisti proslavljajo Kocbeka, češ da so ga na koncu preganjali. Seveda so ga, toda za komuniste to ni ovira. Po Leninovem nauku smeš vzeti za zaveznika vsakogar, ki ti koristi. Ko ti ne koristi več, se ga znebiš; dovoljeno ga je celo ubiti.

ti ne koristi več, se ga znebiš; dovoljeno ga je celo ubiti. Rekli boste, da nihče ni tako neumen, da bi jim šel še enkrat na limanice. Ne bodite pretirano optimistični: nedvomno prosvetljeno (podtalno) komunistično vodstvo spet lovi kaline.

Ne mislite, da so komunisti sprejeli, da je zanje vsega konec. Celotna naivneži na Zahodu se počasi zbuja. Times 16. oktobra prinaša članek znanega profesorja Roberta Skidelskega, ki je med drugim napisal Keynesov življenjepis v treh zvezkih. Naslov članka je Nov sistem leze izpod sovjetskih ruševin.

Gre za Belorusijo, kjer Lukašenko uvaja nov sistem, v katerem "o tranziciji ni sledu". Po Skidelskem gre za nov tip politične ekonomije – diktatura z demokratičnimi elementi, uravnavana ekonomija s tržnimi elementi. Financira jo Putin z naftnimi dobički. Lukašenku se ni zdelo vredno niti spremeniti imena KGB. In Lukašenko je bil nedavno gost Milana Kučana v Sloveniji.

Po drugi strani je madžarski ministrski predsednik Ferenc Gyurcsani nedavno gostil udeležence "vrhunskega srečanja o progresivnem vladanju", ki so se ga udeležili predstavniki zmerne levice. Gyurcsani na široko govori o fleksibilnosti, prilagodljivosti in inteligentnosti, vendar je znan kot komunist ali vsaj sopotnik. Dandanes je multimilijonar in predseduje vladi, ki na Madžarskem privatizira s tako ihto, da zmerna opozicija zahteva referendum, ki naj bi razdeljevanje kapitala (v roke komunistom) ustavil. Vas to na kaj spominja?

Upanja, da bo Lukašenkov novi sistem prinesel blaginjo in visoke mezde, seveda ni, vsaj ne po mnenju tistih, ki so se kdaj resno

ukvarjali s komunističnim gospodarjenjem. Lukašenko je ohranil produkcijo in zaposlenost s tem, da je Narodna banka dodeljevala posojila, čeprav so izdelki ostali neprodani in torej delo zaposlenih odvečno. To vse poznamo že od prej.

Sedaj je seveda samo treba, da se najde kar največ naivnežev tipa Kocbek, ki bodo podprli komuniste pri njihovem novem zaletu, da ohranijo oblast in onemogočijo blaginjo. Govorili bodo, da hočejo obvarovati svet pred kapitalistično pogoltnostjo in da je Bush isto kot Al Kaida. Koristne budale, nastop!

Pritožba na avstrijsko ustavno sodišče

Podpredsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) Rudi Vouk je pred kratkim na avstrijsko ustavno sodišče vložil pritožbo zaradi dvojezičnega napisa v Pliberku. Slednji je namreč zdaj napisan samo v nemščini, čeprav bi po Voukovem mnenju moral biti tudi v slovenščini.

Kot je ob vložitvi pritožbe dejal Vouk, gre za isti primer kot v Škocjanu, pri čemer je v Pliberku še višji delež slovenskega prebivalstva kot v Škocjanu. Po ljudskem štetju iz leta 2001 se je namreč v Škocjanu za Slovence označilo 10 odstotkov prebivalcev, medtem ko je bil delež Slovencev v Pliberku v istem obdobju in po istem štetju 16,1-odstoten. Tudi zato Vouk verjame, da bo ustavno sodišče ravnalo podobno kot leta 2001 v Škocjanu. Tudi takrat so ustavni sodniki po pritožbi NSKS odločili, da za postavitev dvojezičnih napisov zadostuje 10 odstotkov

slovenskega prebivalstva v daljšem obdobju. "Zanimivo pa bo, kako bo ustavno sodišče reagiralo na ugotovitev v pritožbi, da velikovško okrajno glavarstvo zavestno uporablja uredbo o enojezičnem napisu, čeprav ve, da je protustavna in da bi moralo okrajno glavarstvo samo poskrbeti za dvojezične krajevne napise. Prav tako bo zanimivo, kako bo ustavno sodišče reagiralo

na ugotovitev v pritožbi, po kateri bi moral neodvisni upravni senat pri ustavnem sodišču zahtevati preverbo uredbe, ki jo uporablja velikovško okrajno glavarstvo," pravi Vouk.

Ob tem je zanimivo pogledati tudi stališče, ki ga je do te problematike slovenske manjšine v Avstriji zavzel najverjetnejši prihodnji mandatar Janez Janša. Kot je za avstrijski Die Pre-

se nedavno dejal Janša, bi bil lahko položaj slovenske manjšine v Avstriji boljši, zato si bo njegova vlada prizadevala, da bo na dvostranski ravni naredila več za izboljšanje njenega položaja. Po njegovih besedah je sicer jasno, da Avstrija in Italija ne bosta spremenili svojih ustavnih in v njih, podobno kot je to storila Slovenija, manjšinam, predvsem slovenski, dali poslanske sedeže v parlamentu, vendar je po njegovih besedah še veliko drugih stvari, s katerimi je mogoče izboljšati položaj Slovencev v Avstriji. "Ko se pogovarjamo s pripadniki slovenske manjšine v Avstriji, se ti pritožujejo nad položajem dvojezičnih šol in vrtcev. Odprto vprašanje še naprej ostaja zastopanje manjšine v koroškem deželnem parlamentu..." Vse to so vprašanja, za katera lahko po Janševih besedah z avstrijsko vlado najdemo zelo dobre rešitve. O konkretnem problemu, ki ga je sprožil Vouk, pa Janša meni, da so dvojezični napisi obveznost, ki si jo je avstrijska vlada naložila sama. **A. K.**

Podpredsednik NSKS Rudi Vouk je vložil pritožbo na avstrijsko ustavno sodišče zaradi manjkajočega dvojezičnega napisa pri Pliberku.

Ljudstvo moje drago, le k tebi sem živel

V zamejstvu v Italiji so slavnostno počastili petdeseto obletnico smrti Ivana Trinka Zamejskega (1863–1954). Besede msgr. Ivana Trinka, zapišane v naslovu, so ponovili tudi na simpoziju o njem, ki je potekal od 13. do 16. oktobra na videmski univerzi in v občinski dvorani v Špetru.

Simpozij akademikov mednarodne zasedbe zasluži, da o njem na kratko povzamemo vsaj dve temeljni misli. Prva je ta, da je bil Ivan Trinko prerok nove Evrope, ker je znal uspešno nagovoriti vse ljudi v tem narodnostno raznolikem prostoru: Furlane, Slovence, Italijane in Nemce. Seveda pa je italijanska asimilacijska politika poskrbela, da ta enakopravnost razen za Italijane ni prišla dlje od njegovih priporočil, prizadevanj in blagoslovov, saj popolnoma slovenskemu prebivalstvu v Benečiji ni priznavala slovenske narodnosti in zato javne rabe slovenščine in ustanavljanja šol. Danes, ko to priznava, pa zakonodajec skoraj ne izvaja. In v čem je Trinko še prerok da-

našnje Evrope? Četudi ali prav zato, ker je bil visok verski učitelj, je tukaj Trinko ubral svojo pot. Svoje dušnopastirsko delo je neločljivo povezoval s politično akcijo v prid zatiranih, saj je menil, da to spada k uresničevanju evangelija. Zanimivo je, da mu to priznava tudi naša levica, v matični domovini pa javno delovanje kristjanov kot vernikov in Cerkve še vedno zmerja s klerikalizmom.

Krščanski etos Trinku ni dovolje-

val, da bi pustil ob cesti ležati svoj pretepeni, na lastni zemlji izropani in ranjeni narod in iti farizejsko mimo, kot to dela današnja slovenska oblast, ko tudi po osamosvojitvi Slovenije brezbrizno gleda čez mejo. Svoje ljudi je želel vključiti v skupen slovenski kulturni prostor in italijanske kolege prepričeval, da sta morala Cerkve in morala države neločljivi in ne popolnoma ločeni, kot sta trdila komunisti v fašizem, katerima so se takrat že

napadalo cedile sline po človeški krvi, kar pa je krščanstvo odločno zavračalo.

Spomin na Ivana Trinka je vsaj v Sloveniji prekrilo spominjanje na Edvarda Kocbeka ob njegovi stoti obletnici rojstva. Žal bi tudi ob tem skoraj pogrేశali nekaj krščanske soli, zanesljivo pa kanček čistega vina, da bi vse to splaknili. Lahko bi naredili tudi primerjavo javnega delovanja obeh. Trinko se ni istovetil z revolucionarnimi misionarji, ki so po Benečiji trosili semena boljšeševistične revolucije in prelihi tudi nekaj nedolžne krvi. Namesto kulturnikov so med partizane poslali boljšeševistične politične agitatorje in vosovce. Od Trinka so zahtevali sodelovanje, vendar jim ni dal niti izjave. Trinko se je kot vodnik in buditelj beneškega ljudstva vztrajno zavzemal za jezik in pravice svojega naroda. Prošnje svojih rojakov je posredoval cerkvenim in posvetnim oblastem, si prizadeval za zadovoljevanje kulturnih potreb in uveljavitev slovenskega jezika ter bil tudi posrednik v tujem znanstvenem svetu. Njegovi občudovalci so ga imenovali oče Beneških Slovencev. **M. M.**

Od 13. do 16. oktobra je na videmski univerzi in v Špetru potekal slavnostni simpozij ob petdeseti obletnici smrti Ivana Trinka - Zamejskega.

Presenetljivi novi nadškof

V času po nedavnih volitvah so se v slovenski javnosti znova pojavile govorice o tem, kdo naj bi postal ljubljanski nadškof. Razlogov za to je bilo več kot dovolj, saj so viri s Svetega sedeža dali jasno vedeti, da bodo ime Rodetovega naslednika povedali šele po končanih volitvah oz. po konstituiranju državnega zbora. V ponedeljek, 25. oktobra, ob dvanajsti uri je nuncij Santos Abril y Castelló na tiskovni konferenci v nadškofijskem dvorcu v Ljubljani slovesno razglasil, da je papež Janez Pavel II. za novega ljubljanskega nadškofa imenoval dosedanjega pomožnega škofa msgr. mag. Alojza Urana.

Zunaj kroga favoritov

Uranovo imenovanje za nadškofa je bilo gotovo veliko presenečenje, saj ni spadal v ožji krog favoritov, čeprav je nekako v navadi, da so za škofe imenovani kandidati, ki jih mediji ne postavljajo v ospredje. Podobno je bilo namreč že leta 1997, ko so izbirali naslednika dr. Alojzija Šuštarja. Takrat se je kot glavni favorit (!) omenjal pomožni škof Uran, poleg njega pa še dr. Anton Stres (profesor na teološki fakulteti), dr. Janez Gril (direktor in glavni urednik Družine) in dr. Borut Košir (tedaj še direktor Zavoda sv. Stanislava). Dr. Stresa so mediji tudi tokrat postavljali v ospredje, poleg njega so omenjali še dr. Antona Jamnika (direktorja Zavoda sv. Stanislava), Antona Slabeta (rektorja ljubljanskega semenišča) in apostolskega nuncija nadškofa dr. Ivana Jurkoviča. V ozadju so se pojavljali tudi nekateri drugi kandidati, na primer dr. Ivan Štuhec, pomožni škof dr. Jurij Bizjak, ljubljanski škofijski upravitelj msgr. Andrej Glavan in oba preostala škofa ordinarija dr. Franc Kramberger in msgr. Metod Pirih. Msgr. Alojz Uran je bil tako rekoč na obrobju in mnogi tako v cerkvenih kot laičnih krogih nanj niso računali. Tako se je nekako znova uresničil svetopisemski izrek: Kamen, ki so ga zidarji zavrgli, je postal vogelni kamen.

Od kaplana do škofa

Msgr. Alojz Uran se je rodil 22. januarja 1945 v Spodnjih Gamelnjah v župniji Šmartno pod Šmarno goro. Leta 1964 je maturiral na bežigradski gimnaziji. Po študiju na Teološki fakulteti v Ljubljani ga je nadškof Jozef Pogačnik leta 1970 posvetil v duhovnika. 12. julija 1970 je imel v domači župniji Šmartno pod Šmarno goro novo mašo. Svojo prvo duhovniško službo je kot stolni vikar (kaplan) nastopil v stolni župniji v Ljubljani, kjer je ostal do leta 1973. Od leta 1973 do 1977 je študiral v Rimu na katehetskem inštitutu pedagoške fakultete Papeške salezijanske univerze, kjer je opravil katehetsko pedagoško specializacijo. Po vrnitvi v Ljubljano je istega leta postal rektor malega semenišča pri sv. Petru v Ljubljani. Leta 1980 je bil imenovan za župnika v Šentvidu in to delo je opravljal vse do škofovskega imenovanja. Poleg tega je bil pozneje dekan na novo ustanovljene dekanije Ljubljana - Šentvid. 16. decembra 1992 ga je papež Janez Pavel II. imenoval za ljubljanskega pomožnega škofa, 31. decembra 1992 pa je bil imenovan za kanonika in dekana stolnega kapitlja ter za arhidiakona. Na praznik Gospodovega razglasenja šestega januarja 1993 ga je v škofa v Rimu posvetil papež Janez Pavel II. Ob posvečenju si je za škofovsko geslo izbral geslo "Da, Oče". Je 34. rezidencialni škof ljubljanske nadškofije in četrti metropolit po obnovi ljubljanske metropolije leta 1969. Bil je med drugim član škofijskega in medškofijskega katehetskega sveta, član in voditelj komisije za duhovne poklice in predavatelj na Teološko-pastoralni šoli. Bil je tudi voditelj škofijskega odbora za duhovne poklice in odgovoren za duhovne poklice pri Slovenski škofovski konferenci. Od leta 2000 je delegat SŠK za pastoralo med Slovenci po svetu.

Pred odgovorno nalogo

Novega ljubljanskega nadškofa in metropolita msgr. Alojza Urana, ki bo posle prevzel petega decembra letos, v prihodnosti prav gotovo čaka odgovorna naloga, saj bo poleg vodenja ljubljanske nadškofije tudi neke vrste najvišji zastopnik Cerkev na Slovenskem. Treba bo uresničiti sklepe plenarnega zbora Cerkev na Slovenskem in narediti Cerkev, ki bo še prijaznejša do mladih. Glede na to, da je bil Uran že doslej velik prijatelj mladih, verjetno pretiranih težav s tem ne bo imel. Novi nadškof pa bo moral zavzeti tudi določeno držo v odnosih z državo, in to kljub namigovanju medijev, da bo nova, desna oblast do Cerkev prijaznejša kot prejšnja. Kljub temu bo zadnjo besedo o morebitnem priznanju verouka kot izbirnega predmeta šolskega predmeta imel državni zbor, kjer bodo za spremembo zakona, ki bo urejal področje religijskega pouka, potrebni tudi glasovi iz opozicije. Glede na to, da je bil msgr. Alojz Uran doslej pomožni škof, bo verjetno kmalu prišlo tudi do imenovanja novega ljubljanskega pomožnega škofa, razen če bo vodstvo ljubljanske nadškofije presodilo, da je en pomožni škof (msgr. Andrej Glavan) dovolj za nemoteno pastoralno delo v škofiji. Kakšno politiko bo ubral novi ljubljanski nadškof, pa bo pokazal čas.

Gasper Blažič

Novi ljubljanski nadškof Alojz Uran je zaradi svojega veselega značaja med verniki zelo priljubljen.

Nadškof msgr. Alojz Uran bo moral zavzeti tudi določeno držo v odnosih z državo, in to kljub namigovanju medijev, da bo nova, desna oblast do Cerkev prijaznejša kot prejšnja. Zadnjo besedo o morebitnem priznanju verouka kot izbirnega predmeta pa bo vendarle imel državni zbor.

V petek, 22. oktobra, je bila na ustanovni seji uradno potrjena nova sestava državnega zbora. Mandat DZ 2004-2008 je četrti v zgodovini parlamentarnih volitev v Sloveniji, predsedoval pa mu bo France Cukjati.

Čeprav smo bili minuli teden priče prvi seji četrtega sklica DZ, je bil na njej izvoljen že šesti predsednik. Razlog je v tem, da sta dva predsednika, ki sta bila izvoljena na to mesto sicer za celoten štiriletni mandat, predčasno odstopila.

Rigelnikova trda roka

Prvi, ki je funkcijo predčasno končal, je bil Herman Rigelnik, prvi predsednik državnega zbora, ki je

Fotografije: Dane Kostric in Gregor Pohleven

Prvi možje državnega zbora

na volitvah leta 1992 nastopil kot nestranski kandidat, vendar s podporo liberalne demokracije. Rigelnik je prišel v politiko iz gospodarskih krogov in nekateri pravijo, da je od tam s seboj prinesel precej trdo roko, s katero je vodil državni zbor. V času opravljanja te funkcije je nemalokrat celo trmast vztrajal pri nekaterih usmeritvah, ki marsikomu niso bile pogodu. Lahko bi rekli, da so mu politično avtoriteto priznavali vsi poslanci, tako tisti na strani opozicije kot tisti na strani pozicije. Večkrat je bilo mogoče slišati, da je Rigel-

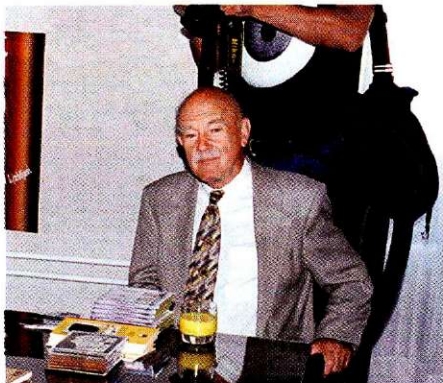
nik vodil seje državnega zbora kot tehokrat, sam pa pravi, da drugače sploh ni bilo mogoče. "Državni zbor sem dejansko vodil na način dobrega tehokrata s poslušom za politični dialog," je o svojem vodenju državnega zbora dejal njegov prvi predsednik Herman Rigelnik.

Za časa Rigelnikovega vodenja je bilo treba veliko truda vložiti v proceduralna pravila dela in vodenja državnega zbora, da bi le-ta dobil pravo veljavo. Cilj, ki naj bi ga dosegli, je bil, da bi bile seje produktivnejše. Da bi do tega prišlo, je Rigelnik začel vodje poslanskih

skupin vabiti na kolegij, ki ga je poslovnik državnega zbora določil kot posvetovalno telo, in kar je pomenilo prav tako korak naprej, je bilo to, da so seje tega organa odprli za javnost. Način dela v kolegiju je dopuščal nekoliko večjo možnost, da je tudi opozicija lahko predstavila svoj pogled, v grobem pa je bilo mogoče ugotoviti tudi stopnjo soglasja o nameranih odločitvah in si priti na jasno, ali je pri nekem vprašanju mogoče doseči konsenz.

Rigelnik se je prav gotovo v zgodovino predsednikov državnega zbora zapisal po tem, da je zelo rad

vztrajal pri tem, da poslanci delajo pozno v noč in da parlamentarne dvorane ne zapustijo, dokler ne sprejmejo sklepov. Kot sam pravi, je tudi zato med drugim že na začetku svojega mandata sprejel sklep, ki poslancev ni navdušil, in sicer sklep o omejitvi alkohola v poslopiju državnega zbora. In zakaj se je tako odločil? "Povod je bil jasen. Potrebovali smo trezne glave ljudi, ki so z izvolitvijo za poslance sprejeli tudi odgovornost za državo, ne pa samo skrbi, ali so upravičeni do poslanskih plač in poslanskih privilegijev," je svojo odločitev komentiral Rigelnik.

France Bučar je bil zadnji predsednik skupščine RS, in sicer v mandatsnem obdobju 1990-1992, in hkrati predsednik prve demokratično izvoljene skupščine.

Herman Rigelnik, predsednik državnega zbora v mandatsnem obdobju 1992-1996; s funkcije je predčasno odstopil leta 1994 s pojasnilom, da ga zanimajo novi izzivi.

Jozef Školč je bil predsednik državnega zbora v letih 1994-1996; je edini predsednik DZ, zoper katerega je bila vložena zahteva za razrešitev, ki pa ni uspela.

Janez Jansa je bil predsednik državnega zbora v letih 1996-2000; je bil prvi predsednik DZ, ki je bil razrešen leta 2000.

Mladi Školč zamenjal Rigelnika

Po dveh letih vodenja državne zbornice je Rigelnik odstopil s te funkcije. Kot je takrat dejal, je prišlo do prevelike polarizacije političnih interesov, ki so jih posamezni politični akterji postavili pred interese države in naroda. In ker tega ni mogel sprejeti, se je vrnil tja, od koder je prišel – v gospodarstvo. Za seboj je pustil parlamentarno obdobje, za katerega lahko rečemo, da se je veliko delalo in tudi veliko naredilo, saj so poslanci in poslanke dobesedno orali njivo parlamentarne demokracije.

Sredi prvega mandata je tako državni zbor dobil novega predsednika, mladega Jožefa Školča, ki ni imel prav močne podpore v državnem zboru, kar je pokazalo tudi glasovanje o njegovem imenovanju, saj je bil za predsednika izvoljen šele v drugem poskusu. Školčev mandat je zaznamovalo kar nekaj dogodkov z bolj negativnim kot pozitivnim predznakom. To je bilo obdobje spreminjanja razmerja političnih sil, razpada Demosa, razmerje opozicija - pozicija se je spreminjalo in zapletalo zaradi prehodov poslancev iz ene politične skupine v drugo, interpelacije zoper ministre so se vrstile kot po tekočem traku, prišlo je do ustanavljanja več preiskovalnih komisij, in kar je še posebej zaznamovalo Školčev mandat, je bil razpis trojnega referenduma o volilnem sistemu, katerega konec so naredili šele v naslednjem mandatu. Čas Školčevega mandata je zaznamovala tudi vroča tema vračanja nacionalizira-

Za novega predsednika DZ je bil z 58 glasovi podpore izvoljen član SDS France Cukjati.

nega premoženja (denacionalizacija) in vračanje gozdov Cerkvi.

Če smo za Rigelnika zapisali, da so se z njegovim hudim tempom in stroгим vodenjem državnega zbora sprijaznili poslanci iz pozicije in opozicije, tega ne moremo zapisati za Školčevo predsednikovanje, kar dokazuje tudi zahteva skupine poslancev nekdanje SDS in SLS ter samostojne poslanske skupine, ki sta predlagali celo Školčevo razrešitev. No, do nje ni prišlo, Školč kot predsednik je prvi mandat državnega zbora pripeljal do konca.

Od opozicijskega poslanca do predsednika državnega zbora

Sledile so volitve leta 1996 in državni zbor je začel s svojim drugim mandatom. Njegovo vodenje je prevzel Janez Podobnik, in sicer šele v drugem poskusu, ker v prvem ni prišlo do političnega soglasja. Podobnik je predsednik državnega zbora postal po opozicijski izkušnji mandata 1992-1996, in kot sam pravi, se je kot opozicijski poslanec po-

gosto počutil diskriminiranega, kajti razmere za delovanje opozicije so se po njegovem mnenju bistveno razlikovale od razmer, v katerih so delali poslanci vladnih strank.

Zanimiva je izkušnja, ki jo je Podobnik doživel, ko je prevzel predsedniško funkcijo. Kot pravi, je prišel v dobesedno prazen kabinet: ni bilo računalnikov ne faksov in ne osebja. V kabinetu je ostala le tajnica in tudi ta je odhajala, ena od svetovalk pa je bila na porodniškem dopustu. Podobnik je imel, kot pravi, občutek, da je prejšnja oblastna struktura, ki je skoraj v celoti nadzirala državni aparat, s posmehom čakala, da se bo v vodo vrženi plavalec utopil.

No, to se ni zgodilo. Podobnik je začel voditi državni zbor in v štiritletnem mandatu je poskušal vnesti kar nekaj načel, ki so bila razmeroma nova. Najprej je zahteval absolutno spoštovanje vsake poslanke in poslanca, veliko skrbi je posvečal temu, da je državni zbor vzdrževal stalno in enako spoštli-

vo komunikacijo tako z različnimi institucijami države kot tudi z institucijami civilne družbe, nevladnimi organizacijami, neposredno pa tudi z državljanke in državljani. Tako so bile po prvem letu delovanja uvedene prve redne mesečne tiskovne konference, na katerih so javnosti skušali predstaviti opravljeno delo v preteklem in predstaviti najpomembnejše teme v prihodnjem mesecu. Skratka, parlament se je začel odpirati javnosti.

V času Podobnikovega mandata se je zakonodajalec soočal z vprašanji, kot sta avtocestni program in proračun, z vprašanjem lastninjenja bank in zavarovalnic, ta mandat državnega zbora pa se je začel tudi z zelo kritičnim bremenom, ki je ostalo nerazrešeno iz prejšnjega mandata, to je potrjevanje sporazuma o pridružitvenem članstvu v Evropski uniji, postavljenega na t. i. španskem kompromisu, ki je ponudil izhod iz situacije, ko je Italija grozila z vetom, če Slovenija ne sprostijo svoje nepremičninske zakonodaje. Ena osrednjih pozornosti zakonodajnega telesa je bila v celotnem mandatu usmerjena v prilagajanje in oblikovanje slovenske zakonodaje v skladu s standardi EU. Opazen je bil tudi poskus opozicijske politične opcije, da bi zmanjšala vpliv največje parlamentarne stranke, in sicer v korist bolj demokratično porazdeljenemu političnemu vplivu.

Ne smemo pa prezreti, da je bil zadnji del Podobnikovega mandata močno obremenjen s temo t. i. trojnega referenduma. Ustavno sodišče je z odločbo odločilo, da je »

Podobnik, predsednik DZ v mandatu obdobja 2000; bil je prvi predsednik državnega zbora, ki je razhajal iz stare oblastne strukture.

Borut Pahor je prevzel mesto predsednika DZ po volitvah leta 2000. Zaradi izvolitve za poslanca v evropskem parlamentu je s predsedniške funkcije predčasno odstopil, na njegovo mesto pa je bil izvoljen Feri Horvat.

Predsednik države Janez Drnovšek je na prvi seji DZ spodbudil poslance k uspešnemu in premišljenemu delu. Poslanci so njegov nasvet vzeli resno, saj so takoj izvolili novo vodstvo.

Jozica Velišček je po dveh mandatih odšla s funkcije generalne sekretarke DZ, na njeno mesto pa je bil izvoljen Lovro Lončar, dosednji sekretar poslanske skupine SDS.

Sašo Peče (SNS) in desusovec Vasja Klavora bosta v tem mandatu zasedala mesti podpredsednikov DZ; eno mesto ostaja prosto za kandidata največje opozicijske stranke.

» bil predhodni zakonodajni referendum o volilnem sistemu uspešen (kljub manj kot polovični podpori kateri od treh ponujenih rešitev, od katerih je največ podpore dobila rešitev večinskega volilnega sistema). Prav tako za časa Podobnikovega predsednikovanja državnemu zboru se odločitev ustavnega sodišča ni spoštovala in v ustavo je bilo zapisano, da imamo v Sloveniji proporcionalni volilni sistem.

Še to. Ob koncu drugega mandata državnega zbora je bila izglasovana tudi nezaupnica Drmovškovi vladi in dobili smo novo desnosredinsko vlado Andreja Bajuka, katere mandat se je končal skupaj z drugim mandatom državnega zbora.

Pahor iskal kompromisne rešitve

Sledilo je leto 2000 in tretje državnozbornske volitve. Za predsednika državnega zbora je bil izvoljen Borut Pahor, ki pa je zaradi izvolitve v evropski parlament predčasno odstopil s predsedniškega mesta. Za mandat državnega zbora 2000–2004 bi lahko rekli, da je minil v znamenju premoči strank velike vladne koalicije in posledično v znamenju na rob potisnjene opozicije. Prav v takšnih situacijah, ko je razmerje sil nenakomerno porazdeljeno, je nadvse pomembna vloga predsednika državnega zbora. Pahor se je v tej vlogi kar dobro znašel, upoštevajoč dejstvo, da je bila tudi njegova stranka (Združena lista socialnih demokratov) del velike koalicije. Kar nekajkrat pa se je kot predsednik parlamenta znašel v nemilosti vladnih strank, tudi svoje. Ker je poskušal iskati kompromisne poti med precej razdeljenima opozicijo in pozicijo, je bil deležen kritik, da opoziciji preveč popušča. V tretjem sklicu držav-

nega zbora so poslanci veliko časa in energije porabili za sprejemanje evropske zakonodaje in druge priprave Slovenije na vstop v EU in Nato. Zaradi velikega obsega zakonodaje, ki jo je bilo treba sprejeti, so poslanci velikokrat delali pod hudim časovnim pritiskom in tako smo večkrat imeli občutek, da jim nekaterih rešitev ni uspelo najbolje dodelati in sprejeti. Na to je opozoril tudi predsednik države Janez Drnovšek na ustanovni seji novega državnega zbora minuli petek in izrazil upanje, da bo četrti sklic državnega zbora v tem smislu lahko normalnejši.

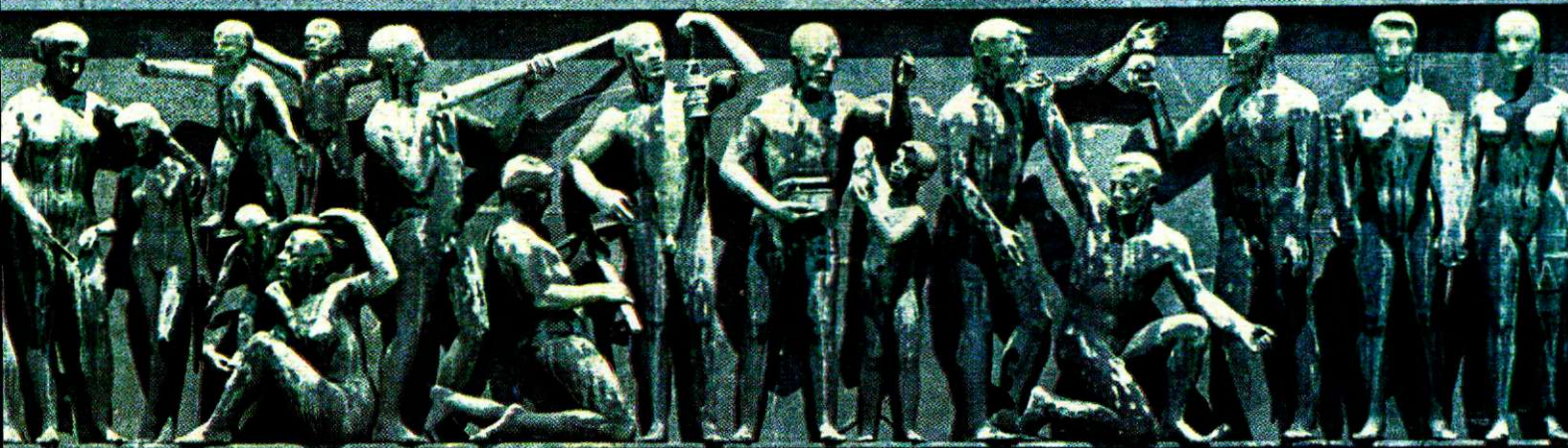
Bo Cukjati prinesel nov veter?

Da bo res tako, bo lahko veliko pripomogel tudi novi predsednik

državnega zbora France Cujkati, poslanec SDS. Da gre za človeka, ki je vreden zaupanja v funkciji predsednika državnega zbora, sta menili skoraj dve tretjini vseh poslancev, ki so mu izrekli podporo. Kot je po izvolitvi dejal Cukjati, tolikšne podpore ni pričakoval, še posebej ne zaradi razmerja sil v državnem zboru. Kljub prepričljivi podpori Cukjatiju pa tega ne moremo povezovati s prav takšno podporo novemu mandatarju vlade, ki bo najverjetneje Janez Janša. Res je, da so Cujkatija podprli tudi poslanci SNS in DeSUS, vendar je še nekoliko preuranjeno trditi, da se bosta ti dve stranki tako odločili tudi pri glasovanju o novi vladi.

Pustimo času čas.

Mihaela Praprotnik

Svetniki o sečoveljskem incidentu

Čeprav se je glavčina dogajanja v parlamentu pretekli teden vrtela okoli prve seje državnega zbora, o seji podrobneje pišemo na 15. in 16. strani, se je v ozadju odvijalo tudi nekaj drugih, sicer manj opaznih, a nič manj pomembnih dogodkov.

Tako je pretekli torek najverjetneji mandatari Janez Janša v prostorih poslanske skupine SDS v državnem zboru sprejel predsednika vlade nemške zvezne dežele Hessen Roland Koča. Ugledni gost je Janša najprej čestital za uspeh na volitvah, ki ga, kot je dejal, niso napovedovale niti javnomnenjske raziskave, nato pa sta se pogovorila o aktualnih političnih razmerah v Sloveniji v povolilnem času in oblikovanju prihodnje vladne koalicije. Koch je Janša predstavil tudi gospodarski položaj dežele Hessen in se pri tem zavzel za okrepljeno gospodarsko sodelovanje med Slovenijo in deželo Hessen, hkrati pa tudi za okrepitev sodelovanja med CDU in SDS ter med zvezno deželo Hessen in Slovenijo.

Del nemške delegacije, v kateri je bil poleg Koča tudi predsednik parlamenta nemške zvezne dežele Hessen Norbert Kertman, se je isti dan sešel tudi s predstavniki vodstva NSi in SLS. V imenu NSi je delegacijo sprejel predsednik stranke Andrej Bajuk in Kertmanu predstavil aktualno politično dogajanje v Slo-

veniji ter vlogo Slovenije v razširjeni Evropski zvezi, v imenu SLS pa je Kertmana sprejela podpredsednica stranke Nada Skuk. Tudi Skukova je nemškemu sogovorniku predstavila najnovije politično dogajanje po zadnjih parlamentarnih volitvah, hkrati pa tudi pogled stranke na širitev EZ. Vsi so se ob tem strinjali, da bo najpomembnejši kriterij pri presojanju, ali so prihodnje članice Romunija, Bolgarija, Turčija in Hrvaška primerne za vstop v EZ, izpolnitev pogojev, ki jih za vstop zahteva zveza.

Svetniška imuniteta Zupanu

Preteklo sredo se je po enem mesecu, kolikor je minilo od zadnje seje, na redni seji znova sešel državni svet. Na seji so svetniki s 25 glasovi za, enim proti in tremi vzdržanimi sprejeli sklep, da se svetniku Adolfu Zupanu, članu LDS in podžupanu občine Novo mesto, prizna svetniška imuniteta. Kot je znano, je Zupana novomeško okrajno sodišče pred nedavnim spoznalo za krivega kaznivega dejanja ponarejanja listin. Ker je bilo v fazi pritožbenega postopka na ljubljanskem višjem sodišču ugotovljeno, da je Zupan državni svetnik, je Višje sodišče v Ljubljani državni svet povprašalo, ali dovoli nadaljevanje postopka na višjem sodišču, slednji pa je z zadnjim sklepom odločil, da nadaljevanje postopka ne dovoli. Zupan je tako že drugi svetnik, prvi je bil Branko Kodrič, nedavni visoki predstav-

nik koprške LDS, ki mu je državni svet podelil svetniško imuniteto in s tem preprečil, da bi se postopek na sodišču zoper njega nadaljeval.

Državni svetniki so na zadnji seji največ pozornosti namenili znamenitemu incidentu na mejnem prehodu Sečovlje, do katerega je prislo nekaj dni pred državnozborskimi volitvami in v katerega je bil vpleten predsednik SLS Janez Podobnik. Državni svetniki so v burni razpravi ostro obsodili takratno ravnanje hrvaške policije, po njej pa sprejeli več sklepov. Tako so z enim izmed sklepov v celoti podprli sklepe vlade in sklepe odbora državnega zbora za zunanjo politiko, ki sta jih organa sprejela kmalu po incidentu in katerih pomembnejši poudarek je, da se je incident zgodil na slovenskem ozemlju. Hkrati so svetniki novo vlado pozvali, naj tudi zaradi tega incidenta reševanje odnosov s Hrvaško uvrsti med prednostne naloge svojega mandata, hkrati pa preveri, ali priprava gradiv za morebitno arbitražo oziroma mediacijo s Hrvaško in ločevanje v institucijah Evropske unije poteka tako, kot je potrebno. Čisto na koncu so svetniki vlado še pozvali, naj od Hrvaške nemudoma zahteva premestitev mejnega nadzora Plovanija na območje, ki ni sporno, hkrati pa ugotovi, kako se izvaja celotna jurisdikcija oziroma zakonodaja na obravnavanem slovenskem območju, kar naj vključuje tudi postopke gradbenih dovoljenj, geodetsko upravo, davke, volitve in drugo.

Utrjevanje odnosov s Srbijo

Čeprav najverjetneji prihodnji mandatari zdaj največ časa posveča sestavljanju nove vladne koalicije, očitno najde tudi nekaj časa za visoke obiske iz tujine. Tako je predsednik SDS v petek skupaj s predsednikom odbora za zunanje zadeve strokovnega sveta SDS Dimitrijem Ruplom v prostorih poslanske skupine SDS v državnem zboru sprejel podpredsednika srbske vlade in predsednika tamkajšnje stranke G-17 plus Miroljuba Labusa. Na srečanju je Labus Janša najprej čestital za uspeh na državnozborskih volitvah, in sicer tudi, kot je dejal, v imenu predsednika srbske vlade Vojislava Koštunice, nato pa so vsi trije govorili o odnosih med Slovenijo in Srbijo. Kot je ocenil Labus, so gospodarski in politični odnosi med Slovenijo in Srbijo dobri, kljub temu pa bi si želel, da bi se v prihodnje še okrepili, ker si Srbija želi, da bi postala članica Evropske zveze in ker ji lahko v tem dolgotrajnem in težkem procesu pomaga tudi Slovenija. S slednjim sta se strinjala tudi Janša in Rupel in Srbiji obljubila pomoč pri njenih prizadevanjih.

Na srečanju so Janša, Rupel in Labus govorili tudi o Kosovu. Kot je dejal Labus, je to za Srbijo težko emocionalno in politično vprašanje, Dimitrij Rupel pa ga je ob tem spomnil, da bo Slovenija leta 2005 predsedovala Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi, pri čemer bo lahko odigrala pomembno vlogo pri stabilizaciji razmer za zahodnem Balkanu.

Aleš Kocjan

Izidi zadnjih volitev nakazujejo, da se bo dosedanja vladajoča koalicija, ki nam v bistvu vlada že vse od leta 1945, morala zamenjati. Medtem so njene stranke že večkrat zamenjale ime - vse od OF prek komunistične partije, zveze komunistov, Stranke demokratične prenove do današnje ZLSD oziroma LDS.

Tudi naša nekdanja država se je po koncu vojne imenovala Demokratična federativna Jugoslavija (DFJ), podobno kot Deutsche De-

Fotografije: Dane Krnjak

Kako po volitvah?

mokratische Republik (DDR) in še nekatere druge države vzhodnega bloka. Razen v samih imenih je bilo v teh državah bolj malo, če sploh kaj demokracije. Tam so vladali komunisti, ki so bili v ideološkem pogledu pa tudi sicer močno navezani na Sovjetsko zvezo, ki jim je varovala hrbet in obstoj. Na vsakokratnih "volitvah" so volili le predstavnike ene same stranke, kajti vse druge so bile onemogočene in prepovedane.

Nekdanji komunisti obvladujejo tranzicijo

Potem ko se je socializem, kakršnega so prakticirali komunisti, izrazil, je ves sovjetski imperij razpadel in narodi, osvobojeni tiranije, so dobili možnost, da vpeljejo resnično demokracijo, in ne da jo imajo le v imenu države. S tem ko so se osvobodili komunizma, pa še zdaleč ni bilo vse narejeno, kajti ostali so še komunisti. Njihov idol ZSSR, "prva dežela socializma", po kateri so se zgledovali v satelitskih državah, rahlo manj pa tudi pri nas, jim je sicer šla po zlu. Iz prejšnjega vladanja pa so jim ostale "pridobitve revolucije" v obliki materialnih dobrin in položajev, ki se jim nočejo odreči. Raje so se odrekli svojim revolucionarnim idealom. V tem smislu so komunisti bolj ali manj obdržali oblast tudi po tranziciji. Pri nas jim je na primer postopoma uspelo spremeniti zakonodajo ali zamujati z

zakoni tako, kot je to njim in njihovim somišljenikom najbolj ustrezalo. To je omogočilo nekdanjim samozanimim predstavnikom delavskega razreda, da so se spremenili v kapitaliste, čez katere so v prejšnjih časih najbolj grmeli. Največji med njimi so se pod vodstvom nekdanjega predsednika CK celo povezali v Forum 21. Pri tako luknjastih ali celo neobstoječih zakonih so nekateri iz njihovih vrst čedalje bolj goljufali in povzročali državi škodo, ki gre v milijone ali celo milijarde. Če so pri tem dali – seveda "pod mizo" – primeren delež vladajočim, se jim ni nič zgodilo, kar dokazujejo primeri Zbijski gaj, banka SIB, zadeva Petek, Elan, Rdeči križ, policijski čoln, mariborska orožarska afera in podobne zadeve, kjer še nobeden od krivcev ne sedi v "kehi". Celotno nekdanji direktor Hita Danilo Ko-

vačić, ki je bil že obsojen in bi moral iti "sedet", se že dve leti uspešno izmika zaporu. Pri zadnjih volitvah je bil celo med kandidati. Značilno za sedanjo oblast je, da v doslej odkritih aferah organi pregona praviloma ne zasledujejo denarnih tokov od neposrednih krivcev pa vse do točke, kjer je denar nazadnje pristal. To bi lahko pripeljalo tudi do verjetnih "podmiznih poslov", kar pa je za zdaj še tabu.

Francoski zgled

Ankete, ki jih objavljajo v naših časopisih, odkrivajo, da smo državljani skoraj popolnoma izgubili zaupanje v sodstvo. Zato bi si morala morebitna nova vlada predvsem prizadevati, da pretrga povezave med zakonodajno, izvršno in sodno oblastjo, kakršne sedaj občutimo. Pri tem pa je mogoče, da jim

bodo predstavniki do sedaj vladajočih strank precej nagajali. V zvezi z oblikovanjem nove vlade je zelo poučen primer povojne Francije, kar lahko povzamemo iz obsežne, tisoč strani debele avtobiografije z naslovom *The Complete War Memoirs of Charles de Gaulle* (ISBN 0-7867-0546-9). Čeprav je primer že precej star, pa je podoben naši polpretekli zgodovini, le da se je pozneje v Franciji zasukalo precej drugače.

Za boljše razumevanje francoskih razmer moramo poseči v medvojne čase. Kot vemo, so junija 1940 to državo zasedli Nemci. Pod neposrednim nadzorom so obdržali približno tri petine Francije, to je od sto do več sto kilometrov širok pas Biskajskega zaliva in še precej širšega v Rokavskem prelivu, ki je zajemal tudi Pariz. V preostalem delu pa so oblikovali marionetno t. i. vichyjsko republiko, ki so ji pustili sredozemsko obalo. V njej so kot v posmeh za predsednika postavili že 84-letnega maršala Philippa Pétaina, ki jih je v bitki pri Marni premagal v prvi svetovni vojni. (Novembra 1942 so Nemci zasedli tudi vichyjski del). General Charles de Gaulle, ki je pobegnul v Anglijo, te vlade ni priznaval in se je postavil na čelo gibanja za osvoboditev Francije. ZDA, ki ob ustanovitvi vichyjske vlade še niso bile v vojni, so to vlado priznavale, kar je bil vzrok za številna poznejša nesoglasja med

Nekdanji komunisti in njihov podmladek so skupaj z nekdanjim šefom slovenske partije Milanom Kučanom vsa leta tranzicije bolj ali manj obvladovali Slovenijo.

de Gaulle in Rooseveltom. 7. avgusta 1940 sta de Gaulle in Churchill podpisala dogovor, ki ga lahko štejemo kot formalno ustanovitev francoskega odporniškega gibanja Comité National de Résistance (CNR).

Kaj pa francoski komunisti? Ti so leto dni od nemške zasedbe vse do napada na ZSSR 22. junija 1941 stali ob strani. Pač niso marali škodovati Hitlerju, ki je bil v tem obdobju še Stalinov zaveznik. Spornega zaveznitva pa niso navajali kot razlog za nesodelovanje pri osvoboditvi svoje dežele, temveč so se izgovarjali, da ne marajo sodelovati v "imperialistični vojni". To je veljalo predvsem Veliki Britaniji pa tudi Franciji, kajti obe državi sta imeli svoj kolonialni imperij. (Pri nas so na pobudo komunistov ustanovili najprej Protiimperialistično fronto, nato pa so mirovali vse do napada Nemčije na ZSSR.) Po napadu na Sovjetsko zvezo so komunisti kar čez noč spremenili mnenje. Ne le da so začeli sodelovati v odporniškem gibanju (in v "imperialistični vojni"), hoteli so si ga kar najhitreje podrediti in prevzeti nekakšen monopol nad celotnim osvobodilnim bojem. Postopoma jim je uspelo vriniti svoje člane v vse celice odpora. Če jim je bil kdo od CNR preveč napoti ali če ni maral sodelovati z njimi, so se ga odkrižali; tudi tako, da so ga izdali sovražniku. O tem je veliko napisanega v omenjeni de Gaullovi knjigi. Lotevali so se drznih akcij, ki pa so dostikrat veliko bolj škodovala lokalnemu prebivalstvu kot pa sovražniku. Kajti Nemci so za povračilo streljali talce, uničevali naselja in pobijali prebivalce. Šlo je po načelu, kakršnega poznamo tudi iz naših logov: žrtve morajo biti!

Dva dni zatem, ko je francoska vojska pod vodstvom de Gaulle osvobodila Pariz, je general prepričal komunistom, da bi bodisi prevzeli ali ustanovili kakršno koli vzporedno oblast. Razpustil je vse njihove organizacije, jih pomešal med redno vojsko in jih poslal na fronto. Razmere pa so se zaostrele takoj po vojni, ko je mandat de Gaulle hotel sestaviti novo vlado. Komunisti so hoteli imeti vsaj eno od ministrstev: za zunanje zadeve, za vojsko ali za notranje zadeve. Druge stranke pa so glede tega mencale. Vendar je de

Nova vlada, ki bo verjetno sestavljena iz SDS, NSi, SLS, verjetno DeSUS in morda združene liste, bo postavljena pred težko preizkušnjo kako "kidati naš Avgijev hlev".

Gaullu odločno nasprotoval, da bi se komunisti polastili ministrstev, ki predstavljajo temelje države: diplomacije, ki zastopa državo navzven, vojske, ki jo varuje, ali notranjega ministrstva, ki zagotavlja red in zakonitost v državi. Seveda ni šlo brez trdega boja. Komunisti so mu celo očitali, da so žrtvovali 75.000 svojih, ki so padli pod sovražnikovimi krogli. Na kratko jim je povedal, da je resnično število njihovih žrtev petkrat manjše, po drugi strani pa, da so se bojevali za Francijo in ne za partijo. Ko je zagrozil, da bo vrnil svoj mandat, če teh pogojev ne sprejmejo, so vse stranke razen komunistov glasovale za njegov predlog. In komunisti, ki niso bili v večini, so se morali ukloniti. Po takem razpletu so de Gaulle celo obljubili, da bodo z njegovo vlado kar najtesneje sodelovali. (V svojih spominih general omenja, da o iskrenosti tega zagotovila ni bil prepričan.) Od takrat do danes so se v Franciji raz-

mere že močno spremenile. Komunisti so tam postali obrobna politična skupina, za kar je krivo predvsem njihovo stremenje po popolni oblasti, pri čemer so izključevali vse sodržavljane drugačnih nazorov.

Nujen je sklad za pluralizacijo medijev

Kaj torej lahko pričakujemo pri nas od nekdanjih komunistov, potem ko ne bodo mogli več vladati čisto po svoje? Dejstvo je, da stabilne vlade ne bo mogoče sestaviti brez vsaj ene od sedaj vladajočih strank; to utegneta biti bodisi DeSUS ali ZLSD, morda pa celo obe stranki. V tem primeru bi bilo mogoče ustvariti nekakšno vlado narodne enotnosti, ki nam je nujno potrebna, če hočemo pretrgati s staro delitvijo na partizane in belogardiste. A če upoštevamo, kako so glavni mediji, ki so še vedno podrejeni vladajočim strankam, udrihali po Janši in opoziciji, bo strankam, ki bi se pridružile pomladni koaliciji, zelo težko kar nenadoma prestaviti v vzratno prestavo. To lahko že sedaj ugotovimo iz Barometra priljubljenosti, ki ga je objavilo Delo 11. oktobra, torej dober teden po volitvah. Čeprav so demokratične volitve zdaleč bolj zanesljivo sredstvo za preverjanje priljubljenosti kot še tako obsežna anketa, so v barometru prvih šest politikov razvrstili takole: 1. Borut Pahor, 2. Janez Drnovšek, 3. Janez Potočnik, 4. Lojze Peterle, 5. Tone Rop, 6. Matej Lahovnik in 7. Dušan Mramor. Zmagovalcu letošnjih volitev Janezu Janši so namenili šele 8. mesto, Andreju Bajuku 18., Janezu Podobniku pa 19., tik pred Viko Potočnikom, ki je na zadnjem mestu. Zlasti presečneča ogromna razlika med Peterle-

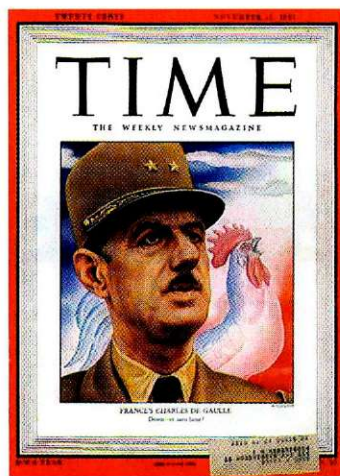
tom in Bajukom, saj sta si v barometru narazen kar za 14 mest, čeprav sta v isti stranki! Žal v Delu niso napisali, kdo je avtor barometra, po kakšni metodi so ga sestavljali in koliko je bilo anketirancev. Koliko so nekdanje vladajoče stranke pripravljene delati v skupno dobro, pa smo začutili ob novinarski stavki. Čeprav velja "münchenska deklaracija", katere uveljavitev naj bi bila razlog za stavko, že kakih deset let, je zelo nenavadno, da so se novinarji spomnili nanjo prav na dan volitev. Stavka je še en dokaz, da so glavni mediji še vedno pod močnim vplivom vladajočih. Iz tako koordinirane akcije smo nekateri začutili tudi dolgo roko malega botra. Vse omenjeno nakazuje, da bomo morali takoj ustanoviti močan sklad za pluralizacijo medijev, sicer bo prihodnja vlada zelo kratkotrajna. Slovenci nujno potrebujemo vsaj en nevtralen dnevnik, kot sta na primer Neue zürcher Zeitung ali Frankfurter allgemeine Zeitung, če omenimo le dva zgleda iz naše bližnje okolice.

Novo vlado čaka veliko dela

Če bodo pomladni koaliciji pridružene stranke zavzele konstruktivno stališče v dobro Slovenije, bodo postavljene pred težko preizkušnjo, ko bo nova vlada začela "kidati naš Avgijev hlev". To delo, ki bo moralo imeti kar največjo prednost, je nujno potrebno za izboljšanje kredibilnosti naše države, gospodarstva, splošnega življenjskega standarda in zaupanja naših ljudi v sodstvo. Ljudje, ki bodo pri tem izpostavljeni, bodo po vsej verjetnosti njihovi ideološki sopotniki. Bo tedaj prevladala "partijska solidarnost" ali pošteno delo za Slovenijo, našo skupno državo?

Veliko vprašanje pa je, kaj lahko pričakujemo od prihodnje opozicije. Če bo opozarjala na napake vlade, bo prav, saj je opozicija nujno potrebna v vsaki državi. Mogoče pa je tudi, da bo začela s svojim neokrnjenim partijsko-finančnim aparatom novi vladi kar najbolj nagajati, da bi tako prikazala njeno nesposobnost v smislu, saj smo vas vseskozi opozarjali, pa ste jih vseeno izvolili! Če bodo tako ravnali, lahko na daljši rok pričakujemo bankrot države ne glede na to, kako bo sestavljena nova vlada. Vendar pa – ali ni takšnih metod naš čas že povozil?

Dr. Peter Starič

V Franciji je Charles de Gaulle (na sliki na naslovnici revije Time leta 1947) po drugi svetovni vojni preprečil, da bi se komunisti polastili ministrstev, ki predstavljajo temelje države.

Vlada je v zadnjih treh mesecih izpeljala nekatere obsežne kadrovske menjave. Politično higienično bi bilo, če bi jih prepustila novi vladi.

Vladi Antona Ropa se čedalje bolj mudi, zato skuša dneve, ki so ji še ostali do konca mandata, izkoristiti za še zadnje kadrovske menjave. Mudi se tudi generalnemu direktorju policije Darku Anželju.

V zadnjih dneh postaja čedalje verjetneje, da bo relativni zmagovalci letošnjih volitev in njenemu predsedniku Janezu Janši uspelo sestaviti

Fotografije: Dane Kostrič in Gregor Pohleven

Zadnje kadrovske rošade

vlado prej, kot je marsikdo na levi mislil in upal. Če bo šlo namreč vse po sreči, bi lahko novo vlado dobili že prej kot v mesecu dni, kar pomeni, da se bo morala zdajšnja vlada takrat posloviti. Tega dejstva se čedalje bolj zavedajo tudi v njenih dveh največjih strankah, zato skušajo zadnje dni na oblasti izkoristiti za kadrovske menjave. Tako je vlada na svojih zadnjih sejah izpeljala obsežne kadrovske zamenjave, s katerimi si je za naslednja štiri leta (ali celo pet let) na nekaterih pomembnih položajih zagotovila sebi lojalne kadre. Pa si pogledjmo. Na 93. seji, ki je potekala štiri dni po volitvah, je vlada v strokovni svet ene pomembnejših finančnih agencij, Agencije za trg vred-

nostnih papirjev, imenovala Alenko Selak in mag. Mojco Majič. Posebnost njunih imenovanj je v tem, da gre za imenovanji za pet let, torej tudi za čas prihodnje vlade, in da za to praktično ni nobene potrebe, saj pred tem iz sveta agencije ni izstopil nobeden izmed njegovih članov.

Veliko obsirnejše zamenjave je vlada izpeljala na 95. seji pretekli teden. Po hitrem postopku in brez posebne razprave je imenovala vršilce dolžnosti v kar treh generalnih direktoratih, ki delujejo v okviru ministristva za kulturo - direktoratu za kulturno dediščino, direktoratu za umetnost in direktoratu za medije. Za vršilca dolžnosti na direktoratu za kulturno dediščino je imenovala Sta-

nislava Mrviča, za vršilko dolžnosti na direktoratu za umetnost Simono Karduma, za vršilca dolžnosti na direktoratu za medije pa Saša Gazdića. Čeprav so bili vsi omenjeni vršilci dolžnosti na položaj imenovani do takrat, ko bodo po postopku pred uradniškim svetom izvoljeni novi predstojniki direktoratom, je očitno, da so na vladi z njihovim imenovanjem zelo hiteli in da so si še pred prihodom nove vlade na teh položajih hoteli zagotoviti svoje ljudi. Nova vlada lahko vršilce dolžnosti razreši le ob primerni odškodnini oziroma šele potem, ko bo prek natečajnega postopka imenovani njihovi direktorji. Ta postopek pa se lahko včasih precej zavleče, kar po-

meni, da bodo imenovani na tem položaju vsaj kakšno leto dni. Dokaz za to, da si je vlada hotela zagotoviti sebi lojalne ljudi na direktoratih, je tudi v tem, da je bilo imenovanje vršilcev dolžnosti brez vsakršne realne potrebe. Do zdaj so namreč direktorate, tudi omenjene, vodili državni sekretarji in ni bilo slišati, da bi šlo zaradi tega kaj narobe.

Obsežne menjave v Kliničnem centru in mariborski bolnišnici

Omenjene zamenjave pa nikakor niso bile edine kadrovske menjave, ki jih je na vrat na nos izpeljala zdajšnja vlada. Na isti seji je tako za predsednika uprave Elektra Ljubljana, gre za javno podjetje za distribucijo elek-

Kadrovske menjave so znamenje, da se je LDS končno začela zavedati realnosti, da se bo morala najverjetneje že prej kot v mesecu dni posloviti iz vlade.

Tako kot stari vladi se s kadrovske menjave zelo mudi tudi generalnemu direktorju policije Darku Anželju. Glede na stanje, ki ta čas vlada na policiji, ne bi bilo presenečenje, če bi se moral po prihodu nove vlade posloviti tudi sam.

Stanje na policiji je vse prej kot rožnato. Zamenjave in odstopi se vrstijo, v javnost prihajajo različne anonimke, policisti pa so čedalje bolj nezadovoljni.

LDS in ZLSD sta svoj kader za štiri leta zagotovili tudi v svetu Kliničnega centra.

trične energije, imenovala Vincenca Janšo, ki je bil na ta položaj izvoljen za naslednja štiri leta z možnostjo vnovičnega imenovanja. Prav tako je potrdila nove člane svetov Kliničnega centra Ljubljana in Splošne bolnišnice Maribor. V svet Kliničnega centra so bili imenovani visokošolska sodelavka-asistentka na ekonomski fakulteti Petra Došenovič, upokojenec Valter Drozg, predsednica Zveze potrošnikov Slovenije Breda Kutin, sekretarka na ministrstvu za zdravje Tanja Mate, docent na fakulteti za družbene vede Andrej Rus in sekretar na ministrstvu za zdravje Igor Velušček; v svet Splošne bolnišnice Maribor pa so bili imenovani direktor Splošne bolnišnice Trbovlje Rudi Zupan, državni sekretar na ministrstvu za zdravje Simon Vrhunc, član uprave NKBM Matjaž Kovačič, dekan Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani Maks Tajnikar, Vesna Vuk Godina, podsekretarka na ministrstvu za zdravje Bojana Leskovar, podsekretarka na ministrstvu za zdravje Vesna K. Petrič in podpredsednica GZS Mateja Mesl.

Čeprav naj bi bila vlada omenjena imenovanja uradno izpeljala zato, ker naj bi bil nekaterim članom svetov Kliničnega centra in mariiborske bolnišnice potekel mandat, bi bilo, kakor so v zadnjem času že večkrat poudarili strokovnjaki za javno upravo, predvsem nekdanji sekretar na MNZ dr. Grega Virant, politično higienično, če bi sedanja vlada imenovanja prepustila prihodnji vladi (če sklepamo po imenih, gre pri menjavah večinoma za preverjen kader LDS in ZLSD, torej so to posredno tudi politična in ne strokovna imenovanja), saj gre za imenovanja za dobo naslednjih štiri

ali petih let, ko bo vladala in za delo imenovanih ljudi tudi posredno odgovarjala nova vlada.

Kadrovske rošade tudi na policiji

Sicer pa se z imenovanjem svojih kadrov očitno ne mudi samo vladi, ampak tudi nekaterim državnim organom, kjer očitno vlada strah, da bo nova vlada menjala ključne ljudi. Slednje se je pokazalo v slovenski policiji, kjer je generalni direktor Darko Anželj v zadnjih tednih uprizoril pravi kadrovski pogrom. Tako je še pred volitvami zamenjal tiskovnega predstavnika policije Mirana Korena. Čeprav je Anželj kot razlog za zamenjavo na tem mestu navedel različne poglede, ki naj bi jih imela s Korenom na vodenje policije, je bilo v ozadju jasno čutiti, da je Koren nezaželen zato, ker je na policiji veljal za t. i. Pogorečev kader. Kmalu za Korenom je s položaja odstopil direktor uniformirane policije Stanislav Veniger, ki je na upravo v policiji prišel v času Marka Pogoreca. Veniger je kot pojasnilo za svoj odstop navedel osebne razloge, vendar je bilo čutiti, da odstopa zato, ker se ne strinja s politikom generalnega direktorja policije. No, slednji je po volitvah izpeljal še eno menjavo neposredno, drugo pa posredno. Najprej je s položaja vodje specialne enote policije razrešil znanega nasprotnika razvrednotenja vloge policije v času osamosvajanja in "izbrisanih" Zlatka Haliloviča in ga imenoval za direktorja Policijske uprave Slovenj Gradec, na njegovo mesto pa imenoval dozdajšnjega direktorja te uprave Srečka Kropeta, kmalu zatem pa je zaradi omenjene zamenjave sam odstopil Anželjev namestnik Andrej Anžič. Anžič je kot

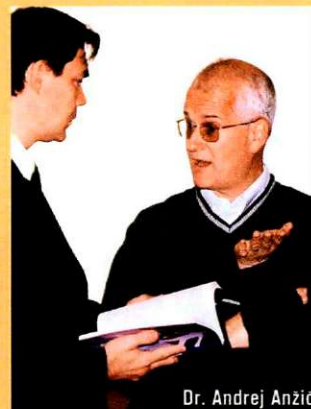
Nekdanji namestnik generalnega direktorja policije dr. Andrej Anžič

Pretekli teden ste odstopili s položaja namestnika generalnega direktorja policije. Kakšni so bili glavni razlogi za odstop?

Razlogi za moj odstop so dvoji – osebni in strokovni. Osebni razlogi so, da imam že precej načeto zdravje, poleg tega pa tudi nimam več strokovnih izzivov, saj sem zaradi petih let namestništva izgubil "namestniški izziv". Na moj odhod je vplival tudi generalni direktor policije Darko Anželj. Takšne ustanove, kot je generalna policija, namreč po mojem mnenju ni mogoče voditi "pravno", ampak je treba med drugim upoštevati etiko. Med strokovnimi razlogi pa so notranje dogajanje v policiji, kjer so se odnosi poslabšali. Delo ne teče najbolje, veliko je anonimk, veliko policistov se upokoji, nihče pa si ne prizadeva, da bi izkušen kader obdržali. Poleg tega so problemi tudi s sistematizacijo.

Nekateri menijo, da gre pri nekaterih zadnjih zamenjavah na policiji – pri zamenjavi tiskovnega predstavnika policije Mirana Korena in vodje specialne enote policije Zlatka Haliloviča – za obračun generalnega direktorja s t. i. Pogorečevim kadrom. Menite tudi vi tako?

Tu lahko rečem samo, da sam gospoda Korena ne bi menjal. Kar se tiče gospoda Haliloviča, pa je sam rekel, da je vesel novega položaja, zato tukaj ne vidim večjih problemov.

Dr. Andrej Anžič

Kakšno ozračje po vseh zadnjih menjavah in odstopih, poleg vas je namreč s svojega položaja že pred časom odstopil direktor uniformirane policije Stanislav Veniger, vlada v policiji?

Ozračje znotraj policije je zelo slabo – tako v samem vodstvu kot med policisti. Veliko jih namreč pravi, da bo direktor kmalu zamenjan, in delajo stvari nekoliko po svoje. Naj pri tem izkoristim priložnost in opozorim vse policiste in zaposlene v policiji, da je njihova dolžnost delovati v interesu varnosti državljanov ne glede na to, kdo je ali bo še direktor policije.

Kaj bi bilo treba po vašem mnenju narediti, da se pretresi na policiji končajo?

Nujno bi bilo, da se čim prej sestavi nova vlada in da ta imenuje takšnega notranjega ministra, ki bo stvari znal postaviti na svoje mesto.

Bi moral novi minister zamenjati sedanjega direktorja policije?

Bilo bi zelo nekorektno, če bi se zdaj izjasnjeval o tem, ali ga je treba zamenjati ali ne, je pa dejstvo, da je odgovoren za nekatere stvari, ki bi jih lahko spremenil, pa jih ni.

razloge za svoj odstop poleg manjših osebnih navedel tudi nestrinjanje z Anželjevo politikom in delom.

Kako vse te kadrovske menjave vplivajo na policijo, lahko seveda ugotovimo, zagotovo pa ji ne bodo prinesle nič dobrega. Slednje dokazujejo izjave, ki jih je v ponedeljek za našo revijo dal Anžič. Kot pravi, je stanje po zadnjih kadrovskih pretresih v policiji na psu. "Odnosi so se poslabšali. Delo ne teče najbolje, veliko je anonimk, veliko policistov se upokoji, nihče pa si ne prizadeva, da bi izkušen kader obdržali," pravi Anžič. Samokritično tudi pravi, da je delno za

slednje kriv sam, velik del krive za to pa nosi zdajšnji generalni direktor, saj je, kot pravi, odgovoren za stvari, ki bi jih lahko spremenil, pa jih ni.

Glede na vse lahko sklenemo, da pred prihodom vlade v nekaterih krogih vlada strah, zato želijo, da bi še pred prihodom nove vlade na pomembne položaje postavili čim več lojalnih ljudi. Koliko je bojazen upravičena, bomo seveda še videli, že zdaj pa je jasno, da bo nova vlada, če bo seveda hotela vladati, morala izpeljati nekatere kadrovske menjave. Nad vse potrebna in tudi upravičena bi bila gotovo menjava v vrhu policije.

Aleš Kocjan

Rop je pohitel in med zadnjimi ukrepi svoje vlade zagotovil denar za zasavske prijatelje. Pretekli teden je odhajajoča vlada na seji med številnimi drugimi zadevami sprejela poročilo o izvajanju regionalne politike 2004, ki ugotavlja, da je bila v obdobju med letoma 2000 in 2003 dosežena realna gospodarska rast v vseh regijah z izjemo Zasavja.

Hkrati je pohitela in sprejela tudi poročilo o izvajanju programa prestrukturiranja Zasavja za leto 2003 in

Fotografija: Dane Kostrič in Gregor Pohleven

Ropovi zadnji zdihljaji

program ukrepov za leto 2005, po katerem je za Zasavje drugo leto zagotovljenih 790 milijonov tolarjev. Letos je prejelo 850 milijonov tolarjev.

Denar za prijatelje

Gre torej za to, da je odhajajoča vlada pohitela in še zadnjič med odmerjenimi državnimi pomočmi namenila denar za svoje zasavske prijatelje. Spomnimo, da so bili v preteklih letih največ državnih pomoči v Zasavju deležni prav prijatelji odhajajoče oblastne sestave iz vrst ZLSD in LDS. Med njimi je bila na prvem mestu družba Ultra, kjer je kot direktor zaposlen Gregor Golobič, do 2. oktobra letos predsednik sveta LDS. Že pred meseci se je izkazalo, da je Ultra v času, ko je bil Gregor Golobič po realnem političnem vplivu ena najmočnejših figur vladajoče koalicije, pridobila znatna sredstva neposredno iz proračuna RS prek razpisov raznih ministrstev, ki so jih vodili politiki LDS. O tem je vlado že februarja letos spraševal poslanec Andrej Bajuk. Vlada je nato potrebovala več kot en mesec, da je pripravila odgovor, podatki v njem pa niso bili točni. Vlada je posredovala le podatke o dodeljenih sredstvih v zvezi s tem podjetjem za obdobje zadnjih petih let, saj naj ne bi imeli v poslovnih knjigah nobenih evidentiranih izplačil za to podjetje pred letom 1999. Na

vprišanje o pogodbah tega podjetja s podjetji, ki so v večinski državni lasti, pa takratna opozicija nikoli ni dobila odgovora. Ultra je v letih od 1999 do 2003 prejela 106,198.687 tolarjev državne pomoči. K temu je treba prišteti še 150 milijonov tolarjev posojila, ki ga je družba v zasebni lasti leta 1999 prejela od Sklada za razvoj. Skupaj naj bi torej Ultra v preteklih letih prejela 256,198.687 tolarjev državne pomoči. Poleg tega je Ultra sredstva v višini 30 milijonov tolarjev prejela tudi po t. i. zasavskem zakonu, čeprav je vlada takrat dokazovala, da je Ultra v letih 2001 in 2003 iz tega naslova prejela "le" 7,480.950 tolarjev.

Zagorje se kljub obsežnim državnim pomočem ne razvija tako, kot bi se moralo. Razlog za to je v tem, da pomoč pristane pri nepravilnih ljudeh.

Pomoč Kovačeve in Plahutnikove

Poleg Ultra je veliko državne pomoči prejela tudi zagorska družba Oria Computers, katere politična botra sta bila Milan Kučan in Slavko Gaber, Anton Rop pa je takoj po imenovanju za vladnega predsednika skupaj z ministrico za regionalni razvoj Zdenko Kovač najprej obiskal Zagorje. Botrica vseh teh državnih pomoči je bila poleg Kovačeve predvsem Staša Baloh Plahutnik (ZLSD), nekdanja direktorica Sklada za pospeševanje malega gospodarstva (v tem skladu je bilo veliko afer) in vse do zadnjih volitev "večna" državna sekretarka (najprej na gospodarskem ministru, zdaj pa pri Dimovskem). Iz teh krajev izvirata tudi Metka Tekavčič, predsednica OO ZSLD Ljubljana in žena Vlada Dimovskega, in Andrej Ocvirk, nekdanji minister. Iz tega zasavskega trikotnika izhaja tudi Miran Potrč, nekdanji član CK ZKS in zdajšnji poslanec ZLSD. Iz Zagorja je doma tudi Miloš Prosenec, učitelj in sekretar CK ZKS, danes pa svetovalec poslanske skupine ZLSD.

Slabo porabljena pomoč

V preteklih letih se je tako k izbrancem v Zasavje prelilo veliko denarja. Na eni strani imamo t. i. zasavski zakon, po katerem naj bi se na to območje prelilo 4,9 milijarde tolarjev, hkrati pa je za zapiranje Rud-

nika Zagorje predvidenih še slabih 15 milijard tolarjev pomoči. Po podatkih iz poročila Računskega sodišča RS o revidiranju rudnika je razvidno, da je rudnik samo do konca leta 2000 prejel 11,2 milijarde tolarjev, denar pa še vedno priteka. V tem znesku je bilo veliko denarja namenjenega tudi za pre zaposlovanje nekdanjih zaposlenih v rudniku. Za to bi moral poskrbeti Regionalni center za razvoj Zagorje, vendar so revizorji ugotovili, da je bil delež izpolnitve programa pre zaposlovanja "komaj 52-odstoten". Revizorji so tudi ugotovili, da je pre zaposlovanje nekdanjih zaposlenih v rudniku izredno problematično. Z zagorskim koncem je bil povezan tudi Sklad za razvoj (t. i. Korzetov sklad). Ne samo da je ta sklad leta 1999 družbi Ultra namenil 150 milijonov tolarjev posojila, revizorji računskega sodišča so pri revidiranju sklada za leti 1998 in 1999 ugotovili, da je sklad v letu 1999 prodal celotni 47,1-odstotni delež v družbi Oria Computers, d. o. o., Zagorje, za 24,2 milijona tolarjev. Z denarno pomočjo so si med drugim pomagali v družbi TEVE Varnost Elektronika, veliko denarja je bilo prelitega tudi v Regionalni center za razvoj Zagorje (RCR Zagorje). Rop je zdaj svojim prijateljem dodelil finančna sredstva tudi za leto 2005.

Vida Kocjan

Čukova nebeška plača

V pretekli številki smo kar veliko prostora namenili delovanju Gospodarske zbornice Slovenije (GZS), kjer v zadnjem času teče veliko polemik o smotrnosti obveznega članstva slovenskih pravnih oseb v njej.

Pri razjasnjevanju stvari smo naveli na veliko težavo, saj v letnem poročilu o delu GZS nismo nikjer zasedili podatka o številu zaposlenih v zbornici, kar je presenetljiva ugotovitev glede na to, da so tovrstni podatki objavljeni običajno v poročilih vseh gospodarskih družb. Za mnenje o delovanju GZS smo zaprosili tudi več gospodarstvenikov, najprej pa smo nekaj vprašanj poslal Jošku Čuku, predsedniku GZS, vendar mu v desetih dneh "ni uspelo" nanje odgovoriti. Potem ko smo članek za prejšnjo številko že oddali, smo prejeli odgovor Roberta Peklaja iz službe za komunikacije v GZS.

Čuku 1,8 milijona, drugim slabih 700 tisočakov

Peklaj nam je sporočil, da je Joško Čuk septembra letos prejel 1.802.086 tolarjev brutoplače. Konec leta 2003 je bilo v zbornici kar 256 zaposlenih. Iz podatkov o finančnem poslovanju je razvidno, da je GZS lani za stroške dela namenila 2.096,1 milijona tolarjev. To pa pomeni, da je vsak zaposleni lani prejel po 8.187,9 milijona tolarjev ali 682.325 tolarjev na mesec. Glede na to, da je GZS iz naslova obveznega članskega prispevka lani zbrala 3.567,7 milijona tolarjev, pomeni, da so za plače v GZS namenili 58,75 odstotka zbrane članarine. Če znesek izplačanih stroškov dela primerjamo z vsemi prihodki GZS, med njimi je 1,2 milijarde tolarjev prihodkov iz t. i. javnih pooblastil in storitev ter najemnin, ugotovimo, da v GZS za stroške dela zaposlenih letno namenijo 43,97 odstotka vseh prihodkov oziroma 41,15 odstotka vseh odhodkov.

"Pozabili" na 215 milijonov SIT?

Pri tem je zanimivo dejstvo, da v GZS za javnost navajajo drugačne podatke, kot so v resnici. Kot znesek plač, davkov in prispevkov zaposlenih navajajo znesek v višini 1.880.999 tisoč tolarjev, kar po njihovem predstavlja 42 odstotkov vseh stroškov. "Sem (v znesek 1,88 milijarde tolarjev - op. av.) štejemo še strošek za prostovoljno pokojninsko zavarovanje zaposlenih, razliko za detaširanega delavca predstavništva SGRZ v Bruslju, regres, odpravnine in stroške za ločeno življenje ter druge stroške." S tem nedvomno zavajajo javnost, saj je iz bilance razvidno, da so druge stroške dela, ki nedvomno sodijo v to postavko, v višini 215,1 milijona tolarjev preprosto zanemarili.

Vodilni gospodarstveniki proti obveznemu članstvu

Dejstvo je, da se zaposlenim v GZS resnično dobro godi. Že zadnjič smo navedli, da imajo zaposleni vzorno urejene delovne razmere, organizirane imajo številne seminarje za dodatno izobraževanje, poleg te-

ga so deležni stanovanjskih posojil. To pa so ugodnosti, ki ji v gospodarstvu že dolgo nimajo več. Izredno visoke so tudi plače vseh zaposlenih, ne le predsednika, čeprav pri tem v GZS kot v nekakšno tiho opravičilo ponujajo podatke o izobrazbeni sestavi zaposlenih. Že zadnjič smo objavili mnenja nekaterih gospodarstvenikov o tem, ali se zavzemajo za obvezno, z zakonom predpisano članstvo zbornice ali prostovoljno. Iz odgovorov smo lahko razbrali, da se za obvezno članstvo zavzemajo predvsem tisti direktorji ali predsedniki uprav, ki tudi dejavno sodelujejo v organih GZS (in so za to nedvomno primerno nagrajeni), drugi pa se nagibajo k prostovoljnemu članstvu. Danes objavljamo še tri odgovore. Marta Gorjup Brejc, predsednica uprave družbe Peko iz Trziča, nam je pojasnila, da se v Peku nagibajo k prostovoljnemu članstvu. Lani so za obvezno članstvo plačali 2.566.206 tolarjev, v letošnjih devetih mesecih pa je bila ta cena 1.889.607 tolarjev. Če smo nekoliko ironični, je Peko v devetih mesecih letos nakazal nekaj

več kot mesečno brutoplačo Joška Čuka. Tudi Andraž Stegu, predsednik uprave Tovarne papirja Goričane, nam je dejal, da podpirajo prostovoljno članstvo v GZS, saj je "GZS del tržnega sistema, zato je prav, da svoje prihodke pridobiva na dva načina: s prostovoljnim članstvom in prek trženja svojih uslug za gospodarstvo in ostale". Po njegovem mnenju zbornica za naprej, kolikor bo delovala tako kot do sedaj, ne more opravičiti obveznega članstva. Sami bi se odločili za prostovoljno članstvo, saj zdaj vsak mesec za članarino GZS nakazujejo 210.839 tolarjev. Dodajmo, da je to verjetno več, kot jih v povprečju stane en delavec v družbi. Na naša vprašanja nam je odgovoril tudi Stojan Petrič, predsednik uprave idrijskega Kolektorja in član Foruma 21. Kolektor mesečno plača 896.297 tolarjev članarine, sami bi se odločili za prostovoljno članstvo, financirali pa bi tiste projekte, ki bi prinašali koristi, in delovali v tistih skupinah, ki bi bile nosilke posameznih aktivnosti. Tudi Petrič je prepričan, da GZS ne dosega ustrezne učinkovitosti pri svojem delovanju in da bi bila ta večja pri neobveznem članstvu. GZS se mora obnašati po tržnih načelih.

Iz teh in v prejšnji številki objavljenih odgovorov tako razberemo, da so dnevi okostenelega delovanja GZS šteti in da se tudi v GZS obetajo drugi časi.

Vida Kocjan

Podatki o stroških dela v GZS za leto 2003 v tisočih tolarjev

Stroški dela	2.096.104
Plače in nadomestila plač	1.508.218
Prispevki za socialno varnost	372.781
Drugi stroški dela	215.105

Vir: Poslovno poročilo GZS za leto 2003

V zadnjem času se banke soočajo s številnimi problemi. Ali bodo slovenske banke kos novim načinom poslovanja in drugim spremembam?

Najpomembnejša lastnost, ki jo mora imeti banka, je zaupanje, ki ga doživlja v javnosti. Vsekakor je med najpomembnejšimi tudi kakovost storitev, prijaznost njihovih uslužbencev in hitrost poslovanja. Vsi ti dejavniki sestavljajo formulo za uspeh banke; vsekakor se zdi, da bi te reči dandanes morale biti samoumevne. Pa niso.

Podjetja in banke

V zadnjem času je opaziti, da med bankami v njihovem načinu

Bančne muke

poslovanja skoraj ni razlik in da so čedalje bolj podobne druga drugi. Malokatera banka posluje hitro, učinkovito in s poudarkom na prijaznosti in ustrežljivosti do strank; ali ima banka prvo ali drugo – le redke pa ponujajo zares vse. Dejstvo je, da bi se bančni uslužbenci morali potruditi prav za vsako stranko in ji ponuditi vse informacije, ki jih ta potrebuje. Z drugimi besedami, vsak podjetnik, pa če ima malo ali veliko podjetje, bi moral biti deležen enake pozornosti bančnega uslužbenca. Kljub zdajšnjemu nezadovoljivemu stanju pa je vseeno opaziti nekatere težnje po izboljšanju; vodilni bančniki se zavedajo, da eno izmed največjih vlog igra prav osebni stik zaposlenih s stranko. Zaposleni bi si namreč morali vzeti čas za vsako stranko, tudi za manjšega podjetnika, in mu predvsem s prijaznim pristopom ponuditi vse informacije, ki jih ta potrebuje. Banka ni več le "stroj", temveč čedalje bolj tudi osebni posel. Konkurence je namreč čedalje več, in če bodo banke želele obdržati svoje stranke, se bodo morale čedalje bolj truditi zanje. Prihajajo tudi banke iz tujine, ki uživajo

že daljši staž, v ljudeh vzbujajo več zaupanja in konec koncev imajo tudi več izkušenj. Da bi bile slovenske banke lahko konkurenčne tudi tem, se bodo morale pri izvajanju svojih storitev vsekakor bolj potruditi.

Mala in srednja podjetja – diskriminirana?

Druga težava je, kako banke obravnavajo mala in srednja podjetja; banke ta podjetja največkrat zemarjajo, ker se večinoma osredinjajo le na velika podjetja. V zadnjem času tako v oči bodejo težave, s katerimi se

soočajo mali in srednji podjetniki. Dogaja se, da nimajo enakih ali vsaj približno enakih možnosti v primerjavi z velikimi podjetji, kar seveda ne vpliva pozitivno na njihov razvoj, saj jim je z nerazumljivimi ukrepi ta skoraj onemogočen. Zgodba je taka. V preteklosti so banke pozornost namenjale le velikim podjetjem, srednja in mala podjetja pa so bila na neki način potisnjena ob stran. Naposled je prišel čas, ko bodo morale banke večjo pozornost namenjati prav srednjim in malim podjetjem, saj bo od njih odvisna njihova uspešnost.

Nesimetričnost informacij je glavni problem pridobivanja finančnih sredstev; na to dejstvo še posebej opozarjajo raziskovalci z Inštituta za podjetništvo in management malih podjetij v Slovenskem podjetniškem observatoriju 2003. Mala podjetja namreč trpijo zaradi pomanjkanja informacij, na podlagi katerih bi ocenile tveganje; mala in srednja podjetja pogosto ne dobijo posojila v željeni višini (za zdaj malim in srednjim podjetjem dodeljujejo posojila v višini 15 milijonov tolarjev, kar je zelo malo in ne zadostuje za uresničitev marsikateri želje, ki jo ima podjetje). Vendar se tak sindrom, ki ga doživljajo mala in srednja podjetja, pojavlja tudi na evropskem parketu in ni le slovenski pojav. Vsekakor pa se s tem ne moremo tolažiti. Zgled naj nam bodo države, ki vodijo politiko, kjer je poskrbljeno tudi za mala in srednja podjetja, saj je njihov razvoj v večja podjetja ključen za uspešno gospodarstvo in ne nazadnje za državno blaginjo.

Vzajemni skladi so zdaj hit

Povpraševanje po varčevanju v vzajemnih skladih iz leta v leto na-

Kakovost, prijaznost, hitrost?

rašča; konec marca letos so na primer upravljavci vzajemnih skladov gospodarili kar s 37 milijard tolarjev več kot v istem lanskem obdobju. Vendar pa se vseeno še vedno dozdeva, da se banke kljub temu dejstvu premalo trudijo za "pozornost" varčevalcev. To dokazuje tudi dejstvo, da je največji upravljavec vzajemnih skladov pri nas prav KD Investments in ne bančne DZU, ki upravlja v primerjavi s svojim največjim konkurentom s kar dvakrat manj ka-

razmišljati o načrtih, ki zadevajo trenutni hit varčevanja – vzajemne sklade. Dejstvo je, da postaja varčevanje v vzajemnih skladih zelo zanimivo in se zanj odloča čedalje več ljudi. Banke bi to zanimanje morale izkoristiti, vendar z njihove strani še ni opaziti pretiranega zanimanja, kar se tiče ustanavljanja novih vzajemnih skladov. Zagotovo veliko zamujajo, saj je postopek precej dolgotrajen, preden pridobijo vsa dovoljenja Agencije za trg vrednostnih pa-

ni delež in večjo donosnost. V igro pa vedno bolj vstopajo tudi vzajemni skladi iz tujine. Pri nas jih recimo že trži Raiffeisen Krekova banka. Tudi banka SKB se že približuje uresničitvi načrta, kako bi svojim strankam ponudila pristop v vzajemne sklade, ki jih upravlja Société Générale Asset Management. Slednji naj bi obsegal 50 vzajemnih skladov in predvsem bogata ponudba različnih naložbenih oblik bo za potencialne varčevalce več kot zanimiva.

upravičen optimizem Banke Slovenije, bomo videli v prihodnosti.

Epilog

S tem ko je Slovenija postala članica EU, se je moralo in se bo moralo spremeniti mnogo reči. Ko smo Evropi odprli vrata, smo odprli vrata tudi tujim ponudnikom. Vsekakor bi se morali slovenski bančniki na njihov prihod bolje pripraviti in strankam ponuditi tisto, s čimer bodo lahko konkurenčni tujim ponudnikom ali

Mala in srednja podjetja nimajo pravih možnosti.

Tujci prihajajo ...

Vrata so odprta.

pitala. Čedalje več denarja namreč posrkajo prav vzajemni skladi, ki jih ne vodijo bančne družbe za upravljanje. Nebančni skladi so letos pobrali slabih 42 milijard tolarjev, medtem ko so bančni vzajemni skladi pobrali le 21 milijard tolarjev. Vsekakor je razlika očitna, ob tem pa bi se morale pošteno zamisliti prav banke. Vendar se vsaj za zdaj še dozdeva, da nekatere sploh niso še začele

pirjev. NLB je na primer za pridobitev vseh dovoljenj potrebovala eno leto. Ob vstopu v EU je nad domače ponudnike vzajemnih skladov padla senca ponudnikov vzajemnih skladov iz tujine, ki imajo dolgoletne izkušnje na kapitalnih trgih in predstavljajo domačim vzajemcem veliko grožnjo. Že zaradi tega bi se morali domači ponudniki podvizati že prej in varčevalcem ponuditi konkurenčne sklade. Za zdaj pa vse teče zelo počasi in morda je že prepozno. Vzajemne sklade je za zdaj oblikovalo le pet družb za upravljanje, to so skladi NLB, abančna DZU, KBM Infond DZU, Probanka DZU in NFD. Novinki na parketu vzajemnih skladov sta NFD in NLB. Prav slednja je z veliko oglaševalsko kampanjo dosegla zavidljive rezultate, saj je v zadnjih petih mesecih v svoje sklade potegnila kar deset milijard tolarjev. Upravljavci skladov so optimistični in že govorijo o številkah, ki si jih bodisi želijo ali pa jih bodo uresničili. Pojavljajo se spremembe v poslovanju, nove oblike provizij, nekateri imajo skromnejše, drugi pa visoke cilje. Vsekakor pa si vsi skupaj želijo večji trž-

Blagajniški zapisi so manjši problem

V preteklosti je Banka Slovenije z blagajniškimi zapisi domačim bankam odvzemala presežno likvidnost. Celotna zgodba pa je videti približno takole: Banka Slovenije je uravnavala drsenje deviznega tečaja in tako je vsak večji pritek deviz sterilizirala. Sterilizacija je gladko uspevala, saj je banke o nakupih tolarških blagajniških zapisov prepričala s privlačnimi obrestnimi merami. Vendar se je letos situacija povsem obrnila: obrestne mere za blagajniške zapise so se drastično znižale in tako za banke postale skoraj popolnoma nezanimive. To je bankam dalo vedeti, naj si poiščejo donosnejše naložbe.

Po vstopu v ERM 2 smo tečaj tolarja fiksirali in tako si Banka Slovenije ne more privoščiti, da bi zapadli vsi blagajniški zapisi, saj bi to povzročilo višjo inflacijo. Vendar se zdi, da se Banka Slovenije s tem sploh ne obremenjuje, ker je prepričana, da zamenjava tolarških blagajniških zapisov v evre ne bo povzročila inflacijskih pritiskov, saj bomo takrat v skupnem denarnem območju. Kako učinkovita je bila sterilizacija in kako je bil

celo boljši. Za zdaj pa situacija stagnira, slišijo se le optimistične napovedi. Varčevanje v vzajemnih skladih postaja čedalje privlačnejše in v tem vrhuncu bi morali varčevalce zasuti z najrazličnejšimi ponudbami, z vedno novimi in vedno donosnejšimi vzajemnimi skladi. Izboljšati bi se morala kakovost poslovanja kakor tudi hitrost in učinkovitost ter ne nazadnje – prijaznost in ustrežljivost zaposlenih. Stranki bi morali ponujati čedalje več, da bi še naprej ostala zvesta izbrani banki.

Tudi politika bank do malih in srednjih podjetij je zavita v meglico. Mala podjetja so tako rekoč diskriminirana in v primerjavi z velikimi nimajo optimalnih možnosti za napredek. Posojila so omejena na 15 milijonov tolarjev, kar je vsekakor pre nizka ponudba. Ne moremo pa se tolažiti, da to ni le slovenski sindrom, temveč tudi evropski; vsekakor bi v stvareh, ki zadevajo gospodarski razvoj, morali kritično oceniti tako evropsko delovanje kot delovanje drugih držav na tem področju in prav zavoljo gospodarskega razvoja ponuditi več. Zgledovati bi se morali po najuspešnejših. Vse in še več bo treba postoriti, čas pa vstrajno teče.

Denis Vengust

Slave Klavora 1

 9000 Murska Sobota

 Slovenija

 tel.: 02/537 1949

 fax.: 02/537 1948

 GSM: 041/34 66 46

 GSM: 031/34 51 51

<http://www.radio-viva.com>

 e-mail: viva@radio-viva.com

Bogatenje na račun šolarjev

O tem, da na področju izdajanja šolskih učbenikov vlada velika anarhija, smo v našem tedniku že pisali, vendar Slavko Gaber tega področja ni uredil, kar je razvidno tudi iz zadnjih dogodkov letošnjega šolskega leta.

Šolske knjige so predrage, prehitro se menjujejo, posamezniki pa služijo mastne denarce. Rente od knjig so namreč večne; tudi za dediče zdajšnjih "avtorjev".

Že pred meseci smo iskali različne odgovore pri pristojnih, pa so nas vsi po vrsti podobno kot zdaj ignorirali. Ker je potem prišlo novo šolsko leto, smo stvari spet poskušali preveriti in znova naleteli na zaprta vrata. Ob tem smo se znova prepričali, da je zgodba o Založbi Izolit, ki deluje na Ljubljanski cesti v Domžalah, zelo živa.

Zmagovita kombinacija uspeha

Predstavljamo zgodbo, kako se da na hitro zaslužiti z zalaganjem učbenikov. Šteje le prava podjetniška ideja. In kakšna je zmagovita kombinacija v naši zgodbi? Mož, ki ima podjetje, se ne ukvarja s knjigami, ampak z izolacijo fasad, žena, učiteljica slovenščine, pa ima prijatelja, ki predava na pedagoški fakulteti in hkrati sedi v odboru za izbor šolskih učbenikov. "Kupiš" človeka, ki lahko poskrbi za to, da bodo pravi učbeniki uvrščeni na seznam potrjenih učnih gradiv. Svojega človeka, ki bo napisal učbenik, že imaš. Potrebujes se založbo, ki bo učbenik izdala; pod-

jetnik čez noč presedla z izolacije hiš na posel z učbeniki. Danes gre vsem vpletenim v zgodbo z učbeniki zelo dobro in se vozijo z mercedesi. Ko smo to ugotovili, nas je zanimalo, kdo so tisti, ki odločajo o tem, koliko učbenikov se na leto izda za posamezni predmet in kdo vse ima pravico biti urednik teh učbenikov. Koliko lahko neka založba zasluži z izdajanjem učbenikov in koliko pri tem zaslužijo knjigarne, ki ji prodajajo učbenike? Vprašanja smo poslali na Založbo Izolit, DZS in Založbo Rokus in upali na odgovor. Do zaključka redakcije odgovorov nismo prejeli. Prav tako smo nekaj vprašanj naslovili na

ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, ki ga vodi Slavko Gaber. Odgovora sicer še nismo prejeli, pomagali pa smo si z odgovorom, ki so nam ga poslali že pred meseci.

Popolna anarhija

Ko smo raziskovali, kako se šole odločajo za posamezne knjige, smo izvedeli, da na tem področju vlada popolna anarhija. Učbenike za posamezni razred potrdi strokovni

Koliko zaslužijo z zalaganjem učbenikov in kako je to področje urejeno, smo poskušali preveriti tudi pri vodstvu DZS, ki ga vodi Bojan Petan. Vse kaže, da imata Založba Izolit oz. zakonca Grginič (in še kdo) in DZS na področju izdajanja učbenikov poseben dogovor.

svet pri ministrstvu za šolstvo, za posamezni predmet tudi po več hkrati. Nato se vsak učitelj na osnovni šoli samostojno odloči za to, katerega bo uporabljal pri svojem učnem načrtu. Učiteljev predlog nato potrди ravnatelj osnovne šole, skupaj se nato odločijo, ali bodo knjige kupili prek knjigarn ali pri založnikih. Po naših podatkih se večina osnovnih šol odloča za nakup knjig neposredno pri založbi, kar je še posebej pomembno zato, ker osnovne šole knjige kupujejo za svoj t. i. knjižni sklad, katerega namen je izposoja učbenikov. Za slednje se je lani na primer odločila večina staršev šolarjev (skoraj 9 desetih vseh). Nekdanji ravnatelji in učitelji v osnovnih šolah, s katerimi smo se pogovarjali, pravijo, da je prav skandalozno, da imajo lahko na vsaki osnovni šoli učenci različne obvezne šolske knjige. Tako se dogaja, da imajo na primer v 1. a razredu en učbenik, v paralelki pa drugega. Nasploh med našimi sogovorniki prevladuje prepričanje, da se na področju založništva (učbenikov) dogajajo pravi "mafijski posli", pritiski posameznih založb na učitelje naj bi bili veliki in podobni tistim, ki jih doživljajo zdravniki in farmacevti pri izbiri posameznega zdravila.

Žena piše, mož izdaja, starši plačujejo

Glede na to, da Založba Izolit izdaja učbenike le nekaterih "novo-pečenih" avtorjev šolskih knjig, in še to le za devetletko, smo se pozanimali, kako je s tem. Izvedeli smo, da gre (večinoma) za osebne prijatelje Milice Antić Gaber, žene šolskega ministra Slavka Gabra. Igor Saksida je eden vodilnih pri tem. Marija Grginič, ki je avtorica večjega števila učbenikov, naj bi bila žena Zdravka Grginiča, lastnika in direktorja Založbe Izolit. V zadnjem času je v družbi zaposlen tudi njen sin Matej Grginič. Lastnik Zdravko Grginič naj ne bi delal v založbi oziroma naj bi se še naprej ukvarjal s svojo prvotno dejavnostjo, to je izolacijo fasad. Dovolj zgovorna je spletna stran Založbe Izolit. Večina spletnih podstrani je še vedno "v

pripravi" (že več mesecev, op. av.), med drugim stran o predstavitvi založbe, zasledimo pa lahko le pet elektronskih naslovov z imeni in priimki sodelavcev. Med njimi je prej omenjeni Matej Grginič. Bogata je le stran t. i. kataloga knjig, iz katerega je razviden obseg izdanih del, med katerimi je kot avtorica prva Marija Grginič. V katalogu zelo pogrešamo cene učbenikov, kar je pri drugih založbah običajno. Nasploh smo se v knjigarnah lahko prepričali, da so knjige, ki jih izdaja Izolit, med najdražjimi. Poleg Grginičeve, ki velikokrat nastopa kot edina avtorica knjig, je večkrat soavtor tudi Igor Saksida, sodelavec Milice Antić Gaber. Naši sogovorniki so nam še pojasnili, da so tudi drugi soavtorji večinoma sodelavci Marije Grginič in Milice Antić Gaber.

V nekaj letih bogataši

Medtem ko je večina manjših založb, ki izdajajo knjige, v čedalje večji poslovni stiski, saj so naklade knjig čedalje manjše, njihova prodaja pa se zmanjšuje, smo ugotovili, da gre Založbi Izolit v zadnjih petih letih pravzaprav zelo dobro. Njena edina dejavnost je izdajanje šolskih knjig, podjetje se je iz naslova Špruha 32 v Trzinu preselilo na eminentno lokacijo na Ljubljanski cesti 1 v Domžalah. Po nekaterih podatkih naj bi bila tudi nova zgradba na lokaciji v Domžalah v lasti družbe. Zgodovina omenjene založbe je pisana. Po podatkih iBON-a, kjer so zbrani vsi podatki o poslovanju in bonitetah vseh slovenskih gospodarskih družb, izhaja, da je bila Založba Izolit ustanovljena konec leta 1997. Osnovni kapital je bil 1,5 mi-

Po ustanovitvi obvodnega podjetja in pridobitvi milijonskega posla zalaganja knjig za devetletko, ki jih piše Grginičeva s prijatelji, si je Izolit na Ljubljanski c. 1 v Domžalah zelo finančno opomogel. Po naših podatkih je tudi zgradba na Ljubljanski cesti njegova last. Ali le družine Grginič, pa je že drugo vprašanje.

Založba Rokus se z izdajanjem učbenikov ukvarja trinajst let. Podatki o poslovanju družbe kažejo počasno, a vztrajno pot navzgor. O dejanjih, kot smo jim priče v Izolitu, v tej družbi ni ne duha ne sluha.

lijona tolarjev, v dveh mesecih je založba dosegla 4,9 milijona tolarjev celotnega prihodka. V letu 1998 ga je bilo že v višini dobrih 83 milijonov tolarjev, v letu 1999 so se povzpeli na slabih 125 milijonov in v letu 2000 na 132 milijonov tolarjev; lani je bilo prihodkov v višini dobrih 262 milijonov tolarjev. V družbi je zaposlenih 5 oseb, kot vrsta lastnine pa je v sodnem spisu vpisana zasebna lastnina. Bilanca Založbe Izolit za leto 2003 kaže, da družba svoj prihodek iz leta v leto povečuje, hkrati pa posluje z minimalnim dobičkom (v višini dobrega milijona tolarjev). Kapital ima naložen v premoženju. Dodajmo, da je v Sloveniji družb, ki so registrirane za tovrstno dejavnost, kar 344, Založba Izolit pa med vsemi dosega nadpovprečne dohodke. Vrednost osnovnih sredstev, kamor sodijo zgradbe in avtomobili, presega 203 milijone tolarjev. Kljub visokim prihodkom in petim zaposlenim pa za plače namenjajo le malo denarja, le dobrih 25 milijonov tolarjev letno, izredno visoke pa so postavke za storitve. Očitno je torej, da se je Založba Izolit po letu 1997 finančno zelo okrepila, podatki, do katerih smo se prikopali, pa kažejo, da se jim za prihodnost ni treba bati. Ob tem dodajmo, da so med stroški storitev knjiženi tudi honorarji tistim, ki knjige pišejo. To je večinoma Marija Grginič, lastnikova žena. Ker je med njimi tudi Igor Saksida, smo že v drugo poskušali dobiti njegovo mnenje o tem, a na naša vprašanja ne odgovarja.

Nekateri delajo drugače

Ker se z založništvom šolskih učbenikov že več kot desetletje ukvarjajo tudi v Založbi Rokus, smo preverili tudi njihove podatke o poslovanju in ugotovili, da je v založbi okrog 30 zaposlenih, njihov celotni prihodek pa se giblje okrog 800 milijonov tolarjev. Rast družbe je drugačna od Izolitove, bilance pa kažejo tudi na drugačno poslovanje družbe. Podatki o v zadnjih nekaj letih izdanih učbenikih kažejo, da se ta družba s težavo prebija s t. i. novimi naslovi, saj so ti več kot očitno rezervirani za Izolit. Bo kdo naredil temu konec?

Vida Kocjan

Da ne bo pomote, ne govorimo o germanskem plemenu, ki je pred stoletji strašilo po Evropi, temveč o naraščanju primerov poškodovanja javne lastnine v prvi vrsti kulturnih in umetniških spomenikov.

Tovrstna dejanja postajajo žal čedalje pogostejša, posebej v večjih mestih. Slovenska prestolnica je bila zadnje čase v tem pogledu najbolj na udaru. Naj navedemo le nekaj najzgovornejših primerov.

Poškodovani in izginuli spomeniki

V noči na 9. avgust so v ljubljanskem parku Zvezda neznanci po-

Fotografije: Dane Kovaric

Vandali na pohodu

škodovali vodnjak, delo arhitekta Borisa Kobeta, ki je bil izdelan in postavljen že leta 1941. Porušili in razbili so kamnito stebrno kompozicijo nad podstavkom vodnjaka. Stebra sta bila pri tem odlomljena s podstavka, pri padcu pa sta se močno poškodovala. Venec-preklada, ki je povezoval omenjena stebra, je bil prav tako poškodovan.

Pred komaj dobrim tednom, natančneje 19. oktobra, je na spomeniku demonstracijam žensk na Kongresnem trgu pred stavbo Kazine, le nekaj korakov od omenjenega vodnjaka, izginila bronasta figura dečka z venčkom. Pri izginulem kipu bronastega dečka, visokega približno 40 centimetrov, avtorja kiparja Boža Pengo-

va, je šlo za pomembno umetniško delo. A ne glede na to je bila s tem iznakažena podoba Kongresnega trga kot celote, ki skupaj s parkom Zvezda tvori spomenik kulturne dediščine. Spomenik je bil postavljen v spomin na demonstracije žensk leta 1943, ki so od italijanskih okupacijskih oblasti zahtevale konec streljanja talcev, mučenja v zaporih ter izpustitev mater, otrok in bolnikov iz zaporov.

Če še ostanemo pri Ljubljani, zgrozeni ugotavljamo tudi oskrumbi počivališča številnih velikih Slovencev – Navja s srbofilskimi napisi navijačev Crvene zvezde in "sveže" postavljenega spomenika Edvardu Kocbeku v Tivoliju ob stoti obletnici rojstva slavnega književnika.

MOL: za okoli pol milijarde škode

Ob primerih vandalizma, ki so v zadnjih mesecih prizadeli parka Tivoli in Zvezda, je mestna občina Ljubljana (MOL) 13. oktobra pripravila tiskovno konferenco. V MOL opažajo precejšnje povečanje vandalizma v zadnjih dveh letih. Samo v prvih devetih mesecih letos je bilo kar za 475 milijonov tolarjev povzročene škode. V mestnem središču je najpogostejši predmet izživljanja javna razsvetljava, še posebej na območju Jakopičevega sprehajališča v Tivoliju. V celoti znašajo stroški vandalizma in poškodb na napravah javne razsvetljave v MOL od 70 do 80 milijonov tolarjev letno. Precej škode utрпи tudi cestnoprometna signalizacija; slednja

vsako leto znaša okrog 90 milijonov. Zaradi voženj in parkiranja pa nastane večina poškodb na zelenih površinah. Vandalizem je tudi kraja cvetja na gredah in v koritih. Nasteji dejavniki nanesejo za približno 28 milijonov tolarjev škode na zelenih površinah.

Po navedbah MOL postajata nočno druženje in pijančevanje v parkih in na otroških igriščih reden pojav. Tovrstno druženje pa ni prav nič ne-

Zapuščina nogometnih huliganov na ljubljanskem Navju (na sliki nagrobni spomenik dr. Antonu Korošču) je le eden izmed številnih primerov oskrumbe občega zgodovinskega spomina.

Ljubljanska županja Danica Simšič je mnenja, da ima razvijanje pozitivnega odnosa do javne lastnine prednost pred represijo.

Precej ukoreninjen stereotip vali krivdo za vandalska dejanja na mlade. Problem pa ni tako preprost in ga ni mogoče omejiti le na neko skupino.

dolžno, saj posledično poškodovanje opreme in onesnaževanje omenjenih površin olajšata mestni proračun za približno 42 milijonov tolarjev.

Vandali ne prizanašajo niti zapornim stebricom in ograjam na mostovih; skupna škoda na cestni opremi znaša nič manj kot 36,6 milijona tolarjev. Škodni primeri na vodnjakih znašajo slabih 17 milijonov. Med opaznejše probleme sodijo tudi t. i. črno plakatiranje in grafiti na nedovoljenih mestih (spomnimo se večkratnega "krašenja" zidov franciš-kanske cerkve). Za primerjavo navajamo podatek, ki so ga navedli na tiskovni konferenci: MOL letno porabi 1,1 milijarde tolarjev za vzdrževanje zelenic, čiščenje javnih površin in vzdrževanje semaforjev.

Podstavek še stoji, bronasti deček v parku Zvezda pa je izginil neznano kam. Gmotna škoda, ki ni zanemarljiva, pri tem seveda ni edina.

Kako ukrepati?

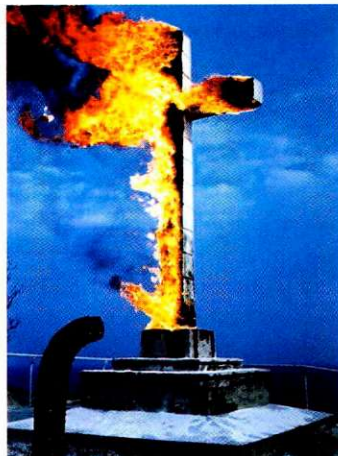
Vandalizem se dogaja v nočnih urah in je zato storilce izredno težko odkriti. Nič čudnega, da je bil po podatkih MOL v zadnjih starih letih obravnavan in razrešen na sodišču en sam primer vandalizma. Problem je tudi prepad med nujnostjo izboljšanja dostopnosti do dediščine, ki predstavlja eno od prednosti kulturnega ministrstva s ciljem "povečati njen ... vzgojni potencial", na eni strani in javnim interesom njenega vzdrževanja in obnavljanja ter preprečevanja njene ogroženosti, kot to določa zakon o varstvu kulturne dediščine iz leta 1999, na drugi. Povsem jasno je, da se stopnja ogroženosti dediščine povečuje z njeno dostopnostjo.

Ker gre pri vandalskih dejanjih za precej zapleten problem, se le-ta re-

šuje s sodelovanjem različnih subjektov. Ministrstvo za kulturo oz. inšpektorat za področje kulturne dediščine tako večkrat sodeluje s policijo. Jerneja Batič z omenjenega inšpektorata nam je pojasnila, da pri predmetih kulturne dediščine stroške vzdrževanja in obnove nosi lastnik, inšpektorat pa pri ugotavljanju pomena poškodovanih predmetov oz. objektov ponudi svoje strokovno znanje policiji, ki vodi postopke.

Najpomembnejša je vzgoja

Po mnenju županje Danice Simšič, ki ga je izrazila na prej omenjeni tiskovni konferenci, represija ni pravi instrument za spopadanje z vandalizmom, temveč bi moral vsak razviti pozitiven pristop v odnosu do naše

Strunjanski kamniti križ v plamenih: če se vandalsko ravnanje skriva pod krinko umetnosti, podprejo pa ga samooklicani kulturniki in celo sodstvo.

skupne lastnine. Načeloma se človek lahko strinja s to trditvijo, vprašanje pa je, kako je oblast do sedaj dejansko vzgajala posameznike, kako jim je pomagala razviti primeren odnos. Kultura namreč niso le prazne besede, pri vandalizmu ne gre samo za zmanjšano prisebnost zaradi vpliva alkohola in/ali drugih substanc. Vandalizem je prej vprašanje vrednot, spoštovanja človeka in predmetov, ki nosijo neko sporočilo. S tega vidika pa je povsem razumljivo, da zgledi "umetniškega" vandalizma, kakršen je bil požig strunjanskega križa, postanejo za mlade sprejemljiva, celo normalna ali razumna dejanja, kolikor se meje med umetnostjo in vandalizmom čedalje bolj brišejo, v bran samooklicanim umetnikom pa se postavijo marsikateri kulturniki, mediji in celo sodstvo.

Mitja Volčanšek

V pobudi za šolo po meri človeka opozarjajo na vzgojni učinek literature

Izbor šolskih knjig neprimeren

Predstavniki društva Pobuda za šolo po meri človeka so 21.

oktobra na tiskovni konferenci v Ljubljani poudarili pomen literature pri oblikovanju osebnosti mladega človeka. Prav zaradi tega so naslovili vrsto kritik na izbor obveznega šolskega branja.

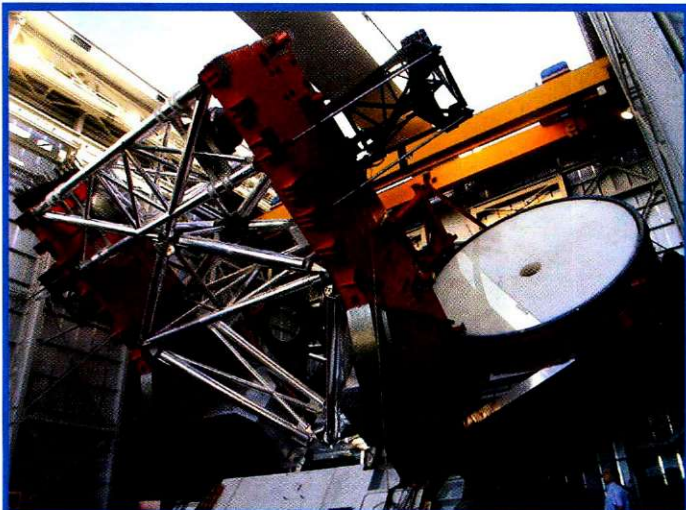
Namen pobude ni poseganje v stroko ali presojanje kakovosti knjižnih del, so poudarili. Drži pa, da "starši niso igrača", kot je poudaril član društva Lojze Čemažar, in da je treba upoštevati tudi njihovo mnenje.

Nasprotovanje je izzvalo izbira knjig za Cankarjevo tekmovanje, domače branje oz. za maturo. Na tiskovni konferenci so predstavili negativen odziv nekaterih staršev na izbiro knjige Janje Vidmar Princeska z napako za šolsko leto 2002/03, saj po njihovo opis dogajanja v knjigi zahteva od bralca kritičnost, utemeljeno na življenjskih izkušnjah, ki jih osnovnošolci še nimajo, zaradi česar je knjiga vzgojno neprimerna. Iz tega razloga se nekateri šolarji niso udeležili tekmovanja, ki prinaša točke za vpis v srednjo šolo, sledil pa je protest staršev, ki so ga naslovili na Zavod RS za šolstvo (ZRSS) in na Slavistično društvo Slovenije. Protest je podpisalo več kot 800 ljudi. Slavistično društvo in ZRSS sta izbor utemeljila z dejstvom, da ga opravi strokovna komisija, razpis pa sprejema državna tekmovalna

komisija. Podpisniki so odgovor ocenili za zaničljivo ignoranco in s protestnim pismom seznanili javnost. Kritike ne letijo na račun kakovosti knjige, podpisniki pa pričakujejo vključitev staršev v razpravo o vzgojnih vplivih tovrstnih knjig. Nekateri starši se niso strinjali niti z izbiro knjige Cimre Maje Novak za lansko Cankarjevo tekmovanje, podobno mnenje pa so izrazile tudi mentorice gorenjskih osnovnih šol ter pisateljica Berta Golob.

Starši so bili nezadovoljni tudi s knjigo za maturo Menuet za kitaro Vitomila Zupana, vsiljevanje kate-re so na konferenci označili za izvrševanje mentalnega nasilja. Na Državnem izpitnem centru so nezadovoljnimi staršem odgovorili, da spada Zupan med sodobne slovenske klasike in upošteva razvojno stopnjo učenca. Ena od govork je dejala, da so starši in pedagogi ogorčeni, razočarani in prizadeti zaradi izbire nekaterih knjig za obvezno branje, saj "spodkopavajo naše vzgojne pravice in prizadevanja". Problematičen naj bi bil predvsem način obravnavanja prezgodnje spolnosti.

Pri pobudi so predlagali, naj se pri prihodnji izbiri bolj upoštevajo razvojno-psihološki in pedagoški vidiki ter vzgojni učinki, pri odločitvah pa naj strokovnjaki izbirajo starše, otroke in dijake, ki jim ni vseeno, o čem razpravljajo. Poleg tega naj bi namesto enega obveznega literarnega dela za maturo ponudili več besedil, izbiro pa naj bi prepustili mladim oz. staršem. M. V.

Največji optični teleskop

V ameriski zvezni državi Arizoni so odprli največji optični teleskop na svetu, ki so ga gradili osem let. Postavili so ga na hribu, ki Indijancem predstavlja sveti hrib. Raziskovalci lahko odslej vesolje opazujejo natančneje kot kadar koli prej. Veliki binokularni teleskop (LBT) ima desetkrat večjo zmogljivost kot vesoljski teleskop Hubble in bo raziskovanje vesolja dvignil na čisto novo raven. Okoli 120 milijonov dolarjev vreden teleskop bo deloval kot ogromen daljnogled z dvema zrcaloma. Obe zrcali bosta lahko skupaj prestregli več svetlobe kot kateri koli drugi teleskop. Zaradi tega bodo z njim astronomom vidna tudi tista vesoljska telesa, ki oddajajo šibkejšo svetlobo. Po izračunih nekega nemškega raziskovalca naj bi bilo s tem teleskopom mogoče zaznati svetlobo goreče sveče, oddaljene 2,5 milijona kilometrov.

Ambasadorka

Maria Teresa, velika vojvodinja luksemburška, je bila imenovana za ambasadorko danskega pravljij-

čarja Hansa Christiana Andersena, čigar 200. obletnico rojstva bo Danska proslavljala leta 2005. Maria Teresa je prva osebnost modre krvi med približno 50 umetniki, pisatelji in športniki, ki so jih že izbrali za Andersenove ambasadorje, da bi širili poznavanje dela danskega pravljijarja po svetu.

Kanclerjev polbrat

Lothar Vossler, doslej nezaposleni polbrat nemškega kanclerja Gerharda Schröderja, je našel zaposlitev prodajalca kruha. 57-letne-

ga Vosslerja, ki je sin Schröderjeve matere, je zaposlil industrijski izdelovalec kruha, njegova mesečna plača pa bo 2.400 evrov. Vossler, ki je po poklicu informatik, je zadnja leta preživel med brezposelnostjo in manjšimi deli. Med drugim je bil vratar v toplicah blizu kraja Paderborn, inšpektor za kanalizacijo in celo vodnik nemških turistov na španskem otoku Mallorca.

Ponarejeni evri

Kolumbijski policisti so zasegli dva milijona ponarejenih evrov, gre pa za doslej največjo zaplembo ponarejene gotovine skupne evropske valute v Latinski Ameriki. Policija je odkrila tudi dva mi-

lijona ponarejenih dolarjev in opremo za tiskanje in jo zaplenila. Ponarejeni bankovci za 100 evrov oziroma dolarjev naj bi bili izvrstne kakovosti, do razbitja prekupčevalske verige pa je prišlo po večmesečnem tesnem sodelovanju med francosko in kolumbijsko policijo. Kolumbijske tajne službe so že julija na jugu Bogote odkrile tiskarno evrov in dolarjev. Takrat so odkrili ponarejene bankovce v vrednosti 54.400 evrov in 104.700 dolarjev.

Cesaričin rojstni dan

Japonska cesarica Mičiko je praznovala 70. rojstni dan. Ob tem jubileju je cesarica svoje življenje kljub velikim odgovornostim in strahovom ob prihodu na dvor, da bo osramotila družino, ki je po izročilu nebeskega rodu, opisala kot čudovito. Mičiko je ob tej priložnosti dejala, da ji je mož, cesar Akihito, nenehno stal ob strani od dne, ko sta se pred 45 leti poročila. Cesarica Mičiko je hči industrialca in je studirala na katoliški univerzi. Njen oče Hidesaburo Šoda je ustanovil največje japonsko podjetje za mletje moke Nišin. S prestolonaslednikom Tenom Aki-

hitom sta se spoznala pri igranju tenisa, poročila pa sta se 10. aprila 1959. Njuna poroka je bila v japonskih obćilih deležna veliko pozornosti v času, ko je Japonska še vedno okrevala od posledic II. svetovne vojne. Po poroki in prvi japonski pravljici zgodbi je bila mlada cesarica nenehno na očeh javnosti. Poleg tega so močan pritisk nanjo izvajali

drugi člani družine, vključno s cesarico Dovager Nagako, ki se ni strinjala s tem, da je neplemkinja vstopila v cesarsko družino. Prav zaradi teh izkušenj je Mičiko v zadnjem času večkrat podprla snaho, princeso Masako, ki zaradi podobnih pritiskov trpi za motnjami prilagajanja.

Poginuli tigri

V živalskem vrtu za tigre 60 kilometrov jugovzhodno od tajske prestolnice Bangkok je zaradi ptičje

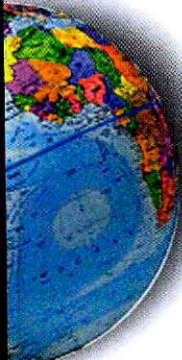

gripe poginilo 23 tigrov, preiskave pa so pokazale, da so bile živali okužene s ptičjo gripo. Zveri so se najverjetneje okužile z okuženo perutnino, s katero so jih hranili. Poleg tega kaže znake obolenosti še 30 živali, zaradi česar so že napovedali začasno zaprtje živalskega vrta Shi Racha. Z virusom ptičje gripe se poleg ptic lahko okužijo tudi sesalci, kot so prašiči in mačke, pa tudi ljudje. Ta bolezen je od začetka leta v Aziji zahtevala že najmanj 31 smrtnih žrtev, od tega 20 v Vietnamu in 11 na Tajskem. Sto milijonov piščancev in druge perutnine so preventivno poklali ali pa so poginili zaradi ptičje gripe.

Hitreje na Mars

Ameriška vesoljska agencija NASA je povečala financiranje raziskav t. i. plazmatskega pogona, s katerim bi lahko pot na Mars in nazaj z dveh let in pol skrajšali na vsega 90 dni, z magnetiziranim plazmatskim pogonom pa bi hitra potovanja proti oddaljenim delom Sončevega sistema lahko postala rutina. S tem bi bile dane tudi večje možnosti za uspeh različnih

raziskovalnih misij. Prvi preizkusi naj bi bili izvedljivi v petih letih, vendar je treba za to nameniti več milijard dolarjev.

Preveč slonov

Sloni v južnoafriških državah so se tako namnožili, da že ogrožajo okolje. Na tem območju živi namreč skoraj polovica populacije vseh afriških slonov. Približno 60.000 slonov živi na območju Bocvane, v Namibiji in Južnoafriški republiki pa še po 12.000. Strokovnjaki vztrajajo, da na tem območju lahko ostane samo 50 odstotkov od obstoječega števila slonov. Medtem ko so številni protesti po svetu leta 1994 preprečili odstrel kot način nadzora

nad številom slonov, pa so jih v Južnoafriški republiki vseeno veliko pobili, da bi populacijo zadržali v obsegu, ki ga je mogoče nadzirati.

Največ kozmetike

Francozinje so daleč pred vsemi drugimi v Evropi pri uporabi koz-

metičnih izdelkov. Porabijo jih toliko kot Britanke, Nemke in Španke skupaj, ugotavlja raziskava bri-

tanske družbe za raziskave trga. Prodaja izdelkov za nego obraza naj bi v tem letu v Franciji dosegla 2,2 milijarde evrov, kar predstavlja 40 odstotkov evropske porabe. Francozinjam v porabi kozmetičnih izdelkov sledijo Italijanke s predvideno porabo v višini 1,1 milijarde evrov. Britanke za kozmetične izdelke porabijo najmanj, in sicer samo 791 milijonov evrov. Približno 65 odstotkov Britank sploh ne uporablja kreme za obraz, saj menijo, da je pogosto pitje mineralne vode prav tako učinkovito.

Večja prometna varnost

Potem ko je Hrvaška julija letos sprejela nov prometni zakon, po katerem voznik ne sme imeti v

krvi nič alkohola, se je na hrvaških cestah bistveno zmanjšalo število mrtvih in prometnih nesreč. Število mrtvih se je najbolj zmanjšalo v letošnjih prvih devetih mesecih, in to za kar 43 odstotkov. Julija lani je na hrvaških cestah umrlo 83

ljudi, letošnjega julija pa 47. Tudi avgusta letos je bilo število mrtvih v nesrečah za četrtno nižje kot v istem obdobju lani. Septembra je bilo še bolje, saj je na cestah umrlo za več kot tretjino manj ljudi kot septembra lani. Skupaj je v prvih devetih mesecih letos na hrvaških cestah umrlo 471 ljudi, kar je za sedem odstotkov manj kot lani, ko je bilo 508 primerov prometnih nesreč s smrtnim izidom. Trend izboljšanja prometne varnosti na hrvaških cestah se nadaljuje tudi v jesenskih mesecih.

Neverjeten preobrat

Vila Tota Riine, nekdanjega šefa vseh šefov siciljanske mafije Cosa nostra, v mestu Corleone bo poslej v lasti italijanske policije. Župan tega siciljanskega mesteca Nicolo Nicolosi je sporočil, da bo pred leti zasežena vila v začetku

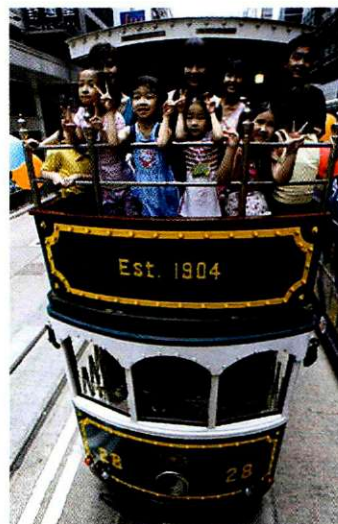

prihodnjega leta postala last finančne policije, ki bo tam izobraževala svoje prihodnje sodelavce. 75-letnega Riino, znanega pod vzevkom Bestia (zver), so po aretaciji leta 1993 obsodili na dosmrtno ječo, prestaja pa jo v strogo varovanem zaporu Marino del Tronto v osrednji Italiji. Riina, ki je med drugim leta 1992 naročil umore protimafijskih sodnikov Giovannija Falconeja in Paola Borsalina, je v preteklih mesecih doživel dve srčni kapi in prestal več srčnih operacij.

Brez narave

Raziskave so pokazale, da so otroci v Hongkongu izgubili vsak

stik z naravo. Kar šest od desetih jih namreč še nikoli ni bosih hodilo po travi. V raziskavi je sodelovalo 1.300 otrok iz 16 vrtcev, osnovnih in srednjih šol. Le 40 odstotkov jih je že slišalo piš vetra v

bambusovem gozdu, 36 odstotkov jih je objelo drevo, le 29 odstotkov jih je že taborilo in manj kot petina jih je videla bodice ježevca, živali, ki je v Hongkongu doma.

Zdrav hibiskus

Kitajski zdravniki so ugotovili, da hibiskus, rastlina, ki jo uporabljamo za napitke in zeliščna zdravila, lahko pomaga v boju zoper bolezni srca in ožilja na enak način kot rdeče vino in zeleni čaj. Izvleček cveta hibiscusa sabdariffa, znanega tudi kot indijanska kislica ali floridska brusnica, vsebuje močne antioksidante, ki imajo lahko zdravilne učineke. Pripravke iz hibiskusovih cvetov na Tajvanu uporabljajo za zdravljenje visokega krvnega tlaka in jetrnih težav, po vsem svetu pa iz njih pripravljajo osvežilne napitke in čaje. Ta raziskava je prva, ki dokazuje, da tudi hibiskus zmanjšuje raven holesterola in kopičenje maščob v arterijah.

Lahko se poruši

Začele so se raziskave, ki bodo pokazale, ali se Tadž Mahal, eno od čudes sveta, zares pogreza. Posebno zaskrbljiva je reka Džamna, ki se je v zadnjem času skoraj že posušila. Strokovnjaki pravijo, da je bila rečna voda sestavni del konstrukcije Tadž Mahala in da je stabilizirala njegove kupole in minarete. Če želijo rešiti palačo za prihodnje rodove, morajo torej najprej rešiti reko. Tadž Mahal je postavil mongolski zavojevalec Šah Džahan kot grobnico za svojo ljubljeno ženo Mumtaz Mahal, ki je umrla na porodu. Palačo drugače imenujejo tudi Solza na licu časa. V letošnjem letu jo je obiskalo že več kot tri milijone ljudi. Zadnja leta so varstveniki okolja opozarjali, da lahko onesnaženje škodi tej čudoviti stavbi iz snežno belega marmorja. Po tem so v Agri, industrijskem mestu, ki je zrasedlo okoli Tadž Mahala, zaprli na desetine največjih industrijskih onesnaževalcev. Veliko krivdo za negotovo stanje palače Tadž Mahal pa pripisujejo tudi začetkom graditve velikega trgovskega središča v njeni neposredni bližini.

Druga Anna Frank

V krajevnem arhivu nizozemskega mesta Tilburg so odkrili predsmrtne zapiske judovskega dekleta, ki je umrlo v koncentracijskem taborišču. Podobni so svetovno znamenemu dnevniku Anne Frank. Na enaindvajsetih straneh šolskega zvezka 18-letna Helga Deen piše o svojih mislih in trpljenju, ki ga je prestala v nizozemskem taborišču junija 1943. Potem so jo skupaj z družino poslali v poljsko taborišče Sobibor in jih tam usmrtili. Njen dnevnik je omenjenemu arhivu v začetku letošnjega leta izročil sorodnik cloveka, s katerim je Helga v tistem času prijateljela in ki mu je pravzaprav namenila vse napisane besede. Dnevnik je bil iz taborišča prethitopapljen v ženski torbici skupaj s pismi, svinčnikom, pramenom las in robčkom. V dnevniku je videti dekletovo željo po preživetju, ko opisuje evakuacijo otrok in grozo ob medicinskih posegih, ki so jih izvajali na taboriščnikih. Po enem mesecu bivanja v nizozemskem taborišču je še vedno upala in se javila na delo v tovarni Philips, da bi se izognila deportaciji v Sobibor.

Restavracija za anoreksične

Njena mora je trajala 15 let. Bila je nasprotnik, za katerim so se skrivali še drugi. Zavračati obstoj bolezni je pomenilo zavračati vse, tudi sebe. Skoraj do smrti. Toda danes se Katja Eichenbaum, ki ima 32 let, hrane ne boji več. Rešila se je anoreksije, ve pa, da zaradi nje trpi še veliko ljudi. Prav zato ji je prišla na misel zanimiva ideja: naslednji mesec jo bo v Berlinu uresničila z odprtjem prve restavracije na svetu za vse tiste, ki trpijo za anoreksijo in bulimijo. V restavraciji bo 50 mest za goste, zaposleno bodo imeli natakaričico z bulimijo in glavno kuharico z anoreksijo. Recepte za uravnotežene in okusne jedi pa jim je seveda pripravil dietolog. Z jedilnega lista so odstranili vsa imena za hrano ter sestavine in pustili samo privlačne naslove za jedi, kot so Čao, Radovednost, Duša itd. obroki bodo običajno veliki, cena jedi pa prav tako – manj kot 10 evrov vsaka. Restavracija, ki bo kmalu zaživela v Berlinu, eni hvalijo, drugi pa kritizirajo, češ da prav gotovo ne bo imela komercialnega uspeha, ker bodo bolniki z anoreksijo najverjetneje nekoliko zmedeni.

Pohod robotov

Konec leta 2003 se je v hišah na petih celinah premikalo 610 tisoč robotov, pri čemer se jih je v bivališčih 400 tisoč pojavilo v zadnjem letu. Njihovo delo je predvsem avtomatično pospravljanje sob in košnja trat. Dodajte jim še 700 tisoč takšnih, ki so narejeni za zabavo ali pa krasijo hiše. K tem sodijo tudi psički, ki se igrajo z otroki in delajo družbo starčkom. Situacija se zelo hitro spreminja in s svetlobno hitrostjo se približuje svet človeških robotov, o katerih je pisal znanstveni fantastik Isaac Asimov. V industrijskih obratih so roboti začeli zamenjevati delavce že konec 70. let, naslednji poskok uporabe robotov pa je bil leta 2003, ko se je njihova uporaba v svetu povečala za 19 odstotkov v primerjavi z letom poprej. Letos pa so bili že zdavnaj potolčeni vsi rekordi, že pred meseci je bilo zabeleženo 18-odstotno povečanje uporabe robotov. Najmanj robotov je v uporabi na stari celine, največ pa v azijskih državah; daleč največ na Japonskem, kjer v avtomobilski industriji pride en robot na deset delavcev.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s poloznico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

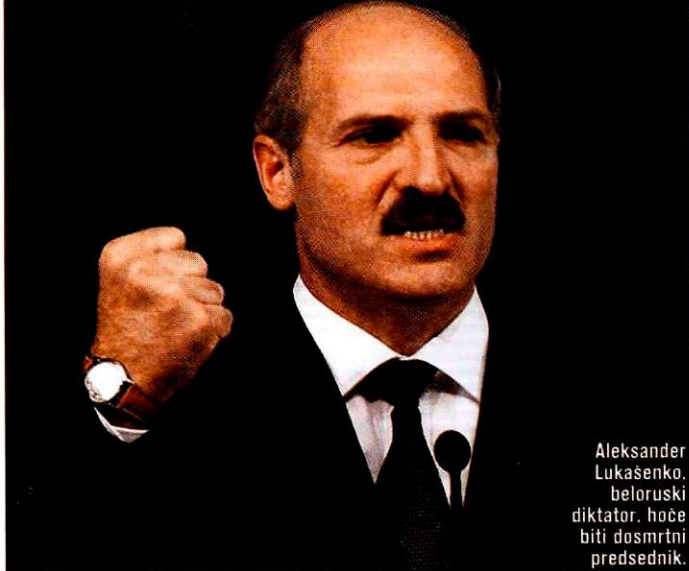
Davčni zavezanec: da ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

S to naročilnico se zavežujem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Beloruski predsednik Aleksander Lukašenko je pravi specialist za volilne in referendumске manipulacije. Zadnja mu je prejšnji teden odprla pot do praktično dosmrtnega predsedniškega položaja in mu oblikovala parlament po njegovem lastnem okusu – kot kaže, brez enega samega opozicijskega poslanca.

Leta po padcu berlinskega zidu Evropska zveza na svojem vzhodu še vedno meji na klasično diktaturo, ki temelji na ustrahovanju in manipu-

Aleksander Lukašenko, beloruski diktator, hoče biti dosmrtni predsednik.

Zadnji evropski diktator

lacijah. Čeprav kažeta avtokratska nagnjenja tudi ruski in ukrajinski režim, je Belorusija nedvomno najbolj avtoritarna država na širšem evropskem ozemlju. Po desetih letih Lukašenkove vladavine je bolj izolirana in gospodarsko šibkejša kot karkoli prej. Zanimivo je, da je bila Belorusija med najrazvitejšimi deli nekdanje Sovjetske zveze, popolna odsotnost reform, privatizacije, liberalizacije in odpiranja proti zahodu pa je iz nje naredila državo revežev.

Kot sneg pozimi ...

Kot za vsakega tipičnega diktatorja tudi za Lukašenka velja: večjo škodo povzroča svojemu narodu, bolj

membo ustave, ki je bil prejšnji teden potrjen na referendumu. Prejšnja omejitev na dva predsedniška mandata od zdaj naprej ne velja več in pot do dosmrtno vladavine je – s pomočjo še nekaj volilnih goljufij – odprta. “Dvomiti, ali bo Lukašenko vladal našim beloruskim bratom v bližnji in morda daljni prihodnosti, je tako, kot dvomiti, ali bo sneg padal pozimi,” je zapisala ruska Komsomolskaja Pravda.

Nekdanji direktor kolhoza se je v politični vrh začel vzpenjati v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja. Pred desetimi leti je bil s precejšnjo večino prvič izvoljen za predsednika. Že dve leti kasneje si je mandat s pomočjo referendumu podalj-

šal na tisto iz časov komunizma? Prav mogoče je, da del Belorusov Lukašenka iskreno podpira, del pa se zaradi revščine in vsakdanjih problemov s preživetjem niti ne more ukvarjati z vprašanjem, kdo jim vlada. Toda volilnih izidov, ki jih diktator dosega, ne bi bilo brez njegovega skoraj popolnega nadzora nad mediji in sistematičnega zastraševanja.

Represija in prevara

Nasprotniki, kot je voditelj opozicijske Združene državljanske stranke Anatolij Lebedko, ki so ga Lukašenkovi policisti med opozicijskimi protesti tako pretepli, da je moral ostati v bolnišnici, so imeli še srečo.

stava Gallupa, ene najuglednejših raziskovalnih agencij na svetu, je pokazala, da večina Belorusov ne podpira Lukašenkovega predloga za spremembo ustave. Lukašenkove volilne zmage tako omogočajo šele neposredne volilne goljufije, kar so potrdili tudi mednarodni opazovalci OVSE. Nekatere volilne skrinje so bile že vnaprej napolnjene, celo na fotografijah je bilo mogoče videti glasovnice, ki so imele označen “pravi” odgovor, še preden so sploh prišle v roke volivcem, in podobno. Na

parlamentarnih volitvah so mnogim opozicijskim kandidatom z aretacijami in administrativnimi omejitvami otežili ali onemogočili volilni nastop. Od skupno 692 kandidatov jih je smelo na volitvah nastopiti le 406.

Redki prijatelji

EZ in ZDA, ki so Lukašenka označile za “zadnjega evropskega diktatorja”, zavračajo sodelovanje z beloruskim režimom, pa tudi ta režim išče zaveznike predvsem na vzhodu in med drugimi podobnimi odpadniškimi režimi. Eden od nekdanjih zaveznikov, Slobodan Milošević, je že dolgo v zaporu. Preostali politiki v EZ, ki so se še pripravljali pogovarjati z Lukašenkom, so redki in pogosto še sami v političnem zatonu, na primer nekdanji slovenski predsednik Milan Kučan.

Celo Putinova Rusija, ki ji Lukašenko sicer ponuja vnovično združitev in ima z Belorusijo še najboljše odnose, težko sprejema nekatere diktatorjeve poteze. Rusko zunanje ministrstvo je na primer prejšnjo sredo zahtevalo pojasnilo glede dveh skupin poročevalcev ruske televizije, s katerimi so Lukašenkovi policisti grdo ravnali in jim uničili kamero. Ne glede na to je Putin skrivaj za Lukašenkovo diktaturo. Belorusija je namreč gospodarsko in predvsem energetsko tako močno odvisna od svoje večje sosedo, da bi lahko kombinacija zahodnega in ruskega pritiska že zdavnaj spravila njen režim na kolena – če bi za to le obstajala volja.

Gjyle Vishaj

Volitve in referendum v nekdanji sovjetski republiki Belorusiji kot velika prevara. Država je še daleč od normalne demokracije.

Opozicijski protesti po beloruskem referendumu: demonstranti so kot običajno postali žrtev policijskega nasilja.

Milan Kučan je eden redkih politikov v EZ, ki se je pripravil pogovarjati z beloruskim diktatorjem.

verjame v lastno nenadomestljivost. “Že leta z največjo skrbnostjo nosim kristalno vazo, ki se imenuje Belorusija. Bojim se jo izpustiti, ker je preveč krhka in občutljiva. Nočem, da bi lepota, ki smo jo ustvarili, prišla v roke neodgovornim politikom.” S takšnimi izjavami je diktator po desetih letih oblasti utemeljeval predlog za spre-

šal za dodatnih pet let, do leta 2001. Takrat je bil znova izvoljen za predsednika, njegov drugi mandat pa se izteče leta 2006. Po ustavni spremembi, ki mu jo je prinesel referendum, se ga Belorusi niti takrat po vsej verjetnosti ne bodo mogli otresti.

Toda kako si diktator zagotavlja volilno podporo, ki po številčnosti

Nekateri drugi, na primer nekdanji namestnik premierja Viktor Hančar in nekdanji notranji minister Jurij Zaharanka, so preprosto izginili.

Toda represija in medijska propaganda še ne zagotavlja volilne zmage. Edina neodvisna raziskava javnega mnenja pred referendumom, ki jo je izvedla baltska izpo-

Čez nekaj dni bomo državljani Združenih držav Amerike volili in tako odločili, kdo bo vodil državo naslednja štiri leta. Volitve, ki se bližajo, so brez dvoma ene najpomembnejših v zgodovini ZDA, in sicer zato, ker bodo odločile, ali bomo v ZDA v naslednjih starih letih imeli vlado, ki bo vodila državo na temelju načel zahodne civilizacije ali pa po načelih sekulariziranega humanizma.

Odločanje o prihodnosti

V naslednjih vrsticah bom skušala bralcu razložiti stališče vsakega od obeh kandidatov glede različnih tem. Seveda vem, da je veliko drugih tem, o katerih bi se tudi dalo govoriti, a ker se je treba omejiti, sem izbrala dve področji, ki se mi zdita v tem primeru posebej pomembni, to sta zunanja politika in socialne zadeve. Menim namreč, da prav to dvojje lahko bralcu pomaga, da si ustvari precej jasno mnenje, kateri od obeh kandidatov bi bil najprimernejši za predsednika.

ZUNANJA POLITIKA

Vojna v Iraku

Bush: Zakaj je treba doseči svobodo za Irak in v Iraku?

V Iraku smo zato, da branimo svojo svobodo in svojo državo pred terorizmom. Ko se bo v Iraku uveljavila demokracija, bo ta kot svetilnik razsvetljevala z lučjo svobode in čedalje večje blaginje tudi vse sosednje dežele, v katerih sedaj vladajo verski fundamentalizem in fanatizem, nasilje in absolutno pomanjkanje vzgoje in nespoštovanje človekovih pravic. Če to uspe, bo to povzročilo radikalno spremembo v arabskem muslimanskem svetu. V demokratični ureditvi teh dežel ne bo več mesta za radikalni islam.

Kerry, med svetlobo in temo Zelo težko je opisati Kerryjev

pogled, ker zastopa toliko različnih mnenj in pozicij v različnih temah in si ti pogosto tudi nasprotujejo. Tako je na primer glede Iraka najprej zastopal eno mnenje, potem spet drugega. Ljudje, ki hočejo, da se nadaljuje z načrti v Iraku, in tudi tisti, ki hočejo, da se čim prej odide iz Iraka, so lahko od Kerryja slišali, kar so si želeli in so hoteli slišati.

Posledice morebitnega poraza

Katere so lahko posledice vojaškega poraza? V tem primeru bomo morali računati še z mnogo številnejšimi terorističnimi napadi, kot so imele ZDA 11. septembra 2001

in ga je imela AMIA v Buenos Airesu. Postopno se bomo zbudili v svet, v katerem bosta vladala strah in negotovost, svet, v katerem bosta uspeh in razvoj samo izjemi.

SOCIALNE ZADEVE

Splav

Bush nasprotuje državni podpori za splav.

Kerry je za državno podporo za splav.

Bush podpira predlog, da se obvestijo starši, preden se mladoletni hčerki naredi splav.

Kerry temu nasprotuje.

Bush nerocene otroke priznava kot "žrtve", kot take, ki so bili umorjeni ali ranjeni zaradi t. i. nasilnih zločinov (violent crimes).

Kerry je proti.

Bush je podpisal zakon, po katerem se absolutno prepoveduje tako imenovani delni splav ob rojstvu (partial birth abortion). To je splav od petega meseca naprej, ki obstoji v tem, da otroka v celoti, razen glavnice, potegnejo iz maternice, prebodejo lobanjo in ven posrkajo možgane.

Kerry je glasoval proti temu zakonu.

Bush je o imenovanju

sodnikov za vrhovno sodišče rekel, da bo imenoval samo take sodnike, ki bodo razlagali ustavo strogo po črki.

Kerry je dejal, da bo imenoval samo take sodnike, ki zagovarjajo svobodno izbiro, ki obstoji v tem, da se vsak sam odloči, ali je za splav ali ne.

Homoseksualna zakonska zveza

Predsednik **Bush** podpira ustavni popravek, s katerim bi opredelili zakon kot "zvezo enega moškega in ene ženske".

Senator **Kerry** je glasoval proti predlogu za obrambo zakonske zve-

ze (defense marriage act) in ni hotel niti tega, da bi se dovolila razprava o tem predlogu.

Evtanazija

Predsednik **Bush** in njegovo pravosodno ministrstvo sta na sodišču v Oregonu nasprotovala zakonu za pomoč pri samomoru.

Kerry je izjavil, da čeprav je osebno proti zakonu za pomoč pri samomoru, ne bo nikoli proti oregonskemu zakonu ali zakonu katere koli druge zvezne države, ki bi ta zakon podpirala.

Raziskavanje izvornih celic?

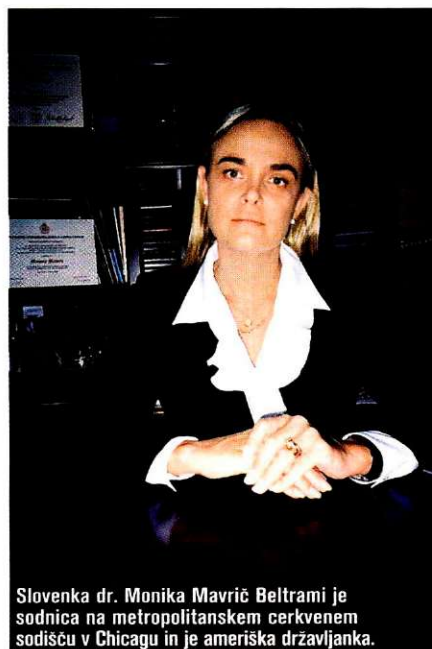
Bush se je odločil odpraviti državno finančno pomoč za raziskovanje izvornih celic človeških zarodkov (embryonic stem cell) iz spoštovanja do človekovega življenja. Še naprej podpira raziskovanje izvornih celic pri odraslih (adult stem cell).

Kerry pravi, da bo preprečil Bushovo nasprotovanje financiranju raziskovanja izvornih celic človeških zarodkov.

Kloniranje človeka

Bush je dejal, da je kloniranje človeka "moralna zabloda", in pozval javnost, naj se kloniranje prepove.

Kerry pa nasprotuje temu, da bi se o tem razpravljalo, in leta 2004 je podprl svoj lastni zakonski predlog, po katerem naj bi bilo kloniranje človeka dovoljeno.

Slovenka dr. Monika Mavrič Beltrami je sodnica na metropolitanskem cerkvenem sodišču v Chicagu in je ameriška državljanka.

Vzgoja

Bush se zavzema za to, da imajo starši pravico odločati o tem, da imajo šole boljše dosegajo cilj dobre vzgoje ali omogočajo vzgojo, ki jo starši želijo za svoje otroke. Starši morajo imeti izbiro med zasebnimi in javnimi šolami.

Kerry se zavzema za to, da bi državno finančno pomoč dobivale samo državne šole.

Različna pogleda na svet

To kratko razmišljanje bi rada sklenila z mislijo, da letošnje volitve v bistvu niso izbira med Demokrasko in Republikansko stranko, ne med Bushem in Kerryjem, ampak bolj med Bushem ali tistim, ki je proti njemu.

Zakaj? Ker ima Bush drugačen pogled na svet in na vlogo etike v njem, kot ga imajo njegovi nasprotniki, kot jo ima sekularizirani humanizem.

Bush in Kerry predstavljata dva nasprotna si pogleda na svet. Ta dva pogleda v globaliziranem svetu jasneje prihajata do izraza, imata pa svoje korenine v prejšnjih stoletjih, v katerih sta se pojavila in se potem polagoma razvijala. George W. Bush veruje v božjo Previdnost, kakor jo oznanja krščanstvo, in veruje tudi v božje razodetje. John Kerry predstavlja sekularizirano gledanje na svet in dogajanje v njem je okuženo z moralnim relativizmom, po katerem ni nič dokončno resničnega v življenju posameznika in družbe. Kaj je moralno dobro, kaj moralno slabo, je prepuščeno sodbi vsakega posameznega človeka.

Za nas, katoličane, ni boljsega načina biti zvesti državljeni kot to, da svojo versko dediščino branimo in ohranimo za prihodnje rodove. Če smo zvesti svojemu katoliškemu mišljenju, brez dvoma pravilno služimo svoji državi.

Ko bomo Američani 2. novembra oddali svoj glas, bomo odločali ne le o tem, kdo bo naslednja štiri leta naš predsednik in katera stranka bo vladala, ampak bomo odločali o mnogo važnejšem – o ideološki usmeritvi prihodnje vlade.

Dr. Monika Mavrič Beltrami

Izenačeno do konca

Volitve v ZDA so ameriška zadeva, na njih pa Američani in ne Slovenci izbirajo svojega predsednika. Nam ne bi bilo prav, če bi se ameriški komentatorji vtikali v naše volitve, zato se v tem komentarju ne bom opredeljeval za Kerryja ali Busha.

V ZDA so uredništva medijev politično različno usmerjena, kar pa je razvidno le iz uredniških strani, poročanje je objektivno. New York Times in Washington Post pa kljub svoji demokraski uredniški politiki objavlja tudi republikanske komentatorje. To je seveda nekaj svetlobnih let daleč od naših medijev – ni slovenskega medija, ki ne bi pred našimi volitvami hvalil LDS. Ob koncu kampanje časopisi objavijo komentar, v katerem se opredelijo za enega ali drugega kandidata. Chicago Tribune se je odločil za **Busha**, New York Times in Washington Post pa za **Kerryja**. Ameriški časopisi so objavljali kritične analize stališč obeh kandidatov na vseh področjih. Od njih omenjam tu le nekatere.

Irak in terorizem

Irak je bil središče volilne kampanje, vendar tu med stališči obeh kandidatov ni velikih razlik, razen seveda glede upravičenosti samega napada. Sedaj je treba ustaviti nasilje in vzpostaviti nekakšno demokracijo. Kandidata se tu razlikujeta le v načinih, kako to doseči, **Kerry** izpostavlja kot nujno mednarodno sodelovanje.

Boj proti terorizmu je bil pomemben v kampanji. Po mnenju analitikov ima tu **Bush** v javnem mnenju prednost, čeprav niti on niti **Kerry** nista bila zelo prepričljiva. Mogoče tudi zato, ker bo terorizem nedvomno zelo pomemben mednarodni problem in napovedati načine zmagave v tem času pravzaprav ni mogoče.

Zunanja politika in energija

Kandidat **Kerry** se zavzema za drugačno politiko do Evrope, kjer je treba uskladiti ameriške, francoske, nemške in ruske interese. Analitiki menijo, da ima **Kerry** neprimerno večje možnosti, da obnovi čezatlantsko sodelovanje iz druge svetovne vojne in na Balkanu. Preventivni samoobrambni napad je druga težava. Za časa hladne vojne je ta grožnja obojestransko delovala in edini, ki jo je ob odobranju Zahoda učinkovito uporabil, je bil predsednik Kenne-

dy za časa kubanske krize. Zaradi angažiranosti velikega dela oboroženih sil ZDA v Iraku ta grožnja sedaj praktično ni operativna, kar se že kaže v nepopustljivosti Irana in Severne Koreje pri razvoju atomskega orožja. Tu bo predsednik ZDA potreboval zelo premišljeno diplomacijo, pri čemer ima **Kerry** s svojim načrtom mednarodnega sodelovanja veliko večje možnosti za uspeh. Vprašanje virov energije kandidata rešujeta zelo različno. **Bush** želi nadomestiti nafto s Srednjega vzhoda z nafto z Aljaske, **Kerry** pa se zavzema za varčno in učinkovito rabo vseh vrst energije. Njegov cilj je energetska neodvisnost, ki bi bistveno vplivala na zunanjo politiko in povečala nacionalno varnost.

Proračunska luknja in okolje

Javne finance so ena izmed šibkih točk predsednika **Busha**. Proračunski presežek Clintonove administracije je izginil, letošnji primanjkljaj bo večji kot 420 milijard dolarjev in ni jasno, kako bi ga v naslednjih štirih letih bistveno zmanjšali. Finančni problem je tudi državna pokojnina (Social Security). **Bush** tu nima prepričljivega načrta, ponuja le delno privatizacijo državne pokojnine in zagovarja še večje znižanje davkov, kar se po mnenju analitikov ne izide, posledica bi bil še večji primanjkljaj. **Kerry** ne bo privatiziral državne pokojnine in se zavzema za večjo obdavčitev vseh, ki zaslužijo več kot 200.000 dolarjev na leto. Obljublja znižanje primanjkljaja, tako kot ga je znižal Clinton.

Kandidata se zelo razlikujeta v stališčih do okolja, kjer so njune prednostne naloge zelo različne. **Bush** zagovarja potrebe industrije in nasprotuje uvedbi ukrepov, ki bi zmanjšali izpuste CO₂, medtem ko je **Kerry** znan po svojem dolgoletnem zavzemanju za uravnoteženo obravnavanje gospodarstva in okolja. Dosledno se je tudi zavzemal za zakone o čisti vodi in čistem zraku (Clean Air, Clean Water acts). Tik pred volitvami sta kandidata praktično izenačena v javnem mnenju, odločitev je pa v rokah Američanov.

Mag. Andrej Aplenc

Slovenec mag. Andrej Aplenc je zaradi težav s komunističnim režimom dolga leta zivel v ZDA in je tudi ameriški državljan.

intervju

Fotografije: Gregor Pohleven

Rodil se je leta 1943 v Šentgotardu pri Trojanah. Po opravljeni srednji gradbeni šoli in prvi stopnji gradbene fakultete je leta 1964 stopil v jezuitski red. V Zagrebu je opravil študij filozofije, nato v nemškem Frankfurtu študij teologije. Po vrnitvi v Slovenijo je nekaj časa opravljal duhovniški poklic. Začel je študirati medicino. Leta 1978 je postal zdravnik in začel delati v javnem zdravstvu. Leta 1991 je postal direktor zdravstvenega doma na Vrhniki, nato je prešel med zasebnike s koncesijo. Bil je aktiven pri novoustanovljeni zdravniški zbornici. Leta 2000 je bil kot predstavnik SDS izvoljen v parlament, dve leti kasneje pa je postal vodja poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

Gospod Cukjati, za mesto predsednika državnega zbora ste bili izvoljeni s skoraj dvetretjinsko podporo poslancev. To je verjetno spodbuda za nadaljnje delo?

Občutek, da si za veliko večino sprejemljiv, je seveda temelj za nadaljnje uspešno delo, ki ne bo ne enostavno in ne lahko. Na podlagi prejšnjih koalicijskih pogovorov sem računal le na 51 glasov. Zato sedem nepričakovano dodanih glasov pomeni prijetno presenečenje.

Pred glasovanjem je poslanec LDS Pavel Gantar dejal, da bi na tem mestu raje videli človeka, ki bo znal bolje povezovati, imel občutek za dialog in spoštoval napisana in nenapisana pravila državnega zbora.

Niti malo si ne umišljam, da sem najboljša mogoča izbira. Ni se še zgodilo, da bi bil za katero koli politično funkcijo izbran absolutno najboljši kandidat, pa naj gre za predsedniško ali pa ministrsko funkcijo. Prepričan pa sem, da niti najslabša izbira nisem.

O svoji sposobnosti povezovanja in dialoga ter spoštovanja poslovnika pa res ne morem sam presojati. Verjetno niti gospod Gantar ne, saj še nikoli prej nisva skupaj sedela v poslanskih klopek.

vaša stališča glede na izide obeh referendumov podobna stališču večine slovenskih državljanov. V liberalni demokraciji so vas kljub temu želeli prikazati kot nekakšnega nasprotnika človekovih pravic.

Ponosen sem na to, da sem bil sopolodnik stališč, ki jih je kasneje na referendumu potrdila presenetljivo velika večina državljanov. Meni kot poslancu je v največje zadovoljstvo, kadar dobim nedvoumno potrditev, da v državnem zboru verodostojno zastopam stališča volilcev.

Trditev, da sem nasprotnik človekovih pravic, pa je bolj provokativne narave in sodi v besednjak pavšalnih retoričnih obsodb, kot so "nestrpnost do drugačnosti", "ksenofobija" itd.

Omenjali so predvsem vašo izjavo: "Umetno oplojevati samsko plodno žensko je, kot če bi zdravemu človeku predpisali invalidski voziček. Če ima samska plodna ženska, ki si želi otroka, tako hud psihični odpor do moških, potem taka pacientka potrebuje psihiatrično ali psihoterapevtsko pomoč."

Takrat je šlo za to, da bi tudi samski plodni ženski uzakonili pravico do umetne oploditve. Zagotavljanje pravice do umet-

Zato sem ta nesmisel primerjal z zahtevam človeka, ki ima zdrave noge, da mu država zagotovi invalidski voziček. Človek se ne hote vpraša, zakaj bi mu iz zdravstvenih sredstev zagotovili voziček, ko pa ni niti denarja, da bi vsem invalidom preskrbeli solidne invalidske vozičke. Pa tudi v primeru, če pacient res ne more hoditi, je treba najprej ugotoviti, zakaj ne more hoditi. Morda pa ga je mogoče ozdraviti in ne bo potreboval vozička.

Poznam konkretne primere, ko je imelo dekle zaradi žalostnih doživetij v otroštvu globoko zakoreninjen odpor do moških. S pomočjo obravnave kliničnega psihologa in s pomočjo pozitivnega okolja se je ženska tega odpora osvobodila, se poročila, rodila otroke in ustvarila povsem normalno družino. Čeprav vsaka primerjava šepa, je bila ta z invalidskim vozičkom v tem primeru še kar ustrezna.

Ustaviva se še pri tako imenovanih izbrisanih. Verjetno bo moral državni zbor v tem mandatu zadevo pospraviti z dnevnega reda.

Zagotovo! Če nam bo uspelo z opozicijo uskladiti stališča in zagotoviti dvetretjinsko večino, bomo takoj začeli s postopkom sprejemanja ustavnega zakona, ki naj bi to vprašanje ustrezno in dokončno razrešil.

Ob tem naj omenim, da je pred nami še veliko krivic, ki jih je povzročila ta država, pa jih doslej še ni "opazila", ni priznala ali pa jih je kratko malo "izbrisala", kot da jih nikoli ni bilo. Ni prav, da govorimo le o eni kategoriji izbrisanih, o drugi kategoriji krivic, ki so bile mnogo večje, hujše in usodnejše, pa molčimo.

Še ena zgoča zadeva je, ki sva se je že do taknila in bo še burila duhove. Kako naj

Nakopičilo se je preveč negativnih pojavov

Pogovor s Francetom Cukjatijem

Poslanca LDS Majda Širca in Jožef Školč vam zamerita nekatera vaša stališča, povezana z referendumom o oploditvi zdravih samskih žensk z biomedicinsko pomočjo, to, da ste bili med podpisniki referenduma o tehničnem zakonu o t. i. izbrisanih in vaša stališča, povezana z zakonom o istospolnih zvezah. Pri prvih dveh zadevah so bila

ne oploditve pa državo veliko stane, zato je ta pravica dana le tistim, ki jo potrebujejo, le neplodnim parom. Če bi tudi tistim samskim ženskam, ki so zdrave in bi lahko do oploditve prišle po naravni poti, država ponujala tako drage storitve, bi na primer onkološki bolniki še bolj čutili pomanjkanje sredstev in bi še hitreje umirali.

bi se ustrezno zakonsko uredilo vprašanje istospolnih zvez?

Zakon, ki ga je predlagala prejšnja vlada, ni tako slab, da bi ga bilo treba v celoti zavrniti. Treba pa ga je dodelati s pravicami in dolžnostmi partnerjev. Neselektivno enačenje dolžnosti in pravic istospolnih partnerjev s pravicami in dolžnostmi za- »

» konskih partnerjev po mojem mnenju ni najprimernejša rešitev. Mnoge pravice in dolžnosti zakonskih partnerjev namreč niso same sebi namen in njihov prvi cilj ni v zagotavljanju večjih ugodnosti partnerju, ampak so v službi zagotavljanja primerne okolja za rojstvo in življenje otrok.

Kaj bodo glavne naloge državnega zbora v tem mandatu?

To, kar so glavne naloge državnega zbora v vseh mandatih: nemoteno, učinkovito in državotvorno delovanje zakonodajne veje oblasti. Pomembne specifične, ki bodo v tem mandatu po svoje obarvale verjetno tudi delo državnega zbora, pa bodo umeščanje Slovenije v evropske tokove ob sočasnem ohranjanju slovenske identitete, razvoj svobodne podjetniške pobude ob sočasni ohranitvi in poglobitvi socialne pravičnosti, umik države iz gospodarstva ob sočasnem nadzoru nad državnim premoženjem itd.

No, dotakniva se še nedavnih parlamentarnih volitev. Vas je tolikšna podpora vaši stranki presenetila?

Da, pričakoval sem tesnejši izid.

Kje vidite vzroke za tak preobrat?

Nakopičilo se je preveč negativnih pojavov, da bi jih lahko odtehtali pozitivni uspehi dosedanje vlade. Preveč, da volivci za njimi ne bi videli ali vsaj slutili usodno resnih ovir za nadaljnji razvoj. Kadar neka politična opcija znotraj svojih vrst ne more več obvladovati korupcije in klientelizma, je zadnji čas za politično prevetritev. V vsakem zdravem organizmu se ob razbohoteni bolezni prej ali slej prebudijo spontani obrambni mehanizmi. Naloga demokracije je v tem, da obrambnih mehanizmov ne duši, ampak jim celo pomaga, da se artikulirajo v civilizirani in učinkoviti obliki.

Nekdanji predsednik sveta LDS Gregor Golobič je pred dnevi izjavil, da so te volitve bolj poraz LDS kot pa zmaga SDS. Po njegovo bo SDS resnična zmagovalka, šele če jo bodo čez štiri leta volivci spet tako močno podprli. Skratka, morala se bo šele dokazati.

Poraz ali zmaga posamezne stranke se merita le v odnosu do drugih strank. Količnik je ena poražena, toliko je druga zmagovalna in obratno. Na voljo je le določeno število glasov. Če jih nekdo dobi več, jih pač drugemu ostane manj.

Seveda se bo morala SDS še izkazati. Do-

Pred nami še veliko krivic, ki jih je povzročila ta država, pa jih doslej še ni "opazila", ni priznala ali pa jih je kratko malo "izbrisala", kot da jih nikoli ni bilo. Ni prav, da govorimo le o eni kategoriji izbranih, o neki drugi kategoriji izbranih krivic, ki so bile mnogo večje, hujše in usodnejše, pa molčimo.

slej te priložnosti sploh ni imela. Vsak zasuk oblasti je na neki način tvegan. A brez tveganja ni napredka. Brez novega koraka se ne bomo premaknili z mesta.

Šele ko bodo volilci preizkusili novo politično opcijo, bodo lahko primerjali kakovost in učinkovitost posamezne opcije. Šele ko bodo imeli na voljo medije, ki tudi v novi politični opciji znajo odkriti pozitivne

Šele ko bodo volilci preizkusili novo politično opcijo, bodo lahko primerjali kakovost in učinkovitost posamezne opcije. Šele ko bodo imeli na voljo medije, ki tudi v novi politični opciji znajo odkriti pozitivne elemente, bodo lahko postali bolj kritični.

elemente, bodo lahko postali bolj kritični.

Kar še nekaj poti nas čaka do normalne in sproščene demokracije. Do take, v kateri je povsem normalno, da se občasno zamenja oblast. In do take, v kateri lahko sproščeno pokritiziraš kakršno koli politično opcijo, ne da bi se moral pri tem bati za službo ali državno subvencijo.

Kakšno vladno koalicijo pričakujete? Se je ta pokazala ob petkovem glasovanju v državnem zboru?

Že dalj časa se bolj ali manj kažejo najverjetnejši obrisi prihodnje koalicije. SDS, NSi in SLS, ki imajo skupaj 45 glasov, kar je

seveda premalo za učinkovito vodenje države. Bolj ali manj obetavni pogovori tečejo tudi z DeSUS in ZLSD, a pri obeh strankah se poleg pripravljenosti nakazujejo tudi znaki odpora do sodelovanja z nami. Pri ZLSD bolj kot pri DeSUS.

Ob vstopanju manjše "desne" stranke v koalicijo z "levo" vladno večino se v dosedanjih mandatih ni ideologiziralo, nasprotno, slišali smo celo pohvale tako s strani takratnega predsednika države kot tudi s strani medijev. Sedaj pa je ob pomisli, da bi na primer "leva" ZLSD vstopila v koalicijo z večjimi "desnimi" strankami, nanadoma polno velikih in nepremostljivih ideoloških ovir.

Manjša stranka je na neki način vedno v podrejenem položaju. Kje piše, da mora biti vedno v podrejenem položaju ena od desnosredinskih strank? Ne bo se podrl svet, če bo enkrat na takem mestu levosredinska stranka. Naučiti se moramo namreč takih koalicij, kjer majhnost stranke ne bo pomenila boleče in ponižujoče podrejenosti, ampak bomo sčasoma vendarle vzpostavili višjo kulturo sodelovanja.

Ko že govoriva o združeni listi, menim, da bi njena vključitev pomenila tudi ideološko obogatitev desnosredinske koalicije. Dosedanje izkušnje namreč kažejo, da ni dobro, če je vladna koalicija ideološko preveč enobarvna.

Tudi trditev, da ideoloških tem ne bomo odpirali, je treba pravilno razumeti. Če bo namreč državni zbor postavljen pred vprašanja, ki so tudi ideološko obarvana, bomo morali najti način, da spregovorimo

tudi o ideoloških vprašanjih. Ne v smislu "kulturnega boja", ampak v smislu strpnega, sproščene in državotvornega pogovora. Izogibati pa se moramo ideoloških tem, ki le razdvajajo, razprava o njih pa je nepotrebna in umetno izzvana.

V zadnjem delu intervjuja bi se dotaknila še vaše zanimive življenjske poti. Leta 1964 ste po končani prvi stopnji gradbene fakultete stopili v jezuitski red, ki je znan po tem, da so njegovi člani daleč najbolj izobraženi med redovniki. Je odločitev za to pri vas dolgo časa zorela?

No, take stvari se gotovo ne zgodijo čez

noč. Gre za odločitev, ki tudi v mojem primeru ni bila muha enodnevnica, ampak je imela elemente življenjske odločitve. Zakaj sem se takrat tako odločil, bi težko razložil v enem samem pogovoru, pa tudi vprašanje je, ali bi me bralci prav razumeli. Vsekakor gre za zelo rahločutno intimne zadeve, za "posebno kamrico v srcu", kot pravi Ivan Cankar. Za kamrico, katere ključ nosi človek vedno s seboj in ga ne posodi nikomur. Gostu odpre gosposko izbo, te kamrice pa še bratu ne. Tudi sam stopi vanjo le ob največjih praznikih, ob urah usodnega spoznanja.

V Zagrebu ste pri jezuitih opravili študij filozofije, v Frankfurtu pa še študij teologije. Kakšne spomine imate na ta leta?

Zelo lepe. V Zagrebu sem študiral čisto filozofijo. Predihali smo najpomembnejše filozofske smeri od Tomaža Akvinskoga do Kanta, od Aristotela do Marxa in Engelsa. Pa ne tako, da bi se učili njihov nauk, ampak smo pri iskanju odgovorov na temeljna življenjska vprašanja o človeku in družbi preizkušali tudi njihove odgovore. Šlo je torej za eksistencialna vprašanja kot taka, pri čemer so nam pri iskanju odgovorov pomagala tudi spoznanja velikih mislecev.

V Frankfurtu pa sem bil deležen zelo sodobne teologije, ki mi je obogatila živ-

ljenje. Ne z denarjem, ampak s spoznanjem, vedenjem, čutenjem, z neko novo dimenzijo vsakdanjih dogodkov. Imel sem tudi zelo dobre profesorje. Svojo diplom-

govorili: razočaran je, ženske so ga zmešale. Po nekaj letih zakona so me spraševali, ali mi je kaj žal, da sem pustil duhovništvo. Nikoli se nisem trudil, da bi ko-

Menim, da bi vključitev združene liste pomenila tudi ideološko obogatitev desnosedinske koalicije. Dosedanje izkušnje namreč kažejo, da ni dobro, če je vladna koalicija ideološko preveč enobarvna.

sko nalogo vsakih nekaj let vzamem v roke in vedno znova ugotavljam, kako zelo so v njej obdelana vprašanja aktualna.

Takrat ste bili posvečeni tudi v duhovnika?

Posvečen sem bil v Ljubljani. Nato sem bil eno leto kaplan v Mariboru pa v Borovnici in še kot kaplan sem vpisal medicino.

In kako je potem prišlo do odločitve, da zapustite jezuitski red?

To je dolga in zanimiva zgodba, primernejša za kak ljubezenski roman kot pa resen intervju s predsednikom državnega zbora. Po temeljitih pogovorih in posvetovanjih z vodstvom slovenskih jezuitov sem se odločil za svojo pot. Razšli smo se kot prijatelji in celo papež mi je uradno dovolil cerkveno poroko.

Kakšen pa je danes vaš odnos do vere?

Ko sem izstopil iz jezuitskega reda, so

mur koli dokazoval ali ga prepričeval, da gre za mojo življenjsko pot, tako zelo mojo in tako zelo usklajeno z mojo vestjo, da drugačna kratko malo ni mogla biti.

Užival sem kot gradbenik. Statika je bila moj hobi. Študij filozofije in teologije me je docela izpolnil. Duhovniško delo je bilo tako lepo, da se ga še sedaj z veseljem spominjam. Nato pa sem največji del življenja preživel v ambulanti splošne medicine. Vsi napor, vse obremenitve, vsa dežurstva ne odtehtajo notranjega zadovoljstva, ki mi ga je dajalo zdravniško delo.

Sem pač takšen, da kar koli delam, delam s srcem in dušo. Vsaka naloga me celega použije. Nikoli ne iščem sebe in prav zato verjetno tudi v vsaki nalogi, ki mi jo na pot postavi življenje, najdem samega sebe.

In moj odnos do vere? Če vero pojmuje kot osebni odnos z Bogom, potem lahko rečem, da nikoli – hvala Bogu – nisem imel težav z vero.

Prvo demokratično izvoljeno slovensko skupščino (parlament) je vodil nekdanji oznovec, sedaj ste na čelu državnega zbora (parlamenta) vi, ki ste bili nekoč jezuit in duhovnik. Je to znamenje, da se slovenska družba končno normalizira in da smo čedalje bližje pravi demokraciji?

Hmm. Razlika je v tem, da meni zgodovine ni treba skrivati. Ponosen sem nanjo, saj je bila v službi duhovne bogatitve mojega življenja in življenja drugih ljudi.

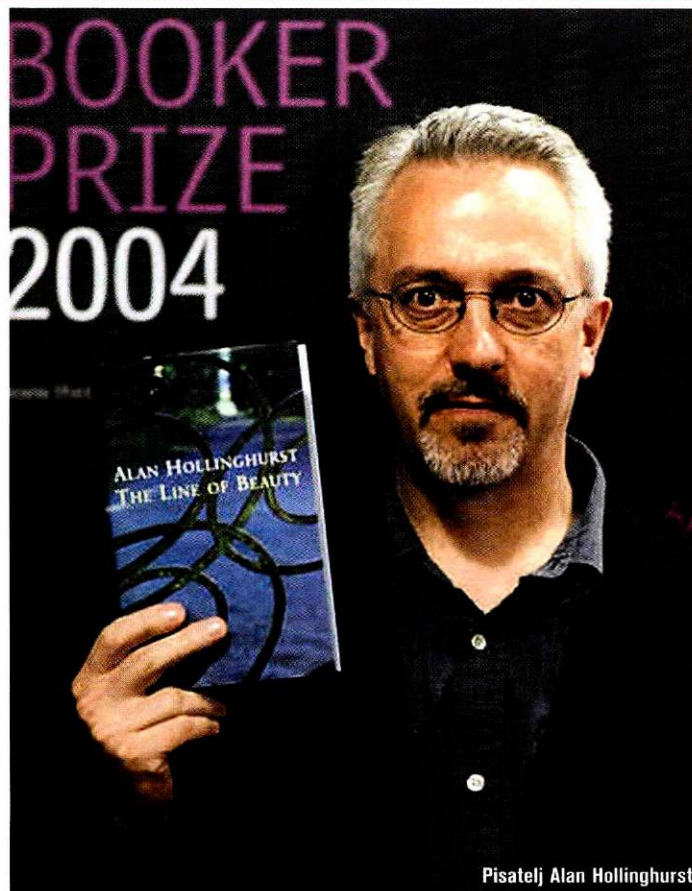
Dejstvo, da mi je velika večina poslancev s tajnim glasovanjem izrazila zaupanje ne glede na moje versko prepričanje, pa bi res lahko bilo znamenje čedalje bolj normalnih demokratičnih razmer.

Metod Berlec

Dobitnik letošnje britanske nagrade, imenovane booker (Man Booker Prize), je Alan Hollinghurst z romanom Linija lepote (The Line of Beauty). Odmevna nagrada je vredna 50 tisoč funtov.

Alan Hollinghurst se je rodil leta 1954 v Stroudu v grofiji Gloucestershire, študiral je na Magdalen Collegeu v Oxfordu. Prvi roman z naslovom The Swimming-Pool Library je objavil leta 1988, leto kasneje je zanj dobil nagrado Somerseta Maughama. Njegova knjiga The Folding Star je že bila v ožjem izboru za bookerja, in sicer leta 1994. Pisatelj, ki živi v Londonu, pogosto piše o

Pisatelj Alan Hollinghurst

spolno nedolžnost izgubi najprej z nepomembnim funkcionarjem in nato z libanonskim plajbojevskim multimilijonarjem. Dvajsetletni študent Oxforda sčasoma odkrije tudi svet kokaina.

Tokrat so bookerja prvič v 36 let dolgi zgodovini podeljevanja nagrade namenili romanu z gejevsko tematiko. Vendar je Chris Smith, prvi britanski minister, ki je odkrito govoril o svoji homoseksualnosti, zagotovil, da "dejstvo, da gre za gejevski roman, sploh ni bilo tema razprave o vsebini knjige". Smith, sicer nekdanji britanski minister za kulturo, je kot predsednik žirije roman označil za "vznemirljiv in bleščeče napisan, ki globoko pronikne v bistvo tačerizma osemdesetih let". "Iskanje ljubezni, spolnosti in lepote je bilo redkokdaj izpovedano na tako izbran način," je dejal.

V žiriji so bili še romanopisec Tibor Fischer, pisatelj in profesor

Najboljši booker

gejevskih temah. V ožjem krogu so bili še David Mitchell z delom Cloud Atlas, Irec Colm Toibin s

knjigo The Master, Južnoafričan Achmat Dangor s knjigo Bitter Fruit ter še dva britanska pisatelja – Sarah Hall z delom The Electric Michelangelo in Gerard Woodward s knjigo I'll go to Bed at Noon.

Nagrado so Hollinghurstu prejšnji teden podelili na slovesnosti v Royal Horticultural Hallu v Westminsteru v Londonu. Ob novici o nagradi pa je nagrajenec dejal: "Zame je nenavadno, da dolgočasen, osamljen proces pisanja romana lahko privede do takšnega trenutka, kot je tale."

Zgodba o geju

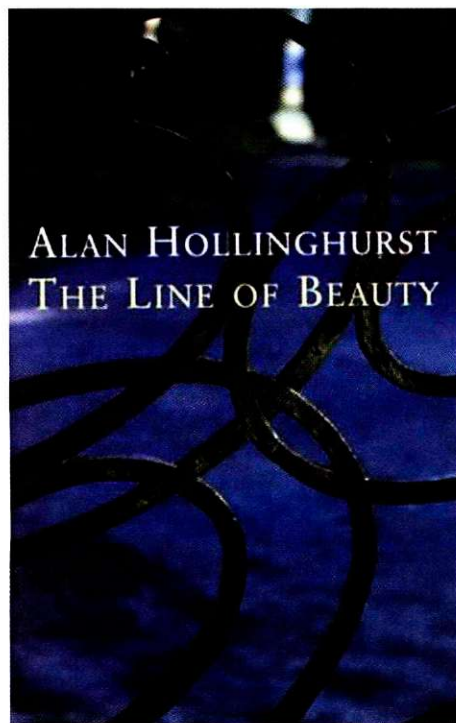
Hollinghurst je s svojim izrazito gejevskim romanom, ble-

ščejo satiro o Veliki Britaniji v obdobju vladavine nekdanje konservativne ministrske predsednice Margaret Thatcher, za las premagal Davida Mitchlla s knjigo Cloud Atlas, ki je veljal za favorita. The Line of Beauty je zgodba o mladeniču, ki se znajde v svetu premožnih. Roman, ki ga je izdala hiša Picador, opisuje tudi razmah aidsa, njegov glavni junak Nick pa svojo

Robert Macfarlane ter urednik revije za erotiko Rowan Pelling.

Angleški častnik Guardian je zapisal, da se je Hollinghurst "potrdiril kot eden najbolj pronicljivih opazovalcev bogataških slojev vse od Anthonyja Powlla. Roman ima dovolj širine, da naslika celoten družbeni spekter Velike Britanije v 80. letih – geje in običajno usmerjene, bogate in revne".

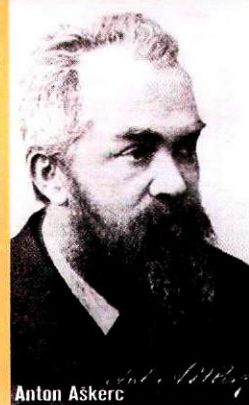
Barbara Kavtčnik

Na kratko

Aškerčevi dobitniki

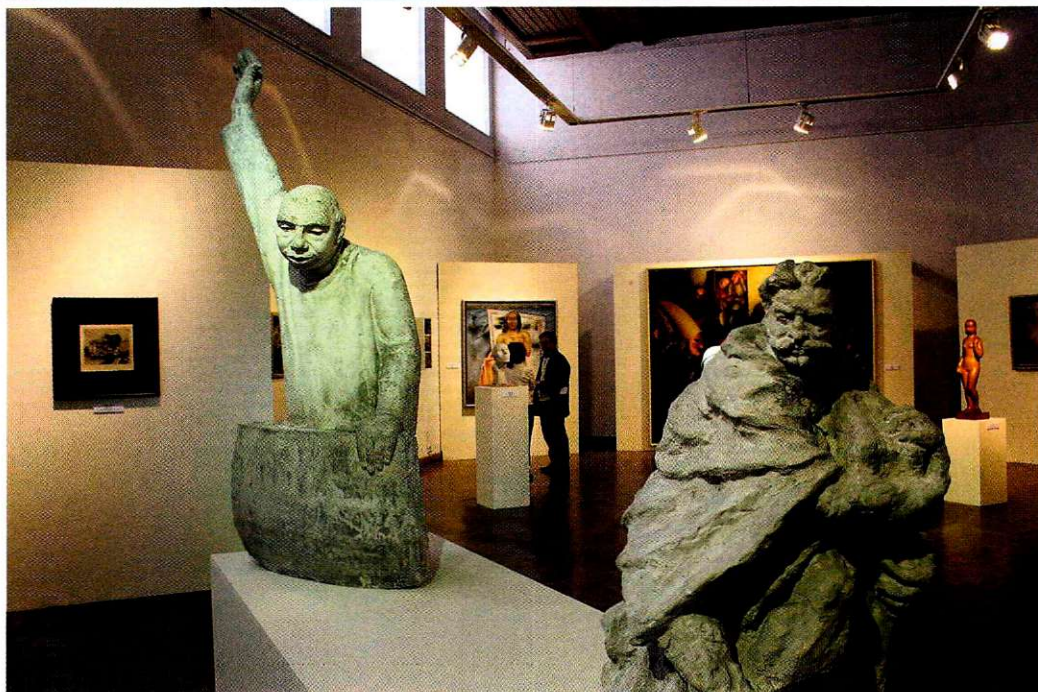
Podeljene so tudi letošnje Aškerčeve nagrade in Aškerčeva priznanja. Aškerčevo nagrado za izjemne prispevke k razvoju slovenske arhivistike je letos prejel Vladimir Žumer, Aškerčevo priznanje za objave in popularizacijo arhivskega gradiva pa dr. Milko Mikola. Nagrado in priznanje podeljuje Arhivsko društvo Slovenije ob 20. oktobru, dnevu slovenskih arhivov. Podelitev je bienalna in je letos potekala drugič.

Anton Aškerc

V Moderni galeriji si lahko ogledate prvi del razstave **Umetnost tridesetih let** iz zbirke **Moderne galerije**, ki jo je avtor dr. Igor Kranjc skupaj s kustosinjami galerije zasnoval kot "študijski projekt". Projekt je sestavljen iz treh enakovrednih razstav, na katerih bo predstavljen reprezentančen izbor del, nastalih pred drugo svetovno vojno.

Igor Kranjc na postavitvi ne predstavlja samo tistega, kar je izbrala zgodovina, ampak "panoramski pregled 30. let". Opozarja torej tudi na avtorje, ki niso tako imenovana prva liga. Iz depojev

Umetnost tridesetih let

Moderne galerije namreč povleče tiste, o katerih mogoče še nikoli nismo slišali, in jih postavi zraven velikih imen, ki jih je slovenska umetnostna zgodovina že tisočkrat potrdila. Pa ne zato, da bi revidiral zgodovino in opozoril na zanemarjene avtorje; kar razstavo najbolj zanima, je "koncept časa". Ne gre samo za politični, socialni kontekst, ampak tudi za posameznike, umetnike, ki so soustvarili ta čas in ki se morebiti niso obdržali v zgodovini, a so bili pomembni, nekateri morda celo zanimivejši v svojem času kot velika imena, ki so se ohranila.

V prvem delu trilogije, ki je omejena z letoma 1928 in 1934, je razstavljenih 35 del 26 slikarjev in kiparjev. To so Venio Pilon, Gojmir Anton Kos, France Košir, Bara Remec, Franjo Stiplovšek, Božidar Jakac, Fran Tratnik, France Pavlovec, Marij Pregelj, Jan Oeltjen, Gabriel Stupica, Miha Maleš, Stane Kregar, Albert Sirk, Ante Trstenjak, Maksim Sedej, France in

Tone Kralj, Nikolaj Pirnat, Lojze Dolinar, Peter Loboda, Karla Bulovec Mrak, Tine Kos, Frane Gorše, ameriški slikar slovenskega rodu Gregor Perušek ter italijanski slikar in grafik Giorgio Morandi.

Ideološki naboj

Spodnjo mejo razstavne trilogije, leto 1928, je Kranjc izbral iz več razlogov. Pravi, da so to počeli že

starejši kolegi, ker v tem času zamrežon ekspresionizma in nove stvarnosti, ker se konča konstruktivistično obdobje avantgardizma in pride do novega umetniškega razmaha. V tem času nastane precej spomeniške plastike, posvečene padlim v vojni, med letoma 1928 in 1930 je močno izpostavljen ideološki naboj, predvsem vloga države kot naročnice umetniških del, medtem ko

politično dogajanje tega leta zaznamuje uboj hrvaškega politika Stjepana Radića v Beogradu. Zgornja meja pa je leto 1934, leto atentata na kralja Aleksandra v Marseillu. To obdobje je Jugoslaviji prineslo monarhistično diktaturo – Modernizem v času diktature je tudi naslov Kranjčevega prispevka v "študijskem zvezku", v katerem je še zajetna dokumentacija, ki sta jo zbrali Ja-

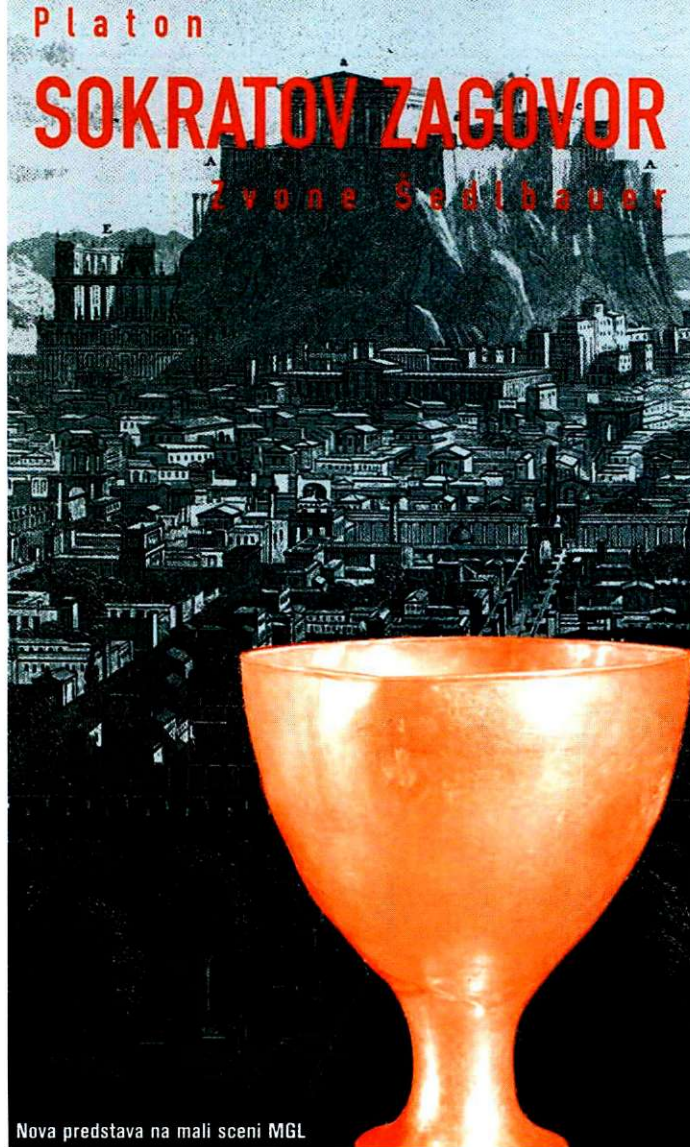
Fotografije: Dane Kostrič

nja Intihar Ferjan in Bojana Rogina – svetovno gospodarsko krizo in razmah ideoloških totalitarizmov. V tem času se vloga ideologije v umetnosti čedalje bolj krepi in pride do precejšnjih preobratov, prerazporeditve sil, je poudaril Kranjc. Če so se starejši kiparji in slikarji še izobraževali na Dunaju, v Münchnu in Pragi, se z mlajšimi umetniki, šolanimi na Visoki umetniški šoli v Zagrebu, med katerimi so tudi ženske, začnejo pojavljati nove ustvarjalne poetike, ki napovedujejo realizme tridesetih let. Razstava bo odprta do 5. decembra.

Barbara Kavtčnik

Na Mali sceni Mestnega gledališča ljubljanskega je konec prejšnjega tedna zaživela predstava Sokratov zagovor, ki je po besedah dramaturga Igorja Lamprehta "majhen prispevek k prepoznavanju zlahtnosti, ki nam jo tako zelo primanjkuje, in želi biti tudi prispevek k poznavanju demokracije".

Sokratov zagovor je druga uprizoritev letošnje gledališke sezone na Mali sceni MGL, za katero je besedilo po knjigi Platon – izbrani dialogi in odlomki v prevodu Gorazda Kocijanciča priredil Zvone Šedlbauer in predstavo tudi režiral. Dramaturgijo je pripravil Igor Lampret. Vasilija Fišer je zasnovala scenografijo, kostumografija pa je delo pokojne Ane Sfiligoj. Za glasbo je poskrbel Bojan Jurjevčič - Jurki. V glavni vlogi nastopa gostujoči igralec Aleš Valič, ob njem pa še Matjaž Turk, Tomaž Pipan in Jože Mraz.

Nova predstava na mali sceni MGL

Sokratov zagovor

Po režiserjevem mnenju gre za gigantsko igralsko delo s kompliciranim, okoli 40 strani dolgim filozofskim besedilom, ki mora biti doživeto interpretirano. Besedilo sicer zajema prvine iz vseh treh Pla-

tonovih tekstov o Sokratu – iz Apologije, Fajdona in Kritona.

Kaj je zagovarjal Sokrat?

V antični filozofiji se s Sokratom (469–399 pr. Kr.) začinja novo obdobje. Njegovi filozofski pogledi – zanimala so ga izključno etična vprašanja – so ohranjeni predvsem po zaslugi njegovih učencev, še posebej Platona, saj Sokrat ni nikoli ničesar zapisal. S filozofijo se je ukvarjal tako, da se je pogovarjal s someščani o aktualnih moralnih vprašanjih, na primer, kaj je pogum, kaj je ljubezen itd.; odgovore je nato dodatno raziskoval in jih ponavadi spodbijal. Ži-

vel je v času, ko sta se na oblasti menjavali aristokratska klika in ljudska, demokratična vlada. Mnogi med njegovimi učenci so bili politično zelo aktivni aristokrati. Demokratična vladavina, vzpostavlj-

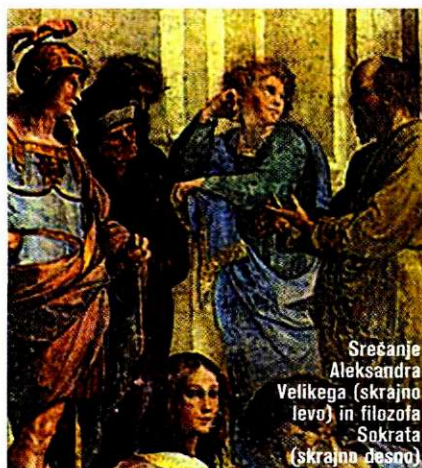
na leta 403 pred Kr., Sokratu ni zapala, čez nekaj let pa je proti njemu celo napisala obtožnico.

O režiserju

Zvone Šedlbauer (1944, Ljubljana), hišni režiser MGL (v letih 1983–1987 in 1993–1997 tudi umetniški vodja MGL) in redni profesor za gledališko režijo na AGRFT, zase pravi, da je komplementarna osebnost v smislu totalne zavezanosti gledališču; dramsko igro in režijo pojmuje kot spoj enega in istega, zato se kot režiser skuša čutno spojiti z igralcem. Že med študijem gledališke in radijske igre na AGRFT (študij je končal leta 1972 z diplomsko predstavo Gospa ne bo zgorela Christopherja Frya) se je profesionalno ukvarjal z gledališčem in radijem. Kot režiser je debitiral leta 1966 v ljubljanski Drami z uprizoritvijo Dveh bratov Petra Božiča; je eden izmed ustanoviteljev Eksperimentalnega gledališča Glej. V njegovi režiji je v slovenskih gledališčih in tudi v tujini do danes nastalo skupno okoli sto petdeset dramskih in opernih predstav. Za svoje delo je bil večkrat nagradjen; med drugim

je prejel nagrado Prešernovega sklada za uprizoritvi F. Wedekinda Pomladno prebujenje in J. Ardnova Živite kot svinje, Sterijevo nagrado za Jovanovičeve Karamazove in tri Borštnikove diplome.

Barbara Kavtincik

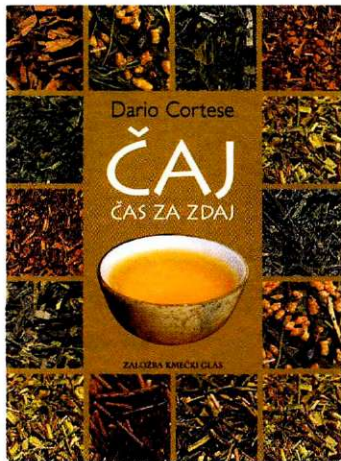

Srečanje Aleksandra Velikega (skrajno levo) in filozofa Sokrata (skrajno desno)

Čaj

Založba Kmečki glas

Pitje čaja, polnega zdravju koristnih snovi, antioksidantov, zavira staranje, podaljšuje življenje in odganja mnoge kronične bolezni, tudi raka in bolezni srca ... Dovolj razlogov torej, da si vsak dan znova vzamemo čas za čaj. Tako (*Čas za čaj*) je tudi podnaslovljena knjiga *Čaj*, ki jo je napisal **Dario Cortese**, ki je v zadnjih letih izdal vrsto priročnikov za zdravo naravno

hrano, znan pa je tudi po svojih izvrstnih potopisnih reportažah. Knjiga, ki obsega zavidljivih 190 strani, o čaju pove zelo veliko. V prvem delu je nanizanih veliko podatkov o čaju kot čudežni pijači, od sestavin do morebitnih nezaželenih učinkov. Osrednji del je namenjen štirim najbolj znanim vrstam čaja: zelenemu čaju, puerhu, rooibosu in kombuču. V zadnjem delu pa je na kratko predstavljenih še dvanajst svetovnih okusov čaja, od tibetanskega, pakistanskega, indijskega, nepalskega, iranskega, turškega, maroškega, zanzibarskega, ruskega do angleškega in holandskega.

Keria

Založba ZRC

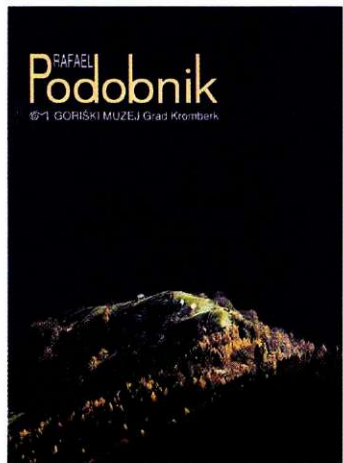
Revija *Keria* izdaja Društvo za antične in humanistične študije Slovenije. Prva številka (letnik VI, 2004) prinaša naslednje prispevke: *Aristotelova šola v Mizeji* (Maria Lilibaki-Akamati), *O treh prizoriščih Aristotelovega življenja: antična Stagira — Mizeja — Atene* (Valentin Kalan), *Društvo prijateljev humanistične gimnazije: Branik klasično-humanistične izobrazbe v času med obema vojnama*

(Matej Hriberšek), *Terminološka analiza korpusa starogrških medicinskih izrazov* (Nina Čengić), *Monumentum Wiesthalerianum: Wiesthalerjev latinsko-slovenski slovar 1894—2005 in Spletne strani za didaktiko klasičnih jezikov I* (Matej Hriberšek), *Latinski pregovori pri pouku latinščine* (Nevenka Medija).

Rafael Podobnik

Goriški muzej

Rafael Podobnik se že 45 let ljubiteljsko ukvarja s fotografskim ustvarjanjem. Njegova fotomonografija *Osojna Primorska* (1989) je ena najboljših tovrstnih knjig. Še posebej je močna s svojim pretresljivim prikazom doline Trebuše, sveta, ki izginja. Dokumentarni in izrazni fotografiji postavlja enake zahteve in merila. Vztrajno poudarja, da mora biti tudi dokument (arna fotografija) tehnično

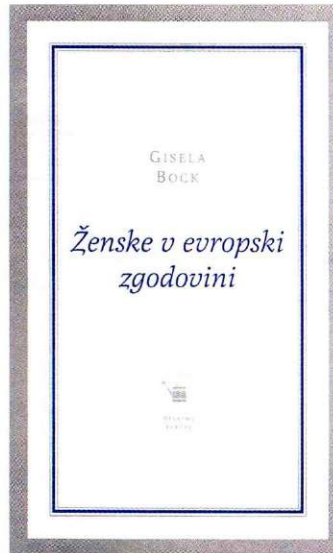

dodelan(a), kompozicijsko urejen(a), lepo podan(a) in da z izraznim nabojem samo pridobi. Po drugi strani brez pomisleka žrtvuje dokumentarno vrednost posnetka, če mu s tem poveča izrazno moč. Za njim je že 24 razstavljenih ciklusov, ki so bili vsak nekaj posebnega. Nekaj naslovov: *Zapuščene domačije*, *Srečanja z naravo*, *Povožene živali*, *Med Alpami in Jadranom*, *Les*, *Naplavine*, *Barve*, *Živosrebrne rude*, *Zaznamovani kamni*, *Okna* ... Pričujoča knjiga je vodnik po vseh fotografivih ciklusih.

Ženske v zgodovini

Založba *cf.

Založna *cf. je v zbirki *Delajmo Evropo* izdala knjigo *Ženske v evrop-*

ski zgodovini avtorice **Gisele Bock**, profesorice zgodovine zahodne Evrope na Svobodni univerzi v Berlinu. Vemo, da zgodovina ni bila enako pravična do obeh spolov in da so si ženske šele v 19. stoletju, še bolj pa v 20. stoletju izbojevale pravice, ki jih danes v zahodnih družbah jemljemo kot samoumevne (npr. volilna pravica). Avtorica se osredini na evropsko zgodovino, deloma še severno-ameriško, medtem ko se z drugim svetom posebej ne ukvarja. V središču knjige je *querelle*, spor o spolih in med spoloma, predstavitev argumentov in besednjaka, ki so ga v povezavi z ženskami uporabljali ženske in nasprotniki njihovih pravic od srednjega veka do danes. Prikazala je tudi zgodovinski pregled družbenega položaja žensk v diktaturah 20. stoletja, ki so vsaka po svoje skušale z različnimi metodami mobilizirati ženske za svojo politiko.

Slovenija in evroregije

Krožek Virgil Šček

Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček iz Trsta je ob sodelovanju Mladike v zbirki tako imenovanih belih priročnikov izdal knjigo **Egidija Vršaja** *Slovenija in evroregije*. Osrednja tema knjige je regionalizem v Evropi in vse, kar je z njim povezano, ter umeščanje Slovenije v regijsko stvarnost, ki naj bi predstavljala prihodnost Evrope. Regionalizacija je ena temeljnih politik držav članic Evropske zveze. Za nekatere države, kot so Nemčija, Avstrija, Španija in Belgija, je to že tradicionalna politika, druge, npr. Francija, se ji počasi bližajo. Glavnina, od Velike Britanije

do Italije, je nekje vmes. Povsod pa se uveljavlja praksa, po kateri regije prevzemajo pristojnosti, ki so prej pripadale osrednjim vladam. Te so se dobro zavarovale, da ne prepustijo lokalni ravni nobene od pristojnosti, ki bi lahko vplivale na državno politiko. Avtor temo nazorno prikaže z analizo stanja v vseh najpomembnejših zahodnoevropskih državah.

El Conde

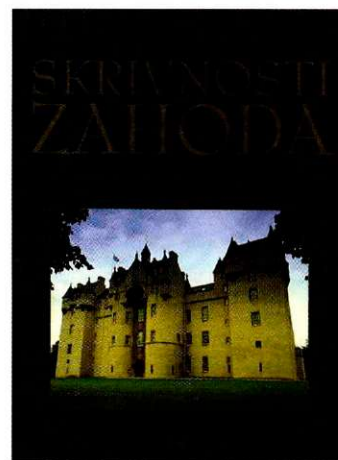
Založništvo tržaškega tiska

Claudio Magris (1939), profesor nemščine na tržaški univerzi, je danes ugleden italijanski esejist in pisatelj. V pripovedi *El Conde* gre za drobne zgodbe o ljudeh, ki so po trenutku življenjske moči, po resničnem ali samo namišljenem vzponu spoznali svojo šibkost in ranljivost ter se morajo zato svojim načrtom in sanjam odpovedati. Pa vendar se ne prepuščajo obupu, temveč vztrajajo, da bi svojo nemoč spremenili v dostojanstvo. Ti ljudje so tudi v središču Magrisovih esejističnih del.

Skrivnosti Zahoda

Založba Mladinska knjiga

Knjiga *Skrivnosti Zahoda* je bogato ilustriran kulturnozgodovinski pregled verskih čudežev, skrivnih

znanosti in nepojasnjenih pojavov v zahodnem svetu. Razgrinja panoramo svetih krajev, mite o izginulih svetovih, bajnih kraljestvih in skrivnostnih krajih duhovne prenovne. Bogastvo antičnih legend odpira pogled globoko v človekovo dušo, mistični nauki pa pričajo o doživljanju božjega in želji po spoznanju. **M. B.**

Spomenik pri Vodiški gmajni, postavljen v spomin na mladoletnike, ki so jih tam pomorili terenci, čeprav so bili uradno že amnestirani.

V gorenjski občini Cerklje je bilo 82 "posvečenih" žrtev, takšnih torej, ki jih je poveljna revolucionarna oblast priznala, in kar 185 zamolčanih oziroma takšnih, ki niti kot mrtvi niso smeli obstajati. Zdaj je izšla knjiga, v kateri je domačin Alojzij Kalinšek podrobno predstavil vseh teh 185 zamolčanih oseb.

Fotografija: Ivica Zankič

Cerklje med revolucijo

Potem ko so pred kratkim v občini Kamnik izdali že drugo dopolnjevo izdajo *Zbornika žrtev 2. svetovne vojne v občini Kamnik*, je še ena gorenjska občina dobila podobno knjigo. Tokrat občina Cerklje, njen avtor je domačin **Alojzij Kalinšek**, njen naslov je *Občina Cerklje na Gorenjskem med okupacijo in revolucijo*. Avtor jo je izdal v samozaložbi, pri njenem izidu pa so pomagali občina Cerklje, občinski odbor NSi, družina Osenar iz ZDA, Peter Kepic in Peter Hribar.

Avtor je v uvodnem delu knjige nanizal nekaj misli o našem odnosu do resnice, o značilnostih dogajanja med drugo svetovno vojno na Slovenskem, v nadaljevanju pa je na kratko predstavil geografske značilnosti občine in razvoj prebivalstva. V tem delu, napisal ga je Janez Košnik, je predstavljeno tudi župnijsko življenje. V zadnjih sto letih je župnija Cerklje namreč dala 24 duhovnikov.

Posvečeni in zamolčani

Glavnina knjige je namenjena zamolčanim žrtvam vojne in revolucije na območju občine Cerklje. Te so predstavljene v sklopu treh župnij:

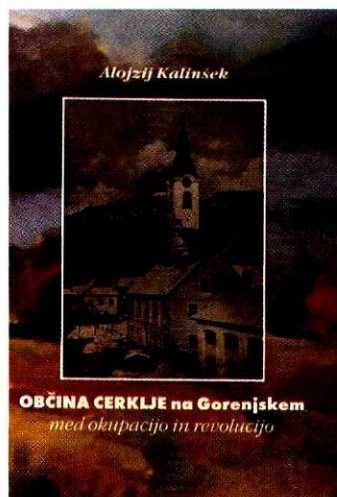
Cerklje, Velesovo in Šenturska Gora. Teh žrtev je bilo kar 182. Vsaka med njimi je predstavljena s krajšim, nekatere pa tudi z nekoliko daljšim besedilom, večina pa tudi s fotografijami. Ta del knjige je zelo izčrpen in prav vzorno pripravljen. Gotovo se za zbiranjem množice objavljenih podatkov skriva dolgoletno in požrtvovalno delo avtorja knjige in vseh tistih, ki so mu pomagali. V zadnjem delu knjige so objavljeni spomini preživelih ter poglavje, ki je nekaj povsem novega v naši literaturi. Pod naslovom *Cerkljani po svetu* je objavljen dolg in zelo podroben seznam, za katerim se gotovo skriva mnogo potrpežljivega dela, oseb, ki po rodu izhajajo iz cerkljanske občine in so razseljene po svetu. Branje tega seznama je zanimivo tudi za nedomačina, kaj šele za današnje Cerkljane.

Na koncu knjige sta objavljena dve preglednici, ki ju je s svojo znano natančnostjo sestavil Jože Kočar, avtor zelo koristne publikacije bibliografskega pregleda člankov prvih tridesetih števil *Zaveze*, zdaj pa je končal izdelavo bibliografije za še dvajset naslednjih števil. Pr-

va preglednica prikazuje zamolčane žrtve po posameznih krajih (ime in priimek, letnici rojstva in smrti, kraj in vzrok smrti in status žrtve), druga preglednica nam natančneje prikaže status zamolčanih žrtev po vaseh; najprej skupno število, potem pa po kategorijah: domobraneci, nemški mobiliziranci, četniki, orožniki, jugoslovanski vojaki, partizanski "dezerterji", civilisti in duhovniki. Skupno število žrtev komunistične revolucije v občini Cerklje je bilo torej vsaj 185 (če tu

ne upoštevamo tudi talcev, žrtev taborišč in še koga, ki so prav tako bili vsaj posredne žrtve revolucionarnega projekta). 88 je bilo domobrancev, 72 mobilizirancev v nemško vojsko, 18 civilistov in trije duhovniki.

Za "primerjavo" naj omenimo še število žrtev, ki 45 let po vojni niso bile zamolčane: padlih partizanov je bilo 51, umrlih v taboriščih 14, šest so jih ustrelili kot talce, 11 je bilo drugih civilnih žrtev; skupno torej 82. V gorenjski občini Cerklje je bilo torej 82 "posvečenih" žrtev (takšnih, ki jih je poveljna revolucionarna oblast priznala) in kar 185 zamolčanih oziroma takšnih, ki niti kot mrtvi niso smeli obstajati. Šestdeset let je torej moralo poteci, da dobivamo vsaj temeljno literaturo o ljudeh in njihovih usodah, ki so se nekoč rodili, živeli ustaljeno in mirno življenje, potem pa jim ga je komunistično-partizanska roka nenadoma vzela, in to na vse mogoče načine, in nato pol stoletja onemogočala, da bi bili tudi v javnem spominu sestavni, čeprav rajni del nekega občestva. Večina slovenskih občin niti po šestdesetih letih nima takšnih knjig!

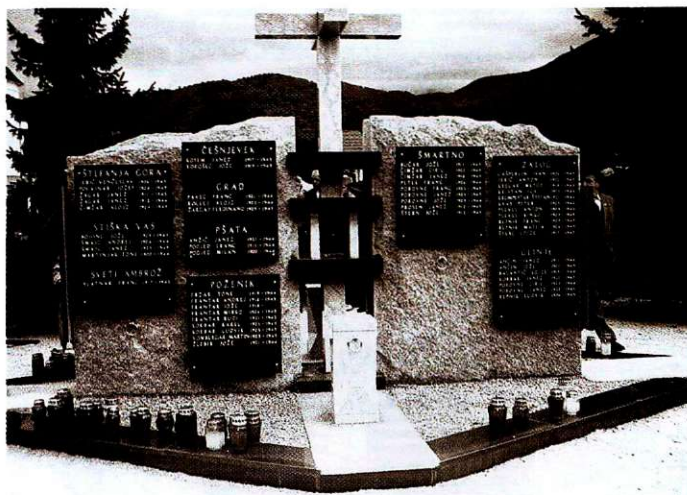

Prvi umor

Poglejmo nekaj primerov, ki so prikazani v knjigi. Jože Jenko iz Zgor-njega Brnika naj bi ob neki priložnosti izrekel naslednje besede: "Upirati se tako močnemu nasprotniku, kot je Hitler, je narodni samomor." Te besede naj bi bile dovolj, da so komunistični rablji posegli po njegovem življenju in postal je prva žrtev revolucije v občini Cerklje. Bil je tesarški mojster, naravno zelo inteligenten, skrben družinski oče osmih otrok in velik resnicoljub. 6. avgusta 1942 zvečer so partizani vdrli v njegovo domačijo, bil je ravno pri večerji, in ker ni hotel iti z njimi, so ga zvezli v sosednjo sobo, kjer ga je Bogo iz Mengša ustrelili v glavo. Družina je ta zločin spremljala za zaprtimi vrati. Zagrozili so jim, da do naslednjega jutra ne smejo nikamor in da tudi nikogar ne smejo klicati. Predstavljajmo si grozo in trpljenje žene in matere osmih otrok. Ta strašna noč jih je zaznamovala za vse življenje. In takšnih ljudi ni zaznamoval samo sam dogodek zločina in groze, ki se je sprostila z njim, ampak so bili potem še dolga leta in desetletja deležni še ene zaznamovanosti, segregacijskega pritiska oblasti in okolice. Jože Jenko je bil sicer odločen protinacist. Bil je le pogumen in odločen mož, takšnih pa so se ljudje, ki so spreminjali slovenski narodni načaj, najbolj bali.

Zakonca Hribar

Rado Hribar je bil tovarnar in lastnik gradu Strmol. V noči na 4. januar 1944 je na glavna grajska vrata potrkal terenec, ki ga je Hribar poznal, zato mu je odprl. Ko je opazil, da so pred vrati partizani, je terenec med vrata podstavil nogo in partizani so vdrl v grad. Hribarja so skupaj z ženo Ksenjo nasilno odvedli s seboj. O "aretaciji" in "likvidaciji" zakoncev Hribar je pokrajinski komite Vos za Gorenjsko poslal 14. januarja 1944 poročilo Centralni komisiji Vos in Pokrajinskemu komiteju KPS za Gorenjsko, v katerem našteva zaplenjene predmete in dodaja, da "posebnih priznanj od njega niso mogli dobiti", ker niso bili "v stanju izvršiti temeljitejšega zasliševanja". Glede žene so celo zapisali, da

24. oktobra 1993 so v Cerkljah na Gorenjskem postavili spomenik, na katerem so napisana imena zamolčanih žrtev iz župnije.

"se je prostovoljno javila v nemško službo za šoferja". Na koncu poročila so dodali, da bodo "justifikacija" razložili v proglasu, ker je "užival nekaj dobrega glasu med ljudmi".

V knjigi sicer ni niti besede o tem, kje naj bi bil "grob" zakoncev Hribar, omenjeno je le ogabno in nečloveško mučenje in da naj bi podrobnosti "nekateri mlajši partizani povedali svojim zaupnikom", tako da je vest o njunem umoru prišla med ljudi že med vojno, "v celoti" (?) pa kmalu po njej. O početju z zakoncem Hribar, še posebej z ženo, se govori marsikaj. Po eni govorici naj bi ju umorili nekje na Mozjanci, po drugi pa naj bi bili njuni trupli vrgli celo v vodnjak ob cerkvi sv. Miklavža nad Mačami pri Preddvoru. Če kdo v Sloveniji, potem takšnih indicij o dejanjih zločinstva ne bodo preiskovali državni organi oziroma tožilstvo.

Ida Kristan

Ida Kristan se je rodila leta 1905 v Ameriki. V Zaloga pri Komendi je prišla s starši po prvi svetovni vojni. Bila je šivilja in zelo nadarjena. Vsakemu je rada pomagala. Bila je dobra prijateljica zaloških učiteljev in duhovnika. Premoženja, razen majhne hišice, ni imela. Ljudje, ki so jo poznali, so si edini, da ni mogoče razložiti, s čim si je zaslužila grozovito smrt. Umor Kristanove je v knjigi *Rdeča zver*, ki jo je leta 1950 izdal v Clevelandu, na kratko opisal Matija Škerbec. 27. septembra 1944 zvečer so partizani prišli v vas, vdrl v njeno hišo in Ida aretirali. Ida se je branila: "Ne grem z vami! Kar tu me ubijte, bom vsaj pokopana v blagoslovljeni zemlji." Na silo so jo odvedli skozi Trato proti Komendski Dobravi. Na poti je srečala prijateljico in se poslovila: "Zbogom, mene ne bo več."

Ko so jo gnali mimo hiše, kjer je živel njen oče, je nesrečnica zaklicala: "Zbogom, oče!" Takoj je dobila udarec s puškinim kopitom in njen glas je utihnil, slišalo se je le še njeno ihtenje. Ko so odkrili njeno truplo, je bil pogled strašen.

Obstaja opis trupla, vendar je za kroniko, kot je zapisal avtor, preveč strahoten, in sodi le v dokumentacijo patologije. Kako so truplo Ide Kristan našli domobranci, je opisal Lovro Ilija iz Spodnjega Brnika, ki živi v Venezueli: "Cerkljanski domobranci smo zgo-

daj jutraj iz Zaloga dobili sporočilo, da so zvečer odpeljali Ido Kristan, sestrično našega kuharja in organista Jožeta Stareta iz Zaloga. Takoj smo se odpravili na pot; sli smo po hribu nad Poženkom. Kmalu smo zaslišali streljanje strojníc, nato se je pokazal ogenj, takoj smo vedeli, da so napadeni partizani, a nismo vedeli od koga. Ko smo prisli na Dobravo, ni bilo nobenega, ne Nemcev ne domobrancev, tudi ogenj je že ponehal, notranjost hleva ni bila od ognja nič prizadeta. Hlev je bil precej dolg, na koncu ob zidu je bilo nekaj ogrnje-nov z odejo. Odgrnili smo in zagledali grozljiv prizor: Ido, vso razmr-varjeno od strahotnega mučenja. Lastnikov poslopj Korbarjevih ni bilo, ker so jih Nemci že prej izselili. Ido smo odpeljali v Cerklje. /.../

Ida je bila v rokah partizanov največ šest do sedem ur. V teh urah so jo med mučenjem umorili. Ljudje iz okolice niso mogli razumeti, zakaj so Ido umorili. Da bi likvidacijo opravičili, so razširili obtožbo, da je bila tajna domobranska obveščevalka in kurirka. A ljudje vedo povedati, da je bila njena 'krivda' le v tem, da je enkrat oprala perilo domobrancu in za ta 'zločin' je bila ubita v opozorilo drugim."

Jernej Vombergar

Jernej Vombergar se je rodil leta 1894 v Pšenični Polici. Izučil se je za soboslikarja. Med prvo svetovno vojno je štiri leta preživel na frontah v Karpatih in ob Soči. Sodeloval je v uporu slovenskih vojakov v Judenburgu in bil obsojen na deset let ječe, vendar ga je rešil razpad avstro-ogrske monarhije. Kot zvest privrženc Slovenske ljudske stranke in Antona Korošca, ki jo je vodil, je sodeloval v znanih senčurskih dogodkih, v spopadu med orožniki in privrženci dr. Korošca. Na sodnem procesu v Beogradu so Jerneja obsodili na leto dni zapor v Sremski Mitrovici. Po nemški okupaciji ga je gestapo zaradi nasprotovanja Nemcem zaprl za 27 dni. Podpiral je odporne, vendar kasneje tudi domobrance, za katere je naslikal kakšen propagandni letak. Na predlog cerkljanskih terenec je bil "obsojen na smrt". "Obsodbo" so izvršili ob napadu Šlandrove >>>

» brigade na Cerklje 4. oktobra 1944. Za njim so ostali štirje otroci.

V drugem delu knjige je objavljen spominski zapis, napisali so ga otroci, o partizanskem zločinu nad njihovim očetom. Poglejmo samo odlomek: "Moj oče se je tisti večer ravno mudil na obisku pri čevljarju. Nič hudega sluteč se je napotil domov. Ustavila ga je partizanska straža in ga odvedla s seboj. Ker so partizani izgubili bitko, so bili še bolj jezni in so se znašali nad njim. Odvedli so ga s seboj na Šentursko Goro. Med potjo so ga zmerjali in brcali ter mu naložili težko breme streliva na hrbet, da je komaj zmagoval. To je povedal po vojni g. Milkotu Iribarju nek partizan, ki je bil takrat zraven. Ko so ga prignali na Šentursko Goro, ga je še tisto jutro obsodilo partizansko sodišče na smrt. Seveda je bil prej zelo mučen in pretepen od rabljev. Neki domač partizan, ki je bil navzoč, ni mogel gledati mučenja in je drug večer napisal pismo, kje je oče pokopan. Pismo je bilo brez podpisa in ponoči ga je dal na okno na bratovem domu v Pšenični Polici. Tako smo zvedeli za očetovo smrt. Kakšna žalost je bila v naši družini, mama vsa obupana in v strahu, kaj bo sedaj z nami.

Po umoru še rop

Po 10 dneh so očeta odkopali; bil je plitvo zakopan, tako da so mu eno nogo gozdne živali že poškodovale. Pripeljali smo ga v mrtvašnico, da komisija ugotovi, kakšne smrti je umrl. Bil je grozno pretepen, poln črnih podplutb, dva zlata zoba so mu izbili, obe roki polomljeni in več vbodljajev z nožem. Nazadnje strel v tilnik in krogla je izstopila spredaj na čelu. Smrti so krivi domačini terenci, in to najožji. Ker je že razpadal, smo ga v obupnem joku zavili v rjuho in ga z vsem spoštovanjem položili v krsto. Pogrebcev ni bilo veliko zaradi strahu, pač pa domobrance in prijatelji, ki so mu zapeli žalostinko.

Ves čas od odsotnosti očeta so terenci hodili v našo hišo, češ, dajte vse, kar zmorete, za očeta; mu ni nič hudega v gozdu, riše za nas propagando, vas pozdravlja in prosi za pomoč. Moja dobra mama jim je ver-

Spomenik v Cerkljah je leta 1993 blagoslovil pred kratkim umrli duhovnik Melhior Golob.

jela, saj so bili vsi domačini, poznani več let in prijatelji iz mladosti."

Tudi v tem primeru vidimo, kako so terenci in partizani delovali kot najhujša morilska in roparska drhal. Primerov s podobnim opisom ugrabitve, mučenja in umora, nato pa še laganja, da je še živ, da dela nekje za partizane in da naj domači dajo različne stvari, ki jih potrebuje, je zelo veliko. So primeri, ko so po tem scenariju kakšno hišo povsem izropali.

Sin Jerneja Vombergarja Ciril, ki je bil mobiliziran v nemško vojsko, je pobegnil in se pridružil domobrancem v Cerkljah. Po vojni je bil vrnjen iz Vetrinja, dva meseca v šentviškem koncentracijskem taborišču, od koder so ga kot mladoletnega spustili domov. Terenci so ga kot še vrsto drugih pričakali v vodiških gozdovih in umorili.

Izpuščeni v smrt

Ko je Ozna poleti 1945 nekatere jetnike, predvsem mladoletne, ki jih pred tem niso pobili v množičnih pobojih, izpuščala iz koncentracijskih taborišč, predvsem s Teharij in iz Šentvida pri Ljubljani, so komunistični terenci mnogim na poti domov prestregali pot in jih umorili na skrivnih krajih. Poglejmo samo eno, lahko ji rečemo kar cerkljanska zgodba. Bilo je v začetku avgusta in tudi iz šentviškega taborišča so mlade fante spuščali domov. Izpuščene domobrance so na poti domov v Povodju pod Šmarno goro in drugje pričakali terenci in partizani in jih pomorili. Dva domačina sta povedala, da je v

tistem času prišel neki, verjetno izpuščen domobranec nekaki hiši v Vojškem pri Vodichah in prosil, da mu dajo kaj jesti, ker je lačen. Ali so mu dali ali ne, ne vesta, pač pa so domačini poklicali partizana, ki je prišel in ga ustrelil. Kdo je bil ustreljeni in kje je pokopan, se sprašuje avtor knjige. V tistem času naj bi bilo videti "grobove" v gozdu iz Skaručne proti Vodiciam pri odcepu v Polje. Omenjajo človeške kosti, ki so se videle, ker so storilci nesrečnike zakopali plitvo.

Domobranec I. P. pripoveduje: "7. avgusta 1945 so me okrog 5. - 6. ure popoldne izpustili iz zapore Škofovi zavodi v Šentvidu. Pri izhodu smo se našli: Ciril Likozar in Jurjevčev iz Cerkelj ter se napotili proti Tacnu. Ko smo prišli malo višje proti Skaručni, sta nas ustavila dva oborožena partizana. Takoj sta surovo zahtevala prepustnice in začela vse tri pretepati. Eden se je posebej lotil mene. Zvlekel me je s ceste v gozd nasproti Robovega kozolca. Po gozdu me je odvedel kakih 20 metrov od ceste, me zbil po tleh in pokleknil name. Ko se je po naključju pri iskanju noža v žepu pregibal, sem se izmotal izpod njega in ušel. S hudo težavo sem šel naprej, seveda počasi z groznimi bolečinami."

Takšna morija se je tri dni, od 7. do 9. avgusta 1945, ponavljala tudi ob izhodu iz Vodiške gmajne. Svoj krvavi posel so tam terenci opravljali celo ob igranju harmonike; to so prisili komaj 15-letnega fanta, kar ga je povsem uničilo. Nekateri morilci so se s pobojem celo

hvalili. Eden od njih je prišel kasneje v hišo, kjer sta bili doma dve žrtvi, in sadistično rekel sestri umorjenih: "Vaš pa ni hotel crkniti." Koliko žrtev je v tem grobišču, ni natančno znano. Po pripovedovanju očitvidca naj bi bilo tam ubitih 30 do 35 amnestirancev iz Cerkelj in okolice.

Z letališčem nad grobišče

Pri Vinku Skubicu z Zgornjega Brnika piše, da je v šentviškem taborišču srečno preстал vsa oznovska preverjanja. Med 6. in 8. avgustom so ga izpustili. Skupaj z zgornjebriškima dijakoma Antonom Kosmačem in Francem Slemcem se je do konca telesno izčrpan in duševno pobit peš vračal proti domu. Ob prihodu iz Vodiške gmajne so nanje planili nahujskani terenci in vse tri pobili z motikami, koli in drugim orodjem. Med storilci je bilo tudi 24-letno dekle, ki se je znašalo nad Vinkom in kričalo: "Ta pankrt noče crkniti!" Domov je odnesla krvavo motiko.

Po pobojih so storilci zasuli dve jami, vendar plitvo. Ko je kmalu zatem lastnik zemljišč s konjema in vozom prišel v gozd, je nevede zapeljal čez jami. Konjema se je pri tem ugreznilo, tako da sta se komaj izvlekla. Neznosno je zasmrdelo. Lastnik gozda je ves zgrožen takoj odšel domov, ne da bi kaj delal. V gozd si ni upal več kot leto dni. Po krajšem času sta se jami posedli. Kasneje je gospodar svojim domačim pokazal grobišče in jim naročil, da ne smejo nikdar in nikjer govoriti o tem. Šele po osamosvojitvi so domači povedali, da je v njihovem gozdu grobišče.

Leta 1978 se je letališče Brnik širilo na novih 160 hektarjev gozdov, ki jih je bilo treba posekati in zemljišče izravnati. Buldozerist je pri tem grobišče odkril in na dan so prišle človeške kosti. Prenehal je z delom, obvestil nadrejene in ti so poklicali notranjo upravo. Ta je naročila, da se kosti zakopljejo, teren zravnava, in ukazala popolno molčečnost. Leta 1992 so nekateri sorodniki izginulih in krajani grobišče označili s križem, na izhodu iz Vodiške gmajne pa so ob poti, ki vodi do grobišča, izginulim cerkljanskim domobrancem postavili spomenik. **Ivo Žajdela**

Tržaška afera Gallenberg 1740

Znanstvenoraziskovalno središče Koper je v Knjižnici Annales izdalo knjigo zgodovinarja Dušana Kosa *O Melanholiji, karierizmu, nasilju in žrtvah*.

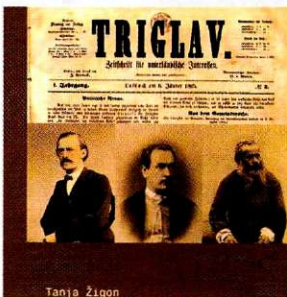
Dušan Kos je na zanimiv in izviren način predstavil nevsakdanjo zgodbo o ločevanju med Wolfom Sigmundom grofom Gallenbergom, kratkotrajnim tržaškim glavarjem in predsednikom Komerčne intendance za Avstrijsko primorje, in ženo Marijo Jožefo. Vnučinja avstrijskega dvornega kanclerja Filipa Ludvika grofa Sinzendorfa je na škofijskem sodišču leta 1742 zelela dokazati, da je bilo v zakonu od samega začetka njeno življenje ogroženo zaradi možev dolgotrajne nasilne "melanholije". Žena svoje ogroženosti in nasilja v zakonu ni mogla dokazati zaradi izogibanja prič sodišču, pa tudi splošnih in pravnih nazorov o duševnih boleznih in zakonskem nasilju v 17. in 18. stoletju. Napeta in berljivo napisana zgodba, ki jo je avtor zgradil na bogatem arhivskem gradivu, podrobno obravnava tudi vrsto drugih fenomenov in mehanizmov časa: zakulisne spletke v visoki politiki (posebej glede uprave Trsta in Kranjske), karierizem kot eno izmed gonilnih sil družbe v vsakem režimu in času, pogled na žrtve družinskega nasilja v javnosti pa odnos do "norosti" in vprašanje "plemiške časti", ki je kot superego "usmerjala" pripadnike plemstva pri obnašanju. To je študija, ki ji v slovenskem zgodovinospisju ne najdemo primerjave.

Nemški časnik Triglav (1865–1870)

Kronika, revija za krajevno zgodovino, je v svoji zbirki Knjižnica Kronike izdala knjigo Tanje Žigon Nemški časnik za slovenske interese – Triglav (1865–1870).

Uvodoma avtorica ugotavlja, da je zgodovinska stroka doslej namenjala premalo prostora nemškemu časopisu na Slovenskem. Eden takšnih časopisov je bil *Triglav*, ki je nosil podnaslov *časnik za domovinske interese* in je izhajal med letoma 1865 in 1870. Ta temeljita analiza poleg samega časnika poglobljeno prikazuje tudi okoliščine oziroma čas in prostor, v katerem je nastal in izhajal, kot tudi njene ustvarjalce. Obravnavanih je vseh pet letnikov časnika. Uvodoma je Žigonova predstavila razmere na Slovenskem v šestdesetih letih 19. stoletja. V drugem delu je predstavila dogodke, ki so pripeljali do začetka izhajanja *Triglava*. Osrednji del monografije se ukvarja z uredniško politiko in uredniki lista. Prvi je časnik začel urejati kranjski zgodovinar Peter Radics, sledil mu je manj znani trgovec in gospodarstvenik Eduard Pour, temu pa kasnejši ljubljanski župan Peter Grasselli, ki je leta 1869 uredništvo prepustil "zamolčanemu" slovenskemu satiriku Jakobu Alešovcu. *Triglav* sta ustanovila takratna prvaka dr. Janez Bleiweis in dr. Etbin Heinrich Costa. Avtorica Tanja Žigon, rojena leta 1974, je leta 1992 zaslovela s svojo knjigo *Grad Haasberg in knezi Windischgrätz* ter monografijo o Planinskem polju. Tudi to knjigo odlikuje zelo berljivo pisanje.

Tanja Žigon
Nemški časnik za slovenske interese - Triglav (1865-1870)

Zbornik Selške doline

Muzejsko društvo Železniki je izdalo zbornik Selške doline z naslovom *Železne niti*.

V prvem razdelku pod naslovom *Železne niti* so objavljeni trije prispevki. Najprej zapis o častnem občanu občine Železniki geologu dr. Antonu Ramovšu. Sledi njegov obširni prispevek o geološkem razvoju Selške doline. Predstavljen je Janez Lotrič, svetovno znani tenorist, za njim pa še zgodovinar dr. Franc Kos. V razdelku *Zgodovina* so štiri prispevki: *Bohinj in Triglav* (dr. Miha Tušek), *Življenje in delo Ivana Tuška, Čipkarstvo v Železnikih in Napadi na utrjeni nemški postojanki v Selcih in Železnikih v letih 1943–1944*. V razdelku *Družboslovje* je predstavljen Jožef Demšar, inovator in gospodarstvenik, Planinsko društvo za Selško dolino in Krekova koča na Ratitovcu, zapis ob stoletnici Pavlovega premza in lov skozi čas. V razdelku *Kultura* je najprej zapis o Francu Beštru, Kalanovem atu ob njegovi 90-letnici, zapis o obnovi cerkve sv. Antona v Železnikih, o obnovi Groharjeve hiše v Sorici in o baročni hiši Pr'Španu v Dolenji vasi.

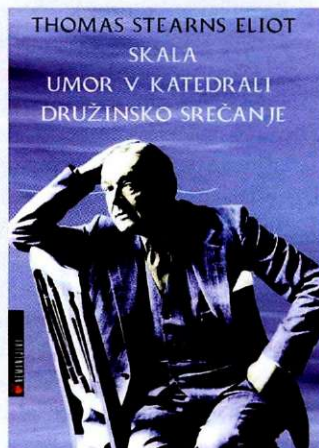

Drame T. S. Eliota

Mohorjeva družba iz Celja je v zbirki *Neminljivi* v treh knjigah izdala vseh šest dram, ki jih je napisal T. S. Eliot.

V prvi knjigi so tri drame: *Skala, Umor v katedrali* in *Družinsko srečanje*; v drugi dve: *Koktajl* in *Osebni tajnik*; v tretji prav tako dve: *Starejši državnik* in *Sweeney agonistes*. Thomas Stearns Eliot (1888–1965), eden najpomembnejših modernističnih književnikov 20. stoletja, je verjel v pomembno vlogo, ki jo ima literarni umetnik v življenju neke družbe. Sam je bil vselej živo navzoč v kulturnem dogajanju svojega časa, tudi zunaj nacionalnih okvirjev. Prepričan je bil, da je posameznik del družbenega organizma, zato mora kot umetnik še posebej prispevati k razvoju družbe, s tem ko prispeva k razvoju kulture. Spričo močne zavesti o svojem poslanstvu je pesniški talent združil z željo po dejavnijem poseganju v življenje družbe na področju dramskega ustvarjanja. Tako je nastalo šest dramskih del, ki jih prinašata dve knjigi. V tretji pa je poleg začetnih tipanj po dramskem področju v dveh fragmentih o Sweeneyju objavljena obširna spremna beseda Petre Vide Ogrin. Martin Grum je pripravil bibliografijo o Eliotu pri Slovencih, Katarina Kocijancić je zbrala podatke o slovenskih upodobitvah Eliota, dodana pa je tudi fotodokumentacija o teh predstavah. Le redkim pesnikom je uspelo z njihovim delom spodbuditi toliko literarnih razprav, kakor jih je Eliot: najprej z izjemno zapleteno intelektualistično poezijo, nato s preobratom v religiozno zaznamovano poezijo, vseskozi s prodornim in izzivalnim kritično-esejističnim pisanjem in ne nazadnje s svojimi dramami.

M. B.

Tokrat iz knjige Alberta Svetine - Erna *Od osvobodilnega boja do banditizma* ponatiskujemo nekaj kratkih odlomkov o povojnih pobojih. Izvemo, da je poboje v Kočevskem rogu vodil Anton Zgonc - Vasja in da so se oznovci iz Slavije vozili na orgije v Celje. Pretresljivi so Svetinovi opisi vlačjenja trupel iz brezna pri Podutiku.

“Potem ko sem se vselil v svoje novo stanovanje v vili nasproti stadiona, me je Maček poklical in rekel: ‘Poslušaj, ti, prečitaj!’ Pokazal mi je manj-

“Čiščenje” brezna 4. del

ši listek in nadaljeval: ‘Prebivalci vasi pri Podutiku se pritožujejo.’ Še izpred vojne sem vedel, da je blizu Brezarjevega brezna pri vasi Dolnice tekkel potok. Vaščani so se pritožili, da so imeli najprej krvavo vodo, zdaj pa naj bi jim poginile nekatere živali, prav tako pa naj bi se naokrog širil strašen smrad. Maček mi je zato naročil, naj grem to pogledat.

Odšel sem skupaj s svojim spremljevalcem, z zdravnikom, majorjem Turnom in soferjem. Ko sem vaščane povprašal, ali so se res pritožili, so mi prikimali, me napotili k vodi in mi rekli: ‘Ja, kar poglejte.’ Voda je zares zelo smrdela, potok pa ni bil velik. Ko sem se zanimal, od česa smrdi, so dejali, da ne vedo, da pa so v začetku maja po odhodu Nemcev v bližini slišali streljanje. S spremljevalci smo odšli v smer, ki so nam jo vaščani pokazali, od koder naj bi se slišalo streljanje. Po približno sto metrih smo videli gozd in nekaj čistine. Vse naokrog pa je bilo polno lastovk, ki so neprestano letale gor in dol pa spet gor in dol. Bilo je vse polno mušic in tako močan smrad, da se breznu nismo mogli približati in ugotoviti, za kaj gre.

“Bilo je grozno”

Vrnili smo se v Slavijo, si natak-

nili maske na obraz in z njimi le prišli do brezna. Še vedno je zelo smrdelo. Tudi maska je strašno smrdela. Videl sem, da je bilo nekaj minirano. Drevje je bilo obrnjeno navzdol, na njem pa so bile velike skale. Okrog je bilo vse steptano, zaminirano in posuto z živim apnom. Bilo je grozno. Znova sem se vrnil v Slavijo in o vsem poročal Mačku. Razložil sem mu, da so tam grozne stvari: da so trupla in zelo močan smrad.

Po Mačkovi reakciji na moje poročilo sem razumel, da so mu stvari že znane. Zdelo se mi je nekoliko nenavadno in sem ga vprašal: ‘Kaj naj naredim?’ On pa se je zadržal name: ‘Kaj, odpreti je treba, pogledati in porabiti!’ Niti pomislil nisem, da bi mu ugovarjal. Vrnil sem se k breznu, dobro pregledal in razmislil, kako bi to strašljivo delo lahko izvedli.

Za tehniko je v Ozni skrbel Apih. V Šiški je zasedel večje podjetje, ki se je ukvarjalo s popravili in različnimi mizarskimi deli. Na razpolago je imel veliko lesa in strojev, zanj pa so delali tudi zaporniki v prisilnih delavnicah. Zato sem najprej odšel k njemu. Povedal sem mu, kakšno nalogo sem dobil od Matije, in mu razložil, da za začetek del potrebujem 15 do 20 metrov dolge

smreke. Apih je zato poslal v Borovnico več svojih delavcev in ti so jih kmalu pripeljali. Maček mi je tudi naročil, naj grem v Šentvid in iz taborišča vzamem nemške ujetnike, ki bodo to delo opravili. Šel sem tja in prevzel okrog 60 nemških ujetnikov, ki so bili fizično videti dovolj močni. S četo vojakov smo zastražili okolico brezna in nato poslali nemške ujetnike na to strašljivo delo. Najprej so očistili dostop k breznu, nato pa postavili oder. Pri Apihu sem za to delo dobil tudi ves drug potreben material: stajala, nosila iz pločevine in dvigala, s katerimi so vlekli trupla iz jame.

Dali so jim žganje

Nemški ujetniki najprej niso hoteli delati. Prinesli smo jim hrano, ki jo je sicer imel Knoj, jim dali žganja, potem so začeli. Bili so pač ujetniki in jim ni preostalo drugega. V neznosnem smradu so prenašali iznakažena trupla v nekaj sto metrov oddaljeno dolino in jih polagali ter zaspili v skopane jarke. Prav tam so trupla še danes zakopana. Delo je trajalo približno tri tedne. Brezno je bilo na ta način končno izpraznjeno. Posuli smo ga z živim apnom in ga spet zaminirali. Po končanem delu so nemški ujetniki še nekaj dni

ostali pod knojevsko stražo v poslopju blizu brezna. V šentviško taborišče se niso več vrnili. Ko sem bil že na drugih dolžnostih, so jih knojevci odpeljali neznanu kam.

Tako strahotnih prizorov še nisem videl. Bilo je okrog osemsto popolnoma iznakaženih trupel: razbitih in razpadlih. Po dve in dve sta bili zvezani z žico. Takrat še nisem vedel, kdo so bili ubiti. Moja naloga je bila samo to, da trupla spravim iz brezna. Na Podutiku je bila ena prvih množičnih likvidacij ljudi, ki so ostali po bolnišnicah v Ljubljani, nemških ujetnikov, naših domobrancev, veliko hrvaških domobrancev, bili so moški in ženske, veliko civilistov. Identificirali jih nismo.

Osemsto do tisoč trupel

Od vsega, kar se je v prvih povojnih dneh dogajalo, pa me je od partijske linije dokončno odvrnilo neposredno soočenje s pobitimi v Brezarjevem breznu. To je bil zame velik šok in v meni je prišlo do preloma. To je vplivalo tudi na moje nadaljnje življenjske odločitve. Človek česa takega ne more gledati. Grozno je bilo: razpadla človeška trupla, razbite glave, strašen smrad. Videlo se je, da so bili ljudje pobiti

zverinsko. Osemsto do tisoč pobitih ljudi je bilo. Na Rogu pa še nekajkrat več in prav tako po drugih slovenskih krajih, zlasti na Štajerskem.

V vsem medvojnem obdobju nisem doživel takšnih stvari. Ljudje so bili zvezani z žico in imeli razbite glave. Vse to je bilo očitno od eksplozij bomb, ki so jih po streljanju metali v brezno. Ves mesec nisem mogel jesti. Samo pil sem. Od takrat nisem več gledal na fašiste in nefašiste, gledal sem samo na človeka. Vojni ujetniki so bili živalsko pobiti. Prej nisem videl niti ene likvidacije, niti v partizanih. To je bilo vse tajno delo Vosa in Ozne.”

Ogled fojba na Krasu

Svetina tudi opisuje, kako ga je Maček poslal na Primorsko, da bi v zavezniški coni preveril govorice o truplih v fojbah. Samo kratek odloomek iz tega poglavja: “Imeli smo ročne baterije, maske, gumijaste škornje, vrvi in posebno napravo iz železa, na kateri smo se po vrvi posamično spuščali na dno brezna in ga pregledovali. Tisti, ki je bil v breznu, je imel pri sebi še posebno vrvico, s katero je opozoril na nevarnost ali neprijetnost, in smo ga hitro potegnili ven. Čeprav sem imel do tega opravila že od Podutika naprej velik odpor, sem moral v globino. Prepričati sem se moral o tem, kar so povedali drugi. Vedel pa sem tudi, da me bo Maček o tem podrobno zaslišal. Povedati mu bom moral, kaj sem videl.

Dno je bilo zasuto s kamenjem, veliko pa je bilo tudi odpadnega materiala in razpadajočih živali: konj, ovac, mačk, psov itd. Toda čeprav je bilo nasutega veliko raznovrstnega materiala, tudi grmovja in dreves, sem med drugim opazil človeške kosti. Najbrž je za zasipavanje brezen poskrbel že /jugoslovanski/ odred, ostanki človeških trupel pa so kazali na to, da so izvirala iz obdobja pred koncem vojne. Tako je bilo v prvem breznu, v drugih dveh, ki smo jih tisti dan še pregledali, pa je bilo podobno. Zvečer smo se vrnili v Ajdovščino, naši vodniki pa v odred. Iz Ajdovščine sem že naslednji dan z avtomobilom odpotoval v Ljubljano k Mačku.

Ko me je Maček vprašal, kaj sem videl, sem mu pojasnil, da je v jamah vse polno raznega materiala in da je zato nemogoče ugotoviti, ali so v njih

tudi ostanki človeških trupel. Bil je nezaupljiv in me je znova vprašal, ali sem prepričan, da morebitna inšpekcija pod nadzorom Angležev v brezni ne bi odkrila ostankov človeških trupel. /.../ Čeprav se je po kosteh in lobanjah v brezni videlo, da so bili notri ljudje, sem mu to zaradi odpora do vnovičnega soočenja s pobitimi tajil. Groza iz Podutika, ki se je ne da opisati, je bila v meni še vedno živa. Poleg tega sem se bal, da bi moral to delo opravljati naskrivaj.”

Anton Zgonc - Vasja

“Poseben bataljon knojcev je zapornike iz Šentvida vodil načasno tovarno postajo pri Remizi v Dravljah, kjer so jih nalagali na železniške vagonce in jih nato vozili na morišča v Kočevski rog. Tega tedaj nisem vedel, ker v Kočevje nisem hodil. Potem ko smo zaradi poskusa pobega dveh Nemcev zaslišali nekaj stražarjev, pa mi je stvar postala bolj jasna. Mlad skojevec je na straži zaspal, Nemca pa sta to izkoristila in

ušla. Stražarji so se pri tem izgovarjali, da že dolgo niso spali, ker ponoči spremljajo Transporte zapornikov iz Šentvida proti Kočevju. Ko so prišli na stražo, pa so, če so se samo usedli, takoj zasпали. In ker je za to delo primanjkovalo vojakov, so uporabljali tudi stražarje iz taborišča.

V Rogu nisem bil in nisem videl, kaj se je dogajalo. Zato pa sem o dogajanju na Rogu toliko več slišal. V Slaviji se je govorilo, da je komandant likvidatorske skupine, ki je delovala v Rogu, Anton Zgonc - Vasja. Bil je oficir Kosa. Ko je armada ob koncu vojne prišla v Slovenijo, je Kos zelo tesno sodeloval z Ozno. Ko je Franc Pokovec, ki je bil tudi protiobveščevalec, po vojni prišel v Budimpešto, mi je povedal, da je bil likvidator Zgonc in da se je pozneje nekaj mesecev zaradi živcev zdravil v ljubljanski bolnišnici.”

Dragocenosti v Slavijo

“V nekdanjih Škofovih zavodih v Šentvidu nad Ljubljano je bilo naj-

veče oznovsko taborišče v Sloveniji. Zanj je bil kot oficir Ozne odgovoren Nace Majcen. Vodil je administrativne zadeve in zasliševanje. Ribičiču je pošiljal poročila, ta pa je naredil sezname in jih pošiljal po Mačkovi odobritvi na Knoj. /.../

Komandantova naloga je bila, da je ujetnikom pobral vse njihovo premoženje, ki so ga imeli s seboj. V taboriščnem skladišču so zato knojevci zbrali veliko dragocenosti, ki so poslej pripadle Ozni oziroma Mačku. Ko me je Maček prvič poslal, je že pred tem točno vedel, kaj mu bom pripeljal. Prav tako me je opozoril, da je v taborišču polno raznih ujetnikov in tudi veliko dragocenih predmetov.

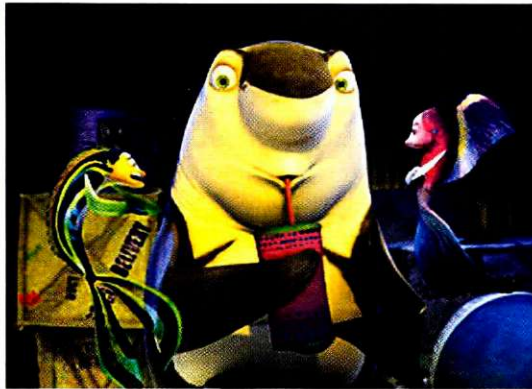
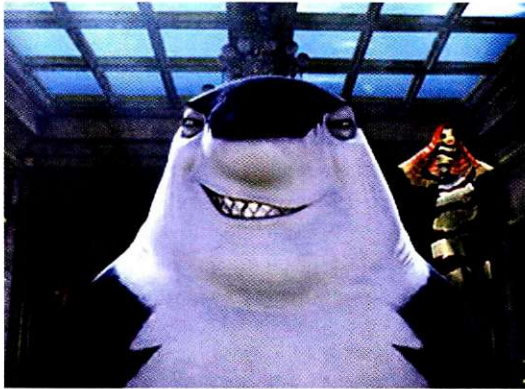
Ob prihodu v taborišče mi je komandant določil knojevsko stražo, v spremstvu katere sem s svojimi spremljevalci odšel v skladišče, kjer so vojaki zaplenjene dragocenosti naložili na tovarne avtomobile. Vse, kar je bilo vrednega, sem odpeljali k Mačku v Slavijo, samo denar sem poslal v banko. Denar je bil zelo različnega izvora, kajti zajeti v taborišču so bili z območja celotnega Balkana. Bilo je veliko hrvaških kun, bile so celo grške drahme itd. Med knojevci sem zbral skupino inteligentnejših, ki so znali vsaj šteti, in jih poslal v banko, da so denar prešteli. Nabralo se ga je toliko, da smo ga nosili celo v vrečah.”

V Celje na orgije

“Ko se je prvi val aretacij v Ljubljani polegel, se je v Slaviji ustalila navada, da so oznovci vsako soboto odhajali z avtomobili na Štajersko, na neki grad blizu Celja, kjer so prirajali orgije. Tam se je med drugim veliko pilo, plesalo in streljalo v zrak. V glavnem so se tega udeleževali funkcionarji iz Slavije. S tem se je začelo nekako v juniju 1945, kajti v maju se je še vse delalo na hitro. Vse, kar je dobil Maček v roke, je bilo treba pospraviti po hitrem postopku. V čim krajšem času je bilo treba pobiti čim več ljudi, da sodišča z njimi pozneje ne bi imela nikakršnega opravka več. V prvem navalu aretacij in likvidacij za oznovce ni bilo spanja. Po prvi umiritvi pa so redno odhajali na Štajersko in si privoščili vse. Ob sobotah so odhajali, v nedeljo popoldne pa so se vračali. Vsako soboto so proslavljali konec vojne. To je organiziral Majhen.”

Kucja dolina pri Podutiku. Kdo se spominja žrtev poboja v Brezarjevem breznu? Ribičičevi zagotovo ne ...

Zgodba koralnega grebena

SHARK TALE

Morski greben, kjer kraljuje veliki beli morski pes, pretrese novica, da je pod spuščnim sidrom umrl njegov sin ...

Situacijo izkoristi prebivalec grebena z dna prehranjevalne lestvice Oscar, ki se predstavi kot junak, ki je ubil plavutastega gangsterja. Laž pa ima, kot vemo, kratke noge. Oscar je klepetava ribica, ki sanja o slavi in bogastvu, a njegove sanje oziroma njegov način uresničevanja sanj ga vedno potunka še globlje. Lenny je morski pes nežne narave, ki pred vsemi svojimi znanci in sorodniki skriva kruto in nesprejemljivo resnico – ne je mesa. Naključje ho-

če, da Oscar postane junak, Lenny pa izobčenec. In ne preostane jima drugega, kot da združita moči in postaneta dobra prijatelja.

Kraljestvo morskega psa je mafajska komedija, zgodba o ribici, ki se masno zlaže, da bi dobila to, kar misli, da si želi – slavo, bogastvo, spoštovanje in ljubezen. V resnici pa bi moral Oscar samo pošteno odpreti oči in videl bi, da vse to v resnici že ima. Pri svojih poskusih, da bi postal "nekdo", se mu pripeti nekaj ne navadnega. Tik preden bi ga moral pomalicati morski pes, z gladine pade ladijsko sidro in morskega psa ubije. Oscar izkoristi priložnost, se zlaže, da ga je sam ubil, in v trenutku postane zvezda koralnega grebe-

Režija:	Bibo Bergeron, Vicky Jenson
Scenarist:	Michael J. Wilson
Igrajo:	Will Smith, Robert De Niro, Jack Black, Angelina Jolie, Renee Zellweger
Premiera:	28. 10. 2004
Distribucija:	Karantanija Cinemas

na – nepremagljivi iztrebljevalec morskih psov. No ja, ko bi se moral podati v nov boj, se raje skrije, med morskotravo pa naleti na Lennyja, sina mafijskega botra, ki bi rad živel drugačno življenje, kot ga ima v mislih njegov oče, vendar si tega nikakor ne upa glasno priznati.

Zvezde v vlogi ribic

Zabavna zgodba je polna povsem

vsakdanjih zapletov, občutkov in okoliščin, s katerimi se lahko poistovetimo vsi – mladi in stari. V Kraljestvu morskega psa se pojavljajo številna zvezdniška imena. Will Smith je Oscar, nepomembna riba povsem na dnu prehranske verige, ki v kitopravnici riba jezike. Ustvarjalci filma so lik Oscarja zasnovali prav zanj. Renee Zellweger je Angie, lepotička, ki z Oscarejm dela v kitopravnici in

Lov na krvavo orhidejo

Odprava mladih znanstvenikov odpotuje v osrčje džungle, da bi našli skrivnostno "krvavo orhidejo", toda na poti jih ne ovira le slabo vreme in gosta podrast.

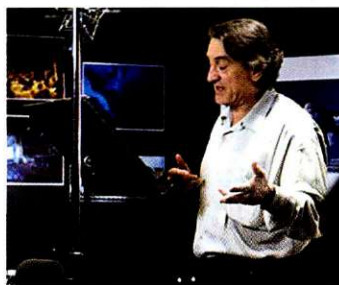
Skrivnosti džungle varuje tudi nov rod velikanskih anakond, ki v raziskovalnih vidijo predvsem slasten zalogaj. Se je bolje bojevati ali bežati? Tu-

di tisti, ki jim pragozd predstavlja dom, niso varni pred anakondo. Torej se za obiskovalce, ki si za cilj postavijo dobiti neprecenljivo rdečo orhidejo pragozda, ne bo dobro končalo.

Anakonda 2 je pustolovska znanstvenofantastična grozljivka, ki se dogaja globoko v osrčju pragozda,

ki je že dolgo zaljubljena vanj. Oscar pa v njej vidi le prijateljico. Jack Black je vegetarijanski morski pes, nežna dušica, ki je prepričan, da se preprosto ne sme ubijati. Je človekoljub, boljše rečeno riboljub, zato se v svetu svojih sorodnikov počuti povsem izgubljenega in živi v senci svojega brata, ki je morski pes, kot je treba. Lennyjev oče je mafijski don, ki ga izvrstno upodablja Robert De Niro. Na trenutke lahko celo opazimo, da De Niro ponavlja vlogo, ki jo je odlično odigral v Botru. V Oscarjevem življenju se po-

leg Angie pojavi še ena ženska, ki je bolj kot ne popolno nasprotje res angelske Angie. To je Lola, v resničnem življenju znana kot Angelina Jolie. Lola je femme fatale, lepota grebena, hkrati pa tudi izjemno nevarno bitje, če se ji kakor koli zameriš. Oscarjevo na novo pridobljeno slavo in bogastvo pa želi poleg Lole izkoristiti še nekdo – Oscarjev šef Sykes, ki mu je glas posodil Martin Scorsese. Čeprav slednjega poznamo predvsem kot režiserja, so ustvarjalci filma za to vlogo želeli prav njega, predvsem zaradi njegovega načina govora.

Mesto, postavljeno na koralnem grebenu, je izdelano iz koral, vendar podobno New Yorku. V njem pa najdemo tudi utrinke iz Las Vegasa, Atlantic Cityja in San Francisca. Skratka, mesto je tako kot katero koli veliko mesto na svetu, le da se po njem ne sprehajajo dvonožci.

Monika Maljevič

kjer raste zelo redka rdeča orhideja, iz katere bi lahko naredili serum, ki pomlajuje in podaljšuje življenje. Skupina znanstvenikov se šele kasneje zave, da naloga dobiti to rdečo orhidejo, ki marsikomu lahko prinese tudi znaten kupček denarja, ne bo lahka. Orhidejo namreč varuje predator – anakonda, ki nikomur ne pusti na svoje ozemlje ... Anaconda: lov na

krvavo orhidejo, film je bil v celoti posnet na Fidžiju, je nadaljevanje uspešnega filma Anakonda iz leta 1997, v katerem je nastopila Jennifer Lopez. V prvem delu Anakonde so si pomagali z animatroniko, v drugem delu pa so uporabili računalniško grafiko, da so lahko oživili ogromne plazilce in jih predstavili bolj spektakularno.

ANACONDAS: THE HUNT OF THE BLOOD ORCHID

Režija:	Dwight H. Little
Scenaristi:	Hans Bauer, Jim Cash, Jack Epps Jr., John Claffin, Daniel Zelman, Michael Miner, Edward Neumeier
Producentka:	Verna Harrah
Igrajo:	Johnny Messner, KaDee Strickland, Matthew Marsden, Morris Chestnut
Premiera:	28. 10. 2004
Distribucija:	Continental film

na kratko

V sklopu Hollywoodskega filmskega festivala so osmič zapored podeljena priznanja **Hollywood Movie Awards**. Večer je pripadel mladim zvezdam: Keira Knightley in Leonardo Di Caprio sta dobitnika glavnih nagrad. Keira Knightley si je s filmom Kralj Artur priigrala nagrado, priznanje za up leta. Najboljši igravec je tokrat Leonardo Di Caprio, Annette Bening pa se ponaša z naslovom najboljše igralka. Ustanovitelj festivala Carlos de Abreu je v obrazložitvi nagrad dejal, da sta Leonardo in Beningova v svetu igralske umetnosti veliki osebnosti. Nagrada za življenjsko delo je prišla v roke Johnu Travolti, Mel Gibson pa si je nagrado za najboljšega producenta prislužil s filmom Kristusov pasijon. Najnovejši film režiserja Michaela Manna Stranski učinki je razlog za nagrado za najboljšega režiserja, medtem ko je Zach Braff prejel nagrado kot najboljši novinec med režiserji.

Brandon Ruth je sprejel vlogo Supermana, s katero se je uveljavil nedavno preminuli Christopher Reeve in bo nadaljevanje zgodbe o priljubljenem junaku. Mladi igravec se je do sedaj večinoma pojavljal v serijah, kot je Will & Grace. Film Vrnitev Supermana bo režiral Bryan Singer, ki je bil zadolžen za film Možje X. Mischa Barton in Topher Grace pa se pogajata za vlogo Lois Lane in Jimmyja Olsena.

Od svoje dolgoletne vloge se bo poslovil tudi **Pierce Brosnan**, ki je za časnik Toronto Sun dejal, da ne bo več nastopal v vlogi Jamesa Bonda. Po njegovih besedah bodo prodecenjske za 21. film v nizu filmov o agentu 007 poiskali mlajšega igralca. Čeprav je nekoč izrazil željo, da bi petič nastopil v vlogi tajnega agenta, producenta Barbara Broccoli in Michael Wilson sta mu vlogo že ponudila, se je Brosnan sedaj dokončno odločil, da ne bo nikoli več agent z dovoljenjem za ubijanje. Igravec je še dejal, da ima svojega favorita za vlogo Bonda. Njegovega imena ni hotel razkriti, vendar je dejal, da gre za igralca, ki nastopa v enem izmed novejših filmov.

Colin Farrell in **Jamie Foxx** bosta na velkem platnu obudila detektiva Jamesa "Sonnyja" Crocketta in njegovega kolega Richarda Tubbsa, ki smo ju oboževali v detektivski seriji iz 80. let z naslovom Miami Vice. Film bo posnet v produkciji družbe Universal Pictures, v pogovorih za scenarij, režijo in produkcijo pa se pojavlja ime Michaela Manna. Kot izvršni producent bo pri projektu sodeloval tudi Anthony Yankovich, avtor izvirne serije Miami Vice, ki so jo prikazovali od leta 1984 do leta 1989, v vlogi detektivskega para pa sta nastopala Don Johnson in Philip Michael Thomas.

Scenaristka **Alison Turner** iz družbe Sony Pictures zahteva odškodnino v višini pet milijonov dolarjev. Scenaristka je namreč prepričana, da je film Dovolj mi je (Enough) z Jennifer Lopez v glavni vlogi nastal po njenem scenariju. Tožbo zaradi plagiata in kršenja avtorskih pravic je vložila pri zveznem sodišču v New Yorku. Alison Turner trdi, da je omenjeni družbi ponudila scenarij že pred nekaj leti, vendar zanj ni dobila nobenega odgovora. Film iz leta 2002 v režiji Michaela Apteda z J.Lo v glavni vlogi je njenemu scenariju podoben po zgodbi, likih, dialogih in scenah.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

29.10.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VESELA HIŠICA: PRAVLJICA O UŽALJENI ČAROVNICI, LUTKOVNA IGRICA, 18/23
9.25	RISANKA
9.35	JURIJ DROBIŽEK, RISANA NANIZANKA, 10/26
10.00	SKIP IN SKIT, RISANA NANIZANKA, 17/26
10.10	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE
10.45	ŠTAFETA MLADOSTI
11.25	MLADI VIRTUOZI: HARFISTKA ANJA GABERC
11.40	MLADI VIRTUOZI: VIOLINISTKA BOŽENA ANGELOVA
11.55	MODRO
12.25	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 3/24
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	OSMI DAN
14.00	OMIZJE
15.35	NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	POTEPANJA: LJUBLJANSKO BARJE I., IGRANO- DOKUMENTARNA NANIZ., 2/10 (VPS 16.50)
17.10	IZ POPOTNE TORBE: LUC (VPS 17.15)
17.35	AFRIKA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/9 (VPS 17.40)
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
20.55	PODELITEV JEŽKOVE NAGRADE, PRENOS IZ SNG MARIBOR (VPS 20.55)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.05	NOČNI IZBOR
0.05	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.20	AFRIKA, ANGLEŠKA DOKUMENT. SERIJA, 6/9
2.15	VONJ PO VIJOLICAH, MEHIŠKI FILM (VPS 02.10)
3.45	POLNOČNI KLUB
4.55	PODELITEV JEŽKOVE NAGRADE, POSNETEK IZ SNG MARIBOR
5.50	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
9.35	MOSTOVI - HIDAK: MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VEND...GEM ...
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
16.25	TV PRODAJA
17.05	VIDEOSPOTNICE: VROČE, PONOVI TEV
17.45	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 17.45)
18.15	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.25	ŽIVLJENJE Z JUDY GARLAND: SAMA S SENCAMI, AMERIŠKA BIOGRAFSKA NAD.A, 1/2, PONOVI TEV (VPS 18.25)
20.00	PREDSEDNIKOV TISKOVNI PREDSTAVNIK, AM. DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
21.00	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST (VPS 21.05)
21.30	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 8/15 (VPS 21.35)
22.00	NEIMENOVANI, ŠPANSKI FILM (VPS 22.00)
23.35	SLOVENSKA JAZZ SCENA: LJUBLJANA JAZZ SELECTION (VPS 23.35)
0.05	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Čarovnic, 3. sezona, ponovitev 12. dela ameriške nanizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, pon. am. naniz.
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Čarovnice, 3. sezona, 13. del ameriške naniz.
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 4. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 159. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 1. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 2. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Žene nogometsev, 1. del angleske nadaljevanke
20.55	Barva poguma, ameriški film
22.35	Moške zadeve, 3. sezona, 9. del ameriške nanizanke
23.30	Ruby Wax, pogovorna oddaja

Pop TV

7.25	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.15	Rubi, ponovitev 37. dela mehiške nadaljevanke
9.10	Klon, ponovitev 143. dela brazilške nadaljevanke
10.00	TV prodaja
10.30	Zrelo srce, ponovitev 8. dela mehiške nad.
11.20	Vrtnarjeva hči, ponovitev 71. dela mehiške nadaljevanke
12.15	Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 72. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 9. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 144. del brazilške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 38. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Sanjski moški, slovenska erealitvy serija
20.55	Akcija: Daleč od oči, ameriški film
23.10	Vroč mesto, 1. sezona, 7. del am. nanizanke
0.05	XXL premiere
0.10	Jakobova lestev groze, ameriški film
2.10	24UR, ponovitev
3.10	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
10.00	Pod Židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
11.30	Do zdravja tudi tako, dotik, gostja: Meta Fonda, on
12.00	Kasaške dirke, 6 del, prvič
12.45	V družbi s Favnom, pon
13.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.30	Glasbeni mozaik
17.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapez, pon
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter in Farmedicu, pon
18.30	V družbi s Favnom, pon
18.45	Z glavo na zabavo
19.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Duhovna univerza, pon
19.30	V harmoniji z naravo, pon
20.00	Glasbenih 30 let Milana Jamnika 2 del
21.00	Ekošola, kot način življenja, nova znanja za nove dejavnosti, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Znani in zanimivi, Tajji Tokohisa, pon
23.00	Trenja POP TV
0.20	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
07.55	TV prodaja
08.25	Automobile
08.50	TV prodaja
09.10	Polica s petelinjega vrha, 12. del jugoslovenske nanizanke

10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
15.00	Koncert
17.00	Sijaj, ponovitev
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 301. del italijanske telenovele
18.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Zeleni zmaj, ameriška drama, 2001
22.00	Bombaši, jugoslovska vojna akcija, 1973
23.30	Popotovanja z Janinom, ponovitev
00.00	Dokumentarna oddaja
00.25	TV prodaja

SOBOTA,

30.10.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
7.30	MALE SIVE CELICE, KVIZ
8.20	HIŠA EKSPERIMENTOV: SVETBOLOGIJA, POUČNO-ZABAVNA NANIZANKA, 5/8
8.45	KINO KEKEC: ANA, ANA, ŠVICARSKI KOPRODUKCIJSKI FILM (VPS 08.45)
9.55	TEDENSKI IZBOR
9.55	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	TEDNIK, PONOVI TEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.20	HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: TAKSISTIČNI MRK, TV NANIZANKA, 5/15, PONOVI TEV
13.50	SKRITO V AMERIKI, AMERIŠKI FILM (VPS 13.50)
15.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
15.55	SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARSKE TV (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
17.10	OZARE
17.15	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 17/21 (VPS 17.20)
17.50	ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE (VPS 17.50)
18.20	GRIMMOVJE PRAVLJICE, RISANA NANIZANKA, 8/13 (VPS 18.20)
18.45	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	UTRIP
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: PREISKAVA, TV NANIZANKA, 6/15 (VPS 20.00)
20.35	HRI - BAR (VPS 20.35)
21.35	PRVI IN DRUGI (VPS 21.35)
22.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.30	SOPRANOVI, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 4/ 13 (VPS 22.30)
23.25	NOČNI IZBOR
23.25	HAWKINS, ANGLEŠKI FILM (VPS 23.25)
0.55	ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
1.25	DNEVNIK, VREME, ŠPORT
2.05	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.05)
2.25	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
3.00	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 17/21
3.30	DVANAJSTA NOČ, ANGLEŠKA DRAMA
5.10	PRVI IN DRUGI
5.30	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	GLASBENO JUTRO: KITARSKI ANSAMBEL GŠ FRANC ŠTURM IN LJUDMIL RUS: POPULARNA GLASBA (VPS 09.05)

9.20	MOSTOVI - HIDAK, PONOVI TEV
9.50	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	INFOKANAL
13.25	TV PRODAJA
14.00	BORŠTNIKOVO SREČANJE - ZAKLJUČNA PRIREDITEV
15.00	OB PODELITVI BORŠTNIKOVEGA PRSTANA, POSNETEK IZ SNG MARIBOR (VPS 14.00)
15.00	GREGOR STRNIŠA: ZABE, TV PRIREDOBA PREDSTAVE AGRFT (VPS 15.00)
16.10	THE DOORS - V SPOMIN JIMU MORRISONU, GLASBENI DOKUMENTAREC (VPS 16.10)
17.10	SKOZI ČAS (VPS 17.10)
17.25	VELENJE: LIGA PRVAKOVI V ROKOMETU, GORENJE - BRESTSKIY, PRENOS (VPS 17.25)
19.00	ŠPORTNI FILM (VPS 19.00)
20.00	POČASTITEV DNEVA REFORMACIJE, PRENOS (VPS 20.00)
21.00	ZLATA SRCA, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 1/4 (VPS 21.05)
21.50	TICHBORNSKI DEDIČ, ANGLEŠKI FILM (VPS 22.00)
23.25	SOBOTNA NOČ (VPS 23.35)
1.25	INFOKANAL

Kanal A

8.50	TV prodaja
9.20	Vsi moji otroci, ponovitev 155. dela am. nad.
10.10	Vsi moji otroci, ponovitev 156. dela am. nad.
11.00	Vsi moji otroci, ponovitev 157. dela am. nad.
11.50	Vsi moji otroci, ponovitev 158. dela am. nad.
12.40	Vsi moji otroci, ponovitev 159. dela am. nad.
13.30	Goodyear liga, oddaja
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.55	Majhne radosti, dokumentarna oddaja
16.50	Goodyear liga, Union Olimpija : Hemofarm, prenos košarke
18.50	E+
20.00	Kriminalnaka: Rdeči alarm, ameriški film
21.45	Najboljši rekordi sveta, dokument. oddaja
22.45	Johnny lepotec, ameriški film
0.25	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Harold in vijolična voščenska, sinhronizirana risana serija
8.25	Najlepše pravljice bratov Grimm: Trnuljčica, risani film
9.05	Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
9.15	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
9.25	Rudijevo mostvo, sinhronizirana risana serija
9.50	Pujsek Zlatko, sinhronizirana risana serija
10.00	Bucke, sinhronizirana risana serija
10.10	Hercules, sinhronizirani risani film
11.05	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
11.30	Oliver in njegovi, mladinska nanizanka
12.00	Šolska košarkarska liga
13.05	Smešno dekle, ameriški film
15.45	Močvirski tigri, dokumentarna oddaja
16.55	24UR - vreme
17.00	Kratek stizk 2, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Filmski hit: Zverine, angleško-ameriški film
21.45	Ne imejte me za norce, ameriški film
23.25	Stripizete, dokumentarna serija
0.20	24UR, ponovitev
1.20	Nočna panorama

TevePika

9.30	Do zdravja tudi tako, pon
10.00	Kulturne drobtinice, pon
10.30	Predah v gibanju, pon
11.30	Klepzet z jasnovidko Maručo, pon
12.00	Computer line, oddaja o računalništvu, pon
12.30	Koncert "zametne vrtnice" Kamnik, vodi: Boris Kopitar, pon
13.30	Glasbeni mozaik
14.30	Socius, osebnosti slovenskega gospodarstva, prvič
15.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pon
16.00	ŠKL, šolska košarkarska liga, pon
17.00	Reportaža
17.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pon

18.00	Zavod za alternativno izobraževanje, sola duhovnih srečanj se predstavi, pon
18.30	IDOL 2004, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
21.00	A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00	Ekstra magazin, pon
00.00	Z glavo na zabavo, pon
00.15	Glasbeni mozaik

Prva TV

08.00	TV prodaja
09.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 297. dela
09.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 298. dela
09.50	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 299. dela
10.10	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 300. dela
10.35	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 301. dela
11.00	Risanke
11.30	Za vas in mesto, ponovitev
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.30	Koncert
15.30	Leteci start, ponovitev
16.30	Policaš z petelinjega vrha, 13. del jugoslovanske nanizanke
17.30	Znani in zanimivi - Tajji Tokohisa, ponovitev
18.00	Janja, razvedrila oddaja
18.30	Automobile
18.45	Risanke
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Žametne vrtnice, zabavno-glasbena oddaja
21.00	Agencija, 17. del ameriške nanizanke
21.50	Agencija, 18. del ameriške nanizanke
22.40	Agencija, 19. del ameriške nanizanke
23.30	Dokumentarni film
00.00	TV prodaja

NEDELJA,

31.10.2004

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: BINE: ODPADKI, LUTKOVA NANIZ., 5/14; KRTEK, RISANA NANIZANKA, 2/6; MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 7/14 (VPS 07.30)
9.15	CIK JUNIOR - SLIKA, KRATKI IGRANI FILM (VPS 09.20)
9.30	PESEM REFORMACIJE (VPS 09.35)
10.00	PRAZNIČNI PRENOS EVANGELIČANSKEGA BOGOSLUŽJA IZ GORNJIH SLAVEČ (VPS 10.00)
11.00	AFRIKA - POGLED S TAL, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 13., ZADNJI DEL (VPS 11.00)
11.25	OZARE, PONOVITEV
11.30	OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
12.00	LJUDE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER- CAPODISTRIA (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	VSAKANJIN IN PRAZNIK (VPS 13.10)
14.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 14.15)
14.20	MALI DEMONI
14.25	POLDNEVNIK
14.30	ČLOVEŠKI FAKTOR
14.35	GLAS LJUDSTVA
14.40	NEDELJSKO OKO
14.50	PREDMET POŽELENIJA
15.05	PLANETV: IAN WRIGHT V ŽIVO
15.40	ŠPORT & PREMIERE LEAGUE
15.50	ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
15.55	PET MINUT SLAVE
16.00	WHOOPI, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 6. EPIZODA
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.50)
16.50	LORELLA
17.15	ŽIVE LEGENDE
17.20	GLASBENI DVOBOJ
17.40	NOČNA MORA
17.50	ARENA
18.10	VROČE
18.15	DRUŽABNA KRONIKA
18.30	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK

19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	SPET DOMA (VPS 20.00)
21.50	VEČERNI GOST (VPS 21.50)
22.45	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
23.15	DRAGA MOJA IZA, SLOVENSKI FILM (VPS 23.15)
0.45	NOČNI IZBOR
0.45	DNEVNIK, VREME, ŠPORT
1.25	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.25)
1.50	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA
5.40	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
10.15	TV PRODAJA
10.55	INFOKANAL
11.20	TV PRODAJA
11.50	KOMORNI ZBOR "AVE", POSNETEK KONCERTA IZ SLOVENSKE FILHARMONIJE OB 20. OBLETNICI DELOVANJA (VPS 11.50)
13.10	TEDENSKI IZBOR
13.10	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR
13.35	PODELITEV JEŽKOVE NAGRADE, POSNETEK IZ SNG MARIBOR
14.30	SKOZI ČAS (VPS 16.45)
14.40	IGRE BREZ MEJA 1996, PONOVITEV (VPS 14.40)
16.55	LIGA PRVAČOV V ROKOMETU, WISLA - CELJE PIVOVARNA LAŠKO, PRENOS (VPS 16.55)
18.30	MAGAZIN LIGE PRVAČOV (VPS 18.30)
19.00	TONE PARTLIJČ: ŠČUKE PA NI, ŠČUKE PA NE - NAZAJ NA CENTER, NAZAJ V PARTIZANE, TV NADALJEVANJA, 4/7, PON. (VPS 19.00)
20.00	ZIBELKE SVETOVNIH KULTUR, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4/12 (VPS 20.00)
21.00	ZA VSAKO CENO, DANSKA NADALJEVANJA, 1/3, PONOVITEV (VPS 21.00)
21.50	OPERNE ARIJE, IRENA BAAR - 20 LET UMETNIŠKEGA DELA (VPS 21.55)
22.10	OB 100-LETNICI ROJSTVA F. ASHTONA: SEN, BALET AMERIŠKEGA BALETNEGA GLEDALIŠČA (VPS 22.15)
23.05	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUM. NANIZANKA, 8/15, PON. ⚠
23.30	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 260. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 1. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 2. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 4. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Mladi Indiana Jones: Vohunski izpadi, ameriški film
17.30	Živalim na pomoč, dokumentarna nanizanka
18.00	E+
20.00	Družinski film: Princeskin dnevnik, ameriški film
22.10	Odvetnik z ulice, 3. sezona, 10. del am. naniz.
23.05	Goodyear liga, Crvena zvezda : Partizan, posnetek košarke
0.55	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja: Harold in vijolična voščenska, sinhronizirana risana serija
8.25	Najlepše pravljice bratov Grimm: Pepelka, risani film
9.05	Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
9.15	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
9.25	Rudjevo moštvo, sinhronizirana risana serija
9.50	Naša draga Magdalena, sinhronizirani risani film

11.05	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
11.30	Oliver in njegovi, mladinska nanizanka
12.00	Šolska košarkarska liga
13.00	Oh, ta osemdeseta, am. humoristična naniz.
13.30	Sanjski moški, ponovitev
14.25	Smrt v družini, ameriški film
16.05	Krik v temi, avstralsko-ameriški film
18.15	24UR - vreme
18.20	1, 2, 3, kuhajmo!, dokumentarna oddaja
19.00	24UR
20.00	Lepo je biti milijonar
21.45	Športna scena
22.45	Kloniranka, ameriški film
0.30	24UR, ponovitev
1.30	Nočna panorama

TevePika

9.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.30	A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
12.00	V harmoniji z naravo, pon
12.30	Pod Židano marelo, glasbena oddaja z narodno zabavnimi ansambli
13.50	Socius, osebnosti slovenskega gospodarstva, pon
14.50	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
17.00	Koncert "Zametne vrtnice" Kamnik, vodi: Boris Kopitar, pon
18.00	Janja, oddaja o sončni strani življenja, pon
18.30	Z glavo na zabavo, pon
19.00	Do zdravia tudi tako, pon
19.30	Zavod za alternativno izobraževanje, sola duhovnih srečanj se predstavi, pon
20.00	IDOL 2004, v živo
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
23.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, pon
00.00	Z glavo na zabavo, pon
00.15	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	TV prodaja
08.00	Otrosko nedeljsko dopolodne
09.00	Yu-Gi-Oh, sinhronizirana risana serija
11.00	Rad igram nogomet
11.30	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.15	Automobile
13.30	TV prodaja
14.00	Supernova, ponovitev
16.00	Janja, ponovitev
16.30	Hočeš, nočeš, ponovitev
17.00	Sijaj, ponovitev
17.30	TV prodaja
18.00	Ekskluzivni magazin
18.30	Štiri tačke
19.00	Risanke
19.30	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Žametne vrtnice, zabavno-glasbena oddaja
21.00	Á n JUS za vsak okus, razvedrila oddaja
21.30	Reporter X
22.00	Agencija, 20. del ameriške nanizanke
22.50	Agencija, 21. del ameriške nanizanke
23.40	Agencija, 22. del ameriške nanizanke
00.30	TV prodaja

PONEDELJEK,

1.11.2004

Slovenija 1

6.30	TEDENSKI IZBOR
6.30	UTRIP
6.45	ZRCALO TEDNA
7.05	TOMAŽ LAPAJNE: OD KOD SI, KRUEK?, MUZIKAL ZA OTROKE (VPS 07.00)
7.40	PASTIRCI, SLOVENSKI FILM (VPS 07.35)
9.00	CIK JUNIOR - PROSIM, NE KLIČITE GA ARMANDO, ITALJANSKI KRATKI FILM (VPS 09.00)
9.10	RISANKA

9.20	IZ POPOTNE TORBE: LUČ
9.40	BINE: ODPADKI, LUTKOVA NANIZANKA, 5/14
9.55	POTEPANJA: LJUBLJANSKO BARJE I., IGRANO- DOKUMENTARNA NANIZANKA, 2/10
10.20	JANA STRŽINAR: KAPLJICA - PRAVLJICA O LETNIH ČASIH (VPS 10.20)
11.45	SLIKAR OSKAR VON PISTOR - LEGENDA DRAVSKE DOLINE, DOKUMENTARNI PORTRET
12.25	PRVI IN DRUGI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	LIST IN CVET: DREVESA
13.45	OBZORJA DUHA
14.15	LJUDE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
15.15	ŽALNA GLASBA S SIMFONIČNIM ORKESTROM RTVS (VPS 15.15)
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	RADOVEDNI TAČEK: ZBIRKA (VPS 16.50)
17.05	RISANKA (VPS 17.05)
17.10	HIŠA EKSPERIMENTOV: VRTAVKOLOGIJA, POUČNO-ZABAVNA NANIZ., 6/8 (VPS 17.10)
17.35	ŽIVLJENJE SESALCEV, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 10., ZADNJI DEL (VPS 17.35)
18.25	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	ŠEF KLINIKE, FRANCOŠKA NADALJEVANJA, 4/12 (VPS 20.00)
20.55	IZZIVI (VPS 20.55)
21.25	PISAVE (VPS 21.25)
21.50	MISTIKA, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 21.50)
22.10	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.10)
22.45	KAREL II: STRAST IN OBLAST, ANGLEŠKA NADALJEVANJA, 2/4 (VPS 22.45)
23.45	NOČNI IZBOR
23.45	HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: PREISKAVA, TV NANIZANKA, 6/15
0.20	DNEVNIK, ŠPORT
1.15	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.15)
1.40	ŽIVLJENJE SESALCEV, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANST. SERIJA, 10., ZADNJI DEL IZZIVI
2.30	PISAVE
3.00	PISAVE
3.25	MISTIKA, DOKUMENTARNA ODDAJA
3.35	TICHBORNSKI DEDIČ, ANGLEŠKI FILM (VPS 03.35)
5.10	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.35	TV PRODAJA
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER- CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARSKA TV, PONOVITEV KONCERT PRVONAGRAJENCEV
10.00	33. TEKMOVANJA MLADIH SLOVENSKIH GLASBENIKOV (VPS 10.05)
11.45	INFOKANAL
12.40	TV PRODAJA
13.10	VOZLI, ŠPANSKI FILM, PONOVITEV (VPS 13.20)
14.45	LIGA PRVAČOV V ROKOMETU: GORENJE - BREŠTISKI, POSNETEK IZ VELENJA (VPS 14.50)
16.20	LIGA PRVAČOV V ROKOMETU: WISLA - CELJE PIVOVARNA LAŠKO, POSNETEK (VPS 16.25)
17.55	SKOZI ČAS (VPS 18.00)
18.10	VELIKI NOŽ, AMERIŠKI ČB FILM, PONOVITEV (VPS 18.10)
20.00	KONČNICA (VPS 20.05)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
21.55	RUDOLF MAISTER VOJANOV IN MESTO OB DRAVI, DOKUMENTARNI PORTRET (VPS 22.00)
22.50	VIDEOSPOTNICE (VPS 22.50) ⚠
23.20	BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.20)
1.05	INFOKANAL

Kanal A

9.00	TV prodaja
9.10	Ameriška pravljica, risani film
10.30	E+, ponovitev

12.30	TV prodaja
13.00	Carovnice, 3. sezona, 14. del ameriške naniz.
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 5. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 160. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 1. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 2. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Rocky 5, ameriški film
22.00	Vsi zupanovi moške, 5. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
22.30	Raymonda imajo vsi radi, 7. sezona, 18. del ameriške hum. nanizanke
23.00	Radijska postaja, 4. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
23.30	Ruby Wax, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 38. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 144. dela braziliske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 9. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 72. dela mehiške nadaljevanke
12.40	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 73. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 10. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 145. del braziliske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 39. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Naša mala klinika, 1. sezona, 8. del slovenske nanizanke
20.55	Sedma nebesa, 8. sezona, 8. del am. naniz.
21.50	Urgenca, 10. sezona, 8. del ameriške naniz.
22.45	XXL premiere
22.50	Zakon in red: Enota za posebne primere, 5. del ameriške nanizanke
23.45	Zamera, ameriški film
1.45	24UR, ponovitev
2.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Ziveti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
10.00	Predah v gibanju, pon
11.00	Razgledovanja, potpisna reportaža, pon
11.30	Do zdravja tudi tako, pon
12.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
12.30	Klepēt z jasnovidko Maručo, pon
13.00	Trenja POP TV, pon
14.30	Z glavo na zabavo, pon
14.45	Glasbeni mozaik
17.30	Zavod za alternativno izobraževanje, šola duhovnih srečanj se predstavi, pon
18.00	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljenčih, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja
19.00	Computer line, oddaja o računalništvu, pon
19.30	A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, prvič
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	E+
01.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00	TV prodaja
08.30	Promocijski spoti
09.00	TV prodaja
09.10	Automobile
09.25	Promocijski spoti
10.00	TV prodaja
10.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev

11.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
12.00	TV prodaja
12.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
13.00	TV prodaja
13.30	Promocijski spoti
15.00	Supernova, ponovitev
17.00	Sto izlozb, sto strasti, 302. del italijanske telenovele
17.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
18.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
18.30	TV prodaja
19.00	Promocijski spoti
00.00	TV prodaja

TOREK,

2.11.2004

Slovenija 1

7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	CIJAK JUNIOR - RAZUM,
	IRSKI KRATKI FILM
9.15	RADOVEDNI TACEK: ZBIRKA
9.30	ŽELVIJ OTOK, RISANA NANIZANKA, 14/26
9.55	HIŠA EKSPERIMENTOV: VRTAVKOLOCIJA,
	POUČNO-ZABAVNA NANIZANKA, 6/8
10.15	SPREHODI V NARAVO
10.35	ŽIVLJENJE SESALCEV,
	ANGLEŠKA POLJUDNOZNAJSTVENA SERIJA,
	10., ZADNJI DEL
11.25	HRI - BAR
12.25	ALPE-DONAVA-JADRAN,
	PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.20	INFOKANAL
13.35	TEDENSKI IZBOR
13.35	PISAVE
14.05	VEČERNI GOST
15.00	ŠEF KLINIKE,
	FRANCOSKA NADALJEVANKA, 4/12,
	PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK:
	POTEPANJA - BARANGOLŠOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	ZLATKO ZAKLADKO: MUZEJ NA STARI GORI (VPS 16.50)
17.10	KNJIGA MENE BRIGA - URBAN GOLOB:
	NA BELI STENI, PONOVITEV (VPS 17.10)
17.30	ODPETI PESNIKI (VPS 17.30)
17.45	ŽIVLJENJE PRESTOLNICE,
	IZOBRAŽEVALNO-DOKUMENTARNA
	ODDAJA, 5/6 (VPS 17.45)
18.15	DUHOVNI UTRIP (VPS 18.15)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	MEDNARODNA OBZORJA: AMERIKA (VPS 20.00)
20.55	POD ŽAROMETOM (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	ONKRAJ BODEČE ŽICE, AMERIŠKA
	DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 22.50)
23.45	SPOMIN IN ODPUŠČANJE,
	ITALIJANSKA DRAMA, 1/2 (VPS 23.45)
1.25	NOČNI IZBOR
1.25	DNEVNIK, ŠPORT
2.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.25)
2.40	ŽIVLJENJE PRESTOLNICE, IZOBRAŽEVALNO-
	DOKUMENTARNA ODDAJA, 5/6
3.10	DUHOVNI UTRIP
3.30	MEDNARODNA OBZORJA: AMERIKA
4.20	POD ŽAROMETOM
5.10	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA, PONOVITEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
11.55	TV PRODAJA
12.35	TEDENSKI IZBOR
12.35	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA
16.25	IZZIVI

16.55	ŠTUDENTSKA (VPS 16.50)
17.25	STUDIO CITY, PONOVITEV
18.25	VIDEOSPTNICE, PONOVITEV
19.00	SKOZI ČAS (VPS 18.45)
19.10	ZLATA SRCA, ANGLEŠKA LITERARNA
	NADALJEVANKA, 1/4, PONOVITEV
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA
	NANIZANKA, 4/24 (VPS 20.05)
20.25	MILANO: LIGA PRVAKOV V NOGOMETU,
	INTER - VALENCIA, PRENOS (VPS 20.25)
22.35	RESNIČEN ČLOVEK, DANSKI FILM (VPS 22.35)
0.05	VIDEOSPTNICE: MONO (VPS 00.05)
0.35	INFOKANAL

Kanal A

8.55	TV prodaja
9.05	Ameriška pravljica 2, risani film
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Carovnice, 3. sezona, 15. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 6. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 161. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 1. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 2. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Akcija:
	Ugrabljeni virus, kanadsko-ameriški film
21.50	Vsi zupanovi moške, 5. sezona, 11. del ameriške humoristične nanizanke
22.20	Raymonda imajo vsi radi, 7. sezona, 19. del ameriške hum. nanizanke
22.50	Radijska postaja, 4. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Ruby Wax, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 39. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 145. dela braziliske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 10. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 73. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Sedma nebesa, 8. sezona, ponovitev 8. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 74. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 11. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 146. del braziliske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 40. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenjska zgodba:
	Zmaga nad slepoto, kanadski film
22.45	XXL premiere
22.50	Zakon in red: Enota za posebne primere, 6. del ameriške nanizanke
23.45	Meso in kosti, ameriški film
2.05	24UR, ponovitev
3.05	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Zavod za alternativno izobraževanje, šola duhovnih srečanj se predstavi, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča
10.30	Ziveti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
11.00	IDOL 2004, pon
12.30	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, pon
13.30	Glasbeni mozaik
17.00	Kulturne drobtinice
17.30	Computer line, oddaja o računalništvu, prvič
18.00	V harmoniji z naravo
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo

19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00	Koncert "Zametne vrtnice" Kamnik, vodi: Boris Kopitar, prvič
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Naša mala klinika, slovenska nanizanka
00.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
09.00	TV prodaja
09.30	Risanke
10.00	TV prodaja
10.30	Risanke
11.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
12.00	TV prodaja
12.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
13.00	TV prodaja
13.30	Tri v vrsto, ponovitev
14.00	Spomin, ponovitev
14.30	Promocijski spoti
15.15	Angelske oči, ameriška romantična drama, 2001
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 303. del italijanske telenovele
18.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
18.30	TV prodaja
19.00	3 v vrsto
19.30	Spomin
20.00	Črna kronika, 1. del bosanske nanizanke
20.30	Leteči štart, razvedrilna oddaja
21.30	Agencija št. Francoski poljub, 1. del 2. sezone ameriške nanizanke
22.30	Å n JUS za vsak okus, ponovitev
23.00	Automobile
23.15	Red Bull - Pororoca
23.30	TV prodaja

SREDA,

3.11.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	CIJAK JUNIOR - KONEC,
	IZRAELSKI KRATKI FILM
9.20	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 10/45
9.40	RISANKA
9.45	MARCELINO KRUH IN VINO,
	RISANA NANIZANKA, 20/26
10.10	ZLATKO ZAKLADKO: MUZEJ NA STARI GORI
10.35	KNJIGA MENE BRIGA - URBAN GOLOB:
	NA BELI STENI
10.50	ODPETI PESNIKI
11.05	ŽIVLJENJE PRESTOLNICE,
	IZOBRAŽEVALNO-DOKUMENTARNA
	ODDAJA, 5/6
11.35	DUHOVNI UTRIP
11.55	PESEM REFORMACIJE
12.20	ČISTO BLIZU NAS, DOKUMENTARNI FILM
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
13.40	ZAKLADI SVETA,
	NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 17/21
14.10	MEDNARODNA OBZORJA: AMERIKA
15.00	POD ŽAROMETOM, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
17.25	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI,
	RISANA NANIZANKA, 29/39 (VPS 17.25)
17.45	VOLJA NAJDE POT:
	PUSTITE VSE CVETOVE, NAJ CVETIJO,
	DOKUMENTARNI FILM (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT

20.00	SEDMI PEČAT: REZERVNI DELI, SLOVENSKI FILM (VPS 20.00)
21.25	HOP, SKIP, JUMP, SLOVENSKI KOPRODUKCIJSKI KRATKI FILM (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	STANA BERGOČ: VMESNI ČAS, TV IGRA (VPS 22.55)
0.05	NOČNI IZBOR
0.05	DNEVNIK, ŠPORT
1.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.20	VOLJA NAJDE POT: PUSTITE VSE CVETOVE, NAJ CVETIJO, DOKUMENTARNI FILM
2.10	VOLTAIROVA KRIVDA, FRANCOŠKI FILM (VPS 02.10)
4.15	STANA BERGOČ: VMESNI ČAS, TV IGRA
5.20	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST
9.35	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJNA - BARANGOLJSOK
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV prodaja
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
16.30	TV prodaja
17.10	PRESEDNIKOV TISKOVNI PREDSTAVNIK, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PON.
18.10	VIDEOSPOTNICE: MONO, PONOVIČEV
18.45	SKOZI ČAS (VPS 18.45)
19.00	KONČNICA, PONOVIČEV
20.00	ŠPORTNA SREDA: LIGA PRVAČOV V NOGOMETU, BAYERN - JUVENTUS, PRENOS (VPS 20.00)
0.00	VIDEOSPOTNICE: TOP (VPS 00.00)
0.30	INFOKANAL

Kanal A

8.50	TV prodaja
9.00	Sneguljčica, mladinski film
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Čarovnice, 3. sezona, 16. del ameriške naniz.
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 7. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 162. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 1. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 2. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
18.50	E+
20.00	Ekstra magazin
20.50	Lepotni čarovniki, ameriška dokumentarna oddaja
21.50	Vsi županovi možje, 5. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
22.20	Raymonda imajo vsi radi, 7. sezona, 20. del ameriške hum. nanizanke
22.50	Radjska postaja, 4. sezona 20. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Ruby Wax, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 40. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 146. dela brazilске nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 11. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 74. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 75. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 12. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 147. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 41. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Koča ob jezeru, ameriški film

21.45	Monk, 1. sezona, 9. del ameriške nanizanke
22.40	XXL premiere
22.45	Zakon in red: Enota za posebne primere, 7. del ameriške nanizanke
23.40	Zadnja stanovalka, ameriški film
1.25	24UR, ponovitev
2.25	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Kulturne drobtinice
10.00	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
10.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja
11.00	Koncert "zametne vrtnice" Kamnik, 2 del, vodi: Boris Kopitar, pon
12.00	Naša mala klinika, slovenska nanizanka, pon
13.00	Glasbeni mozaik
16.30	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, pon
17.30	V družbi s Favnom
17.45	Z glavo na zabavo, pon
18.00	Do zdravja tudi tako
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Razgledovanja, potopisna reportaža
19.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja
20.00	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
20.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja
21.00	Ziveti zdravo, vodi: Milka Krapež
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Preverjeno POP TV
00.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
09.00	TV prodaja
09.30	Risanke
10.00	TV prodaja
10.30	Risanke
11.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
12.00	TV prodaja
12.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
13.00	TV prodaja
13.30	Leteči start, ponovitev
14.30	Agencija, 1. del 2. sezone ameriške nanizanke
15.20	Valentinovo jamskega človeka, ameriška drama, 2001
17.00	Sto izlozb, sto strasti, 304. del italijanske telenovele
17.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
18.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
18.30	TV prodaja
19.00	Tri v vrsto
19.30	Spomin
20.00	Črna kronika, 2. del bosanske nanizanke
20.30	Supernova
22.30	Janja, ponovitev
23.00	Reporter X
23.30	TV prodaja

ČETRTEK,

4.11.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	CIK JUNIOR - SMS, KRATKI IGRANI FILM TV
9.15	RISANKA
9.20	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 29/39
9.30	POD KLOBUKOM
10.05	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.40	VOLJA NAJDE POT: PUSTITE VSE CVETOVE, NAJ CVETIJO, DOKUMENTARNI FILM

11.30	AFRIKA - POGLED S TAL, ANGLEŠKA POLJUDNOZNAZNAVNA SERIJA, 13., ZADNJI DEL
11.55	POTOVANJE PREDALEČ, DOKUMENTARNA SERIJA, 6/7
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	ZABAVNI INFOKANAL
13.30	SPET DOMA, PONOVIČEV
15.20	FRANCOŠKE KNJIŽNICE, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 15.20)
15.55	MOSTOVI - HIDAK: BREZ MEJA - HARTALAN (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE (VPS 16.50)
17.25	JASNO IN GLASNO: OKOLJE - KAJ DOGAJA?, KONTAKTNA ODDAJA ZA MLADE (VPS 17.25)
18.05	HUMANISTIKA (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - GIORGIO AGAMBEN: HOMO SACER (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	FURTWANGLERJEVA LJUBEZEN, NEMŠKI FILM O DIRIGENTU (VPS 22.50)
23.55	DEBUT JUNGER ŠFNGER - R. SCHUMANN: LJUBEZENSKE PESMI OP. 138, POSNETEK KONCERTA S FESTIVALA BREŽICE (VPS 23.55)
0.25	NOČNI IZBOR
0.25	DNEVNIK, ŠPORT
1.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.20)
1.40	JASNO IN GLASNO: OKOLJE - KAJ DOGAJA?, KONTAKTNA ODDAJA ZA MLADE
2.20	HUMANISTIKA
2.50	TEDNIK
3.45	OSMI DAN
4.15	SPET DOMA

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVIČEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV prodaja
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
15.05	TV prodaja
15.45	TEDENSKI IZBOR
15.45	ONKRAJ BODEČE ŽICE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
16.40	ZIBELKE SVETOVNIH KULTUR, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4/12
17.40	VIDEOSPOTNICE: TOP, PONOVIČEV
18.15	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.30	TEMPETIP, AVSTRALSKI FILM, PONOVIČEV (VPS 18.30)
20.00	ŠPORT (VPS 20.05)
20.30	PESARO: EVROLIGA V KOŠARKI, SCAVOLINI - UNION OLIMPIJA, PRENOS (VPS 20.30)
22.35	POSEBEN POGLED: SOLZE ČRNEGA TIGRA, TAJSKI FILM (VPS 22.35)
0.10	VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 00.10)
0.45	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.55	Princ in berač, mladinski film
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Čarovnice, 3. sezona, 17. del ameriške naniz.
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 8. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 163. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 1. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 2. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Krimič: Umori na podeželju: Onkraj groba, angleški film

22.00	Mrtve priče, 3. sezona, 3. del angleške nanizanke
23.05	Samo bedaki in konji, 6. sezona, 5. del angleške humoristične nanizanke
0.10	Ruby Wax, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 41. dela mehiške nad.
9.40	Klon, ponovitev 147. dela brazilске nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 12. dela mehiške nad.
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 75. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Monk, 1. sezona, ponovitev 9. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 76. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 13. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 148. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 42. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrtki: Seks v mestu, 6. sezona, 10. del ameriške nanizanke
22.10	Alias, 2. sezona, 10. del ameriške nanizanke
23.05	XXL premiere
23.10	Zahodno krilo, 5. sezona, 9. del am. naniz.
0.05	Skrivni prijatelj, angleški film
1.55	24UR, ponovitev
2.55	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Computer line, oddaja o računalništvu, pon
10.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
11.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pon
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	ŠKL, šolska košarkarska liga
13.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
13.30	Preverjeno, POP TV, pon
14.30	Glasbeni mozaik
17.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pon
17.30	Znani in zanimivi
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter in Farmedico
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Kulturne drobtinice
19.30	Ziveti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
20.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja
21.00	A TO JE TO!? poučno zabavna oddaja z Rezo
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra magazin
0.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
09.00	TV prodaja
09.30	Risanke
10.00	TV prodaja
10.30	Risanke
11.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
12.00	TV prodaja
12.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
13.00	TV prodaja
13.30	Supernova, ponovitev
15.20	K-PAX, ameriška fantazijska drama, 2001
17.00	Sto izlozb, sto strasti, 305. del italijanske telenovele
17.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
18.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
18.30	TV prodaja
19.00	Tri v vrsto
19.30	Spomin
20.00	Črna kronika, 3. del bosanske nanizanke
23.30	Hočeš nočeš, razvedrilna oddaja
21.00	Govorica angelov, ameriška drama, 1998
22.50	Masčevanje marincev, ameriški akcijski film, 2001
00.40	TV prodaja

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	Ob petih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitve: Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Dozivetja gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelj slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz zalozbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	1. Zdravstvena 2. O šolstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in senca
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znakom
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Zalozba Družina
10.00	Poročila
10.15	Dozivetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaška oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Mednarodna nogometna zveza se sicer trudi, da bi čim bolj poenotila sodniški kriterij in se tako izognila neljubim napakam, toda to ji zelo slabo uspeva. Sodniki so še vedno posebna kasta in kot takšni zelo nagnjeni k čudnim odločitvam.

Zavarovani in samozadostni

Tako smo tudi v zadnjem času videli kar nekaj izjemno nezrelih reakcij, zaradi katerih so bili nekateri klubi hudo oškodovani. Navsezadnje je bila med žrtvami tudi naša reprezentanca, ki je v Oslu doživela pravcati masaker v režiji Rusa Ivanova. Kaj je ena od temeljnih nalog dobrega sodnika? Da prepreči grobo igro enega ali obeh moštev. In kaj je storil Ivanov? Mirno je gledal, kako so Norvežani z grobimi štarti ustavljali naše tehnično bolj podkovanega igralca. Mar ni bil glavni namen selektorja norveške reprezentance zatreti naše že v kali? Iz tega zornega kota lahko mirno ugotovimo, da je bil glavni sodnik dodatni igralec domačih. Ob poštenem sojenju bi si morali Norvežani priigrati vsaj en rdeči karton, če ne še kakšnega več. Toda takšnega mnenja ni bil Ivanov, ki je gledal na eno oko in se celo nasmihal, ko so se naši valjali v bolečinah. Sodniki so pisci scenarijev, ki se ponavadi udejanijo tudi v praksi. Na prvi pogled je sicer videti, kot da je tako zaradi moči enega ali drugega moštva, toda tako je lahko samo navidezno. Sodniki so tisti, ki podelijo orožje. Če bi Norvežani dobili zaslužen rdeči karton, bi ga dali nam in takrat bi se srečanje odvijalo drugače.

Prejšnji teden smo bili priče derbiju Arsenala in Manchestra Uniteda, ki se je končal v prid domačih. Toda tudi tokrat so tekmo zrezirali sodniki, natančneje glavni sodnik, ki je nasedel premetenemu Rooneyju. Ta se je v pravem trenutku vrgel čez obramb-

nega igralca in v maniri najbolj izkušeni nogometašev padel za enajstmetrovko. Že res da je bila točka odigrana brez napake, toda sodnik vendarle ne bi smel naseseti. Navsezadnje ima tudi stranska sodnika, s katerima se lahko posvetuje o dvomljivi situaciji. Toda ne, njegova je morala obveljati. Arsenal je bil oškodovan za enajstmetrovko, kar je v tako izenačeni tekmi prevesilo tehtnico na stran domačih. Drugi zadetek je bil samo pika na vse dogodke in Rooney je postal junak večera tako kot nekoč davno mali zeleni, ki je ukanil ves svet in Angleže poslal s svetovnega prvenstva. Mimogrede naj spomnim, da je izšla biografija Diega Armanda Maradone, v kateri je veliko zanimivega branja. Navsezadnje gre za človeka, ki je

ci resni in disciplinirani ljudje, ki težko kršijo pravila. Toda tudi tam obstajajo "slepi" sodniki tako kot tisti, ki je pred dvema koloma prezrl roko, čeprav je bila še očitnejša od tiste, ki jo je Maradona poimenoval božja roka. Tudi v tem primeru se je glavni sodnik pozabil posvetovati s stranskim in mirno pokazal na sredino. Toda Nemci ne bi bili to, kar so, če strelca neregularnega zadetka ne bi pozneje kaznovali z dvema tekama. Informacije o tem, ali je bil kaznovan tudi glavni sodnik, nimamo, sem pa prepričan, da so zadevo uredili v družinskem krogu, kot je to navada pri sodnikih.

Zadnja zgodba prihaja iz Slovenije, natančneje iz naše ljube prve lige, ki vse bolj tone in tone. Tudi takšni igralci, kot je Cimerotič,

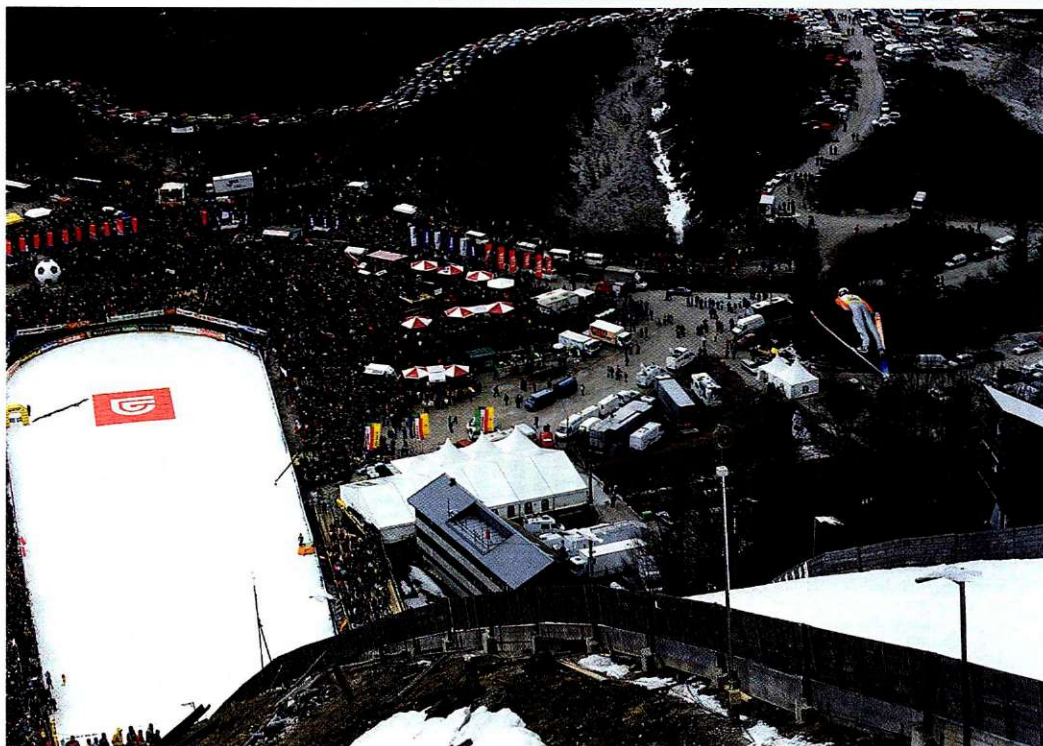
Sodniki so povsod glavni, seveda tudi v nemški prvi ligi. Kjer bi človek pričakoval najbolj pošten odnos. Navsezadnje so Nemci resni in disciplinirani ljudje, ki težko kršijo pravila. Toda tudi tam obstajajo "slepi" sodniki.

precej duhovit, kadar ga k temu prisili situacija. Nazadnje je pripovedoval anekdoto o svojem bivanju v umobolnici: "Tam v tisti bolnišnici so bili vsi nekaj drugega. Eden je bil Napoleon, drugi Hitler, tretji Mozart, ko pa sem se oglašil jaz in dejal, da sem Maradona, mi ni nihče verjel ..." Toda pustimo Maradono, da se v miru spočije od vseh mogočih praškov, ki jih je zaužil v zatonu svoje igralske kariere. Sodniki so povsod glavni, seveda tudi v nemški prvi ligi, kjer bi človek pričakoval najbolj pošten odnos. Navsezadnje so Nem-

niso varni pred samopašnimi sodniki, ki so radi glavni. Tako je moral Cime na klop zaradi domnevnega udarca, ki to ni bil. Kralj driblinga mora zdaj počivati, čeprav se je ravno dobro ogrel. Škoda tako ni bila narejena le njemu in Olimpiji, temveč tudi selektorju Oblaku in naši reprezentanci, ki bi nadvse potrebovala našega junaka. Tako dolgo smo čakali, da je Cime sestavil nekaj dobrih partij zapored brez poškodbe, zdaj pa ga je ustavil sodnik. Še en dokaz, da so sodniki svet zase in da so zavarovani, kot se le da.

Planiškim sporom, kot kaže, ni in ni videti konca. Najnovejši zaplet je povezan s finančnim poročilom o svetovnem prvenstvu v smučarskih skokih, ki bi ga organizacijski komite Planice moral sprejeti že pred šestimi meseci, a se to do konca preteklega tedna še ni zgodilo. Kaj bo s Planico v prihodnje?

Potem ko so odgovorni za izpeljavo tekmovanj v Planici konec prejšnjega leta sprejeli sklep, da se začne stara 120-metrška Bloudkova velikanica, ki se je pred tremi leti podrla pod težo na njej nakopičenega snega, obnavljati, je nekaj časa kazalo,

Planiške zdrahe

da se bodo spori in zdrahe, ki že nekaj let pretresajo Planico in tekmovanja v njej, pomirili, a se je kmalu izkazalo, da so bila pričakovanja znova preveč optimistična. Obnova skakalnice tako še ni stekla, saj se Smučarska zveza Slovenije (SZS) in Športno društvo (ŠD) Planica ne moreta dogovoriti glede krivulje hrbitišča, strasti pa v zadnjem času razburja tudi finančno poročilo za februarško Planico, ki bi ga Organizacijski odbor Planica 2004 moral pripraviti že pred šestimi meseci, pa ga še ni.

Propadla skupščina

Vse razsežnosti tega ne več naj-

novejšega spora so se prvič pokazale na redni letni skupščini SZS sredi letošnjega leta, ki so jo predstavniki ŠD Planica predčasno zapustili in s tem povzročili njeno nesklepčnost. Kot formalen razlog za takšno odločitev so v društvu navedli domnevno dejstvo, naj bi bila skupščina nelegitimna, saj naj bi bila sklicana en dan prezgodaj, v zakulisju pa je bilo mogoče slišati, da se je slednje zgodilo zato, ker naj bi bili v ŠD Planica želeli preprečiti, da bi skupščina SZS obravnavala poslovanje OK Planica 2004. Slednje bi utegnili držati, saj je dejstvo, da pri organizaciji, predvsem pa pri finančni plati feb-

ruarskega tekmovanja v Planici ni bilo vse tako, kot je treba. Kot naj bi pokazala revizija, ki jo je po naročilu SZS opravila ena izmed revizijskih hiš, naj bi si bil OK Planica 2004 pri svojem poslovanju privoščil več napak in nepravilnosti. Tako naj poslovanje OK Planica 2004 ne bi bilo v skladu z računovodskimi standardi. Prav tako naj bi bili štirje vodilni možje OK Planica 2004 že leta poslovali s svojih računov za OK Planica, sredstva naj se ne bi porabljala v skladu s sklepi OK, poslovanje pa naj bi bilo netransparentno. Predsednik SZS Stane Valant, ki že dlje časa opozarja na nepravilnosti

v OK Planica 2004, se s taksnimi ugotovitvami strinja, predsednik tekmovalnega odbora v OK Planica 2004 Janez Gorišek pa skuša ugotovitve revizorjev čimbolj minimalizirati. Kot pravi, naj kakšnih večjih nepravilnosti pri poslovanju OK Planica 2004 ne bi bilo. Bile naj bi le manjše pri izračunu, pa se te naj bi njihova računovodkinja pregledala in ugotovila, da je imela prav ona.

Poročila še vedno ni

Kaj od navedenega je res, ni mogoče ugotoviti, javnost revizijskega poročila niti po treh mesecih, odkar je bilo narejeno, ni dobila na

Obnova stare 120-metrške Bloudkove skakalnice se kljub lanski odločitvi, da jo bodo začeli obnavljati, praktično še ni začela.

Čedalje več je skakalnic, ki bi bile zelo vesele, če bi naneslo ene tekme v Planici izpeljali dve pri njih. Ena teh je Kulm.

OK Planica 2004 do konca preteklega tedna še vedno ni uspelo pripraviti finančnega poročila, čeprav bi moralo biti na mizi SZS že pred šestimi meseci.

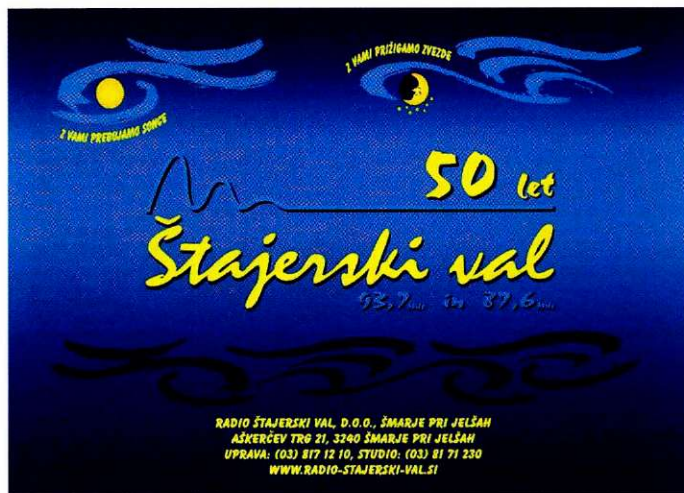
V letošnji sezoni je Planica še uvrščena na koledar tekmovalj v smučarskih skokih, vendar je veliko vprašanje, ali bo v naslednjih letih še tako.

vpogled, da pa je moralo biti pri poslovanju OK Planica 2004 nekaj hudo narobe, kaže tudi zaključno finančno poročilo, ki bi ga OK Planica 2004 moral sprejeti že pred šestimi meseci, pa mu to nikakor ne uspe. Slednje jim ni uspelo niti na nedavni seji OK Planica 2004 pretekli teden v Ljubljani. Po seji, ki je potekala za zaprtimi vrati, so bili udeleženci o razlogih, zakaj jim poročila ni uspelo sprejeti, zelo redko besedni. Kot je dejal Janez Gorisek, naj bi jim bilo večino poročila us-

pelo uskladiti, medtem ko naj bi se jim bilo zataknilo pri nekaterih podrobnostih in te bi morali še obravnavati. Nekoliko zgovornejši je bil predsednik SZS Stane Valant. Kot je dejal, poročilo ni bilo sprejeto zato, ker so se v predlogu poročila pojavili nekateri novi stroški in neplačani računi, ki jih v prejšnjih delnih poročilih ni bilo. Zato naj bi bil Valant generalnemu sekretarju Branku Dolharju in ŠD Planica postavil nov sedemdnevni rok, v katerem mora biti poročilo končano.

Obetajo se spremembe

Kakršno koli bo že poročilo – tisti, ki dobro poznajo dogajanje, pravi, da ga še ne moremo pričakovati prav kmalu –, je dejstvo, da se bo moralo v planiškem organizacijskem komiteju v prihodnosti nekaj temeljito spremeniti. Slednje ugotavlja tudi predsednik SZS Stane Valant, ki pravi, da v OK Planica 2005, SZS naj bi ga imenovala že v nekaj dneh, zagotovo ne bo nekaterih ljudi, ki so sedeli v OK Planica 2004. "V prihodnjih dneh bomo razpustili OK 2004 in imenovali OK 2005, ki bo postavljen brez nekaterih starih članov, okrepljen pa bo z osebami, ki bodo

delo opravile v skladu z zahtevami Mednarodne smučarske zveze (FIS) in SZS ter računovodskimi standardi," pravi Valant. Kakšne spremembe se obetajo, je za zdaj težko reči. Skoraj zagotovo – menda zaradi zasluga v preteklih letih – bo po naših informacijah v komiteju sedel Janez Gorisek, v njem pa naj ne bi bilo sedanjega generalnega sekretarja Branka Dolharja, ki je po mnenju poznavalcev najbolj odgovoren za sedanje dogajanje v OK Planica 2004.

Kaj bo s Planico 2005?

Ob vsem teh zapletih in zdradah, ki se v zadnjih letih pojavljajo okoli Planice, se seveda upravičeno postav-

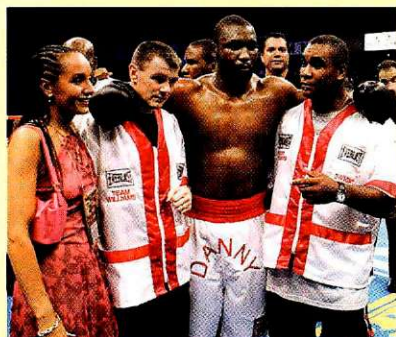
lja vprašanje, kako vse ti zapleti vplivajo na Mednarodno smučarsko zvezo (FIS) in ali bo Planica v prihodnjih letih sploh še gostila tekme za svetovni pokal. Tekmo FIS v Planici so letos še uvrstili na koledar tekmovalj za svetovni pokal, vendar se iz ozadja pojavlja čedalje več bolj opremljenih skakalnic (predvsem avstrijski Kulm in češki Harahov), ki bi si želele, da se namesto tekmovanja v Planici izpeljejo dve tekmovanji pri njih. Mogoče pa se bodo spori, ki se v zadnjih letih pletejo okoli Planice, umirili sele takrat, ko bo FIS tem pritiskom popustila in skoke iz Planice prestavila drugam. A takrat bo že prepozno. **Ales Kocjan**

na kratko

Fotografiji: Reuters

Kličko – Williams na USODNI DATUM

Britanski bokсар Danny Williams, ki je z zmago pokvaril vrnitev kontroverznega Američana Mikea Tysona, se bo 11. decembra v Madison Square Gardnu v New Yorku pomeril s svetovnim prvakom po različici WBC, Uk-

Danny Williams se bo po Tysonu lotil še Klička.

rajincem z nemškim potnim listom Vitalijem Kličkom. "To je uresničitev mojih sanj. Bojevati se

za to, za kar so se že mnogi odlični borci, kot sta Ali in Dempsey. Potrudil se bom, da bom čim več potegnil iz tega dvoboja," je dejal Williams. Kličko je postal prvak, potem ko je aprila s tehničnim nokavtom premagal Južnoafričana Corrieja Sandersa. "Danny Williams je uničil moje sanje bojevati se s Tysonom. Bil sem zelo razočaran, ko ga je Williams premagal, po drugi strani pa tudi navdušen nad njegovim boksanjem," je dejal Kličko, ki zaradi tega pravi, da ima prav poseben motiv proti Williamsu.

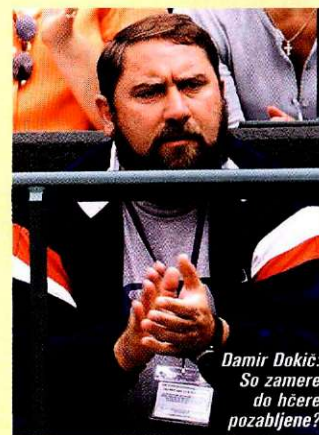
UGODNE KROGLICE ZA KRIMOVKE

Nedavni žreb za evropsko ligo prvakinj je bil za slovenske prvakinje, rokometasice Krima Ete Malizije ugoden. Krimovke bodo nastopile v skupini D, kjer bo-

do njihove tekmice igralka norveškega Tertnesa iz Bergna, španske Elde Prestigo in srbskega Niša. Glede na to, da ekipi norveškega Tartnesa iz Bergna in srbskega Niša ne veljata za najmočnejši, uvrstitev v četrtfinale za krimovke ne bi smela biti vprašljiva. Tako bodo letošnji nastopi krimovk zanimivejši šele v četrtfinalu, ko se bodo, če se seveda bodo, pomerile s prvo- ali drugouvrščeno ekipo iz skupine C, v kateri so danski Slagelse, makedonski Kometal iz Skopja, ukrajinski Motor iz Zaporozja in ruska Lada iz Toljatija.

DOKIĆEVA SE JE POBOTALA Z OČETOM

Nekdanja četrta teniška igralka sveta iz Srbije in Črne gore Jelena Dokić je očitno zakopala bojno sekuro s svojim očetom Damirjem, s katerim ni govorila kar dve leti. Kot so namreč pretekli tedne pisale beo-

Damir Dokić: So zamere do hčere pozabljene?

grajske Večernje novosti, sta se Dokićeva in njen oče nedavno srečala na domu na Fruški gori, kjer naj bi bila družina zgladila svoj spor.

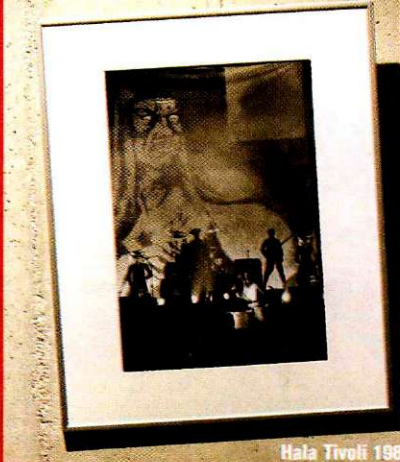
Do spora med Dokićevo in njenim očetom, ki je bil tudi njen trener, je prišlo zaradi njegovega neodobravanja hčerine ljubzenske zveze z brazilskim dirkačem formule 1 Enriquejem Bernoldijem.

Galerija Photon iz Ljubljane je pripravila prvi pregled fotografij o skupini Laibach. Retrospektivna fotografska razstava o legendarni skupini nosi naslov LAIBACH – FOCUS in je na ogled na ljubljanskem gradu (Galerija S), poseben del pa tudi v Galeriji Photon na Slovenski 14 v Ljubljani.

Pri pripravi razstave sta organizatorji vodili dve izhodišči. S kronološko preglednostjo so želeli izpostaviti nekatere pomembne trenutke v delovanju kolektiva. Izbor po drugi strani temelji na avtorskem pristopu sodelujočih fotografov, ki so mu dali prednost pred aktualistično dokumentarnostjo preglednega gradiva. Razstava LAIBACH – FOCUS je tematsko razdeljena v tri

Celje 1987

Hača Tivoli 1987

Ljubljana 1984

Laibach svoje koncerte pogosto pozivi z neznejšim spolom.

Laibach Focus

sklope: SPEKTAKEL (izbor fotografij s posnetki nastopov od leta 1982 do 2004), STUDIO ("režirani" posnetki) in OFF THE RECORD ("družinski album" skupine). Slednji del razstave je v Galeriji Photon, gre pa za gradivo, ki ga je na zadnjih turnejah posnel Sašo Podgoršek. Avtorji, ki sodelujejo na razstavi, so: Antonio Živkovič, Jože Suhadolnik, Božidar Dolenc, Jane Štravs, Sašo Podgor-

šek, Vojko Flegar, Bojan Salaj, Janez Pelko, Igor Škafar, Aleksander Remec, Igor Modic, Matej Družnik, Diego A. Gomez, Aleš Serajnik.

Katalog

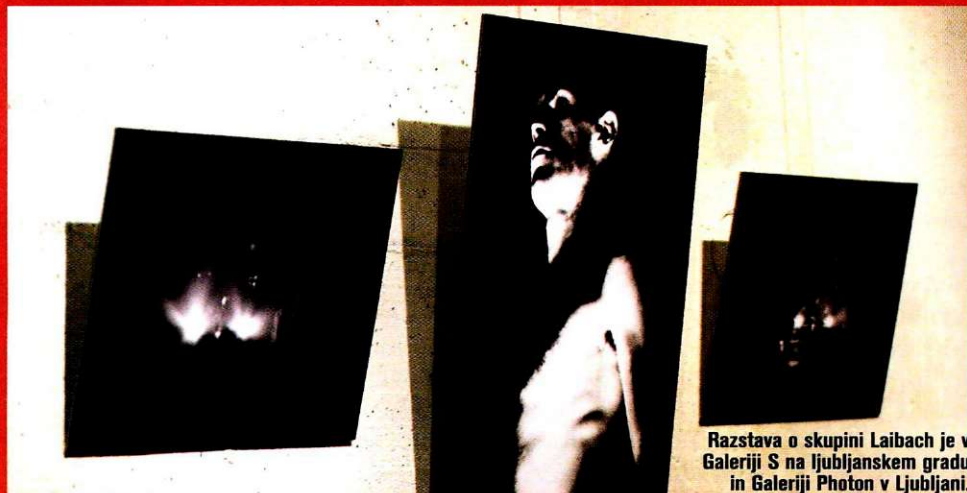
Katalog razstave vsebuje izbrane reprodukcije razstavljenih fotografij in besedila dr. Marine Gržinič in dr. Alexeia Monroa (Anglija), ki veljata za izjemna poznavalca skupine Laibach. Katalog je izdala časopisno-

založniška hiša Delo in je izšel kot priloga časopisa na dan odprtja razstave. V manjši nakladi je katalog izšel tudi v različici s trdimi platnicami. V našem prostoru zelo odmevna razstava bo kasneje gostovala po Evropi in ZDA; v drugi polovici novembra se seli na Dunaj, januarja 2005 gostuje v Galeriji Forum v Zagrebu.

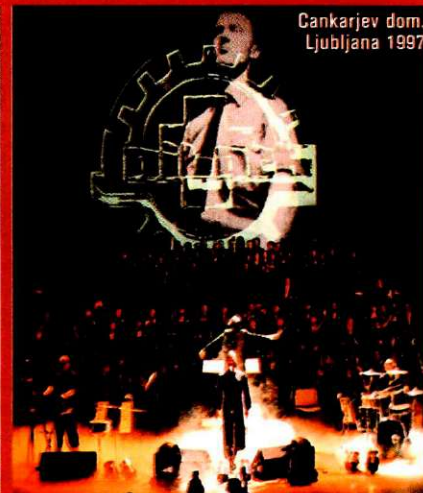
Ni še konec!

Projekt Laibach Focus je načrto-

van kot razstavni projekt z dolgo življenjsko dobo, saj bo v naslednjih letih gostoval na za slovenske razmere rekordnem številu tujih razstavišč. K temu veliko pripomore "dinamičen" značaj projekta; na poti po tujih razstaviščih se bosta namreč spreminjala tako obseg kot izbor fotografij, saj se bodo po Ljubljani v razstavo vključevali tudi tuji avtorji! Razstavo, ki si vsekakor zasluži omembo, si lahko ogledate od 7. novembra. **B. K.**

Razstava o skupini Laibach je v Galeriji S na ljubljanskem gradu in Galeriji Photon v Ljubljani.

Cankarjev dom, Ljubljana 1997

www.radiodur.si

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.

Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

Praznujemo. Okroglo. Saj že veste, ne? Radio Ognjišče.

Veliki gala koncert ob 10. obletnici bo točno na naš rojstni dan 28. novembra v Cankarjevem domu ob 15h in 19h, pred tem pa bo v ljubljanski stolnici zahvalna sveta maša ob 12.30. 01/512-11-26

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

horoskop

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Dobro premislite, preden boste kaj investirali ali pa kaj velikega kupili. Potrudili se boste, samo da bo v hiši mir. Ne pustite, da bi se nekateri člani vaše družine izogibali dolžnosti in odgovornosti. V petek vas čaka zabava.

Strelec (22. november – 20. december)

Bodite pripravljeni, da se bo v ponedeljek zgodilo nekaj nepričakovanega, in se nikar ne bojte nasprotovati, če se bo pojavilo kaj, kar bo za vas neprijetno. Splača se potruditi, čeprav se zdi položaj brezizhoden.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Po vsej verjetnosti se boste morali precej potruditi, da boste obdržali situacijo v tirnicah, ki ste si jih zamislili. Priznanje, ki ga pričakujete s strani nekega vašega znanca, boste zaman čakali. Poglejte problem z druge strani.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Povabite na zabavo tudi osebo, ki vas pravzaprav ne zanima. V njej boste odkrili vse dobro, kar si le morete predstavljati. Nova energija bo preplavila vaše življenje in delo, ker boste vedeli, da je nekje človek, ki mu zlahka zaupate.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Nekoliko si uredite status, pa se boste počutili bolje. Nič hujšega ni kot to, da v sebi zadržujete vse, kar vas teži. Ob koncu tedna si privoščite užitek in sprostitev pred televizijo ali pa se odpravite kam v naravo.

Oven (21. marec – 20. april)

V ponedeljek bi bilo dobro, če bi se ugriznili v jezik – priljatelj res ne boste pridobili tako, da boste izustili vse, kar vam pride na misel. Ne zanemarjajte svoje družine preveč, zato ker imate veliko dela zaradi kariere.

Bik (21. april – 21. maj)

V ponedeljek ne sprejemajte tveganih finančnih odločitev, ker naložbe nikakor ne bodo uspeli. S svojimi načrti nadaljujte v torek ali sredo, ko bodo razmere ugodnejše. Bodite dobre volje in ne delajte ničesar, kar bi vas vznemirjalo.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Lahko ste popolnoma prepričani, da ste kompetentna oseba za opravljanje posla, ki ga je pokvaril vaš sodelavec. Naj vam ne bo preveč mar, kaj mislijo drugi o vaših odločitvah. Vztrajajte pri tistem, za kar menite, da vam bo zares koristilo.

Rak (22. junij – 21. julij)

Zadeva, ki jo tuhtate že nekaj časa, vas bo spravila v slabo voljo. Ne pustite se preveč sprovcirati. Samo tanek led vas loči od težav, zato se potrudite svoje delo opravljati čim bolj natančno in vestno. Sodelavci vas bodo podpirali.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Romantika se dogaja, če ustvarite romantično ozračje, zato se potrudite in svoji predragi polovici kupite kaj lepega, s čimer jo oziroma ga boste razveselili. Ne bo slabo, če boste ohranili mirno kri in se osredinili samo na eno stvar.

Devica (22. avgust – 21. september)

Čim bolj boste neprijetni do drugih, tem bolj bodo ti neprijetni do vas. Sredi tedna boste doživeli blokado navdiha, ki vam bo onemogočala normalno delovanje. V soboto boste prekrizali osebne načrte neke pomembne osebe.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Vaši posli bodo šli bolj gladko, kakor ste predvidevali. Osebo vam bo šlo dovolj dobro, da se boste počutili več kot drugi. V soboto vas čaka presenečenje, ker vam bodo uredili obisk pri osebi, ki ste si jo že dolgo želeli spoznati.

Med vsemi prazniki, ki jih praznujejo čarovnice, je noč čarovnic edini, ki je še vedno razširjen med ljudmi. Čeprav je to večinoma praznik za mlade in je dandanes le večer za maskare, ima dolgo in zanimivo tradicijo.

Lahko bi rekli, da smo se tudi Slovenci že nalezli praznovanja noči čarovnic. Pa poglejmo, kaj to sploh je in zakaj prav 31. oktobra. Rekli boste, da je noč čarovnic noč svetlečih se buč, hoje od vrat do vrat, oblačenja v kostume itd. Res je, a kdo se je tega spomnil? Zgodovina piše, da je noč čarovnic keltski praznik, ki so ga imenovali Samhain.

Pri izrezovanju buč naj vaša domisljija ne pozna meja.

Ko praznujejo čarovnice

In zakaj ga praznujemo 31. oktobra? Na praznik smrti so ljudje verjeli, da če bi mrtvi ljudje želeli, bi se za en dan vrnili k svoji družini in praznovali z njo. In tako so na Irskem vsako noč čarovnic izkopali velike luknje na svojih poljih in jih osvetlili z baklami, da bi mrtvi našli pot. Pri mizi so pripravili poseben prostor s krož-

nikom, na katerem je bila hrana, da bi se mrtvi najedli. Seveda pa je bila ta noč idealna tudi za vse čarovnike in čarovnice. Ti so množično prerokovali vsem ljudem, in sicer iz kart za tarok, kavne usedline, kristalnih krogel itd. Naj omenimo eno do prerokovanj: na kos papirja, na katerega so napisali abecedo, so položili polža. Polž je, ko se je pomikal po listu, prevozil začetnice človeka, ki ti je usojen.

jim zdi napovedovanja prihodnosti nesmiselno in nelogično. Tako so noč čarovnic spremenili v praznik mrtvih, ampak ne vseh mrtvih, temveč le tistih, ki so bili krščeni. Tako smo dobili praznik, ko se spominimo na mrtve, to je 1. november.

Bučni napitek za noč čarovnic

SESTAVINE:

- 1 muškata buča (cca 5 kg)
- 5 pomaranč
- 10 cl pomarančnega likerja
- 6 žlic sladkorja v prahu
- po pol žličke cimeta, kardamona, zmletega ingverja
- noževa konica zmletih klinčkov
- 1 liter suhega belega vina
- 500 ml bele penine
- 500 ml ledeno mrzle radenske

Bučo izvotlimo. Pol kilograma bučnega mesa zrežemo na koščke, prav tako na koščke zrežemo pomaranče. Vse dišave zmešamo, dodamo liker in vino in vse skupaj za dve uri postavimo na hladno. Preden ponudimo, seveda iz izvotlene buče, dodamo penino in mineralno vodo. Tako preprosto in tako zabavno za noč čarovnic!

Kristjani so praznik spremenili v praznik mrtvih

Zanimivo pri tem je, da so tudi kristjani sprejeli praznik in z njim povezano prerokovanje, čeprav se

Zamislite za noč čarovnic

To je pravi trenutek, da se spomnite vseh tistih, ki ste jih imeli radi; pred vrati ali v okolici hiše pustite hrano kot daritev za mrtve, izrežite bučo in jo osvetlite, na okna obesite maske, specite bučno pito itd. Pa ne pozabite pripraviti bučnega napitka po receptu, ki vam ga predlagamo.

Mihaela Praprotnik

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www: samorog.com

SESTAVIL: MIRAN ERCEG	NEKDANJI SLOVENSKI ALPINIST (FRANCI)	GESLO	PREPOJENI POMA- RANČNI OLUPKI	GRAFITNI VLOŽEK ZA SVINČNIK	HRVAŠKA PEVKA JUVANOVA	KEMIJSKI ZNAK ZA KOBALT
VRSTA SIRA						
POSODA ZA KRMLENJE ŽIVINE						
IRANSKO NOMADSKO PLEME						OLIVER CROMWELL
STARO, ODPADNO ŽELEZO					PRIPRAVA ZA PISANJE	DELO NA KMETIJI
DEMOKRACIJA	NICOLAS CAGE			NATAŠA DOLENC KUNI PO- DOBNA ŽIVAL		

DEMOKRACIJA	DRUGO NAJVEČJE MESTO JAPONSKE	VELIK, VČASIH STRUPEN PAJAK	MESTO V SRBIJI	POVPREČJE KRIŽANKE: 4,75 ČRKE	DEMOKRACIJA	ŽIVALI ISTE VRSTE	AMERIŠKI DIRIGENT DORATI	POKOJNI IGRALEC SEVER	MESTO V KITAJSKI PROVINCI SHANDONG				
ČEŠKI EKONOMIST ŠIK				ZAPUŠČINA (KNJIŽNO)	KOS BLAGA ALI USNJA				ORGANSKE SPOJINE REKA V KITAJSKI				
MAŠČOBNO TKIVO PRI PRAŠIČIH					ZDRAVILLO PROTI VROČINI								
GRŠKI BOG VOJNE					STOJALO					SKUP. SUD. ČRNCEV VOJAŠKA STOPNJA			
KAKTEJA (ZASTARELO)					PREBIVALEC MANILE								PREBIVALEC REKE
ITALIJANSKA AGENCIJA ZDRUŽ. TISKA					ANGLEŠKO SVETILO PIVO			JOSIP IPEVEC MARIBORSKI TEDNIK		OLGA REMS MESTO V ROMUNJI			
DEMOKRACIJA	MREŽASTA TKANINA TONE PAVČEK				LITOVSKA DENARNA ENOTA	VOZNIK RELIJA VATANEN	INDUS- TRIJSKA RASTLINA	ZOFA Z NASLONI BARVILO ZA LASE					
HUMORIST GAŠPERIČ					NASIČEN OGLJIKO- VODIK IRIDIJ					STVAR, PREDMET			
NAČRTO- VANJE										TROPSKA PAPIGA			
DEMOKRACIJA	DRUGO IME ZA PRŠICE							TIBETANSKO GOVEDO	DEMOKRACIJA	REKA V EVROPSKEM DELU RUSIJE			

resitev prejšnje križanke

ADANA, LONICA, ELITIS,
KES, RT, SN, REE, KEJ, IAN,
POTRESANJE, ALI, ORESTEJA,
ODSEK, LAS, INA, ATI,
TNT, KI, NAVOR, GALEOT,
AVALON, SUMATRA, TEČINA,
ATENA, RAE, AVIT,
NANA, PLAMENICA, ANT,
TERAN, NAN

nagajenci 42. številke

1. nagrada: RADO FRECE,
Prešernova 20, 3230 Šentjur

2. nagrada: SABINA KUMAR,
Zdolec, Novi log 7, 1430

**3. nagrada: Hrastnik
ZDENKA ODAR,**
Koritno 43, 4260 Bled

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

1. nagrada: bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

2. nagrada: bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

3. nagrada: bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
4. 11. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **25. 10. 1241** je bil izvoljen prvi papež, ki so ga kardinali izvolili v konklavu. Celestin IV. je bil na papeškem prestolu le dobrih 14 dni, to je do smrti.
- **25. 10. 1838** se je rodil francoski skladatelj Georges Bizet, mojster svetovne opere, ki je doživel priznanje šele po smrti.
- **25. 10. 1881** se je rodil francosko-španski slikar Pablo Ruiz y Picasso.
- **26. 10. 1850** se je v Poljanah nad Škofjo Loko rodil slovenski slikar Janez Šubic, avtor cerkvenih slik in romantičnih študij.
- **26. 10. 1911** se je rodila slavna pevka črnskih nabožnih pesmi Mahalia Jackson.
- **27. 10. 1539** je bil v Kostajnici ubit vojaški poveljnik in kranjski deželni glavar Ivan Kacijanar, ki je kranjskim četam poveljeval v boju proti Turkom.
- **27. 10. 1782** se je rodil italijanski violinski virtuozi Niccolò Paganini.
- **27. 10. 1835** se je v Podreči pri Mavčičah rodil slovenski pesnik Simon Jenko.
- **27. 10. 1864** se je v Drakovcih rodil pionir slovenskega filma Karol Grossman. Bil je odvetnik v Ljutomeru in pomemben narodni buditelj. Leta 1905 je posnel prvi slovenski amaterski film z naslovom *Odhod od maše v Ljutomeru*.
- **28. 10. 1928** je bilo slovesno uradno odprtje Radia Ljubljana. Slovenski radio so ustanovili, ko je katoliška Prosvetna zveza sklenila z državo 15-letno pogodbo o najemu radiooddajne postaje v Domžalah, sama pa zgradila studio v Ljubljani. Popoldne sta prvič po radiu v slovenščini govorila Oton Župancič in Fran Saleski Finžgar.
- **29. 10. 1783** je umrl francoski matematik in filozof Jean le Rond d'Alembert. Rekel je: "Filozof je človek, ki se vse življenje muči, da bi o njem govorili po smrti."
- **29. 10. 1918** je v Ljubljani slovenski Narodni svet razglasil odcepitev Slovenije od avstrijske monarhije in vključitev v Državo Slovencev, Hrvatov in Srbov. Na zboru, ki se ga je udeležilo 30.000 ljudi, je nadporočnik dr. Mihajlo Rostohar s sabljo v roki odpovedal prisego habsburškemu cesarju in obljubil zvestobo novi državi.
- **30. 10. 1941** so Nemci na dvorišču sodnih zaporov v Mariboru ustrelili 30 talcev.
- **31. 10. 1517** je Martin Luther na grajsko cerkev v Wittenbergu nabil 95 tez za reformacijo Cerkev, kar pomeni tudi začetek reformacije.
- **31. 10. 1918** je predsedstvo Narodnega vijeća v Zagrebu kot vrhovna oblast v Državi SHS na predlog Narodnega sveta v Ljubljani imenovalo vlado za Slovenijo. To je bila prva slovenska nacionalna vlada. V njej so bili predstavniki vseh tedanjih slovenskih političnih strank.

Kralj valčka

Avstrijski skladatelj Johann Strauss ml., kralj valčka, se je rodil **25. oktobra 1825**. Bil je najstarejši od treh sinov slavnega očeta, skladatelja in dirigenta Johanna Straussa st., ki pa so vsi dosegli glasbeno slavo.

Ker mu je oče prepovedal poklicno ukvarjanje z glasbo, je začel kot bančni uradnik. Violino se je učil na skrivaj in 1844 ustanovil svoj plesni orkester. Po očetovi smrti je svoj orkester združil z očetovim in se podal na evropsko turnejo, med katero je igral tudi v Rusiji in Angliji. Leta 1870 je prepustil orkester bratoma Josefu in Eduardu, sam pa se je lotil pisanja glasbe. Pri tem je bil zelo uspešen in osvojil vso Evropo in Ameriko.

Johann Strauss mlajši je skupaj z bratom tako razvil dunajski valček, da je prerasel plesne dvorane in se umestil v koncertne. Strauss je poleg več kot 500 orkestralnih skladb, med katerimi je najslavnejši valček *Na lepi modri Donavi* iz leta 1867, napisal tudi 16 scenskih del. Njegovo delo je postalo nesmrtno. Omenimo samo nekaj najbolj znanih: *Na lepi modri Donavi*, *Pripovedke iz Dunajskega gozda*, *Dunajska kri*, *Cesarski valček*, *opereti Netopir* in *Cigan baron*.

Kaznovano slovenstvo

V drugi polovici 19. stoletja so na avstrijskih univerzah delovali trije slavni slovenski fiziki: na Dunaju Jožef Stefan, v Innsbrucku Nace Klemenčič in v Gradcu Simon Šubic. Simon Šubic, avtor prve fizikalne razprave v slovenščini, se je rodil **28. oktobra 1830** v Brodeh v Poljanski dolini. Do smrti je ostal trdno povezan s svojim narodom.

Kot zaveden Slovenec ni dobil delovnega mesta v domačih krajih. Kot mnogo drugih so ga skušali uporabiti kot nemškega civilizatorja drugih nemških narodov in ga poslali na Madžarsko. Že leta 1861, po koncu neoabsolutizma, so ga iz Pešte skupaj z drugimi "Nemci" izgnali iz Ogrske. Od leta 1867 je predaval na graški univerzi, vendar brez prejemkov. Prejemal je le kolegnino od slušateljev. Ker je bil razglašen za slovenskega agitatorja, mu je bila pot do napredovanja zaprta, tako da je ostal do upokojitve 1903 neplačani izredni profesor. Ponudbo, da bi na zagrebški univerzi prevzel stolicu za fiziko, je zavrnil. Šubičeve znanstvene razprave so bile prve znanstvene fizikalne razprave v slovenščini in so to ostale skoraj sedemdeset let.

Umik jugoslovanske armade

Nekaj minut čez polnoč v noči na **26. oktober 1991** se je končal dokončen umik Jugoslovanske armade z ozemlja Republike Slovenije. Iz Kopra je odplul zadnji trajekt z vojaki. Umik je zaradi slabe organizacije potekal z zastoji. Zadnji vojak JA so se vkrkali na dve ladji že pred polnočjo 25. oktobra. Ker sta ladji pluli pod tujima zastavama, so tako zadnji vojak zapustili Slovenijo uradno že 25. oktobra, čeprav sta odpluli iz pristanišča šele nekaj minut čez polnoč.

Komisija, sestavljena iz predstavnikov Slovenije in JA, se je pred tem uspešno pogajala, kaj od tehnike bo vojska pustila v Sloveniji. Na koncu je Sloveniji uspelo pridobiti več kot 200 tankov in drugih oklepnih vozil, 700 vagonov najrazličnejše opreme in

opremo vojaške bolnišnice v Ljubljani v skupni vrednosti okrog 500 milijonov dolarjev. Jugoslovanska armada je zapustila Slovenijo namesto iz Trsta iz koprškega pristanišča. Vojaki so lahko odnesli s seboj samo osebno oborožitev. Po umiku je bila v Kopru proslava. Slavnostni govornik je bil Milan Kučan, pozdravna govora pa sta imela tudi takratni minister za notranje zadeve Igor Bavčar in minister za obrambo Janez Janša.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Z radostjo naprej

Gospodu predsedniku Janezu Janši čestitam za zmago! Ko iz drugega zornega kota opazujem dogajanje na Slovenskem, se bojim, da bi to spet lahko postala Pirova zmaga in dokončen pokop naše neodvisnosti od nomenklature.

Dejstvo je, da se je v Sloveniji na vseh ravneh nakopičilo toliko težav, zank in ugank, da bi jim bil kos le kak čudodelnik. Spet bo treba izvajati mnoge umazane, neprijetne ukrepe, da bi se vzpostavilo za demokratični svet normalno stanje. To pa vesoljni Sloveniji žal še ni jasno! To bo po zaslugi spretno vodene politike nomenklature s pomočjo medijev močno vznemirilo javnost, kar bo seveda idealna priložnost za širjenje intrig med Slovenci. Treba bo namreč obrniti veter v svoja jadra. Češ, pogledajte, kaj delajo, kakšni so.

Čeprav bi vse potekalo pravično in v bistvu v prid vsem nam, bo to slovenski javnosti predstavljeno kot nekaj nezasišanega in groznega, česar "oni" ne bi nikoli počeli, saj delajo vedno in povsod za dobro vseh prebivalcev Slovenije, saj so se vedno zavzemali za ljudstvo, vedno so imeli pred seboj izključno blaginjo vsega slovenskega ljudstva.

Človek ne more verjeti kakšna hinavščina, kakšna perverznost! Tako kot zrušitvi Peterletove vlade bi se lahko sedaj tudi pomladnikom ob naslednjih volitvah "zgodilo ljudstvo" (ni problem, če imaš v rokah vse medije).

Scenarijev za tako ravnanje je več. Za sedaj se še nič ne ve. Morda pa bi bilo modro, da bi izvajanje nepriljubljenih ukrepov (beri

čiščenje Avgijevoga hleva) prepustili kar nomenklaturi, ki bo tako morala sama oddelati vse najbolj umazano. V nasprotnem primeru, ko bi to oddelali pomladniki, bi se nomenklatura lahko spet zmagoslavno trkala po brez-

hibno belem telovniku. Kot ovnovrog zvita nomenklatura bi utegnila znova zavrteti isto ploščo, ki se je pokazala za izjemno uspešno ob osamosvojitvi leta 1991! Spet bo (navidez) užaljena zaigrala sestop z oblasti z namenom, da sploh ne sestopi. Izkušnje z neukimi Slovenci (Sašo Hribar: folk je glup) so pozitivne, naivni so in otročje zaupljivi. Vse verjamejo, še posebej tisto, kar jim sporočajo tiste čudovite modre oči, kajti le oni znajo in so sposobni VLADATI. Kljub čistemu rezultatu pomladnih strank (ta čas 45:43, brez predstavnikov manjšin) bodo očrjnene, izigrane in dokončno odpisane, če se ne bodo pravočasno odločile za prave poteze.

Seveda si ne domišljam, da je to edino pravo, želim samo izraziti svoje poglede na to, kar bi se morda lahko zgodilo. Ta čas upam, da se to ne bo zgodilo, in molim, da bi Najvišji razsvetlil sedaj izbrane predstavnike Slovencev.

Breda Gajšek, Ljubljana

Medijski mrk

Ko smo volilci na dan volitev tako nestrpnost čakali na njihov izid, smo bili razočarani. Ponavadi je bilo ta večer v tiskovnem središču zelo živahno, a tokrat smo se ušтели. Prav zaradi tega menim, da desna opcija ni zmagala le za štiri leta, temveč se bo to obdobje raztegnilo na osem, morda tudi več let. Zakaj niso novinarji stakali prej ali kak teden kasneje? Seveda so skušali to v naslednjih dneh popraviti, vendar zaman. Juha je dobra takrat, ko je skuhana,

ne potem ko jo pogrevaš. Morda se je zgodilo tudi zato, ker niso smeli snemati poraženca,

saj je še po treh dneh strašno ježno gledal, kaj šele tisti večer, ko je ugotovil, da so mu vajeti ušle iz rok.

Končno se je zgodilo, lahko bi temu rekli tudi dan, ko je pri Slovencih prevladal razum. Nekateri so nas že tako imeli za butalce, saj se megla nikamor ni premaknila. Volitve gor, volitve dol, kolona gre naprej po enosmerni cesti. Upajmo torej, da bo odslej drugače; po spremembi najbolj vpije šolstvo. Gospod Janša je dejal: "Nič več ne bo tako, kot je bilo." Bog daj, da bi bilo res tako!

Lojze Šibal, Slatina

Napačne ocene

Zadnje čase se v naših medijih pojavljajo komentari raznih mladih strokovnjakov, doktorjev znanosti, iz raznih državnih organov ali celo univerze, ki nekatere težave utemeljujejo z bremenom države, ki naj bi ga imela zaradi prezgodaj upokojenih ljudi in starejše populacije, češ da ta pomeni preveliko breme za zdravstveno blagajno. Menda je ta populacija premalo časa delala in bo predolgo živela.

Koliko časa pa je sploh delala generacija, rojena pred drugo svetovno vojno? Po podatkih, ki nam jih posredujejo mladi znanstveniki, ki smo jih do 25. leta starosti hranili in študirali, da jim je uspelo pridobiti vso modrost tega sveta, smo se upokojevali menda pri 55 letih starosti.

Koliko delovne dobe po današnjih merilih pa smo sploh spravili skupaj do 55. leta starosti?

Če ne omenjam dejstva, da so morali mnogi pripadniki naše generacije prestati 4-letni nacistični lager, kjer niso imeli nikakršne možnosti šolanja in so se vrnili na opustošene domove, smo morali kot otroci prav vsi od 10. leta starosti dalje delati s polno "fizično zmogljivostjo" vse dni in ure v le-

tu. Razen rednega šolskega pouka in spanja ni bilo ničesar. Morje sem prvič videl pri devetnajstih letih na maturantskem izletu. Za otroke je bilo najlažje opravilo (dvakrat na dan po 4 ure) varovanje živine na neograjenem pašniku, kjer je bilo treba ves čas tekati za živalmi, ki so silile v bližnje njivske posevke.

Na travnikih je bilo najlažje grabiti seno pri spravi v najhujši vročini in nato pri 30 stopinjah tlačiti to seno v senik, kjer je bilo pod streho več kot 50 stopinj.

Na poljih je bilo najlažje ročno okopavati posevke in spravljati pridelke (lomiti koruzne storže, sekati koruznico, puliti in nakladati peso, pobirati krompir in takšna ročna opravila, za katera večina današnjih znanstvenikov še nikoli ni slišala, kaj šele da bi jih videla ali izkusila).

V vinogradih je bilo najlažje delo pobiranje in iznos rozge v času spomladanskega obrezovanja.

V hlevu je bilo najlažje delo kидati gnoj izpod živine, čistiti živino (takrat noben kmet ni smel in ne hotel imeti tako umazane živine, kakršno nam danes kažejo po televiziji), odvažati gnoj na gnojišče, prinašati hrano s senika, pripravljati in kuhati za prašiče v "svinjskih" kotlih, krmiti in podobno. Krmila smo "izumili" pozneje, za mlade, ki so sedaj tako pametni.

Moški po petnajstem letu starosti so kosili, kopali v vinogradih, delali v gozdovih, upravljali z živalskimi vpregami in opravljali podobna težja opravila.

Ženske so se po malem ukvarjale z rojevanjem otrok doma v navzočnosti vaše babice, vzgajale otroke, prale na potoku, tudi pozimi, ko je bilo treba prej razbiti led, pa kuhale in pospravljale, molzle na roko, delale vsa hišna opravila, bile pri vseh delih na polju in vinogradu, ki so bila za otroke pretežka, za može pa prelahka, vmes pa podojile v košu prinesenega in v >>>

» koruzno senco odloženega dojenčka; zvečer so hodile po ukazu oblastni na sestanke vaše AFŽ, kjer so jim prali možgane s kolhozništvom. Po malem so se šle tudi modo z razkazovanjem prezgodaj ovenelih oblin pod raztrganimi oblaci, ker niso imele ne časa ne sredstev, da bi jih vsaj pošteno zašile. Pred vaško trgovino so od polnoči dalje čakale v vrsti, ko so izvedele, da bodo naslednji dan lahko za bone kupile meter klota za predpasnike. Iz vaških vodnjakov so v skafih na glavah prinašale vodo za ljudi in živino, ki ni mogla na napajališča (svinje recimo). O tem, koliko so torej delali naši starši, raje ne bi govoril, ker jih že zdavnaj ni več.

Vse to niso prizori iz filma na srednjeveško temo. Snemala ga je naša generacija po drugi svetovni vojni. Niso bili le "kočevske jame" in "goli otoki"; tudi to, kar sem opisal, se je dogajalo, najbolj žalostno pa je, da je to zelo tragično obdobje še vedno siva lisa v zgodovini slovenskega naroda. Nisem še zasledil, da bi se je lotil kak zgodovinar. Malo se je na to temo pohecal pisatelj Tone Partljič s socialističnim kulakom. V javnosti je ta kulak zelo odmeval tudi zato, ker je bil za marsikoga nekaj novega.

Otroci smo zanesljivo delali od desetega do dvajsetega leta vse dneve in ure. Četudi bi nas starši pustili spati osem ur (pa nas niso mogli) in če dodamo še pet ur za šolo, nam ostane za delo 9 ur na dan, vseh sedem dni v tednu. Ob nedeljah je bilo treba zjutraj in popoldne na pašo, vmes pa je bilo po maši še "udarniško pobiranje koloradskega hrošča".

Brez dopusta, brez počitnic in brez bolniške (o tem več pozneje),

po 9 ur na dan, 365 dni, kar zneso na leto 3.285 ur ali približno 1,8 leta pokojninske dobe na leto, v desetih letih torej osemnajst let.

Po dvajsetem letu smo morali za dve leti na neprostoovoljno brezplačno prisilno delo – na služenje vojaškega roka v JLA. Za današnje pojme so bile tam življenjske in bivalne razmere nečloveške; o prehrani, nastanitvi, fizičnih in predvsem psihičnih obremenitvah raje ne bi govoril. Tu smo znova "delali" zastoj po 10 ur na dan, 320 dni na leto, v dveh letih torej 6.400 ur ali 3,5 leta pokojninske dobe.

Potem smo delali kot redno zaposleni (nismo kolektivno lenarili, sicer ne bi ostalo za nami toliko za "olastniniti") še kakih pet let po 48 ur na teden, kar zneso dodatnega pol leta pokojninske dobe.

Skupno smo uradno oddelali vseh štirideset let sihta ali službe, kolikor je pač kdo imel sreče in karšno izobrazbo je imel.

In še smo delali. Vsak dan, tudi ob sobotah in nedeljah, smo gradili hiše, kmetovali in se ukvarjali z vsakršno "sivo ekonomijo" po najmanj osem ur na dan. Brezplačno smo obvezno morali graditi družne domove, tudi otroci, stari komaj 7 let, smo na gradbiščih podajali opeko po ves dan "pouka", na stotine ur smo gradili krajevno infrastrukturo (naj spomnim današnje "stručkote" le na znano

radio cerčno

ukv - stereo - rds

90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz

"vlaganje v telefonijo"), pa udarniško v mladinskih delovnih brigadah (vprašajte nekdanjega predsednika republike, ki je bil že pri sedemnajstih komandant novomeške mladinske delovne brigade pri graditvi "avtoceste bratstva in enotnosti" skozi naše kraje in je torej tudi on delal). Delali smo, brez pretiravanja, dodatno še najmanj pol delovnega časa vseh štirideset let delovne dobe, kar bi zneslo še dodatnih dvajset let pokojninske dobe.

Težile so nas tudi obvezne oddaje. To je bila zaradi pospešene povojne izgradnje industrije neke vrste strogo predpisana oddaja pridelkov za prehrano industrijskih delavcev in za izvoz. Zanj smo prejeli bone in le z njimi si je kmet v trgovini lahko kupil bodisi oblačila ali kmečko orodje, bodisi kar koli drugega, na primer kvas za kruh. Če ni bilo oddaje, tudi kvasa ni bilo, bili pa so obvezni rubeži iz tega naslova. Če pa si se kakor koli upiral, si dobil še kako leto "družbenokoristnega dela" za graditev Titovih zavodov Litoštroj ali TAM ali tedanje Tovarne glinice in aluminija v Strnišču pri Ptujju, pred tem Sterntahl, sedaj Kidričevo.

Bilo je menda leto 1956, ko smo se šli "Trst je naš". Ob določitvi sedanje meje med državama je bila kljub poletnemu času, ko je na kmetih največ dela, vpoklicana celotna vojaška rezerva, vsi moški rezervni

obvezniki z vso vprežno živino, predvsem s konji. Za obdelovanje zemlje so ostale ženske z otroki. Pridetek je bil boren, obvezna oddaja in rubeži pa zato izdatnejši. Bilo je tako hudo, da je prihajalo do pogostih ubojev rubežnikov, ki so odpeljali zadnjo kravico od hiše in so otroci ostali brez mleka. Kak rubežnik je dobil od zgarane kmečke "samohranilke" v hlevu celo vile v trebuh, ko je odvezoval zadnjo kravo. Partljičev kulak je blag posmeh takratnemu režimu. Resnica je bila veliko hujša. Ata, socialistični kulak, so dobili menda neko njivico pa še hruško in nato vse skupaj znova izgubili, kar je vso družino nedvomno prizadelo. Toda ata so imeli redno službo in plačo na železnici in družina je bila zdravstveno zavarovana, kaj pa mi, ki smo bili samo kulaki, brez "ajzenponške" plače in zdravnika?

Res je, da za večino prikazane dodatne pokojninske dobe niso bili plačani prispevki v pokojninsko blagajno, ker tudi nas nihče ni plačal za vsa dodatna dela, s katerimi smo dvigovali blaginjo v takratni in sedanji domovini in jo bogatili, da so potem nekateri imeli kaj lastniniti. Če seštejem, je naša generacija v primerjavi s sedanjimi razlagalci iz templjev modrosti oddelala polnih dvainosemdeset let ali dve pokojninski dobi. Da, toliko smo delali, ker smo dejansko vse življenje delali dvojni delovni čas, novi modrijani pa bi v primerjavi z nami morali za enako število opravljenih ur delati ne do 65., temveč do 105. leta starosti. Bog jim daj zdravje, saj bodo delali pretežno sede.

Velika škoda je, da nekdanje režimske šole pred nastopom demokracije današnje mlade generacije niso poučile o tem delu naše zgodovine, pa tudi današnja šola se

menda s tem ne ukvarja preveč, sicer ne bi mladi poudarjali, da je to zgodovina, njih pa zanima prihodnost. Brez poznavanja preteklosti so mladi tako slepi, kot bi bili slepi brez strokovnega znanja, ki so ga pridobili med solanjem, zato bi morali biti s tem seznanjeni vsaj na splošno. Če niti ministri o tem nimajo pojma, smo tega krivi tudi mi, ker smo jih tako solali in vzgajali. Smo torej premalo delali in šli premladi v pokoj?

Glede tega, kako smo velik strošek za zdravstveno blagajno, pa tole: kmečko prebivalstvo še petnajst let po končani drugi svetovni vojni ni imelo nikakršnega zdravstvenega varstva ne zavarovanja. Zdravstveno zavarovanje za kmečko prebivalstvo je bilo uvedeno v 60. letih. Sam sem dobil prvo zdravstveno knjižico, ko sem se zaposlil.

Kmečko prebivalstvo je imelo glede zdravstvenega varstva enak status kot domače živali. K zdravniku nismo hodili, ker se je tisti, ki se je lahko gibal, sam zdravil doma s čaji, če pa je potreboval zdravnika, je bilo treba račun takoj poravnati kot danes veterinarju. Za plačilo zdravljenja v bolnišnici je bilo treba prodati kravo ali njivo, zato so se kmetje pogosto raje odločali za smrt na lastnem domu, da je imetje ostalo pri hiši za potomce.

Po vojni so nas cepili proti črnim kozam in v šoli smo nekaj časa dobivali ogabno, menda z vitamini in rudninami bogato ribje olje zaradi splošne telesne in razvojne šibkosti (anemije ali nekaj podobnega), ki ga je država dobila kot mednarodno pomoč. Ko je razsajala epidemija mumps, smo redno hodili v šolo in se naivno "hvalili", kdo ima bolj otekle bezgavke, ker nihče od zdravstvenih oblasti niti omenil ni, da ima ta bolezen za odrasčajočega otroka lahko usodne posledice, kaj šele da bi ukrepal.

Psihičnih posledic vojne, ki jo je v otroštvu preživela naša generacija, ne morem komentirati, to je stvar stroke. Pri petnajstih letih sem si moral sam plačati prve zobne zallivke. Pozneje so nas pogosto zaradi mnogih primerov tuberkuloze fluorografirali z rentgenskimi apa-

rati, ki so sevali kilometre naokoli.

Ker so bili po vojni vinogradi uničeni, smo jih najhitreje "obnovili" s sajenjem šmarnice. Kar je bilo kakovostnega sortnega vina, ga je bilo treba prodati, da je prišel denar za davke k hiši, sicer je grozil rubež, šmarnični metilni alkohol pa smo použili doma.

Na kmetijah smo v nahujši vročini delali skoraj nagi in obvezno bosu. Danes smo seveda prevelik strošek za zdravstveno blagajno, ker verjetno prepogosto obolevamo za različnimi rakavimi obolenji. In še predolgo živimo, Bog nas nima rad! Saj bi morali biti, če bi bilo vse to res, že zdavnaj pod rušo, ne pa da visimo na zdravstveni blagajni, ki nam jo mora polniti komaj izsolana in v blaginji odrasla mlada generacija, ki jo zanima samo prihodnost. Ti mladi strokovnjaki bi menda, dokler drugega še ne potrebujejo, samo kaj lastnili, če bi bilo mogoče, ne bi pa si trgali od podhranjenih ust in zbirali denarja za ohranjanje neke generacije, ki že tako predolgo živi.

Samo vprašanje časa je, kdaj se bo kakšna brihtna mlada buča spomnila, da bi naši generaciji lahko spet dodelili status domače živali, po možnosti norih krav. Tako bi bil proračun še najmanj obremenjen!

Mlade po svoje razumem, ne razumem pa tistih iz svoje generacije, ki nimajo toliko poguma, da bi zahtevali od pristojnih oblasti in ustanov razkritje te sive lise v zgodovini slovenskega naroda z jasnim poudarkom, da je to za mlado generacijo zgodovina, ki pa jo imajo zaradi narodovega ponosa in odnosa do nas pravico poznati.

Bog ne daj, da bi kdo to razumel kot očitek, vendar vprašam mlade strokovnjake, kako jim bo takrat, ko bo pomrla generacija, ki sedaj pazi njihove otroke, svoje vnuke ali pravnuke, in jim iz pokojnin vsa srečna kupuje skromna darilca, dokler ne bo toliko oslabele, da jih bodo mladi oddali v dom in nato bentili za te dodatne stroške.

Hvala kljub vsemu, sami smo si krivi!

Marjan Arh, Leskovec

Polresnica!

Polresnica je laž, načrtno razširjana zato, da se stara laž še bolj utrdi. Dandanes smo tem polresnicam še bolj izpostavljeni, kot je to bilo v času socializma s "človeškim obrazom". Takrat o raznih resnicah ni smel nihče dvomiti. Kar je bilo povedano in napisano, je držalo kot pribito. O tem so odločali v centralnem komiteju, kjer so se od "osvoboditve" maja 1945 do slovenske osamosvojitve leta 1991 zvrstili samo največji "človekoljubi" od Mačka, Kidriča, Kardelja, Dolanca, Ribičičev itd. vse do Milana Kučana, ki še vedno poskuša prek nekaterih institucij urejati in nadzirati državo. Resda nič več v družbi proletarcev, temveč v bolj elitni družbi ekspresnih povzpetnikov. To jim uspeva, ker imajo za seboj četo novinarjev in "resnicoljubnih" medijev, ki čakajo na ukaze iz ozadja. Eden glavnih uslužnih medijev je nacionalna televizija, komercialne pa ji pogosto sledijo, saj mnogi novinarji ene ali druge menjavajo svoje delodajalce, nikakor pa ne svojega bistva in pohabljenega znanja. Na fakultetah, kjer so v večini "usmerjeni" učitelji, so jih namesto učili le dresirali. Da je res tako, je dovolj, da prelištaš dnevno časopisje, pogledaš televizijska poročila, kjer nam vedno najprej postrežejo s tujino, nadaljujejo pa z nadvse važnimi novicami, kot je na primer ta, kako bomo pisali evropsko valuto, ali z v ali z u. Pri tem se nameramo pozablja, da pogosto v slovenščini črko v izgovarjamo kot u. Kaj pa naša slovensko zavedno vzgojena mladina, ki uporablja predvsem anglizme, kot so (pisani fonetično): kul, ful, tu mač, frend, fani, za posladek pa še kakšna gužva in valjda! Jih kdo od vzgojiteljev opomni, naj vendar govorijo slovensko? V torek, 19. oktobra, je bil na nacionalni TV odličen dokumentarec Gospod profesor o na smrt obsojenem profesorju dr. Borisu Furlanu na t. i. Nagodetovem procesu. Bila sem radovedna, ali bo povedana vsa resnica ali samo polresnica, ker zgodbo poznam že več kot trideset let. Dejstvo, da v zunanjepolitični redakciji Dela še vedno visi fotografija, kjer je sin obsojenega Borisa Furlana Aljoša Furlan poleg Tita Doberška, še ni zagotovilo za resničnost zgodbe. Vemo, da so na take procese imeli dostop samo izbranci, ki so vsem obsodbam vneto ploskali. Sta bila res na tem procesu navzoča tudi sinova pok. Borisa Furlana? Pozneje se je duševno in telesno strtl po štiriletni zaporni osamitvi zatekel najprej k sorodnikom, pozneje pa z drugo ženo v Radovljico, kjer so ga izbezali udbovci, ga sramotili in v samokolnici vozili po mestu. Poniževan in izčrpan je 10. 6. 1957 umrl s pogledom na Triglav, simbol slovenstva! Koliko je še takšnih in podobnih zgodb v polpreteklem slovenskem obdobju, ki ne bodo nikoli povedane in storilci nikoli kaznovani? Se zdaj vremena Slovincem kaj bolj jasni? Lahko bi bilo bolje, če bi imeli namesto proporcionalnega večinski volilni sistem, situacija bi bila preglednejša. Pred leti, ko je SDS zbirala podpise za referendum o večinskem volilnem sistemu in ga tudi dobila, sta bili tako SKD kot SLS proti in le redki njihovimi člani so dali svoj podpis. Po ustanovitvi Nove Slovenije, kateri uspešno predseduje dr. Andrej Bajuk, sta se SDS in NSi povezali v trdno koalicijo Slovenija. Nekateri pa bi radi to koalicijo razbili. Če takrat SKD in SLS ne bi nasprotovali referendumu, bi danes imele vse stranke in Slovenija manj zapleten položaj. Kratkovidnost in samobljubnost sta kronični bolezni. Še pomnite, gospodje?

Marija Vodišek

Mrkaić in Metelkova

Prodorni ekonomist in predavatelj na fakulteti za organizacijske vede dr. Mičo Mrkaić je v komentarju v poslovnem dnevniku Finance opozoril na nespametno financiranje kvazikulture na Metelkovi v Ljubljani. Letos je namreč ministrstvo za kulturo Metelkovi namenilo kar 1,3 milijarde tolarjev – “več kot trikrat toliko, kolikor je zdaj za najnujnejše potrebe dobil onkološki inštitut”. “Kaj bi se sprenevedali,” pravi Mrkaić, “Metelkova je očitno leglo levičarstva, leglo, ki ga obilno financira država, saj pomeni ideološko oporišče levega krila nekdanje ZSMS. No, če bi svoje kvazikulturno delovanje junaki z Metelkove plačevali sami, to ne bi nikogar motilo. Ker ‘požirajo’ velikanske vsote denarja, pa se moramo vprašati: koliko življenj bi lahko rešili z denarjem, ki ga za lastno zabavo in indoktrinacijo zapravijo psevdointelektualni levičarji z Metelkove?” Žal lahko ugotovimo, da je za levo krilo oligarhov ZSMS pomembnejše subvencioniranje indoktrinacije mladine z levičarstvom kot pa preživetje rakavih bolnikov, še ugotavlja znani ekonomist. Vlada je po vseh kritikah prejšnji teden sprejela nov projekt financiranja Onkološkega inštituta Ljubljana.

Bučar obseden s “skrajno desnico”

V zadnjem intervjuju na nacionalni televiziji je dr. France Bučar, prvi predsednik demokratično izvoljene slovenske skupščine (parlamenta), komentiral letošnje parlamentarne volitve. Menil je, da se ne bo v Sloveniji nič spremenilo, če po menjavi oblasti ne bo sprememb v slogu vladanja, če ne bo kulture dialoga z opozicijo, če se bo nova oblast obnašala po formuli sedaj ste bili vi na oblasti, sedaj bomo pa mi, kot se je to dogajalo v preteklih letih.

Nedvomno se je z Bučarjem mogoče strinjati, a je treba dodati, da je Bučar v preteklih letih ravnal pogosto precej nenačelno pri kritiki oblasti, saj ni bil dosleden, ampak je pogosto paktiral z nekdanjim predsednikom države Milanom Kučanom. Občasno je bil celo bolj kritičen do opozicije. V pogovoru je tako kot pogosto v preteklosti menil, da je Demos razpadel zato, ker je bilo treba ustaviti ultradesnico, skrajno desnico znotraj Demosa, ki je po njegovo ogrožala Slovenijo. Očitno ga v sanjah še vedno preganjajo nekdanji krščanski demokrati, ki so takrat zanj predstavljali večjo nevarnost kot “preoblečeni” komunisti.

Prizadevni Jože Dežman

Slovenija je pred kratkim dočakala še eno knjižno delo, povezano z dogajanjem med drugo svetovno vojno. Gre za zbirko pričevanj ljudi, ki so jim partizani med vojno pobili starše in sorodnike. Pri tem je še posebej zanimivo, da so otroci in svojci pobitih mnogokrat iz partizanskih družin. Za izdajo knjižnega dela z naslovom Moč preživetja ima zasluge zgodovinar Jože Dežman, ki je že pred leti ustanovil poseben krožek za svojce žrtev komunistične revolucije. Sad njegovega dela je tudi dokumentarna oddaja Dosje Zamolčani – moč preživetja, ki jo je z Dežmanovo pomočjo pripravil novinar Jože Možina. Pred nedavnim pa je Jože Dežman ob pomoči pravnikov dr. Lovra Šturma in dr. Blaža Ivanca pripravil ustavno pobudo, katere namen je podeliti pravni status žrtvam medvojnega komunističnega nasilja (objavili jo bomo v eni prihodnjih številčk Demokracije). Dežmanova prizadevanja za priznanje pravnega statusa žrtev revolucije in za pomoč njihovim svojcem ima še toliko večji pomen, ker sam izhaja iz partizanske družine, saj je bil njegov stric celo narodni heroj. S tem je Jože Dežman postavil tudi povsem nov standard odnosa do polpretekle zgodovine, kar je še posebej očitno spričo dejstva, da je predsednik osrednje borbevske organizacije Janez Stanovnik ob spomeniku na Barju pred nedavnim znova poudaril, da “žrtve niso in ne morejo biti vse enake”.

Jordan Cizljeva žanje uspehe v EU

V evropskem parlamentu, v največji poslanski skupini EPP-ED, sedita tudi dve ženski predstavnici iz Slovenije. Ena od njiju je Romana Jordan Cizelj, ki je kandidirala na listi Slovenske demokratske stranke.

Jordan Cizljeva je bila že na domačem političnem prizorišču strankarsko dejavna, javnost pa jo je bolje spoznala v času oblikovanja Odbora za Nato, v katerem je bila podpredsednica. Z izvolitvijo v evropski parlament se ji je življenje spremenilo in je tako rekoč z obema nogama stopila v politiko. Očitno se v njej kar dobro znajde in žanje uspehe. Tako bo edina slovenska predstavnica v pomembnem parlamentarnem odboru evropskega parlamenta, in sicer v na novo konstituiranem začasnem odboru za politične izzive in proračunska sredstva razširjene unije 2007–2013. Odbor bo vitalnega pomena za uspešno nadaljevanje evropske integracije. Jordan Cizljeva je nad imenovanjem v odbor izrazila veliko zadovoljstvo. Pri tem je poudarila, da se zaveda tudi velike odgovornosti in pomembne priložnosti, da lahko kot edina slovenska predstavnica sodeluje pri oblikovanju odločitev, ki so za Slovenijo strateško pomembne.

**RADIÓ
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz
ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Novosti iz naše založbe

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležečah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevar in nasilja. Knjiga, v kateri nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo življenjsko pot, ima posebno izpovedno moč tudi zato, ker poleg opisa predvojnih in medvojnih dogodkov izredno slikovito opisuje tudi povojno dogajanje v vrstah Ozne, njeno vlogo v povojnih aretacijah in plenjenjih, predvsem pa način razmišljanja in dela povojnih oblasti. Knjiga, v kateri je veliko znanih imen, je nedvomno izjemen prispevek k spoznavanju naše polpretekle zgodovine, a se hkrati bere kot napeta kriminalka.

Zbornik Pučnikova znanstvena in politična misel je sad simpozija, ki ga je Društvo Ivana Cankarja organiziralo ob prvi obletnici Pučnikove smrti v Črešnjevcu. V zborniku, ki ga je uredil Milan Zver, so svoje referate in razprave objavili Frane Adam, Viktor Blažič, Barbara Brezigar, Janez Janša, Tone Jerovšek, Janko Kos, Janko Prunk, Dimitrij Rupel, Lovro Šturm, Ivan Urbančič in Jože Zagožen. V prispevkih so referenti iskali filozofska, sociološka in politološka izhodišča za Pučnikov politični angažma tako v njegovem zgodnjem kakor tudi v kasnejšem obdobju, ki se ujema z največjimi dosežki slovenske politične zgodovine.

Izpolnjeno naročilnico lahko pošljete na naslov:

Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana, knjige lahko naročite po tel.: 01/434 54 63 ali na e-naslov: obzorja.narocnine@siol.net. Lahko se tudi osebno oglasite v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

Naročilo označite z x

- Albert Svetina:** OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA
- Milan Zver:** PUČNIKOVA ZNANSTVENA IN POLITIČNA MISEL
- OBE KNJIGI S POSEBNIM POPUSTOM**

Cena **6.700 SIT**

Cena **3.000 SIT**

Cena **9.000 SIT**

ime in priimek: _____

datum: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobitelov telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

